

ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานคร

THE ANTECEDENTS AND EFFECTS OF SCHOOL BELONGING
OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK

นริศรา ศิริพันธ์ศักดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2567

ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE ANTECEDENTS AND EFFECTS OF SCHOOL BELONGING
OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK

An Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY
(Applied Behavioral Sc.Research)

Behavioral Science Research Insitute, Srinakharinwirot University

2024

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานคร
ของ
นริศรา ศิริพันธ์ศักดิ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก	 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ภัทราวิวัฒน์)	(รองศาสตราจารย์ ดร.อัศรา ประเสริฐสิน)
	 กรรมการ
	(รองศาสตราจารย์ ดร.ฐาศุภร์ จันประเสริฐ)
	 กรรมการ
	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชชาดา ประสิทธิ์โชค)
	 กรรมการ
	(อาจารย์ ดร.ชาลิน สุวรรณวงศ์)

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัย	นริศรา ศิริพันธ์ศักดิ์
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2567
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา ภัทราวิวัฒน์

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายการวิจัย 1) เพื่อศึกษาโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อตรวจสอบปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 303 คน และ 469 คน ตามจุดมุ่งหมายการวิจัยข้อ 1 และข้อ 2 ตามลำดับ แบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1) โมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=285.05$ df=251 $p=.07$ GFI=0.93 AGFI=0.91 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.04) ซึ่งองค์ประกอบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความภาคภูมิใจในโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ตามลำดับ และ 2) โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=188.72$ df=161 $p=.07$ GFI=0.96 AGFI=0.94 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.02) ซึ่งความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงทางบวกจากบรรยากาศในโรงเรียนและทุนทางจิตวิทยา โดยที่ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน และความผาสุกทางจิตใจ

คำสำคัญ : ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน, บรรยากาศในโรงเรียน, ทุนทางจิตวิทยา, ความผาสุกทางจิตใจ, พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

Title	THE ANTECEDENTS AND EFFECTS OF SCHOOL BELONGING OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK
Author	NARISARA SIRIPANTASAK
Degree	DOCTOR OF PHILOSOPHY
Academic Year	2024
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Kanchana Patrawiwat

The purposes of this research were: 1) to study the school belonging measurement model of secondary school students in Bangkok, and 2) to examine the antecedents and effects of school belonging among secondary school students in Bangkok using empirical data. The research samples consisted of 303 and 469 secondary school students from the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1 for phases 1 and 2, respectively. The measurement scale used was a rating scale. Data were analyzed using confirmatory factor analysis and structural equation modeling. The findings were as follows: 1) The school belonging measurement model of secondary school students in Bangkok demonstrated a good fit with the empirical data (Chi-Square = 285.05, df = 251, $p = .07$, GFI = 0.93, AGFI = 0.91, CFI = 1.00, RMSEA = 0.02, SRMR = 0.04). The factors, in descending order of importance, were active participation, student-teacher connections, feeling valued, school pride, and student-friend connections. 2) The antecedents and effects model also demonstrated a good fit with the empirical data (Chi-Square = 188.72, df = 161, $p = .07$, GFI = 0.96, AGFI = 0.94, CFI = 1.00, RMSEA = 0.02, SRMR = 0.02). Regarding school belonging, school climate and psychological capital had direct positive effects. Furthermore, school belonging had direct positive effects on classroom citizenship behavior and psychological well-being.

Keyword : School Belonging, School Climate, Psychological Capital, Psychological Well-Being, Classroom Citizenship Behavior

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งนี้เป็นเพราะ ผศ.ดร.กาญจนา ภักธาวีวัฒน์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาในการทำปริญญานิพนธ์อย่างเต็มที่ มีการให้ความรักความเมตตาและดูแลเอาใจใส่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีประดุจหนึ่งมารดาคนที่สอง ทุกครั้งที่ผู้วิจัยมีความทุกข์ใจ ยังมีท่านอาจารย์คอยผลักดัน มีความไว้วางใจและให้กำลังใจผู้วิจัยอย่างเต็มเปี่ยม จนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกภายในสามปี ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งตราตรึงใจในความเมตตากรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง ณ ที่นี้ ผู้วิจัยจะนำสิ่งที่ท่านอาจารย์อบรมสั่งสอนผู้วิจัยไปใช้ในชีวิตรประจำวันต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัศศรา ประเสริฐสิน ประธานสอบปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ฐาตุกร จันประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชชาดา ประสิทธิ์โชค และอาจารย์ ดร.ชารินทร์ สุวรรณวงศ์ ที่ให้ความกรุณามาเป็นคณะกรรมการสอบในครั้งนี้ โดยตั้งข้อสังเกตและให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการปรับปรุงปริญญานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทุกฉบับ มีให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงและพัฒนาแบบวัดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 6 โรงเรียน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณครูแนะแนวทุกท่านที่ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนด้วยความเต็มใจ และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ตั้งใจตอบแบบวัดเป็นอย่างดี ทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ในการทำวิจัยเป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยจะนำแบบอย่างที่ดีของคณาจารย์ทุกท่านไปใช้ในการทำวิจัยต่อไปในอนาคต ขอขอบคุณนางสาววิวรรณ ยิ้มเนียม รุณน่องสาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดี คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการทำวิจัย จนกระทั่งการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอนและให้การสนับสนุนด้านการศึกษาของผู้วิจัย มีความรักความเข้าใจ มีความห่วงใย ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจต่อผู้วิจัยตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้วิจัยเคารพบูชา ทำให้ผู้วิจัยมีที่พึ่งทางใจในการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณพี่เจี๊ยบ อาจารย์ตึก อาจารย์อ๊อบ อาจารย์เต้ย อาจารย์ครรชิต และครูพี่แนน ที่เป็นเพื่อนรักที่คอยอดทนอดกลั้นอยู่เคียงข้างผู้วิจัยอยู่เสมอทั้งยามสุขและยามทุกข์ คอยให้สติให้คำแนะนำและให้กำลังใจผู้วิจัยจนมาถึงวันนี้ได้สำเร็จ

สุดท้ายนี้ คุณค่าและประโยชน์จากปริญญานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเกียรติในการบูชาพระคุณของบิดา มารดา ญาติพี่น้องทั้งหลาย คณาจารย์ทุกท่าน ผู้มีพระคุณทุกท่าน และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลกด้วยความเคารพอย่างสูง

นริศรา ศิริพันธ์ศักดิ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย.....	6
จุดมุ่งหมายการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	11
1.1 ความหมายของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน.....	11
1.2 ความสำคัญของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน.....	13
1.2 องค์ประกอบของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	14
1.4 การวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	17
1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน.....	19
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน.....	25

2.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory)	25
2.2 ทฤษฎีมนุษย์นิเวศวิทยา (Human Ecology Theory)	26
2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)	31
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงเหตุของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	31
3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในโรงเรียน	31
3.1.1 ความหมายของบรรยากาศในโรงเรียน	31
3.1.2 ความสำคัญของบรรยากาศในโรงเรียน	32
3.1.3 องค์ประกอบบรรยากาศในโรงเรียน	33
3.1.4 การวัดบรรยากาศในโรงเรียน	35
3.1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในโรงเรียน	36
3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางจิตวิทยา	40
3.2.1 ความหมายของทุนทางจิตวิทยา	40
3.2.2 ความสำคัญของทุนทางจิตวิทยา	41
3.2.3 องค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยา	41
3.2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางจิตวิทยา	44
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	47
4.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผาสุกทางจิตใจ	47
4.1.1 ความหมายของความผาสุกทางจิตใจ	47
4.1.2 ความสำคัญของความผาสุกทางจิตใจ	48
4.1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผาสุกทางจิตใจ	48
4.1.4 องค์ประกอบของความผาสุกทางจิตใจ	50
4.1.5 การวัดความผาสุกทางจิตใจ	53

4.1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผาสุกทางจิตใจ	54
4.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน	58
4.2.1 ความหมายของพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน.....	58
4.2.2 ความสำคัญของพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน.....	58
4.2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน	59
4.2.4 องค์ประกอบพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน	59
4.2.4 การวัดพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน	62
4.2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน	63
5. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	65
6. กรอบแนวคิดการวิจัย	69
7. สมมติฐานการวิจัย.....	72
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร.....	73
การวิจัยระยะที่ 2 การตรวจสอบปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์	77
จริยธรรมในมนุษย์	86
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	87
อักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	88
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
ตอนที่ 1 การศึกษาโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร	89

ตอนที่ 2 การตรวจสอบปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์	108
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	121
สรุปผลการวิจัย	122
อภิปรายผลการวิจัย	125
ข้อเสนอแนะ	141
บรรณานุกรม	144
ภาคผนวก.....	154
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ	155
ภาคผนวก ข การตรวจคุณภาพของแบบวัดปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของ โรงเรียน.....	157
ภาคผนวก ค การศึกษาโมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียน ทนทางจิตวิทยา ความผาสุกทาง จิตใจ และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพ มหานคร	176
ภาคผนวก ง แบบวัดปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	232
ภาคผนวก จ หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	244
ประวัติผู้เขียน.....	247

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=303)	89
ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานและผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวบ่งชี้ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=303)	91
ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=303)	94
ตาราง 4 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (ก่อนปรับโมเดล) (n=303)	98
ตาราง 5 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (หลังปรับโมเดล) (n=303)	99
ตาราง 6 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=303)	100
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนและค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=303)	107
ตาราง 8 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=303)	108
ตาราง 9 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	109
ตาราง 10 ค่าสถิติพื้นฐานและผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	110
ตาราง 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	113

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผล ของความ เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (ก่อนปรับ โมเดล) (n=469)	116
ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผล ของความ เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (หลังปรับ โมเดล) (n=469)	117
ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	118
ตาราง 15 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	123
ตาราง 16 การสรุปสมมติฐานย่อยของโมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของ โรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร	125
ตาราง 17 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	158
ตาราง 18 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน	161
ตาราง 19 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดทุนทางจิตวิทยา	162
ตาราง 20 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความผาสุกทางจิตใจ	164
ตาราง 21 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน	166
ตาราง 22 ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน (n=110)	168
ตาราง 23 ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามบรรยากาศในโรงเรียน (n=110)	170
ตาราง 24 ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามทุนทางจิตวิทยา (n=110)	171
ตาราง 25 ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามความผาสุกทางจิตใจ (n=110)	173
ตาราง 26 ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน (n=110) ..	174
ตาราง 27 ค่าสถิติพื้นฐานและผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวบ่งชี้บรรยากาศใน โรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	177
ตาราง 28 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้บรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	179

ตาราง 29 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (ก่อนปรับโมเดล) (n=469).....	182
ตาราง 30 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (หลังปรับโมเดล) (n=469)	183
ตาราง 31 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	184
ตาราง 32 ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนและค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบบรรยากาศใน โรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	188
ตาราง 33 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบบรรยากาศในโรงเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	189
ตาราง 34 ค่าสถิติพื้นฐานและผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	190
ตาราง 35 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	192
ตาราง 36 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยา ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (ก่อนปรับโมเดล) (n=469).....	195
ตาราง 37 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยาของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (หลังปรับโมเดล) (n=469)	196
ตาราง 38 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469).....	197
ตาราง 39 ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนและค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบทุนทางจิตวิทยา ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	202
ตาราง 40 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบทุนทางจิตวิทยาของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	203
ตาราง 41 ค่าสถิติพื้นฐานและผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวบ่งชี้ความผาสุกทาง จิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	204

ตาราง 42 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469).....	206
ตาราง 43 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (ก่อนปรับโมเดล) (n=469).....	209
ตาราง 44 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (หลังปรับโมเดล) (n=469)	210
ตาราง 45 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	211
ตาราง 46 ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนและค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	216
ตาราง 47 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	217
ตาราง 48 ค่าสถิติพื้นฐานและผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469).....	218
ตาราง 49 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	220
ตาราง 50 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (ก่อนปรับโมเดล) (n=469).....	223
ตาราง 51 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (หลังปรับโมเดล) (n=469).....	224
ตาราง 52 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	225
ตาราง 53 ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนและค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469).....	230

ตาราง 54 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)	231
--	-----

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน.....	24
ภาพประกอบ 2 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory).....	25
ภาพประกอบ 3 ระดับขั้นของสิ่งแวดล้อมตามแนวคิดของบรอนเฟรนเบลนเนอร์	29
ภาพประกอบ 4 บรรยากาศในโรงเรียนส่งผลต่อทุนทางจิตวิทยา ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ความผูกพันทางจิตใจ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน	40
ภาพประกอบ 5 ปัจจัยเชิงเหตุและผลของทุนทางจิตวิทยา.....	47
ภาพประกอบ 6 ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความผูกพันทางจิตใจ	58
ภาพประกอบ 7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน	65
ภาพประกอบ 8 กรอบแนวคิดการวิจัย โมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	69
ภาพประกอบ 9 กรอบแนวคิดการวิจัย การตรวจสอบปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์. 71	
ภาพประกอบ 10 โมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร	106
ภาพประกอบ 11 โมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร.....	120
ภาพประกอบ 12 โมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใน กรุงเทพมหานคร	187
ภาพประกอบ 13 โมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใน กรุงเทพมหานคร	201
ภาพประกอบ 14 โมเดลการวัดความผูกพันทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใน กรุงเทพมหานคร	215

ภาพประกอบ 15 โมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร.....	229
---	-----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมปัจจุบันสร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับคนทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการเรียนรู้เนื้อหาที่ขาดการเชื่อมโยงความรู้เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้สถานศึกษาต้องปรับตัวอย่างเร่งด่วนเพื่อให้โรงเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ที่กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แก่นักเรียน มีการส่งเสริมวิชาความรู้และวิชาชีพในโรงเรียน มีการระเบียบในโรงเรียนที่ชัดเจน ไม่ให้นักเรียนใช้สารเสพติดหรือเล่นการพนัน มีการสร้างสังคมการเรียนรู้อย่างปลอดภัยทั้งในสังคมจริงและสังคมเสมือน โดยมีการคุ้มครองสวัสดิภาพของนักเรียน เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนถูกข่มเหงรังแกในโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนสามารถปรับตัวและมีชีวิตอยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565)

นักเรียนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่จะเป็นแรงงานสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างวัยเด็กกับผู้ใหญ่ที่มีความต้องการที่จะรู้จักตนเองในเรื่องของความถนัด ความสนใจ เป้าหมายทางการเรียน และการประกอบอาชีพในอนาคต รวมถึงนักเรียนมีความต้องการทางสังคม มีความปรารถนาที่จะได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ครู สังคม และโรงเรียน ซึ่งนักเรียนที่ได้รับการตอบสนองความต้องการในข้างต้น ย่อมดำเนินชีวิตอยู่ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข (เดมศักดิ์ คทวนิช, 2565) แต่ในสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ย่อมก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ไม่ว่าจะเป็นการที่นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การที่นักเรียนไม่ส่งงานที่มอบหมายตามที่กำหนดไว้ ครูจึงทำโทษนักเรียนด้วยการเขียนตึกจนนักเรียนบาดเจ็บ ส่งผลนักเรียนมีความรู้สึกที่โรงเรียนมีการลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ (ไทยรัฐ, 2567) การที่นักเรียนมีทรงผมที่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน ครูมีการลงโทษนักเรียนด้วยการกลั่นแกล้งหน้าเสาธง สร้างความอับอายขายหน้าแก่นักเรียน (พบพร ผดุงพล, 2567) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของภาณุฤกษ์ พิเศษกุลชัย เสกสันต์ เครือคำ และโสรัตน์ กลั้ววิลา (2565) ที่พบว่า การที่นักเรียนทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียนทำให้ครูต้องลงโทษนักเรียนด้วยการเขียนตึกและการลงโทษด้วยการนำเป็นกรณีตัวอย่างอยู่ที่หน้าเสาธง ส่งผลให้นักเรียนบางคนรู้สึกกลัวและเชื่อฟังครูมากขึ้น แต่ในทางกลับกันนั้นนักเรียน

บางคนมีความรู้สึกต่อต้านครูจะมีแนวโน้มในการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและทำผิดกฎระเบียบโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งเกิดจากการที่ครูไม่มีเวลามาดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง ทำให้ครูไม่เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน มีการตัดสินตีตรานักเรียนว่าเป็นเด็กมีปัญหามากขึ้น เรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้สึกแปลกแยกและไม่มีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน (คณะวิทยาการการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2566) ซึ่งเกิดจากการที่ครูมีบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนอย่างหลากหลาย ทั้งการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน การทำงานพิเศษของโรงเรียนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน ส่งผลให้ครูมีเวลาในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนได้น้อยลง ส่งผลให้นักเรียนไม่ค่อยมีความสนิทสนมกับเพื่อน (นริศรา ศิริพันธุ์ศักดิ์และนันทกา พหลยุทธ์, 2564) รวมถึงการที่นักเรียนบางคนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนในกลุ่มได้ ทำให้นักเรียนถูกเพื่อนข่มเหงรังแกด้วยการทำร้ายร่างกาย การล้อเลียน ปมด้อย การถูกกลั่นแกล้งในสื่อออนไลน์ การไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน รวมถึงการถูกกีดกันออกจากกลุ่มเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกแปลกแยก ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าตนเองไม่มีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน นำมาซึ่งการที่นักเรียนไม่ยอมมาโรงเรียน หลีกเลียงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนอาจมีแนวโน้มที่จะเป็นซึมเศร้าจนมีแนวโน้มที่จะฆ่าตัวตายในที่สุด (เนติพงษ์ อินทร์สอาดและคณะ, 2565) แต่ในทางกลับกันการที่นักเรียนบางคนมีความต้องการที่จะปรับตัวเข้าหาเพื่อนในกลุ่มให้ได้ ถึงแม้ว่าจะถูกเพื่อนชักชวนให้ดื่มสุราและสูบบุหรี่ นักเรียนก็ยอมดื่มสุราและสูบบุหรี่แต่โดยดี เพื่อต้องการให้เพื่อนยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน ซึ่งโทษของการดื่มสุราและสูหรือนั้น ทำให้ร่างกายมีภูมิคุ้มกันต่ำต่อโรคต่ำ ก่อให้เกิดอาการเจ็บป่วย การเล่นเกมพนันได้ง่าย มีอารมณ์แปรปรวน ทำให้ขาดสติยังคิด นำไปสู่การมีเรื่องทะเลาะวิวาท การติดเกม การติดการพนัน ส่งผลให้นักเรียนขาดความรับผิดชอบในการเรียนและการดำเนินชีวิต ส่งผลให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพิ่มขึ้น เป็นต้น (อุดมศักดิ์ แซ่โจ้ว พลเทพ วิจิตรคุณากร และสาวิตรี อักษรนาคกรชัย, 2559) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนรู้สึกว่าครูไม่เข้าใจตัวตนของนักเรียนอย่างแท้จริง มีการลงโทษนักเรียนอย่างรุนแรง รวมถึงการที่นักเรียนไม่สามารถปรับตัวเข้าหาเพื่อนได้นั้น ส่งผลให้นักเรียนรู้สึกแปลกแยกจากเพื่อนและโรงเรียนแห่งนี้ ส่งผลให้นักเรียนมีค่านิยมเชิงลบต่อโรงเรียน ไม่มีความรักความผูกพันต่อเพื่อน ครู และโรงเรียน ไม่มีความภาคภูมิใจในโรงเรียน รวมถึงไม่มีความเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นสมาชิกคนหนึ่งในโรงเรียน นำไปสู่แนวโน้มที่จะมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ในที่สุด (เดิมศักดิ์ คทวนิช, 2565)

ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน (School Belonging) จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความรักและผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ซึ่งกู๊ดเดอนาว (Goodenow, 1993) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เป็นการที่บุคคลได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จากบุคคลรอบข้างในโรงเรียน ได้รับการสนับสนุนและการยอมรับจากผู้อื่น ทำให้บุคคลมีความรู้สึกที่ตนเองสามารถเข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมในโรงเรียนได้ ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของโรงเรียน ส่วนจอห์นสัน สเตฮอนและพาร์เลอร์ (Johnson, Strayhorn & Parler, 2020) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนนั้น เป็นการที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ได้รับความเข้าใจและการยอมรับจากเพื่อนอย่างไม่มีเงื่อนไข ทำให้นักเรียนมีความเชื่อใจและไว้วางใจเพื่อนของตนเอง จนสามารถเป็นตัวของตัวเองได้อย่างที่ตนเองต้องการ รวมถึงการที่ครูมีการปฏิบัติตนต่อนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยที่ครูไม่ตัดสินต่อนักเรียนที่มีปัญหาและเหมารวมว่านักเรียนเป็นคนผิดปกติ นักเรียนจึงไม่เกิดความรู้สึกแปลกแยกในกลุ่มเพื่อนและครู แต่มีความรู้สึกที่ตนเองมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเพื่อนและครู ส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน (Strayhorn, 2019) แต่ในทางกลับกันถ้านักเรียนความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนต่ำ นักเรียนจะขาดความมั่นใจในตนเอง มีความรู้สึกแปลกแยก อาจถูกข่มเหงรังแกจากผู้อื่นได้ง่าย มีการหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมในโรงเรียน ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และมีแนวโน้มที่จะลาออกจากโรงเรียนในที่สุด (Gentzke, 2024) ดังนั้น ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียน ถ้านักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน จะทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจและมีความสุขในการมาโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมมากขึ้น

การศึกษาองค์ประกอบของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนนั้น กู๊ดเดอนาว (Goodenow, 1993) ได้ทำการสร้างแบบวัดการมีจิตใจการเป็นสมาชิกที่ดีในโรงเรียน (The Psychological Sense of School Membership Scale: PSSM) ซึ่งเป็นแบบวัดอิงทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory) ขั้นที่สาม ความต้องการความเป็นส่วนหนึ่งและความรัก (Belongness and Love Needs) จำนวน 18 ข้อ ต่อมาได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษาองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนโดยอิงแบบวัดของกู๊ดเดอนาว ซึ่งมีนักวิชาการทำการศึกษาองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในบริบททางจิตวิทยา เช่น แอนเดอร์แมน (Anderman, 2003) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนประกอบด้วย ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และการส่งเสริมให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่วนโทกาอิและคณะ (Togari et al, 2011) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย

การได้รับการยอมรับจากเพื่อน การได้รับการยอมรับจากครู และความเป็นส่วนหนึ่ง ส่วนอาภาและคณะ (Akar et al, 2013) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย ความพึงพอใจในโรงเรียน และการไม่เชื่อฟังในกฎระเบียบของโรงเรียน ส่วนอัศลานและดुरु (Arslan & Duru, 2017) และวิททิง อีเวอร์สันและเฟเนาเออร์ (Whiting, Everson & Feinauer, 2018) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย การได้รับการยอมรับ และการถูกปฏิเสธ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับเอ็มซีไดมิดและคณะ (McDiarmid et al, 2023) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่มีความตรงกันข้ามกัน พบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย การรับรู้โรงเรียนในเชิงบวก และการรับรู้โรงเรียนในเชิงลบ ส่วนนักวิชาการบางท่านได้ทำการศึกษาองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในบริบททางสังคม อาทิ อัซเซนและคณะ (Hussain et al, 2018) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย การระบุตัวตนของโรงเรียน และการสนับสนุนจากเพื่อน ในขณะที่สลาเทนและคณะ (Slaten et al, 2018) กล่าวว่าความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย ครอบครัว เพื่อน และโรงเรียน ส่วนการศึกษาองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในประเทศไทยของอัครเดช เกตุจำและมนัสนันท์ น้ำสมบุญ (2565) ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และความรู้สึกแปลกแยกจากโรงเรียน ซึ่งจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในช่วงต้นนั้นมีการนำแบบวัดของกู๊ดเดโนว (Goodenow, 1993) มาพัฒนาแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนโดยข้อคำถามในแบบวัดจึงมีลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกัน แต่ในขณะที่แอลลิงและคณะ (Alink et al, 2023) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนโดยใช้เอกสารจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน จำนวน 73 ท่าน จากนั้นคณะผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การจัดกลุ่ม (Cluster Analysis) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก ซึ่งยังไม่มีการพัฒนาแบบวัดออกมาเป็นตัวบ่งชี้และยังไม่มี การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน กรุงเทพมหานคร โดยอ้างอิงองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของแอลลิงและคณะ (Alink et al, 2023) เพื่อพัฒนาแบบวัดและตัวบ่งชี้ของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและ ตรวจสอบโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อนำองค์ประกอบ
 ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมาทำการพัฒนาและตรวจสอบปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็น
 ส่วนหนึ่งของโรงเรียนต่อไป

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่ง
 ของโรงเรียน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศ
 ในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่นและ
 ปลอดภัย ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนแห่งนี้ (Aziz & Mohajeran, 2025;
 Kalkan & Dağlı, 2021) และทุนทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นการที่นักเรียนมีมุมมองต่อเพื่อนในเชิงบวก
 มีการรับรู้และมีความหวังว่าตนเองสามารถปรับตัวเข้าหาเพื่อนได้ ส่งผลให้นักเรียนมีความเป็น
 ส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น (Allen et al, 2018; Datu & Valdez, 2019; Kapoor & Tomar,
 2016; Seon & Smith-Adcock, 2020) ส่วนปัจจัยเชิงผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
 ประกอบด้วย ความผาสุกทางจิตใจ เป็นการที่นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ส่งผลให้
 นักเรียนมีความพึงพอใจและมีความสุขในการดำเนินชีวิตของตนเอง (Allen et al, 2018; Xu &
 Fang, 2021) และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน เป็นการที่นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่ง
 ของโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในชั้นเรียนด้วยความเต็มใจ (Encina &
 Berger, 2021) ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงเหตุและผล
 ของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในช่วงสิบปีที่ผ่านมา พบว่า มีการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่ส่งผล
 ต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนใช้ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's
 Hierarchy of Needs Theory) (Kalkan & Dağlı, 2021; Xu & Fang, 2021; Aziz & Mohajeran,
 2025; ผจจจิต ไกรถาวร, 2557) และทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยา (Human Ecology Theory)
 (Kapor & Tomar, 2016; Allen et al, 2018; Seon & Smith-Adcock, 2020; Encina & Berger,
 2021) ในงานวิจัยต่างประเทศเท่านั้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผล
 ของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนโดยใช้ทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยา (Human Ecology Theory)
 ที่มุ่งเน้นความสำคัญของสภาพแวดล้อม ทรัพยากร และความสัมพันธ์ในระบบต่าง ๆ ที่ส่งผล
 ต่อกัน ซึ่งระบบจุลภาค (Microsystem) เป็นระบบที่อยู่ภายในที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิด
 กับครอบครัวและเพื่อน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ นำไปสู่การมีทุนทาง
 จิตวิทยาของนักเรียน ส่งผลต่อระบบกึ่งกลาง (Mesosystem) ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่าง
 บรรยากาศในโรงเรียนส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน รวมถึงความผาสุกทางจิตใจได้รับ
 อิทธิพลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ส่วนความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนส่งผลต่อระบบ

ระบบภายนอก (Exsosystem) ซึ่งพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในโรงเรียนได้รับอิทธิพลจาก ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน (Allen, Vella-Brodruck & Waters, 2018) ซึ่งปัจจัยเชิงเหตุและ ผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในข้างต้นนั้น ผู้วิจัยต้องการนำผลการศึกษามายืนยันปัจจัย เชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและเป็นการขยายขอบเขตความรู้เกี่ยวกับ ทฤษฎีให้มีความสอดคล้องกับบริบทในประเทศไทย และในทางปฏิบัติเพื่อใช้เป็นแนวทาง การพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และความเป็นส่วนหนึ่งของ โรงเรียนที่ส่งผลต่อตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสุขในการเรียนและมีการ แสดงออกทางพฤติกรรมเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนในอนาคต

คำถามการวิจัย

1. แบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครมีโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้เป็นอย่างไร
2. ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ และมีค่า สัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างตัวแปรเป็นอย่างไร

จุดมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อตรวจสอบปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ความสำคัญของการวิจัย

ความสำคัญเชิงทฤษฎี

การนำทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยา (Human Ecology Theory) มาอธิบายปัจจัยเชิงเหตุ ที่ส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในระดับจุลภาค (Microsystem) ซึ่งการที่นักเรียน มีปฏิสัมพันธ์จากบุคคลที่มีความใกล้ชิดส่งผลให้มีทุนทางจิตวิทยาเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลต่อระบบ กึ่งกลาง (Mesosystem) ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศในโรงเรียนกับความเป็นส่วนหนึ่งของ โรงเรียน รวมถึงความผาสุกทางจิตใจและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับ อิทธิพลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เพื่อให้ทราบว่าโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง

ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถอธิบายปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในประเทศไทยได้หรือไม่อย่างไร ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนและต่อยอดความรู้ในเชิงทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยา (Human Ecology Theory) เพื่ออธิบายปัจจัยเชิงเหตุที่ส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศในโรงเรียนและทุนทางจิตวิทยา และอธิบายปัจจัยเชิงผลที่ได้รับอิทธิพลจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย ความผาสุกทางจิตใจและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

ความสำคัญเชิงปฏิบัติการ

1. ได้แบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นประโยชน์ที่จะนำไปใช้ประเมินนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแต่ละคนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และนำแบบวัดมาใช้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น

2. ได้ปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในการพัฒนาแนวทางในการพัฒนานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมแนะแนว การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีความรักและความผูกพันต่อโรงเรียน ส่งผลให้ให้นักเรียนมีความสุขในการดำเนินชีวิตในโรงเรียนและมีการพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนต่อไปในอนาคต

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 110,762 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1 การศึกษาโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 303 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน (School Belonging) มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2 การตรวจสอบปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 469 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Latent Variables) คือ บรรยากาศในโรงเรียน มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 3 ตัวแปร ประกอบด้วย บรรยากาศทางวิชาการ ความปลอดภัยในโรงเรียน และโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน

2. ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Latent Variables) มีตัวแปรจำนวน 4 ตัวแปร ประกอบด้วย ทักษะจิตวิทยา ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ความผูกพันทางจิตใจ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในโรงเรียน

2.1 ตัวแปรคั่นกลาง (Mediator Variables) มีตัวแปรจำนวน 2 ตัว ดังนี้

2.1.1 ทักษะจิตวิทยา มีตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 4 ตัวแปร ประกอบด้วย ความหวัง การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความหยิ่งตัว

2.1.2 ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 5 ตัวแปร ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก

2.2.3 ความผูกพันทางจิตใจ มีตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 5 ตัวแปร ประกอบด้วย อิสระแห่งตน ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การเจริญเติบโตภายในตนเอง การมีจุดหมายในชีวิต และการยอมรับในตนเอง

2.2 ตัวแปรผล (Response variable) คือ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 5 ตัวแปร ประกอบด้วย การให้ความร่วมมือ จิตสำนึกในหน้าที่ การคำนึงถึงผู้อื่น ความมีน้ำใจนักกีฬา และการแสวงหาข้อมูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (Secondary School Students) หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมี
หัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
 - 1.1 ความหมายของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
 - 1.2 ความสำคัญของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
 - 1.3 องค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
 - 1.4 การวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
 - 2.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์
 - 2.2 ทฤษฎีมนุษยนิยมเวควิทยา
 - 2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงเหตุของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
 - 3.1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในโรงเรียน
 - 3.1.1 ความหมายของบรรยากาศในโรงเรียน
 - 3.1.2 ความสำคัญของบรรยากาศในโรงเรียน
 - 3.1.3 องค์ประกอบบรรยากาศในโรงเรียน
 - 3.1.4 การวัดบรรยากาศในโรงเรียน
 - 3.1.5 งานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับบรรยากาศในโรงเรียน
 - 3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางจิตวิทยา
 - 3.2.1 ความหมายของทุนทางจิตวิทยา
 - 3.2.2 องค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยา
 - 3.2.3 การวัดทุนทางจิตวิทยา
 - 3.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางจิตวิทยา

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

4.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผาสุกทางจิตใจ

- 4.1.1 ความหมายของความผาสุกทางจิตใจ
- 4.1.2 ความสำคัญของความผาสุกทางจิตใจ
- 4.1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผาสุกทางจิตใจ
- 4.1.4 องค์ประกอบของความผาสุกทางจิตใจ
- 4.1.5 การวัดความผาสุกทางจิตใจ
- 4.1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผาสุกทางจิตใจ

4.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

- 4.2.1 ความหมายของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน
- 4.2.2 ความสำคัญของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน
- 4.2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน
- 4.2.4 องค์ประกอบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน
- 4.2.5 การวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน
- 4.2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

5. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

7. สมมติฐานการวิจัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

1.1 ความหมายของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน (School Belonging) พบว่า นักวิชาการมีการกำหนดคำว่าความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้อย่างหลากหลาย เช่น การเป็นสมาชิกของโรงเรียน (School Membership) การเชื่อมโยงกับโรงเรียน (School Connectedness) ความรักของโรงเรียน (School Attachment) พันธะของโรงเรียน (School Bonding) ความผูกพันของโรงเรียน (School Engagement) และชุมชนของโรงเรียน (School Community) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความรักและผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนไว้อย่างน่าสนใจ อาทิ กู๊ดเดอนาว (Goodnenow,

1993) ได้กล่าวไว้ว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เป็นการที่บุคคลได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จากบุคคลรอบข้างในโรงเรียน ได้รับการสนับสนุนและการยอมรับจากผู้อื่น ทำให้บุคคลมีความรู้สึกว่าตนเองสามารถเข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมในโรงเรียนได้ ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นสมาชิกของโรงเรียน ส่วนวิลเลียม (Willms, 2000) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เป็นการที่บุคคลยอมรับค่านิยมของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ มีความสนใจและเอาใจใส่ในการเรียนรู้ มีความตั้งใจและอดทนต่อการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในโรงเรียนด้วยความเต็มใจ ส่วนบลัมและลิปบี้และลิปบี้ (Blum & Libbey, 2004; Libbey, 2007; Wingspread, 2004) กล่าวเพิ่มเติมว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เป็นความเชื่อของบุคคลในการเรียนรู้และมีประสบการณ์เชิงบวกต่อผู้อื่น ทำให้บุคคลมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งบุคคลจะมีความรู้สึกที่โรงเรียนเป็นสถานที่ปลอดภัยเปรียบเสมือนบ้านของตนเอง (Zwarych, 2004) ส่งผลให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความพึงพอใจในโรงเรียนและมีความสุขในการดำเนินชีวิตในโรงเรียน เนื่องจากการที่บุคคลมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ได้รับความเข้าใจและการยอมรับจากเพื่อนอย่างไม่มีเงื่อนไข ทำให้บุคคลมีความเชื่อใจและไว้วางใจเพื่อนของตนเอง จนสามารถเป็นตัวของตัวเองได้อย่างที่ตนเองต้องการ (Johnson, Strayhorn & Parler, 2020) ก่อให้เกิดความรู้สึกที่มีการเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและความสนิทสนมกับบุคคลในสังคม ส่งผลให้มีประสบการณ์ร่วมกันในโรงเรียน (Allen et al, 2021) และการที่ครูมีการปฏิบัติตนต่อนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยที่ครูไม่ตัดสินติตรานักเรียนที่มีปัญหาและเหมารวมว่านักเรียนเป็นคนผิดปกติหรือคนที่มีปัญหาหรือคนพิเศษ จะทำให้นักเรียนไม่เกิดความรู้สึกแปลกแยกในกลุ่มเพื่อนและครู แต่มีความรู้สึกที่ตนเองมีความกลมกลืนกับเพื่อนและครู และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน (Strayhorn, 2019) รวมถึงลองกาเลติ (Longaretti, 2020) กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เป็นการที่บุคคลได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ทำให้บุคคลมีรู้สึกว่าตนเองมีชีวิตอยู่อย่างมีความหมายซึ่งสามารถกำหนดทิศทางความสัมพันธ์ของอารมณ์และการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในอนาคต รวมถึงการที่บุคคลมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน จะมีความรู้สึกยอมรับในค่านิยมของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และมีความเป็นสมาชิกที่ดีในโรงเรียนมากขึ้น

จากความหมายของความส่วนหนึ่งของโรงเรียนในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เป็นการที่บุคคลได้รับความรัก ความเข้าใจ และการยอมรับจากบุคคล

รอบข้าง ทำให้บุคคลมีความรู้สึกที่ตนเองเปรียบเสมือนสมาชิกคนหนึ่งในห้องเรียน ส่งผลให้บุคคลมีความรักและความผูกพันต่อโรงเรียน

1.2 ความสำคัญของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนนั้น มีความสำคัญต่อบุคคลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นวัยรุ่นช่วงอายุ 12-18 ปี ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ ทำให้วัยรุ่นเริ่มต้นพัฒนาอัตลักษณ์ของตนเอง ทำให้นักเรียนใช้เวลาอยู่กับครอบครัวน้อยลง แต่ใช้เวลากับเพื่อนมากขึ้น เพื่อให้ได้รับการยอมรับและการเป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มเพื่อน ถ้านักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนสูง นักเรียนจะมีความมั่นใจในตนเองสูง ทำให้นักเรียนมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน โดยนักเรียนมีการเข้าชั้นเรียนตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบในการเรียน ส่งผลให้วัยรุ่นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น (Akar et al, 2013; Cornell & Wellborn, 1991; Goodnow, 1993) รวมถึงมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและครู มีการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นตามที่ยุวกวามีความสนใจ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น การเล่นเกม การมีส่วนร่วมในชมรม ส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น (Gentzke, 2024) แต่ในทางกลับกันถ้านักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนต่ำ นักเรียนจะขาดความมั่นใจในตนเอง มีความรู้สึกแปลกแยก อาจถูกข่มเหงรังแกจากผู้อื่นได้ง่าย มีการหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมในโรงเรียน ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และมีแนวโน้มที่จะลาออกจากโรงเรียนในที่สุด (Akar et al, 2013; Cornell & Wellborn, 1991; Gentzke, 2024; Goodnow, 1993) ดังนั้น ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียน ถ้านักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน จะทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตในโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมในโรงเรียนต่อไป

จากความสำคัญของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน สามารถสรุปได้ว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีการส่วนร่วมในการเข้ากิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและครู มีความพึงพอใจในโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และมีแนวโน้มที่จะประพฤติปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน

1.2 องค์ประกอบของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

นักวิชาการมีการศึกษาองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ดังนี้

แอนเดอร์แมน (Anderman, 2003) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน (Feeling of School Belonging) เป็นการที่บุคคลมีความรู้สึกที่มีตัวตนเป็นของตนเอง ทำให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในโรงเรียน และมีความรู้สึกเป็นสมาชิกคนหนึ่งในโรงเรียนแห่งนี้

2. การส่งเสริมให้เกียรติซึ่งกันและกัน (Respect to Other) เป็นการที่นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน โดยไม่มีการตัดสินหรือตีตรานักเรียน ซึ่งครูมีการสนับสนุนให้นักเรียนมีความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน

โทกาและคณะ (Togari et al, 2011) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การได้รับการยอมรับจากเพื่อน (Accept of Teachers) เป็นการที่บุคคลมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ซึ่งบุคคลมีความเข้าใจและยอมรับในตัวตนที่เพื่อนของตนเองเป็น อย่างไม่มีเงื่อนไข ทำให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีความสุข

2. การได้รับการยอมรับจากครู (Accept of Friends) เป็นการที่ครูมีความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของนักเรียน มีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาค

3. ความเป็นส่วนหนึ่ง (Belonging) เป็นการที่นักเรียนรู้สึกได้ว่าโรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านของตนเอง ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เรียนในโรงเรียนแห่งนี้

อากาและคณะ (Akar et al, 2013) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความพึงพอใจในโรงเรียน (Satisfaction in School) เป็นการที่บุคคลรู้สึกดีใจ มีความพึงพอใจและภาคภูมิใจที่ได้เรียนในโรงเรียนแห่งนี้

2. การไม่เชื่อฟังในกฎระเบียบของโรงเรียน (Obedience of School Rules) เป็นการที่บุคคลมีการต่อต้านและไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่โรงเรียนกำหนดไว้

อัสลานและดูลู (Arslan & Duru, 2017) และวิททิง อีเวอร์สันและเฟเนอร์ (Whiting, Everson & Feinauer, 2018) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การได้รับยอมรับ (Acceptance) เป็นการที่บุคคลได้รับความเข้าใจและยอมรับตัวตนจากเพื่อนและครูอย่างไม่มีเงื่อนไข ทำให้บุคคลมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น และภาคภูมิใจที่เรียนอยู่โรงเรียนแห่งนี้

2. การถูกปฏิเสธ (Rejection) เป็นการที่บุคคลได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากผู้อื่น เช่น การที่เพื่อนกีดกันไม่ให้นักเรียนเข้ากลุ่ม การที่ครูไม่เข้าใจความแตกต่างของนักเรียน ทำให้ครูเพิกเฉยไม่ดูแลเอาใจใส่นักเรียน เป็นต้น ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ตนเองแปลกแยกและเป็นส่วนเกินของเพื่อนและครู ส่งผลให้นักเรียนถูกข่มเหงรังแกจากเพื่อนมากขึ้น (อัสนี อนุตธิต พาสนา จุลรัตน์ และนฤมล พระใหญ่, 2563)

ฮัสเซนและคณะ (Hussain et al, 2018) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีจำนวน 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การระบุตัวตนของโรงเรียนและการสนับสนุนจากเพื่อน (Identity of School and Peer Support) เป็นการที่บุคคลรู้สึกที่ตนเองมีตัวตนอยู่ในโรงเรียนแห่งนี้ ซึ่งบุคคลได้รับความเข้าใจและการยอมรับจากเพื่อน ทำให้บุคคลมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในโรงเรียน ส่งผลให้บุคคลมีความภาคภูมิใจและมีความผูกพันต่อโรงเรียนแห่งนี้

2. สัมพันธภาพกับครู (Teacher Support) เป็นการที่ครูมีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน มีการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

สลาเทนและคณะ (Slaten et al, 2018) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีจำนวน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ครอบครัว (Family) เป็นการที่ครอบครัวมีการดูแลเอาใจใส่บุคคลอย่างเต็มที่ มีการยอมรับตัวตนของบุคคล

2. เพื่อน (Friends) เป็นการที่บุคคลมีการใช้เวลาอยู่กับเพื่อนอย่างมีความสุข

3. โรงเรียน (School) เป็นการที่บุคคลรู้สึกที่ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการดูแลเอาใจใส่ตนเองเป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจและมีความสุขที่ได้มาโรงเรียน

แอลลิงและคณะ (Alink et al, 2023) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญที่เขียนบทความวิจัยภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผ่านกระบวนการประเมินบทความวิจัยที่ชัดเจน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญทั้งสิ้น จำนวน 73 ท่าน ซึ่งความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีจำนวน 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความภาคภูมิใจในโรงเรียน (School Pride) เป็นการที่บุคคลมีการแบ่งปันความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ของตนเองที่อยู่ในโรงเรียนแห่งนี้ ส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำกิจกรรม ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมดนตรี กิจกรรมชมรม การมีส่วนร่วมในชุมชน ส่งผลให้นักเรียนมีการช่วยเหลือโรงเรียนและชุมชนในฐานะที่ตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งในโรงเรียน นำไปสู่การที่นักเรียนมีความรักและผูกพันต่อโรงเรียน มีความภาคภูมิใจในโรงเรียน (Shah, 2022)

2. ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม (Feeling valued) เป็นการที่บุคคลมีความพึงพอใจต่อค่านิยมของโรงเรียน ซึ่งเกิดจากการที่ครูมีการปลูกฝังพันธกิจ ค่านิยม และกฎระเบียบของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนในทุกรายวิชา ทำให้นักเรียนตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในค่านิยมของโรงเรียน ซึ่งบุคคลมีความรักและศรัทธาต่อค่านิยมของโรงเรียน มีการยอมรับและปฏิบัติตามค่านิยมของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ (นิติพล ภูตะโชติ, 2557)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (Connections student and Friend) เป็นการที่บุคคลมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน มีการพูดคุยแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน มีการรับรู้นิสัยของเพื่อน มีความเข้าใจและยอมรับในสิ่งที่ตนเองและเพื่อนเป็นอยู่

4. ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู (Connections students and teachers) เป็นการที่ครูมีความเป็นมิตร มีความรักความเมตตาต่อนักเรียน ซึ่งครูมีการดูแลนักเรียนทุกคนอย่างใกล้ชิด มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างความสนใจแก่นักเรียน มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก รวมถึงมีการประพฤติปฏิบัติตนต่อนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาคกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกสีผิว เชื้อชาติ และระดับสติปัญญาของนักเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าครูมีความอบอุ่นเป็นกันเองกับนักเรียน มีความเข้าใจและยอมรับนักเรียนทุกคนอย่างไม่มีเงื่อนไข เมื่อนักเรียนมีปัญหาก็มาขอรับคำปรึกษาจากครู ซึ่งครูมีการให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคนเท่าที่จะทำได้ (Allen et al, 2023)

5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก (Active Participation) เป็นการที่นักเรียนมีการทำกิจกรรมภายในโรงเรียนทั้งหลังรับประทานอาหารกลางวันและหลังเลิกเรียน มีการจัดกิจกรรมชมรม โดยให้นักเรียนสามารถเข้ากิจกรรมชมรมตามที่ตนเองสนใจได้ และการแข่งขันระหว่างนักเรียนในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เช่น กิจกรรมวันวิชาการ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมประกวดแข่งขัน เป็นต้น (Allen et al, 2023) รวมถึงการจัดกิจกรรมภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์จริงจากการทำกิจกรรม โดยครูมีการสนับสนุนนักเรียน ด้วย

การใช้เทคนิคการละลายพฤติกรรมเพื่อให้นักเรียนได้รู้จักและคุ้นเคยกัน ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยกัน ทำให้เกิดความรักความสามัคคีกันในกลุ่มนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมากขึ้น (Vargas-Madriz & Konishi, 2021; ทวีป อภิสิทธิ์, 2553; พรทิพย์ วงศ์ไพบูลย์, 2560)

เอ็มซีไดมิดและคณะ (McDiarmid et al, 2023) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การรับรู้โรงเรียนในเชิงบวก (Perception Positive School) เป็นการที่บุคคลมีการรับรู้ตัวตนเองได้รับการยอมรับและการให้เกียรติจากเพื่อนและครูที่โรงเรียน ทำให้นักบุคคลรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิกคนหนึ่งในโรงเรียนแห่งนี้

2. การรับรู้โรงเรียนในเชิงลบ (Perception Negative School) เป็นการที่บุคคลมีการรับรู้ตัวตนเองมีความแตกต่างจากนักเรียนคนอื่น ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกแปลกแยกและโดดเดี่ยว และรับรู้ตัวตนเองเป็นส่วนเกินของโรงเรียนแห่งนี้

อัครเดช เกตุขำและมนัสนันท์ น้ำสมบุญ (2565) กล่าวว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน (Sense of Belonging) เป็นการที่บุคคลมีความรู้สึกว่าตนเองสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนได้เป็นอย่างดี ทำให้นักบุคคลมีความรู้สึกเป็นสมาชิกคนหนึ่งของโรงเรียน

2. ความรู้สึกแปลกแยก (Alienation) เป็นการที่นักเรียนถูกเพิกเฉยจากเพื่อนและครู ทำให้นักเรียนรู้สึกเหงาและโดดเดี่ยวในการเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้องค์ประกอบของแอลลิงและคณะ (Alink et al, 2023) มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมเชิงรุก

1.4 การวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

กู๊ดเดอว์น (Goodenow, 1993) เป็นผู้ริเริ่มสร้างแบบวัดการมีจิตใจการเป็นสมาชิกที่ดีในโรงเรียน (The Psychological Sense of School Membership Scale: PSSM) ซึ่งแบบวัดอิงทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory) ขั้นที่สาม ความต้องการความเป็นส่วนหนึ่งและความรัก (Belongness and Love Needs) ที่มุ่งเน้นไปที่ความรู้สึกยอมรับและให้เกียรตินักเรียน รวมถึงการสนับสนุนจากสังคม ซึ่งเป็นการสนับสนุนจากเพื่อน ครู และบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งเป็นมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ

ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด ซึ่งมีข้อคำถามเชิงบวกจำนวน 13 ข้อ และมีข้อคำถามเชิงลบ จำนวน 5 ข้อ ซึ่งการสร้างแบบวัดของกู๊ดเดอริ์นาว ไม่มีการระบุองค์ประกอบที่ชัดเจน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 ต่อมา มีคณะผู้วิจัยมีการพัฒนาแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่มีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งอัสลานและดुरु (Arslan & Duru, 2017) และวิททิง อีเวอร์สันและเฟเนาเออร์ (Whiting, Everson & Feinauer, 2018) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย การได้รับยอมรับ และการถูกปฏิเสธ และเอ็มซีไดมิดและคณะ (McDiarmid et al, 2023) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย การรับรู้โรงเรียนในเชิงบวก และการรับรู้โรงเรียนในเชิงลบ ในขณะที่อัครเดช เกตุฉ่ำ และมนัสนันท์ น้ำสมบุญ (2565) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำแบบวัดอัสลานและดुरु (Arslan & Duru, 2017) และวิททิง อีเวอร์สันและเฟเนาเออร์ (Whiting, Everson & Feinauer, 2018) มาใช้ในการพัฒนาแบบวัดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและความรู้สึกแปลกแยก ซึ่งข้อคำถามของคณะผู้วิจัยที่กล่าวมาในช่วงต้นมีข้อคำถามเชิงบวกและข้อคำถามเชิงลบที่คล้ายคลึงกัน แต่มีความแตกต่างกันตรงที่จำนวนข้อคำถามไม่เท่ากัน ส่วนอาคาและคณะ (Akar et al, 2013) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความพึงพอใจในโรงเรียน และการไม่เชื่อฟังในกฎระเบียบของโรงเรียน ซึ่งเป็นข้อคำถามทางลบทั้งหมด ในขณะที่คณะผู้วิจัยอีกกลุ่มนั้น มีการพัฒนาแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนโดยมุ่งเน้นข้อคำถามเชิงบวกเป็นหลัก ซึ่งแอนเดอร์แมน (Anderman, 2003) ได้พัฒนาแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน การส่งเสริมให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่วนโทกาลิและคณะ (Togari et al, 2011) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การได้รับการยอมรับจากครู การได้รับการยอมรับ

จากเพื่อน และความเป็นส่วนหนึ่ง และโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีความไม่แปรเปลี่ยนในเพศที่แตกต่างกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยฮัสเซนและคณะ (Hussain et al, 2018) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน พบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การระบุตัวตนของโรงเรียนและการสนับสนุนจากเพื่อน และสัมพันธภาพกับครู ส่วนสลาเทนและคณะ (Slaten et al, 2018) ที่พัฒนาแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับบุคคลรอบข้างของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ครอบครัว เพื่อน และโรงเรียน ส่วนแอลลิงและคณะ (Alink et al, 2023) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 73 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก ซึ่งองค์ประกอบ ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของแอลลิงและคณะ (Alink et al, 2023) ยังไม่มีการพัฒนาแบบวัดและยืนยันองค์ประกอบที่ชัดเจน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพัฒนาแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของแอลลิงและคณะ (Alink et al, 2023) ที่มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก เพื่อพัฒนาแบบวัดและยืนยันองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไป

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

นักวิชาการได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนไว้ดังนี้

กาพัวและโทมา (Kapor & Tomar, 2016) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน องค์ประกอบทุนทางจิตวิทยาด้านความหยิ่งตัว และการรับรู้ความสามารถของตนเองซึ่งเป็นองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาประเทศอินเดีย จำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนกับความหยิ่งตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.60 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากสังคม เมื่อนักเรียนพบเจอสถานการณ์ที่ยาก นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ รองลงมาคือ ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนกับการรับรู้

ความสามารถของตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.57 ซึ่งเกิดจากการที่นักเรียนได้รับการพัฒนาอารมณ์และสังคมจากโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีการความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครูเพิ่มสูงขึ้น

ดาตูและวาลเดท (Datu & Valdez, 2019) ได้ทำการศึกษาปัจจัยทุนทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ประเทศฟิลิปปินส์ จำนวน 462 คน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยทุนทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 0.47 และความพึงพอใจในชีวิต มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลต่ำสุดเท่ากับ 0.32 ส่วนความพึงพอใจในชีวิตได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.47 ทั้งนี้เกิดจากการที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนและครู ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการได้รับการยอมรับและการปฏิบัติจากเพื่อนและครูอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจและมีความสุขในการเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้

บุ๊กเกอร์ (Booker, 2020) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นองค์ประกอบของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูควรมีการให้ความสนใจในความเป็นอยู่ของนักเรียนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ทำให้ครูมีความเข้าใจความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน มีการยอมรับและให้เกียรตินักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติเชิงบวกต่อครู มีความผูกพันต่อโรงเรียน ซึ่งนำไปสู่ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในที่สุด 2) ครูควรมีการดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนสม่ำเสมอ มีการให้อิสระแก่นักเรียนในการเรียนและการดำเนินชีวิต ซึ่งการที่นักเรียนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ครูควรมีการเสริมแรง มีการชื่นชมยินดีกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะแสดงออกทางพฤติกรรมต่อไป แต่ในทางกลับกันการที่นักเรียนกระทำความผิด ครูควรมีการเรียกนักเรียนมาตักเตือนเป็นการส่วนตัว และให้นักเรียนเขียนจดหมายสัญญาว่าจะไม่กระทำความผิดอีก 3) การที่ครูมีการกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจนในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบด้วยความเต็มใจ มีความรับผิดชอบร่วมกันในชั้นเรียน และ 5) การที่ครูให้นักเรียนอภิปรายกลุ่มในเรื่องของพันธกิจ วิสัยทัศน์ และกฎระเบียบของโรงเรียนผ่านรายวิชาต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ร่วมกัน ซึ่งนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามพันธกิจ วิสัยทัศน์ และกฎระเบียบของโรงเรียนมีความสำคัญและมีคุณค่า ส่งผลให้นักเรียนทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ซีออนและสมิธ-แอดค็อก (Seon & Smith-Adcock, 2020) ได้ทำการศึกษาปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเองซึ่งเป็นองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาและความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 4,838 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเองและความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผาสุกทางจิตใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งความผาสุกทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 0.30 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ปลอดภัยและการที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ย่อมทำให้นักเรียนมีความรู้สึกมีความพึงพอใจในชีวิตและมีความสุขในการเรียน และการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลต่ำสุดเท่ากับ 0.12 ทั้งนี้เกิดการที่นักเรียนเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการค้นหาอัตลักษณ์และตัวตนของตนเอง ทำให้นักเรียนยังไม่มี การรับรู้ความสามารถของตนเองมากนัก

เอ็นไชนาและเบอร์เกอร์ (Encina & Berger, 2021) ได้ทำการศึกษาความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประเทศชิลี จำนวน 38,286 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานเท่ากับ 0.21 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนและครู ทำให้เกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่มีความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเกี่ยวกับโรงเรียนในทิศทางบวก ทำให้นักเรียนมีความผูกพันต่อโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีการมาโรงเรียนตรงต่อเวลา ต้องการส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่โรงเรียนจัดขึ้น รวมถึงมีความรับผิดชอบในการเรียนและการดำเนินชีวิตมากขึ้น

กัณกันและดาญ (Kalkan & Dağlı, 2021) ได้ทำการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเหนื่อยล้าในโรงเรียนโดยมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเป็นตัวแปรส่งผ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตำบลดอสยอ จังหวัดฮาเต ประเทศตุรกี จำนวน 667 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเหนื่อยล้าในโรงเรียนโดยมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเป็นตัวแปรส่งผ่านมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งความเหนื่อยล้าในโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเป็นลบสูงสุดเท่ากับ -0.32 ทั้งนี้เกิดจากการที่นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครู มีการได้รับการสนับสนุนจากสังคมเพื่อนและครูในเวลาที่นักเรียนต้องการคำปรึกษาหรือคำแนะนำ ส่งผลให้นักเรียน

มีความพึงพอใจต่อโรงเรียน สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข และมีความเหนียวแน่นในการเรียนลดลง และได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางลบต่ำสุดเท่ากับ -0.41 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนมีการรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความปลอดภัย รวมถึงนักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครูอย่างเท่าเทียมกัน จึงส่งผลให้มีความเหนียวแน่นในการเรียนลดลง และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเป็นลบเท่ากับ -0.20 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่ครูมีการดูแลเอาใจใส่และสนับสนุนนักเรียนอย่างเสมอภาคกัน ส่งผลให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองเปรียบเสมือนสมาชิกคนหนึ่งโรงเรียน ย่อมลดบรรยากาศความตึงเครียดในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความเหนียวแน่นน้อยลง ส่วนความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.88 ทั้งนี้เป็นเพราะ บรรยากาศในโรงเรียนช่วยให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัย เอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับเพื่อนและครู ส่งผลให้นักเรียนมีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนสูงขึ้น และมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น

ซู่และฟาง (Xu & Fang, 2021) ได้ทำการศึกษาปัจจัยความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผูกพันทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประเทศจีน จำนวน 6,045 คน ผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.66 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนมีมุมมองว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัย ย่อมทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าคุณค่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน และเป็นสมาชิกคนหนึ่งโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ดีและมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจและมีความสุขในโรงเรียน

เอซีสและคณะ (Aziz et al, 2024) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันทางจิตใจของนักเรียนประเทศอินโดนีเซีย จำนวน 1,972 คน ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนส่งผลต่อความผูกพันทางจิตใจ มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.20 ซึ่งผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาของนักเรียนพบว่า นักเรียนได้แต่งตั้งนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นสมาชิกหรือเป็นเจ้าของโรงเรียนแห่งนี้ ทำให้นักเรียนมีการรักษาวัดดุอุปกรณ์ในโรงเรียน โดยไม่ให้ผู้อื่นทำวัดดุอุปกรณ์นั้นเสียหาย มีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเองให้สูงขึ้น และมีการเข้าร่วมแข่งขันทางวิชาที่หลากหลาย เพื่อสร้างชื่อเสียงของโรงเรียน รวมถึงการมีเจตคติเชิงบวกและการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสม เพื่อรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนให้คงอยู่ต่อไป รวมถึงครูมีการเชิญชวนให้นักเรียนดูแลสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาด

สวยงาม การอยู่ร่วมกันในโรงเรียน การยกตัวอย่างเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน รวมถึงการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักและความผูกพันในโรงเรียน รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานเท่ากับ 0.13 ซึ่งผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ย่อมมีการพูดจาเพื่อรักษาน้ำใจของเพื่อน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการติวหนังสือในกลุ่มเพื่อน มีการยอมรับและให้เกียรติเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนมีความสนิทสนมกัน มีความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานเท่ากับ 0.06 จากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า การที่ครูมีการยอมรับและให้เกียรตินักเรียนทุกคน มีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน บางครั้งนักเรียนมีความทุกข์ ครูยินดีให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือนักเรียนด้วยความเต็มใจ ซึ่งส่งผลต่อความผาสุกทางจิตใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ยวนและวู (Yuen & Wu, 2024) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและความผาสุกทางจิตใจด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การที่นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีการใช้เวลาร่วมกับเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจในชีวิต มีการค้นหาความหมายในชีวิต และมีความผาสุกทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งนักการศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาควรเสริมสร้างบรรยากาศทางสังคมให้นักเรียนกับเพื่อนและครูได้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น และ 2) การที่นักเรียนเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษา ทำให้นักเรียนมีอิสระในตนเองในการเรียนรู้และมีประสบการณ์ใหม่ ๆ ในโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งการที่นักเรียนสามารถปรับตัวเข้าหาเพื่อนและครูได้ ส่งผลให้นักเรียนมีความผาสุกทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น

เอซิสและโมฮาจีราน (Aziz & Mohajeran, 2025) ได้ทำการศึกษาบรรยากาศในโรงเรียนกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนประเทศอิรัก จำนวน 527 คน ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในโรงเรียนกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนมีความรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของตนเอง นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและครู ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครู ทำให้นักเรียนมีความปรารถนาที่จะมาโรงเรียนทุกวัน ส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น

ผจงจิต ไกรถาวร (2557) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน

563 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันกับความสุขในการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.62 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักศึกษาพยาบาลได้อยู่ในสถาบันที่มีความปลอดภัย ได้รับการรักษาพยาบาลฟรี มีอาจารย์และรุ่นพี่คอยดูแลเอาใจใส่นักศึกษาพยาบาลเป็นอย่างดี ทำให้นักศึกษาพยาบาลรู้สึกถึงความเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความสุขมากขึ้น ส่วนความเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันกับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.49 ทั้งนี้เกิดจากการที่มหาวิทยาลัยมีการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาพยาบาลที่มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อนักศึกษาพยาบาลทุกคน การที่นักศึกษาพยาบาลมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีการร่วมกันทำงานเป็นทีม ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความใกล้ชิดและสนิทกับเพื่อนของตนเอง จึงทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความรักและผูกพันเปรียบเสมือนเป็นสมาชิกในสถาบันแห่งนี้

นฤบาล ยมะคุปต์และกิตติศักดิ์ แก้วนิลประเสริฐ (2564) ได้ทำการศึกษาโมเดลความเป็นส่วนหนึ่งและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในจังหวัดของประชาชนในจังหวัดตรัง จำนวน 384 คน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลความเป็นส่วนหนึ่งและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในจังหวัดของประชาชนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในจังหวัด มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.72 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่ประชาชนอาศัยอยู่ที่จังหวัดตรัง ย่อมมีความรู้สึกรักและผูกพันในสถานที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ที่จะนำไปสู่ส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำจังหวัดด้วยความเต็มใจ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศในโรงเรียน และทุนทางจิตวิทยา ส่วนความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนส่งผลต่อความผูกพันทางจิตใจ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ดังภาพประกอบ 1

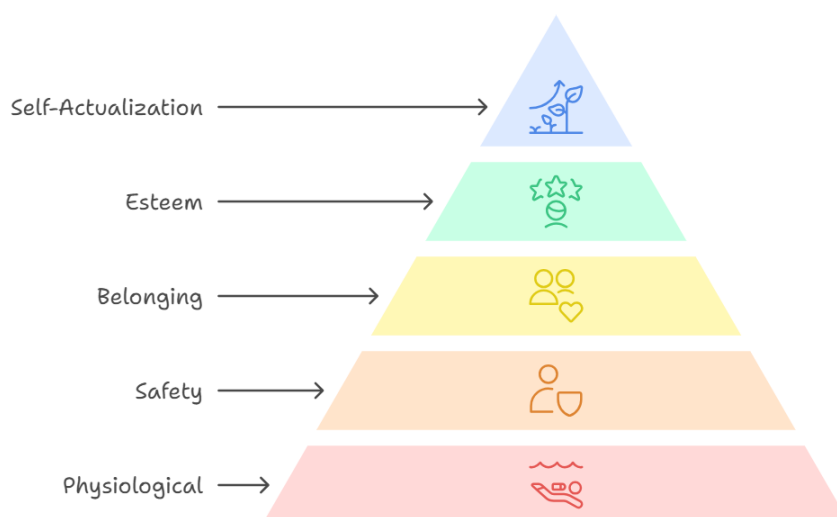
ภาพประกอบ 1 ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

2.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory)

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ เป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อว่าความต้องการของมนุษย์มีความเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้ (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2562)

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตเป็นความต้องการอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการความมั่นคงในชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงาน รวมถึงต้องการความปลอดภัยในที่อยู่อาศัยของตนเอง
3. ความต้องการความเป็นส่วนหนึ่งและความรัก (Belongness and Love Needs) เป็นความต้องการมีตัวตนอยู่ในกลุ่มเพื่อน กลุ่มสังคม และกลุ่มสถาบัน ซึ่งบุคคลนั้นได้รับความเข้าใจและการยอมรับจากผู้อื่น
4. ความต้องการมีศักดิ์ศรีจากตนเองและผู้อื่น (Esteem Needs from Oneself and Other) เป็นความต้องการของบุคคลที่ต้องการมีชื่อเสียง ได้รับการยกย่องเชิดชูจากผู้อื่น
5. ความต้องการที่จะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (Self-Actualized Needs) เป็นความต้องการที่จะตระหนักรู้ในตนเอง เพื่อนำไปสู่ความปรารถนาของตนเอง ซึ่งทุกคนมีความปรารถนาที่จะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แตกต่างกันไป

ภาพประกอบ 2 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์
(Maslow's Hierarchy of Needs Theory)

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในข้างต้น ผู้วิจัยมีการนำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory) ในลำดับขั้นที่ 3 ความต้องการความเป็นส่วนหนึ่งและความรัก (Belongness and Love Needs) เมื่อนักเรียนได้รับการตอบสนองความต้องการด้านร่างกายและความมั่นคงปลอดภัยแล้ว นักเรียนย่อมมีความต้องการที่จะได้รับความรัก การยอมรับ และความเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว เพื่อน ครู และโรงเรียน เพื่อมาทำการอธิบายความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนต่อไป

2.2 ทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยา (Human Ecology Theory)

ทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยาของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner, 1979) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาพัฒนาการ ทฤษฎีนี้มีการให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร และความสัมพันธ์ในระบบต่าง ๆ นั้นส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยา มีระบบย่อย 5 ระบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (Allen, Vella-Brodruck & Waters, 2018)

1. บุคคล (Individual) เป็นระบบที่อยู่ชั้นในสุดที่มีบุคคลมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับบริบทสภาพแวดล้อม ซึ่งการที่สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้บุคคลมีการพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือแย่ลง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นอยู่ในสภาพแวดล้อมและมีสถานการณ์ใดเกิดขึ้นในชีวิต เช่น การที่บุคคลเติบโตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จะกระตุ้นให้บุคคลมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความสงสัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำสิ่งใหม่ ๆ ก่อให้เกิดเป้าหมายในระยะยาวในชีวิต แต่ในทางกลับกันถ้าบุคคลเติบโตในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม อาจมีแนวโน้มทำให้บุคคลมีการต่อต้านสังคมและมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่นในอนาคต ซึ่งบุคคลส่งผลความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย แรงจูงใจในการเรียน ความมั่นคงทางอารมณ์ และคุณลักษณะของบุคคล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 แรงจูงใจในการเรียน (Academic Motivation) เป็นการที่บุคคลมีการรับรู้ค่านิยมและหลักสูตรในโรงเรียน มีความผูกพันในชั้นเรียน และมีความปรารถนาที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

1.2 ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotion Stability) เป็นการที่บุคคลมีสุขภาพจิตที่ดี มีการควบคุมอารมณ์ของตนเอง โดยไม่หวั่นไหวต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลให้บุคคลมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีความสุขในการเรียนและการดำเนินชีวิต และมีพฤติกรรมปรับตัวที่เหมาะสม

1.3 คุณลักษณะของบุคคล (Personal Characteristics) เป็นความสามารถทางอารมณ์และสังคมที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ทำให้บุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และอัตมโนทัศน์ของบุคคลเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้บุคคลมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น

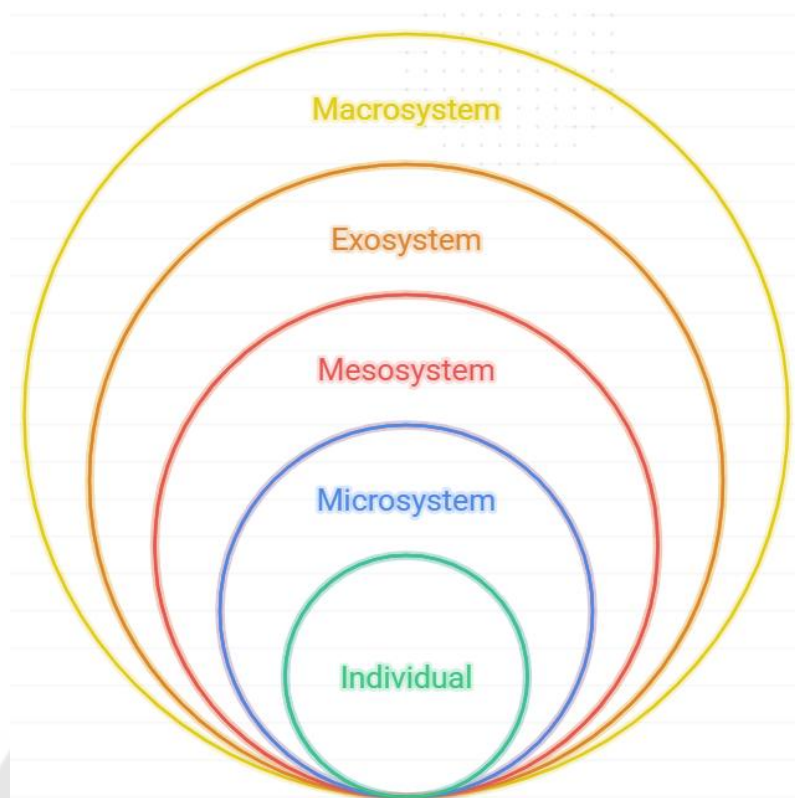
2. ระบบจุลภาค (Microsystem) เป็นระบบที่อยู่ชั้นในที่สุดที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครอบครัว ซึ่งการที่บุคคลได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวเป็นอย่างดี มีการสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการเรียนของบุคคล ทำให้บุคคลมีเจตคติเชิงบวกต่อโรงเรียน ส่วนการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อน ทำให้บุคคลได้รับความเข้าใจและการยอมรับจากเพื่อนอย่างไม่มีเงื่อนไข ทำให้บุคคลและเพื่อนมีการสนับสนุนกันในการเรียนและสังคม ส่งผลให้นักเรียนมีความผูกพันกับโรงเรียน และการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครู ซึ่งครูมีการรู้จักและเข้าใจในตัวนักเรียนทุกคน มีการดูแลเอาใจใส่นักเรียน มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน และมีการปฏิบัติตนต่อนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น ก่อให้เกิดกระบวนการในการส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ดีขึ้น มีความสามารถในการปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3. ระบบกึ่งกลาง (Mesosystem) เป็นระบบที่ถัดจากระบบจุลภาค ซึ่งเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยโรงเรียนมีบรรยากาศในโรงเรียนและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีการรักษาความปลอดภัยเป็นอย่างดี ส่งผลให้บุคคลรู้สึกที่โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัย การที่ครูมีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรทำให้บุคคลมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง ส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีในโรงเรียน รวมถึงการที่โรงเรียนกำหนดวินัยทัศน์ พันธกิจ และกฎระเบียบของโรงเรียนที่มีความชัดเจนและมีการให้ความยุติธรรมแก่ทุกคนอย่างเสมอภาคกัน ทำให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในโรงเรียน และต้องการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ ส่งผลให้บุคคลมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและมีความผูกพันทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น

4. ระบบภายนอก (Exosystem) เป็นระบบอยู่ถัดจากระบบกึ่งกลาง ซึ่งเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมภายนอกกับระบบกึ่งกลางและระบบจุลภาค โดยเป็นสภาพชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนของบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน ปู่ย่าตายาย ครอบครัวขยาย ธุรกิจท้องถิ่น และกลุ่มชุมชน ซึ่งปฏิสัมพันธ์ในระบบภายนอกจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อการที่โรงเรียนมีการเสริมสร้างความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนด้วยการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อให้ นักเรียน

มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น นำไปสู่ความรู้และความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนดั้งเดิมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนเพิ่มสูงขึ้น

5. ระบบมหภาค (Macrosystem) เป็นระบบที่ถัดจากระบบภายนอก ซึ่งเป็นบริบทของกฎหมายและนโยบายของรัฐบาลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในอดีต บรรยากาศ เจตคติในการมีส่วนร่วมในการทำงาน และเงื่อนไขต่าง ๆ ภายใต้พื้นฐานของภาษา ความเชื่อ ค่านิยม ภาวะเปี่ยมทางสังคมที่เป็นบริบทเฉพาะในแต่ละโรงเรียน ซึ่งการขับเคลื่อนของนโยบายของรัฐบาลนั้น มีการจัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ทำให้ครูต้องจัดการเรียนการสอนพิเศษ เพื่อให้ นักเรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะทำข้อสอบเพื่อวัดและประเมินผลให้มีคะแนนสูงตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งทำให้ครูมีความเครียดต่อการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้นักเรียนได้รับความกดดันในการเรียนมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนกับครูมีสัมพันธภาพที่แย่ง นำไปสู่การมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนลดลงด้วย แต่ในทางกลับกันถ้ารัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งเน้นการจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นจิตวิทยาเชิงบวก มีความหยุ่นตัวและมีการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม จะช่วยให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและมีความสุขทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น สามารถลดปัญหาการที่นักเรียนลาออกกลางคันได้น้อยลง รวมถึงบริบทของกฎหมายและนโยบายของรัฐบาลที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและแรงจูงใจของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา การทำงานในตลาดแรงงาน การแต่งงาน และการมีบุตรในอนาคต

ภาพประกอบ 3 ระดับชั้นของสิ่งแวดล้อมตามแนวคิดของบรอนเฟรนเบรนเนอร์

ส่วนแอลเลนและคณะ (Allen et al, 2018) ได้ทำการวิเคราะห์ห่อภิมานปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนโดยใช้ทฤษฎีมนุษย์นิเวศวิทยาของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner, 1917) จำนวน 51 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบจุลภาค (Microsystem) เป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับแรงบันดาลใจและเป้าหมายในอนาคตของนักเรียน รวมถึงคุณลักษณะเชิงบวกของนักเรียน เช่น การมีจิตสำนึก การมองโลกในแง่ดี ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยา และการเห็นคุณค่าในตนเอง และอารมณ์ที่มั่นคง ย่อมทำให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัว เพื่อน และครู ส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีความพึงพอใจในโรงเรียน ซึ่งนำไปสู่การมีความสุขทางจิตใจของนักเรียน ในอนาคต 2) ระบบกึ่งกลาง (Mesosystem) เป็นการที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว เป็นสถาบันแรกที่อบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีความเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว การที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนด้วยการได้รับยอมรับ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน และการสนับสนุนจากครู เป็นการที่ครูมีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน มีการแนะแนวและให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ทำให้นักเรียนมีความรักและผูกพันกับครู ส่งผลให้นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น 3) ระบบภายนอก

(Exsosystem) เป็นการที่โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมถึงการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น 4) ระบบมหภาค (Macrosystem) เป็นการที่นักเรียนใช้ชีวิตอยู่ในเมืองหรือในชนบท ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่แตกต่างกัน การที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ครูย่อมมีการดูแลเอาใจใส่ในการทำกิจกรรมของนักเรียนอย่างทั่วถึง ส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มขึ้น

จากทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยาในข้างต้นนั้น สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยาเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ทางสังคม ทรัพยากร สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และชั้นเรียน ส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยา มีระบบย่อย 5 ระบบ ประกอบด้วย บุคคล ระบบจุลภาค ระบบกึ่งกลาง ระบบภายนอก และระบบมหภาค

ส่วนองค์ประกอบของทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยา มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย Process-Person-Context-Time Model (PPCT Model) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (Zaatar & Maalouf, 2022)

กระบวนการ (Process) เป็นการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบริบทแวดล้อมรอบตัว และบุคคลใกล้ชิด ที่ส่งผลต่อการปรับตัวและการพัฒนาการของบุคคลในอนาคต เช่น พ่อแม่มีการดูแลและมีการอบรมสั่งสอนบุตรเป็นอย่างดี ทำใหบุตรมีความคิดและเจตคติเชิงบวก ส่งผลให้บุตรการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสม ส่วนเด็กและเพื่อนที่มีสัมพันธภาพที่ดี ทำให้เด็กกับเพื่อนมีความสนิทสนมกัน มีการชักชวนกันเรียนหนังสือและใช้เวลาว่างให้ก่อให้เกิดประโยชน์เป็นต้น

บุคคล (Person) เป็นคุณลักษณะของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ เชื้อชาติ ความต้องการที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความรู้สึกและการแสดงออกทางพฤติกรรม

บริบทแวดล้อม (Context) เป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่ล้อมรอบบุคคลที่มีความซับซ้อน มีจำนวน 5 ระบบ ประกอบด้วย บุคคล ระบบจุลภาค ระบบกึ่งกลาง ระบบภายนอก และระบบมหภาค

เวลา (Time) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นเพียงกระบวนการ บุคคล และบริบทแวดล้อมเท่านั้น แต่รวมถึงช่วงเวลาในการดำเนินชีวิตอยู่มาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 1) การเปลี่ยนแปลงตามวิถีชีวิตปกติ เช่น การเข้าศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ การเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อประกอบอาชีพ การแต่งงาน การมีบุตร และการเกษียณอายุ และ 2) การเปลี่ยนแปลงนอกเหนือวิถีชีวิตปกติหรือสิ่งไม่คาดคิด เช่น

ภัยธรรมชาติที่ก่อให้เกิดความเสียหายในชีวิตและทรัพย์สิน การหย่าร้าง การเจ็บป่วยกะทันหัน หรือการตาย

จากองค์ประกอบของทฤษฎีมนุษยวิทยาในช่วงต้น สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของทฤษฎีมนุษยวิทยา ประกอบด้วย กระบวนการ บุคคล บริบทแวดล้อม และเวลา

2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเป็นทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura, 1925) เป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อว่าบุคคลมีการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบที่มีความใกล้เคียงกับบุคคลนั้น ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อน ครู บุคคลที่ตนเองชื่นชอบ บุคคลที่มีชื่อเสียง รวมถึงตัวแบบที่เป็นคำบอกเล่าหรือเรื่องราวต่าง ๆ ทำให้บุคคลมีการเรียนรู้และมีประสบการณ์ร่วมกับตัวแบบ ส่งผลให้บุคคลมีการเลียนแบบจากตัวแบบเหล่านั้น เช่น การที่รุ่นพี่ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอาสาเพื่อพัฒนาสังคม ส่งผลให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้และมีประสบการณ์จากรุ่นพี่ ส่งผลให้นักเรียนมีการเข้าร่วมในการทำกิจกรรมอาสาเพื่อพัฒนาสังคมด้วยความเต็มใจเป็นต้น (เต็มศักดิ์ คทวณิช, 2565)

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงเหตุของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในโรงเรียน

3.1.1 ความหมายของบรรยากาศในโรงเรียน

บรรยากาศในโรงเรียน (School Climate) เป็นการที่บุคคลมีการรับรู้ความคาดหวังในโรงเรียน (Brookover et al, 1978) ที่มีการจัดการสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ (Hanna, 1998; Hoy & Miskel, 2008) ทำให้บุคคลมีประสบการณ์และการดำเนินชีวิตอยู่ในโรงเรียน ขึ้นอยู่กับการรับรู้บรรทัดฐานของโรงเรียน เป้าหมาย ค่านิยม สัมพันธภาพระหว่างบุคคล การจัดการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของครู และโครงสร้างของโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ตนเองได้รับความปลอดภัยในโรงเรียน ทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ รวมถึงการแบ่งปันวิถีทัศน์ของบุคคลในโรงเรียน (Cohen et al, 2009) เมื่อเข้าสู่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 ทำให้บรรยากาศในโรงเรียนเปลี่ยนไป โรงเรียนต้องปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 ทำให้โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์แทน ทำให้นักเรียนต้องเรียนหนังสือที่บ้าน ซึ่งนักเรียนบางคนไม่มีอุปกรณ์ที่พร้อมต่อการเรียนออนไลน์ นักเรียนบางคนต้องเรียนออนไลน์ผ่านสมาร์ทโฟนหน้าจอเล็ก ๆ ทำให้นักเรียนปวดสายตาในการเรียนเป็นเวลานาน การที่อินเทอร์เน็ตที่บ้านของนักเรียนไม่เสถียร รวมถึงการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่มี

การบรรยายเพียงอย่างเดียว ทำให้นักเรียนมีความเบื่อหน่ายกับการเรียน รวมถึงการที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูน้อยลง ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกโรงเรียนไม่ใช่สถานที่ปลอดภัยหรือเป็นเซฟโซนอีกต่อไป (เมธาสิทธิ์ ธัญรัตน์ศรีสกุลและคณะ, 2563) นอกจากนี้ ยังเกิดสถานการณ์ฝุ่น PM 2.5 ซึ่งมีความเสี่ยงต่อระบบทางเดินหายใจของนักเรียน ทำให้โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนออนไลน์อีกครั้ง ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเอกชนมีฝุ่น PM 2.5 ต่ำกว่าโรงเรียนรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะ โรงเรียนเอกชนมีงบประมาณที่เพียงพอและได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากครอบครัวของนักเรียน ทำให้โรงเรียนเอกชนสามารถติดตั้งเครื่องฟอกอากาศเพื่อป้องกันฝุ่น PM 2.5 ในทุกชั้นเรียนได้ทันที ในขณะที่โรงเรียนรัฐบาลมีงบประมาณที่จำกัด จึงไม่สามารถติดตั้งเครื่องฟอกอากาศได้ (Nourani et al, 2024) ซึ่งเมื่อระยะเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้บรรยากาศในโรงเรียนมีความเปลี่ยนแปลงไปด้วย

จากความหมายของบรรยากาศในโรงเรียนในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า บรรยากาศในโรงเรียนเป็นการที่นักเรียนการรับรู้สภาพแวดล้อมว่าภายในโรงเรียนมีความปลอดภัยต่อชีวิตของนักเรียน โรงเรียนมีวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่สร้างความสนใจแก่นักเรียน

3.1.2 ความสำคัญของบรรยากาศในโรงเรียน

บรรยากาศในโรงเรียนทำให้โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่นักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดสถานที่ในโรงเรียนที่มีความปลอดภัยและมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการจัดความเหมาะสมของครูที่ต้องดูแลนักเรียนในแต่ละห้องเรียน เพื่อให้ครูสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ทำให้นักเรียนมีความสนใจและส่วนร่วมในการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่ดี นักเรียนจะมีสมาธิและมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานและมีความสุขในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีขึ้น (พระปลัดเขตจันทร์ คนงานดีและศักดิ์ดา งานหมั่น, 2567) รวมถึงการที่ครูมีการติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนอย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น (Loukas, 2007) แต่ในทางกลับกันการที่โรงเรียนมีห้องเรียนที่จำกัด มีวัตถุประสงค์ในการเรียนไม่เพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน ย่อมทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนรู้ (พระปลัดเขตจันทร์ คนงานดีและศักดิ์ดา งานหมั่น, 2567) และการที่นักเรียนมีความรู้สึกที่โรงเรียนไม่ใช่สถานที่ปลอดภัย ย่อมทำให้นักเรียนรู้สึกโดดเดี่ยว นักเรียนย่อมมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ในเชิงลบ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำลง และไม่อยากมาโรงเรียนได้ในที่สุด (The National School Climate Center:

NSCC) ซึ่งบรรยากาศในโรงเรียนที่ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและตัดสินใจด้วยตนเอง มีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี ส่งเสริมให้นักเรียนมีความมั่นใจในการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น รวมถึงการที่ครูมีการเสริมแรงทางบวก เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ย่อมสร้างขวัญและกำลังใจให้นักเรียนมากขึ้น และถึงแม้นักเรียนจะได้รับงานที่ยาก นักเรียนก็ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและทำงานของตนเองจนประสบความสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี (พรรณี ชูทัย เจนจิต, 2545) ส่วนบรรยากาศในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์นั้น ครูต้องให้นักเรียนจัดหาสถานที่ที่เป็นกิจจะลักษณะ มีความเงียบสงบไม่รบกวนสมาธิในการเรียน มีการจัดอุปกรณ์และสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้พร้อมต่อการเรียน มีตำราเรียน หูฟังและไมโครโฟนสำหรับได้ตอบกับเพื่อนและครู และไม่ควรให้นักเรียนนั่งเรียนตรงโต๊ะทานข้าวหรือเรียนในห้องนอน เนื่องจากนักเรียนอาจจะรับประทานอาหารไปด้วยเรียนไปด้วย การเรียนในห้องนอนอาจทำให้นักเรียนนั้นไม่ตั้งใจเรียน อาจเรียนหนังสือจนหลับ รวมถึงการให้นักเรียนปิดสมาร์ตโฟน เพื่อไม่ต้องเล่นโซเชียล จะส่งผลให้นักเรียนมีสมาธิจดจ่อต่อการเรียนออนไลน์มากขึ้น (ประเสริฐ เกิดมงคลและคณะ, 2565)

จากความสำคัญของบรรยากาศในโรงเรียนในช่วงต้น สามารถสรุปได้ว่า การที่บรรยากาศโรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีสุขภาพกายที่ดี และมีความสุขสนุกสนานและมีความสุขในโรงเรียนเพิ่มขึ้น

3.1.3 องค์ประกอบบรรยากาศในโรงเรียน

นักวิชาการได้ศึกษาองค์ประกอบของบรรยากาศในโรงเรียน ดังนี้

ยางและคณะ (Yang et al, 2013) กล่าวว่า บรรยากาศในโรงเรียนในบริบททางสังคม มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู (Student-Teacher Relationships) เป็นการที่บุคคลได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครูอย่างเท่าเทียมกัน มีการชื่นชมและให้กำลังใจแก่นักเรียน รวมถึงมีการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหา
2. ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (Student-Friends Relations) เป็นการที่บุคคลได้รับความเข้าใจและการยอมรับจากเพื่อน ทำให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน
3. การเชื่อมโยงกับโรงเรียน (Linking of School) เป็นการที่บุคคลมีความรู้สึกชื่นชอบโรงเรียนและมีความภาคภูมิใจในโรงเรียนที่ตนเองเรียนอยู่ แต่ในทางกลับกัน

บุคคลบางคนมีความรู้สึกที่โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ไม่มีความปลอดภัย เนื่องจากถูกข่มเหงรังแกจากเพื่อน

4. ความยุติธรรมในระเบียบของโรงเรียน (Justice Role of School) เป็นการที่ครูมีการใช้กฎระเบียบของโรงเรียนแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เมื่อนักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน จะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข แต่ในทางกลับกันถ้านักเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน นักเรียนอาจถูกหักคะแนนหรือถูกลงโทษ เพื่อให้ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

แบรดแชลและคณะ (Bradshaw et al, 2014) กล่าวว่า บรรยากาศในโรงเรียนมีจำนวน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความปลอดภัยในโรงเรียน (School Safety) เป็นการที่บุคคลมีการรับรู้ที่ตนเองอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ไม่ถูกข่มเหงรังแก และไม่มีคนติดสารเสพติด
2. ความผูกพัน (Engagement) เป็นการมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและครู มีความผูกพันในครอบครัวและการเรียน รวมถึงมีความผูกพันกับโรงเรียนที่ตนเองเรียนอยู่

ซิงและดูบี้ (Singh & Dubey, 2022) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบบรรยากาศในโรงเรียน พบว่า บรรยากาศในโรงเรียน มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. บรรยากาศทางวิชาการ (Academic Climate) เป็นการที่บุคคลมีการรับรู้ที่โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการบรรยาย การอภิปราย การเล่นเกมแบบทบทวน การเรียนรู้ตามสภาพจริง และการสรุปบทเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจแก่นักเรียนในการเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน

2. ความปลอดภัยในโรงเรียน (School Safety) เป็นการที่นักเรียนมีความรู้สึกที่โรงเรียนเป็นสถานที่อบอุ่น มีความปลอดภัยทางด้านร่างกายและจิตใจในการเรียนอยู่ในโรงเรียนแห่งนี้

3. การสนับสนุนจากครู (Teacher Support) เป็นการที่ครูมีการดูแลเอาใจใส่ในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน มีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างเสมอภาคกัน

4. โครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน (Infrastructural Climate) เป็นการที่นักเรียนมีการรับรู้ในสถานที่ที่มีความสะอาดร่มรื่นน่าอยู่ ขนาดชั้นเรียนมีจำนวนนักเรียนที่เหมาะสม และมีวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

สุมน อมรวิวัฒน์ (2530) กล่าวว่า บรรยากาศในโรงเรียน มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1. บรรยากาศทางกายภาพ (Physical Atmosphere) เป็นการ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสม เช่น การมีห้องเรียนที่สะอาด มีการจัดโต๊ะและเก้าอี้ให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน การมีสื่อการสอนที่ทันสมัย เพื่อให้บุคคลมีความสนใจในการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. บรรยากาศทางจิตวิทยา (Psychological Atmosphere) เป็นการที่บุคคลมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อนและครู ย่อมทำให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่มีความเป็นกันเอง มีความอบอุ่นปลอดภัย สร้างความรู้สึกเชิงบวกในการเรียนรู้ รวมถึงส่งเสริมความเชื่อมั่นในความสามารถและศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนเพิ่มขึ้น

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้องค์ประกอบของซิงและดูบี้ (Singh & Dubey, 2022) ที่กล่าวว่า บรรยากาศในโรงเรียน มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย บรรยากาศทางวิชาการ ความปลอดภัยในโรงเรียน การสนับสนุนจากครู และโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการตัดองค์ประกอบการสนับสนุนจากครูออก เนื่องจากมีความซ้อนทับกับองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในองค์ประกอบของความสัมพันธระหว่างนักเรียนกับครู รวมถึงองค์ประกอบบรรยากาศในโรงเรียนของนักวิจัยคนอื่นๆ มีความซ้อนทับกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นยางและคณะ (Yang et al, 2013) มีองค์ประกอบความสัมพันธระหว่างนักเรียนกับครูและความสัมพันธระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับแบรดแชลและคณะ (Bradshaw et al, 2014) ได้นิยามความผูกพันเป็นความสัมพันธและความสนิทสนมกับเพื่อนและครู ส่วนสุมน อมรวิวัฒน์ (2530) มีการกำหนดองค์ประกอบมาเป็นเวลานาน ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับบรรยากาศในโรงเรียนในปัจจุบัน ทำให้ผู้วิจัยเลือกองค์ประกอบบรรยากาศในโรงเรียนของซิงและดูบี้ (Singh & Dubey, 2022)

3.1.4 การวัดบรรยากาศในโรงเรียน

นักวิชาการมีการพัฒนาแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน อาทิ ยางและคณะ (Yang et al, 2013) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศจีน รวมจำนวนทั้งสิ้น 10,400 คน ซึ่งเป็นมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด ซึ่งแบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 โดยผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ส่วนแบรดแชลและคณะ (Bradshaw et al,

2014) ทำการพัฒนาแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 25,000 คน เป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด ซึ่งแบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ส่วนชิงและดูบี้ (Singh & Dubey, 2022) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบบรรยากาศของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในประเทศอินเดีย จำนวน 341 คน เป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด ซึ่งแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งบรรยากาศทางวิชาการ มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย บรรยากาศทางวิชาการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ความปลอดภัยในโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 การสนับสนุนจากครู มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 และโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดบรรยากาศในโรงเรียนข้างต้น ผู้วิจัยเลือกพัฒนาแบบวัดบรรยากาศของโรงเรียนของชิงและดูบี้ (Singh & Dubey, 2022) เพื่อศึกษาบรรยากาศในโรงเรียนซึ่งเป็นปัจจัยเชิงเหตุของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

3.1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในโรงเรียน

นักวิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในโรงเรียนไว้ดังนี้

เอ็มเยอร์และคณะ (Myers et al, 2016) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของบรรยากาศในชั้นเรียนกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 306 คน ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกในชั้นเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.37 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักศึกษา มีการรับรู้ว่าคุณภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัย ทำให้นักศึกษา มีการเปิดใจในการเรียนรู้และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้น นำไปสู่ความเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน รวมถึงการที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างความสนใจให้กับนักศึกษา ย่อมส่งผลให้นักศึกษามีความประพฤติในชั้นเรียนด้วยความเต็มใจ และไม่หวังรางวัลจากเพื่อนและครู

กันกานและดาฏู (Kalkan & Dağı, 2021) ได้ทำการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเหนื่อยล้าในโรงเรียนโดยมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตำบลดอยสอย จังหวัดฮาทะ ประเทศตุรกี จำนวน 667 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเหนื่อยล้าในโรงเรียนโดยมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเป็นตัวแปรส่งผ่านมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งความเหนื่อยล้าในโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเป็นลบสูงสุดเท่ากับ -0.32 ทั้งนี้เกิดจากการที่นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครู การได้รับการสนับสนุนจากสังคมเพื่อนและครูในเวลาที่นักเรียนต้องการคำปรึกษาหรือคำแนะนำ ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อโรงเรียน สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข และมีความเหนื่อยล้าในการเรียนลดลง และได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางลบต่ำสุดเท่ากับ -0.41 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนมีการรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความปลอดภัย รวมถึงนักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครูอย่างเท่าเทียมกัน จึงส่งผลให้มีความเหนื่อยล้าในการเรียนลดลง และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเป็นลบเท่ากับ -0.20 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่ครูมีการดูแลเอาใจใส่และสนับสนุนนักเรียนอย่างเสมอภาคกัน ส่งผลให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองเปรียบเสมือนสมาชิกคนหนึ่งโรงเรียน ย่อมลดบรรยากาศความตึงเครียดในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความเหนื่อยล้าน้อยลง ส่วนความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเป็นบวกเท่ากับ 0.88 ทั้งนี้เป็นเพราะ บรรยากาศในโรงเรียนช่วยให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัย เอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับเพื่อนและครู ส่งผลให้นักเรียนมีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนสูงขึ้น และมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น

ดาร์มันเดอะ ซูซานทู และดีวีชาวาลี (Dalimunthe, Susanto & Wedyaswari, 2022) ได้ทำการศึกษาศักยภาพที่มีความสัมพันธ์ต่อความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 108 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยทางสังคม เป็นการติดต่อสื่อสารกับนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียน ทำให้ครูและผู้ปกครองดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาในโรงเรียน 2) สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ควรมีต้นไม้รอบ ๆ โรงเรียน เพื่อสร้างความร่มรื่นในโรงเรียน โรงเรียนมีความสะอาดและน่าอยู่ มีห้องน้ำที่มีจำนวนเพียงพอต่อนักเรียนทุกคน มีสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนรับรู้ว่ามีบรรยากาศในโรงเรียนมีความน่าอยู่ จะช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

อากูเรก (Akyürek, 2024) ได้ทำการศึกษามหาวิทยาลัยในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ประเทศตุรกี จำนวน 539 คน ผลการวิจัยพบว่า

บรรยากาศในโรงเรียนด้านความสนุกสนานในโรงเรียนส่งผลต่อความผูกพันทางจิตใจสูงสุด มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.37 รองลงคือ ความปลอดภัยในโรงเรียน มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานเท่ากับ 0.15 การสนับสนุนจากชั้นเรียนและโรงเรียน มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานเท่ากับ 0.11 และกฎระเบียบของโรงเรียน มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.08 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย มีจำนวนครูที่เหมาะสมสามารถดูแลนักเรียนทุกคนได้อย่างทั่วถึง ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน การเข้าสังคม และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น

เอซิชและคณะ (Aziz et al, 2024) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันทางจิตใจของนักเรียนประเทศอินโดนีเซีย จำนวน 1,972 คน ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในโรงเรียน มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานเท่ากับ 0.04 ส่งผลต่อความผูกพันทางจิตใจอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนบางคนไม่พอใจในบรรยากาศในโรงเรียน จึงมีการทำลายวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน เพื่อระบายความเครียดที่ตนเองมีอยู่ ครูจึงเรียกนักเรียนมาพูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้น มีการตักเตือนและลงโทษเพื่อไม่ให้นักเรียนทำลายวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนที่ทุกคนในโรงเรียนต้องใช้ร่วมกันอีก

แตง (Tang, 2024) ได้ทำการศึกษาปัจจัยบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศจีน จำนวน 1,267 คน ผลการวิจัยพบว่า ทุนทางจิตวิทยาได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในชั้นเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.45 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนมีการรับรู้ที่ตนเองอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและมีความเชื่อต่อการเรียนรู้ การที่นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู ทำให้นักเรียนรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียน ถ้านักเรียนมีปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการเรียน นักเรียนจะมีมุมมองว่าปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ทำทลาย ทำให้นักเรียนมีความเชื่อว่าตนเองสามารถจัดการปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการเรียนได้ ส่งผลให้นักเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการเรียนรู้ให้ตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

เอซิชและโมฮาจีราน (Aziz & Mohajeran, 2025) ได้ทำการศึกษาบรรยากาศในโรงเรียนกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนประเทศอิรัก จำนวน 527 คน ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในโรงเรียนกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนมีความรู้สึกที่โรงเรียนเป็นสถานที่ปลอดภัยเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของตนเอง นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน

และครู ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครู ทำให้นักเรียนมีความปรารถนาที่จะมาโรงเรียนทุกวัน ส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น

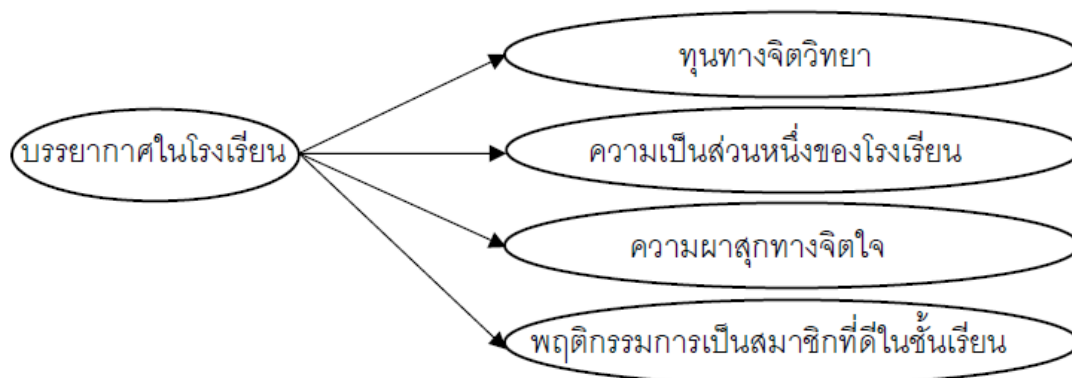
ผจงจิต ไกรถาวร (2557) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 563 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันกับความสุขในการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.62 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักศึกษาพยาบาลได้อยู่ในสถาบันที่มีความปลอดภัย ได้รับการรักษาพยาบาลฟรี มีอาจารย์และรุ่นพี่คอยดูแลเอาใจใส่นักศึกษาพยาบาลเป็นอย่างดี ทำให้นักศึกษาพยาบาลรู้สึกถึงความเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความสุขมากขึ้น ส่วนความเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันกับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.49 ทั้งนี้เกิดจากการที่มหาวิทยาลัยมีการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาพยาบาลที่มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อนักศึกษาพยาบาลทุกคน การที่นักศึกษาพยาบาลมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีการร่วมกันทำงานเป็นทีม ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความใกล้ชิดและสนิทสนมกับเพื่อนของตนเอง จึงทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความรักและผูกพันเปรียบเสมือนเป็นสมาชิกในสถาบันแห่งนี้

สุนันทา ศรีศิริและสุนันทา มั่นสมงคล (2561) ได้ทำการศึกษาบรรยากาศในโรงเรียนกับความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฝ่ายมัธยม จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในโรงเรียนที่เหมาะสม มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความผาสุกทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น

ณิชาภา กฤษณานนท์และอุทัยวรรณ สายพัฒนะ (2568) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศในโรงเรียนกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอรัญประเทศ จำนวน 218 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้ความสามารถของตนเองและความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกและอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการที่โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสม่ำเสมอ เช่น การนำเสนอหน้าชั้นเรียน การแสดงความสามารถ

พิเศษด้านวิชาการ ดนตรี และกีฬา เป็นต้น ส่งผลให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มสูงขึ้น นำไปสู่การพัฒนาตนเองให้มีทุนทางจิตวิทยาเพิ่มสูงขึ้น และ 2) การที่นักเรียนมีสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีความปลอดภัย มีการจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตัวตนของตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง และตัวแปรอื่นๆ เช่น ความหวัง การมองโลกในแง่ดี และความหยิ่งตัว เป็นต้น

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในโรงเรียนในช่วงต้น พบว่า บรรยากาศในโรงเรียนส่งผลต่อทุนทางจิตวิทยา ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ความผูกพันทางจิตใจ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 บรรยากาศในโรงเรียนส่งผลต่อทุนทางจิตวิทยา ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ความผูกพันทางจิตใจ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางจิตวิทยา

3.2.1 ความหมายของทุนทางจิตวิทยา

ทุนทางจิตวิทยา (Psychological Capital) เป็นคุณลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคลที่สามารถพัฒนาได้โดยการมีความเชื่อมั่นในตนเอง การใช้ความอดทนพยายามทำงานที่ท้าทายให้ประสบความสำเร็จ การมีมุมมองต่อสถานการณ์ในเชิงบวกในปัจจุบันและในอนาคต เมื่อบุคคลถูกรุมเร้าด้วยปัญหาและความทุกข์ยาก บุคคลมีกำลังใจสามารถฟื้นตัวกลับมาได้ในสภาพเดิม (Luthans et al, 2007) รวมถึงการที่บุคคลที่มีการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้สำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีพลัง ความมุ่งมั่น การวางแผนที่ชัดเจนในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างไม่ย่อท้อ ทำให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขมากขึ้น (อรัญญา ตัญย์คมกัรและจิระสุข สุขสวัสดิ์, 2559)

จากความหมายของทุนทางจิตวิทยาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ทุนทางจิตวิทยา เป็นการศึกษาที่บุคคลมีคุณลักษณะเชิงบวก ซึ่งมีการรับรู้ความสามารถของตนเองว่าตนเองมีความรู้ ความสามารถ นักเรียนสามารถการวางแผน ความมุ่งมั่นตั้งใจ พร้อมรับมือต่อปัญหาอย่างมีความหวัง

3.2.2 ความสำคัญของทุนทางจิตวิทยา

ทุนทางจิตวิทยามีความสำคัญต่อบุคคล เนื่องจากการที่บุคคลที่มีทุนทางจิตวิทยาสูง ย่อมมีการรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยาก แต่เป็นโอกาสและความท้าทายที่ทำให้บุคคลได้ประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ มีกำลังใจ ความมุ่งมั่น การวางแผนที่ชัดเจน โดยคาดหวังว่าจะมีสิ่งที่ดีเกิดขึ้นกับตนเอง พร้อมรับมือกับปัญหา และสามารถฟื้นตัวจากวิกฤตได้เป็นอย่างดี (Luthans & Yourssef, 2004) แต่ในทางกลับกันถ้าบุคคลไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ย่อมก่อให้เกิดความวิตกกังวลและความเครียดที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดน้อยลง นำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งกับบุคคลรอบข้าง (ชนิตา แดงอุดม, 2562)

จากความสำคัญของทุนทางจิตวิทยา สามารถสรุปได้ว่า ทุนทางจิตวิทยา ทำให้บุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีการมองโลกในแง่ดีและมีความหวังในการดำเนินชีวิต และเมื่อเกิดสถานการณ์ที่มีปัญหาเกิดขึ้น บุคคลมีความยืดหยุ่นตัว สามารถปรับตัวและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

3.2.3 องค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยา

ทุนทางจิตวิทยา มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ความหวัง (Hope) เป็นการศึกษาที่บุคคลมีแรงจูงใจทางบวก มีความเพียรพยายามและมุ่งมั่นตั้งใจที่จะให้ตนเองทำสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เมื่อมีปัญหาลุप्तสรรคที่เกิดขึ้น บุคคลไม่ท้อแท้สิ้นหวังต่อปัญหา มีมุมมองว่าตนเองมีความสามารถเพียงพอที่จะแก้ไขปัญหานั้น ซึ่งบุคคลที่มีความหวัง ย่อมมีการวางแผนเพื่อคิดหาแนวทาง และมีการสร้างแรงจูงใจที่จะทำตามความคิดของตนเอง ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยไม่มีความกดดันและความเครียดที่มากเกินไป โดยบุคคลที่มีความหวังสูง อาจจะมีการรวมตัวกันเพื่อระดมสมองเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ แต่ในทางกลับกัน ถ้าบุคคลมีความหวังต่ำ ย่อมท้อแท้สิ้นหวังกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ 2) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) เป็นความคาดหวังของบุคคลซึ่งคาดว่าจะเกิดสิ่งที่ดีต่อตนเองในอนาคต โดยบุคคลที่มองโลกในแง่ดีนั้น จะเชื่อว่าสถานการณ์ที่เป็นปัญหาไม่ใช่เรื่องที่เลวร้าย สถานการณ์ที่เลวร้ายจะเกิดขึ้นเพียงชั่วคราว และสถานการณ์ที่เลวร้ายนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายและต้องพยายามแก้ไขสถานการณ์ให้ได้ แต่ในทางกลับกันบุคคลที่มองโลกในแง่ร้ายนั้น ย่อมมีความเชื่อว่าสถานการณ์

เลวร้ายจะเกิดขึ้นตลอดไป จะทำลายทุกสิ่งทุกอย่างของตนเอง 3) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) เป็นการที่บุคคลมีความเชื่อในความสามารถของตนเองย่อมมีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึก แรงจูงใจและนำไปสู่การกระทำ โดยบุคคลมีความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถในการจัดการสถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามที่ตนเองต้องการได้สำเร็จ ซึ่งการที่บุคคลเคยมีประสบการณ์ที่เคยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ย่อมทำให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความมั่นใจและมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงอีก แต่ในทางกลับกันถ้าบุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง ย่อมขาดความมั่นใจในตนเอง กลัวความล้มเหลว ส่งผลให้บุคคลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลงในที่สุด และ 4) ความยืดหยุ่นตัว (Resilience) เป็นความสามารถของบุคคลในการปรับตัวและฟื้นคืนสภาพเดิมหลังจากการเผชิญปัญหาความยุ่งยากลำบาก ความขัดแย้ง และความล้มเหลว โดยบุคคลยังมีมุมมองทางบวก การนึกถึงอนาคตและการกลับมาของสถานการณ์ในปัจจุบัน ทำให้บุคคลมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้มากขึ้น ถ้าบุคคลไม่สามารถสอบผ่านได้ บุคคลนั้นจะพยายามอ่านหนังสือทบทวนและเตรียมตัวสอบต่อไป โดยมีความหวังว่าสักวันตนเองจะสอบผ่าน แต่ในทางกลับกันถ้าบุคคลสอบตก บุคคลอาจท้อแท้สิ้นหวังในการเรียน อาจจะมีแนวโน้มที่จะลาออกกลางคันได้ (ชนิตา แดงอุดม, 2562; พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2558) ส่วนชนมน สุขวงศ์และรังสรรค์ โฉมยา (2561) กล่าวเพิ่มเติมว่า ทฤษฎีจิตวิทยา มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ความหวัง เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดหาแนวทางและสร้างแรงจูงใจเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ 2) การมองโลกในแง่ดี เป็นมุมมองความคิดในเชิงบวกในสิ่งที่เจออย่างมีเหตุมีผล 3) การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการที่บุคคลมีความเชื่อในความสามารถและศักยภาพของตนเอง เมื่อประสบปัญหาบุคคลมีความมั่นใจว่าตนเองจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และ 4) ความยืดหยุ่นตัว เป็นความสามารถของบุคคลที่จัดการอารมณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อยามที่ประสบปัญหา และสามารถฟื้นตัวกลับเข้าสู่สภาพปกติได้อย่างรวดเร็ว

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้องค์ประกอบของทฤษฎีจิตวิทยาของพัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2558) มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความหวัง การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความยืดหยุ่นตัว

3.2.4 การวัดทุนทางจิตวิทยา

นักวิชาการได้พัฒนาแบบวัดทุนทางจิตวิทยา อาทิ พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2558) ได้พัฒนาแบบวัดทุนทางจิตวิทยาของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐและกำกับของรัฐ จำนวน 707 คน ซึ่งแบบวัดทุนทางจิตวิทยา เป็นมาตรวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.22-0.77 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 ต่อมาโชตินันท์ เขาวนัสสุจริต ดลดาว วงศ์ธีระธรณ์ และสุรีพร อนุศาสนนันท์ (2564) ได้พัฒนาแบบวัดทุนทางจิตวิทยาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของพัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ ซึ่งแบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.59-0.93 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 ซึ่งผลการวิจัยของพัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2558) และโชตินันท์ เขาวนัสสุจริต ดลดาว วงศ์ธีระธรณ์ และสุรีพร อนุศาสนนันท์ (2564) พบว่า โมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ส่วนชนมน สุขวงศ์และรังสรรค์ โฉมยา (2561) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดทุนทางจิตวิทยาของนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยนครพนม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 580 คน เป็นมาตรวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด ซึ่งแบบวัดทุนทางจิตวิทยา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.20-0.66 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 ผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ความหวัง มี 2 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย แรงจูงใจที่มุ่งไปยังเป้าหมาย และความสามารถในการคิดหาแนวทาง 2) การมองโลกในแง่ดี มี 3 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย การคิดเชิงบวกในสิ่งที่หวัง การให้เหตุผล และความมั่นใจในตนเอง 3) ความรับรู้ความสามารถของตนเอง มี 2 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ความเชื่อในความสามารถของตน และความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหา และ 4) ความหย่อนตัว มี 2 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ความสามารถทางอารมณ์ การจัดการแก้ไขปัญหา และความสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพปกติ

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องการวัดทุนทางจิตวิทยานั้น ผู้วิจัยได้นำแบบวัดทุนทางจิตวิทยาของพัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2558) มาพัฒนาแบบวัดทุนทางจิตวิทยาเพื่อนำมาศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนต่อไป

3.2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางจิตวิทยา

นักวิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางจิตวิทยาไว้ดังนี้

นิคเพและคณะ (Nikpay et al, 2014) ได้ทำการศึกษาปัจจัยทุนทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัย ประเทศอิหร่าน จำนวน 270 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทุนทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในมหาวิทยาลัยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในมหาวิทยาลัยได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.69 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักศึกษามีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน มีการมองโลกในเชิงบวกและมีความหวังว่านักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาได้ นักศึกษาจึงมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมด้วยความเต็มใจ

กาพัวและโทมา (Kapor & Tomar, 2016) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน องค์ประกอบทุนทางจิตวิทยาด้านความยืดหยุ่นตัว และการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ประเทศอินเดีย จำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนกับความยืดหยุ่นตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.60 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากสังคม เมื่อนักเรียนพบเจอสถานการณ์ที่ยาก นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ รองลงมาคือ ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.57 ซึ่งเกิดจากการที่นักเรียนได้รับการพัฒนาอารมณ์และสังคมจากโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีการเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครูเพิ่มสูงขึ้น

นาฟีและจาฮาน (Nafees & Jahan, 2017) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของทุนทางจิตวิทยากับความผาสุกทางจิตใจของนักศึกษาสาขาเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยแอตแมงกานทิบปียา จำนวน 80 คน ผลการวิจัยพบว่า ทุนทางจิตวิทยากับความผาสุกทางจิตใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.91 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักศึกษามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ทำให้นักศึกษามีความเชื่อว่าตนเองมีความรู้ความสามารถในการวางแผนในการเรียนและการทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี มีการมองโลกในแง่ดีและความหวังว่าตนเองจะประสบความสำเร็จในการศึกษา ถึงแม้ว่านักศึกษาจะพบปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น นักศึกษามีการปรับตัวและสามารถจัดการสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ รวมถึงการที่มหาวิทยาลัยมีการจัด

กิจกรรมที่เสริมสร้างความความผาสุกทางจิตใจ ทำให้นักศึกษามีความเข้าใจและยอมรับในสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่ ส่งผลให้นักศึกษามีความสุขในชีวิตเพิ่มมากขึ้น

ดาตูและวาลเดท (Datu & Valdez, 2019) ได้ทำการศึกษาปัจจัยทุนทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ประเทศฟิลิปปินส์ จำนวน 462 คน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยทุนทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 0.47 และความพึงพอใจในชีวิต มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลต่ำสุดเท่ากับ 0.32 ส่วนความพึงพอใจในชีวิตได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.47 ทั้งนี้เกิดจากการที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนและครู ทำให้นักเรียนรู้สึกที่ตนเองได้รับการยอมรับและการปฏิบัติจากเพื่อนและครูอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจและมีความสุขในการเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้

ซีออนและสมิธ-แอดค็อก (Seon & Smith-Adcock, 2020) ได้ทำการศึกษาปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเองซึ่งเป็นองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาและความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 4,838 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเองและความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผาสุกทางจิตใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งความผาสุกทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 0.30 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ปลอดภัยและการที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ย่อมทำให้นักเรียนมีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตและมีความสุขในการเรียน และการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลต่ำสุดเท่ากับ 0.12 ทั้งนี้เกิดจากการที่นักเรียนเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการค้นหาอัตลักษณ์และตัวตนของตนเอง ทำให้นักเรียนยังไม่มีกรรับรู้ความสามารถของตนเองมากนัก

แตง (Tang, 2024) ได้ทำการศึกษาปัจจัยบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศจีน จำนวน 1,267 คน ผลการวิจัยพบว่า ทุนทางจิตวิทยาได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในชั้นเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.45 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนมีการรับรู้ที่ตนเองอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและมีความเอื้อต่อการเรียนรู้ การที่นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู ทำให้นักเรียนรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียน ถ้านักเรียนมีปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

ในการเรียน นักเรียนจะมีมุมมองว่าปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ทำลาย ทำให้นักเรียนมีความเชื่อว่าตนเองสามารถจัดการปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการเรียนได้ ส่งผลให้นักเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการเรียนรู้ให้ตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

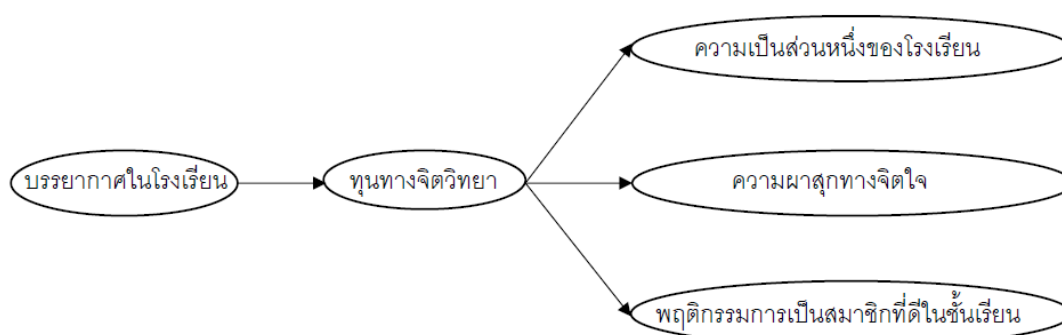
มารยาท โยทองยศและวิริญญา วณโณ (2558) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดีซึ่งเป็นองค์ประกอบทุนทางจิตวิทยาและความผาสุกทางจิตใจ ด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ผลการวิจัยพบว่า การมองโลกในแง่ดีกับความผาสุกทางจิตใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.47 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่บุคคลมีการมองโลกในแง่ดีนั้น ย่อมทำให้บุคคลมีความคาดหวังว่าจะมีสิ่งที่ดีเกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของบุคคล ส่งผลให้บุคคลมีความสุขในการดำเนินชีวิตมากขึ้น

ปารวี กันทะลอน สุดสบาย จุลกัทพพะและสิรินัดดา ปัญญาภาส (2561) ได้ทำการศึกษาปัจจัยของการอบรมเลี้ยงดูและทุนทางจิตวิทยาของนิสิตมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง จำนวน 402 คน ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ส่งผลต่อทุนทางจิตวิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ทำให้บุตรได้รับการดูแลและได้รับความรักจากครอบครัวอย่างเต็มที่ มีการให้คำแนะนำและช่วยเหลือบุตรด้วยเหตุและผล ส่งผลให้เกิดเรียนรู้และหล่อหลอมตนเองให้มีความสามารถในการคิดและตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง มีการปรับตัวได้ดี และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นที่ได้รับการยอมรับจากสังคม นอกจากนี้ การที่นิสิตมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและครู ซึ่งทางมหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน รวมถึงมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทุนทางจิตวิทยา ทำให้นิสิตได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากมหาวิทยาลัย ส่งผลให้นิสิตมีการปรับตัวเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดความเครียดได้ดีขึ้น

ณิชาภา กฤษณานนท์และอุทัยวรรณ สายพัฒนะ (2568) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศในโรงเรียนกับการรับรู้ความสามารถของตนเองซึ่งเป็นองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอรัญประเทศ จำนวน 218 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้ความสามารถของตนเองและความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกและอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการที่โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสม่ำเสมอ เช่น การนำเสนอหน้าชั้นเรียน การแสดงความสามารถ

พิเศษด้านวิชาการ ดนตรี และกีฬา เป็นต้น ส่งผลให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มสูงขึ้น นำไปสู่การพัฒนาตนเองให้มีทุนทางจิตวิทยาเพิ่มสูงขึ้น และ 2) การที่นักเรียนมีสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีความปลอดภัย มีการจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตัวตนของตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง และตัวแปรอื่นๆ เช่น ความหวัง การมองโลกในแง่ดี และความหยิ่งตัว เป็นต้น

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางจิตวิทยา พบว่า ทุนทางจิตวิทยาได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน ส่วนทุนทางจิตวิทยาส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ความผูกพันทางจิตใจ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ปัจจัยเชิงเหตุและผลของทุนทางจิตวิทยา

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

4.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันทางจิตใจ

4.1.1 ความหมายของความผูกพันทางจิตใจ

ความสุข (Happiness) หรือความผูกพันอัตวิสัย (Subjective Well-Being) หมายถึง การที่บุคคลได้รับประสบการณ์ที่มีความสะดวกสบาย มีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้บุคคลมีอารมณ์เชิงบวกและมีความพึงพอใจในชีวิต ซึ่งความสุขเกิดจากการที่บุคคลได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นความสุขที่มีความเป็นรูปธรรมที่บุคคลสามารถมองเห็นอย่างชัดเจน เช่น การเรียน การทำงาน การใช้เวลาว่างในการทำงานอดิเรกที่ตนเองชื่นชอบ และการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข (Diener et al, 1999; Huta & Ryan, 2010; Nahkur & Casas, 2021; Waterman et al, 2008) ในขณะที่ความผูกพันทางจิตใจ (Psychological Well-Being) หมายถึง การที่บุคคลมีความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองผ่านการเรียนรู้ มีการค้นหาความหมายและความสำคัญในชีวิตของตนเอง ทำใหบุคคลมีความปรารถนาที่จะมีประสบการณ์ชีวิตที่ดีและมีคุณค่า มีการปรับปรุง

และพัฒนาตนเองด้วยความท้าทาย ส่งผลให้บุคคลมีความรู้สึกผูกพันต่อความหมายและเป้าหมายในชีวิต เพื่อให้บุคคลมีการพัฒนาตนเองที่สมบูรณ์ (Diener, Oishi & Tay, 2018; Raff, 1989)

จากความหมายของความผาสุกทางจิตใจในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความผาสุกทางจิตใจเป็นการที่บุคคลความรู้สึกสนุกสนานและมีความสุขที่ได้เป็นตัวของตัวเอง มีความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่ มีการวางแผนและพัฒนาตนเอง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตนเองปรารถนาได้

4.1.2 ความสำคัญของความผาสุกทางจิตใจ

การที่บุคคลมีความผาสุกทางจิตใจ ทำให้บุคคลมีอารมณ์เชิงบวก การทำให้บุคคลมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตและมีการค้นหาความหมายของชีวิตของตนเอง นำไปสู่การที่บุคคลในการใช้เวลาว่างและทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความสุขตามที่ตนเองปรารถนา ส่งผลให้บุคคลมีความพึงพอใจในชีวิต เมื่อบุคคลประสบปัญหาในชีวิต จะมีมุมมองต่อปัญหาที่มีความท้าทาย บุคคลจะมีความสามารถปรับตัวให้คุ้นชินกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลให้บุคคลมีความเชื่อ ความรู้สึก และอารมณ์ทางบวก มีการเปิดเผยตนเอง มีความต้องการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงมีการสนับสนุนผู้อื่นในสังคมให้มีความสุข (Dalimunthe, Susanto & Wedyaswari, 2022) แต่ในทางกลับกันถ้าบุคคลไม่มีความผาสุกในจิตใจ จะมองตนเองในแง่ลบอยู่เสมอ คิดว่าตนเองไร้ความสามารถและประสบความล้มเหลวตลอดเวลา มีการเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่น ทำให้มีความวิตกกังวลและความเครียด ส่งผลให้เกิดความทุกข์ในชีวิต และมีแนวโน้มที่จะป่วยเป็นโรคซึมเศร้าในอนาคต (กรมสุขภาพจิต, 2555)

จากความสำคัญของความผาสุกทางจิตใจในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การที่บุคคลมีความผาสุกทางจิตใจ ทำให้บุคคลมีอารมณ์เชิงบวก มีจุดมุ่งหมายในชีวิตและมีการค้นหาความหมายในชีวิตของตนเอง นำไปสู่การที่บุคคลมีการใช้เวลาว่างและทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความสุขตามที่ตนเองปรารถนาไว้ ส่งผลให้บุคคลมีความพึงพอใจในชีวิตเพิ่มสูงขึ้น

4.1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผาสุกทางจิตใจ

ผู้วิจัยทำการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผาสุกทางจิตใจ ประกอบด้วย ทฤษฎีความผาสุกทางจิตใจ (Well-Being Theory) แนวคิดความผาสุกทางจิตใจแบบเฮโดนิคส์ (Hedonic Well-Being) และแนวคิดความผาสุกทางจิตใจแบบยูไดโนมิคส์ (Eudaimonic Well-Being) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ทฤษฎีความสุขทางจิตใจ (Well-Being Theory) เป็นแนวคิดของจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) ซึ่งเรียกว่า PERMA ประกอบด้วย อารมณ์เชิงบวกเป็นความคิดและความรู้สึกของบุคคล ความผูกพันหมายถึงความสัมพันธ์และผลสัมฤทธิ์ เมื่อบุคคลมีความเชื่อในการค้นหาความหมายและความผูกพัน มีสัมพันธภาพที่ดี ส่งผลให้บุคคลมีความสามารถที่จะนำตนเองไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งความสุขทางจิตใจนั้นมีความสำคัญต่อบุคคล ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ (Seligman, 2011)

P อารมณ์เชิงบวก (Positive Emotion) เป็นความคิดและความรู้สึก ความพึงพอใจและความสุขในการดำเนินชีวิตของบุคคล

E ความผูกพัน (Engagement) เป็นการที่บุคคลมีความรักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทำให้ได้มีประสบการณ์ในการเรียนรู้ เพื่อค้นพบความสนใจและความต้องการในตนเอง นำไปสู่การที่บุคคลมีอารมณ์เชิงบวก มีความพึงพอใจ มีความปลื้มปิติ มีความสบายใจและอบอุ่นใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ส่งผลให้บุคคลมีความพึงพอใจในชีวิตในปัจจุบัน นำไปสู่ความผูกพันต่อเป้าหมายในการดำเนินชีวิต

R ความสัมพันธ์ (Relationships) เป็นการที่บุคคลมีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อน และสังคม มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้บุคคลมีสัมพันธภาพเชิงบวก นำไปสู่การดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

M ความหมาย (Meaning) เป็นการที่บุคคลได้ใช้ชีวิตของตนเองอย่างมีความหมาย ทำให้บุคคลรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญและมีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น ส่งผลให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความเป็นส่วนหนึ่งที่ตนเองมีการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า และมีความหมายต่อไปในอนาคตด้วย ส่งผลให้บุคคลมีความพึงพอใจในชีวิตของตนเอง และมีความสุขในการดำเนินชีวิต

A ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) เป็นการที่บุคคลประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตนเองได้ปรารถนาได้ เช่น การทำสิ่งที่ยากและมีความท้าทายได้สำเร็จ การเอาชนะการแข่งขันได้ และการเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้น เป็นต้น

ทฤษฎีความสุขทางจิตใจหรือที่เรียกกันว่า PERMA ประกอบด้วย อารมณ์เชิงบวก (Positive Emotion) ความผูกพัน (Engagement) ความสัมพันธ์ (Relationships) ความหมาย (Meaning) ผลสัมฤทธิ์ (Achievement)

2. แนวคิดความผาสุกทางจิตใจแบบเฮโดนิคส์ (Hedonic Well-Being) เป็นแนวคิดในการมุ่งแสวงหาความสุขให้ตนเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งความสุขของตนเองนั้นมีความสำคัญมากกว่าความสุขของผู้อื่น เนื่องจากไม่มีความสุขใดที่มีความสำคัญและมีคุณค่าเท่าความสุขของตนเองและเป็นความสุขในระยะสั้น ซึ่งนักปรัชญาโปรทาโกรัส (Protagoras) กล่าวว่า การมีชีวิตที่สนุกสนานมีความสุขเป็นไปได้ทุกขณะจิต แต่ต้องดำเนินชีวิตตามเหตุและผล มีการควบคุมตนเอง ส่วนเอพิคคิวรัส (Epicurus) กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ความสุขที่ยั่งยืนนั้นเป็นความสุขที่มีชีวิตที่เรียบง่าย เป็นความสุขที่ได้รับการจากความรู้ มิตรภาพและการมีชีวิตที่ดี ซึ่งผลของการดำเนินชีวิตตามแนวคิดสุขนิยมนั้น ต้องการความสุขทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การลิ้มรสอาหาร การได้กลิ่นรอบตัว การได้ยินเสียง และการสัมผัสสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และความสุขทางจิตใจ ซึ่งบุคคลมีการให้นิยามความสุขของตนเองแตกต่างกันไป เช่น การมีความสุขที่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองชอบ การมีความสุขกับการได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การมีความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัวและคนที่ตัวเองรัก เป็นต้น (ชาตรี อาสโก เจตนิพัทธ์ พิริยานุวัฒน์ และวุฒิชัย อ่ำบำรุง, 2564)

3. แนวคิดความผาสุกทางจิตใจแบบยูไดโนมิคส์ (Eudainomic Well-Being) เป็นการที่บุคคลมีความเป็นตัวของตัวเอง ทำให้บุคคลมีการทำกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับความค่านิยมของตนเอง ส่งผลให้บุคคลมีความสำคัญต่อตนเอง มีการเห็นคุณค่าในตนเอง และมีความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคลนั้น ไม่เพียงแค่มีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยเท่านั้น แต่เป็นการที่บุคคลมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อเสริมสร้างความเจริญงอกงามทางจิตใจของตนเอง ส่งผลให้บุคคลมีความสุขในการดำเนินชีวิตมากขึ้น (Ryan & Deci, 2001)

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผาสุกทางจิตใจในข้างต้น ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีความผาสุกทางจิตใจ แนวคิดความผาสุกทางจิตใจแบบเฮโดนิคส์ และแนวคิดความผาสุกทางจิตใจแบบยูไดโนมิคส์ (Eudainomic Well-Being) มาใช้ในการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

4.1.4 องค์ประกอบของความผาสุกทางจิตใจ

นักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความผาสุกทางจิตใจไว้ดังนี้

เทียน วาง และฮูเนออร์ (Tian, Wang & Huebner, 2015) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบความผาสุกทางจิตใจในบริบทของโรงเรียน พบว่า ความผาสุกทางจิตใจ มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความพึงพอใจในโรงเรียน (School Satisfaction) เป็นการที่บุคคลได้อยู่ในโรงเรียนที่สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีวัสดุอุปกรณ์ที่พร้อมต่อการเรียน ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจ มีการทำกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อนและครู ทำให้บุคคลมีความสุขในการมาโรงเรียน

2. ผลกระทบในโรงเรียน (Affect in School) เป็นการที่บุคคลมีความรู้สึกเชิงบวกและความรู้สึกเชิงลบที่มีต่อโรงเรียน

รอสและคณะ (Ross et al, 2020) กล่าวว่า ความผาสุกทางจิตใจ มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีสุขภาพที่ดีและโภชนาการที่เหมาะสม (Good Health and Optimum Nutrition) เป็นการที่บุคคลมีการแสวงหาข้อมูลเพื่อดูแลสุขภาพของตนเอง มีการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ไม่มีมลพิษทางอากาศ

2. การเชื่อมโยง ค่านิยมเชิงบวก และการอุทิศตนให้แก่สังคม (Connectedness, Positive Values and Contribution to Society) เป็นการที่บุคคลมีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัว เพื่อน ครู และชุมชน มีการยอมรับและปฏิบัติตามค่านิยมเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนด้วยความเต็มใจ มีการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

3. ความปลอดภัยและการสนับสนุนสภาพแวดล้อม (Safety and a Supportive Environment) เป็นการที่บุคคลได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อร่างกายและจิตใจ ซึ่งบุคคลมีการปฏิบัติตนต่อทุกคนในชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกชนชั้น มีการส่งเสริมให้บุคคลมาทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาดและน่าอยู่

4. สมรรถนะในการเรียน การศึกษา ทักษะ และความสามารถในการทำงาน (Learning, Competence, Education, Skills, and Employability) เป็นการที่บุคคลมีแรงจูงใจในการเรียนและการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีทักษะชีวิต เช่น ทักษะการคิด ทักษะการริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะการจัดการอารมณ์ และทักษะการตัดสินใจแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปต่อยอดในการทำงานในอนาคต ส่งผลให้บุคคลมีความเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถในการทำงานและพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพมากขึ้น เป็นต้น

5. การเป็นตัวตนและความยืดหยุ่นตัว (Agency and Resilience) เป็นการที่บุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเอง เชื่อว่าตนเองสามารถเลือกดำเนินชีวิตด้วยตนเองได้ ซึ่งบุคคลมีการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

ส่วนอาภากร เปรี้ยวนิ่ม (2562) กล่าวว่า ความผาสุกทางจิตใจ มีจำนวน 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. อิสระแห่งตน (Autonomy) เป็นความสามารถของบุคคลที่สามารถในการคิด มีความรู้สึก และแสดงออกทางพฤติกรรมที่สามารถเป็นตัวของตัวเองได้อย่างเหมาะสม โดยไม่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้อื่น ซึ่งบุคคลสามารถทำได้ก็ต่อเมื่อไม่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนจนเกิดความเสียหาย ไม่ผิดกฎระเบียบและกฎหมายทางสังคม (นริศรา ศิริพันธ์ศักดิ์, 2559)

2. ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (Environmental Mastery) เป็นการที่บุคคลมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้

3. การเจริญเติบโตภายในตนเอง (Personal Growth) เป็นการที่บุคคลมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง

4. การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (Positive Relations with Others) เป็นการที่บุคคลมีการพูดคุยติดต่อสื่อสารกับครอบครัว เพื่อน และครูอย่างสร้างสรรค์ นำไปสู่ความเข้าใจ ความไว้วางใจ และความสนิทสนมซึ่งกันและกัน เมื่อมีปัญหาบุคคลสามารถพูดคุยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข (Dalimunthe, Susanto & Wedyaswari, 2022)

5. การมีจุดหมายหมายในชีวิต (Purpose in Life) เป็นการที่บุคคลมีความปรารถนาที่จะสร้างตัวตนของตัวเอง ทำให้บุคคลมีความผูกพันในการเรียนและการทำกิจกรรมภายในโรงเรียน เพื่อนำไปสู่จุดหมายหมายในการเรียน การทำงาน และการดำเนินชีวิตในอนาคต ซึ่งบางคนต้องการเป็นคนดีและต้องการนำความรู้ไปใช้ในทางที่ถูกที่ควร ส่วนบางคนต้องการเป็นแพทย์ เพื่อรักษาผู้ป่วย บางคนต้องการหาเงินเพื่อหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว (Dalimunthe, Susanto & Wedyaswari, 2022)

6. การยอมรับตนเอง (Self-Acceptance) เป็นการที่บุคคลมีความเข้าใจในตนเอง มีความตระหนักรู้ในจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง การที่บุคคลมีความผาสุกทางจิตใจ ย่อมมีนำจุดเด่นของตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีการค้นหาและพัฒนาจุดเด่นและความสามารถของตนเองด้วยการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจ (Dalimunthe, Susanto & Wedyaswari, 2022)

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้องค์ประกอบความผาสุกทางจิตใจของอาภากร เปรี้ยวนิ่ม (2562) มีจำนวน 6 ประการ ประกอบด้วย อิสระแห่งตน ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

การเจริญเติบโตภายในตนเอง การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต และการยอมรับในตนเอง ซึ่งผู้วิจัยทำการตัดองค์ประกอบการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นออก เนื่องจากมีความทับซ้อนกับองค์ประกอบของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในองค์ประกอบความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู

4.1.5 การวัดความผาสุกทางจิตใจ

นักวิชาการได้พัฒนาแบบวัดความผาสุกทางจิตใจ อาทิ เทียน วาง และฮูเบอร์ (Tian, Wang & Huebner, 2015) ได้ทำการพัฒนาแบบความผาสุกทางจิตใจในบริบทของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในประเทศจีน จำนวน 311 คน ซึ่งแบบวัดความผาสุกทางจิตใจเป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 6 ระดับ ประกอบด้วยมากที่สุด มาก ค่อนข้างมาก น้อย ค่อนข้างน้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแบบวัดความผาสุกทางจิตใจมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ส่วนวีโจ โกเม-โลเปซและอเทกา-รูส (Viejo, Gómez-López & Ortega-Ruiz, 2018) ได้พัฒนาแบบวัดความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประเทศสเปน จำนวน 1,590 คน ซึ่งแบบวัดความผาสุกทางจิตใจเป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบบวัดความผาสุกทางจิตใจ มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.95 มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การยอมรับตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 อิสระแห่งตน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 และการพัฒนาชีวิต มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ส่วนอาภากร เปรี้ยวนิม (2562) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดความผาสุกทางจิตใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 2,368 คน ซึ่งแบบวัดความผาสุกทางจิตใจเป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบบวัดความผาสุกทางจิตใจ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 ผลการวิจัยพบว่า ความผาสุกทางจิตใจมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งความผาสุกทางจิตใจมีจำนวน 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย อิสระแห่งตน ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การเจริญเติบโตภายในตนเอง การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต และการยอมรับตนเอง

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดความผาสุกทางจิตใจนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความผาสุกทางจิตใจของอาภากร เบียร์วนิม (2562) ซึ่งมีความสอดคล้องกับความผาสุกทางจิตใจในบริบทของประเทศไทย มาพัฒนาแบบวัดเพื่อนำมาศึกษาปัจจัยเชิงผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนต่อไป

4.1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผาสุกทางจิตใจ

นักวิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผาสุกทางจิตใจไว้ดังนี้

นาฟีและจาฮาน (Nafees & Jahan, 2017) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของทุนทางจิตวิทยากับความผาสุกทางจิตใจของนักศึกษาสาขาเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยแอตแลนติกซิตีจำนวน 80 คน ผลการวิจัยพบว่า ทุนทางจิตวิทยากับความผาสุกทางจิตใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.91 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักศึกษามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ทำให้นักศึกษามีความเชื่อว่าตนเองมีความรู้ความสามารถในการวางแผนในการเรียนและการทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี มีการมองโลกในแง่ดีและความหวังว่าตนเองจะประสบความสำเร็จในการศึกษา ถึงแม้ว่านักศึกษาจะพบปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น นักศึกษามีการปรับตัวและสามารถจัดการสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ รวมถึงการที่มหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความผาสุกทางจิตใจ ทำให้นักศึกษามีความเข้าใจในและยอมรับในสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่ ส่งผลให้นักศึกษามีความสุขในชีวิตเพิ่มมากขึ้น

ซีออนและสมิธ-แอดค็อก (Seon & Smith-Adcock, 2020) ได้ทำการศึกษาปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเองซึ่งเป็นองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาและความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 4,838 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเองและความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผาสุกทางจิตใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งความผาสุกทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 0.30 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ปลอดภัยและการที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ย่อมทำให้นักเรียนมีความรู้สึกมีความพึงพอใจในชีวิตและมีความสุขในการเรียน และการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลต่ำสุดเท่ากับ 0.12 ทั้งนี้เกิดจากการที่นักเรียนเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการค้นหาอัตลักษณ์และตัวตนของตนเอง ทำให้นักเรียนยังไม่มี การรับรู้ความสามารถของตนเองมากนัก

ซูและฟาง (Xu & Fang, 2021) ได้ทำการศึกษาปัจจัยความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผูกพันทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประเทศจีน จำนวน 6,045 คน ผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.66 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนมีมุมมองว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัย ย่อมทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนและเป็นสมาชิกคนหนึ่งของโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ดีและมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจและมีความสุขในโรงเรียน

ดาร์มันเดอะ ซูซานทู และดีวีชาวาลี (Dalimunthe, Susanto & Wedyaswari, 2022) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 108 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยทางสังคม เป็นการติดต่อสื่อสารกับนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียน ทำให้ครูและผู้ปกครองดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาในโรงเรียน 2) สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ควรมีต้นไม้รอบ ๆ โรงเรียน เพื่อสร้างความร่มรื่นในโรงเรียน โรงเรียนมีความสะอาดและน่าอยู่ มีห้องน้ำที่มีจำนวนเพียงพอต่อนักเรียนทุกคน มีสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนรับรู้ว่าเป็นบรรยากาศในโรงเรียนมีความน่าอยู่ จะช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

อากูเรก (Akyürek, 2024) ได้ทำการศึกษาบรรยากาศในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผูกพันทางจิตใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ประเทศตุรกี จำนวน 539 คน ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในโรงเรียนด้านความสนุกสนานในโรงเรียนส่งผลต่อความผูกพันทางจิตใจสูงสุด มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.37 รองลงคือ ความปลอดภัยในโรงเรียน มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานเท่ากับ 0.15 การสนับสนุนจากชั้นเรียนและโรงเรียน มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานเท่ากับ 0.11 และกฎระเบียบของโรงเรียน มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.08 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย มีจำนวนครูที่เหมาะสมสามารถดูแลนักเรียนทุกคนได้อย่างทั่วถึง ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน การเข้าสังคม และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

เอซิสและคณะ (Aziz et al, 2024) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันทางจิตใจของนักเรียนประเทศอินโดนีเซีย จำนวน 1,972 คน ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนส่งผลต่อความผูกพันทางจิตใจ มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.20 ซึ่งผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาของนักเรียนพบว่า นักเรียนได้แต่งตั้งนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นสมาชิกหรือเป็นเจ้าของโรงเรียนแห่งนี้ ทำให้นักเรียนมีการรักษาวัดุดอุปกรณ์

ในโรงเรียน โดยไม่ให้ผู้อื่นทำวัสดุอุปกรณ์นั้นเสียหาย มีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเองให้สูงขึ้น และมีการเข้าร่วมแข่งขันทางวิชาที่หลากหลาย เพื่อสร้างชื่อเสียงของโรงเรียน รวมถึงการมีเจตคติเชิงบวกและมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสม เพื่อรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนให้คงอยู่ต่อไป รวมถึงครูมีการเชิญชวนให้นักเรียนดูแลสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาด สวยงาม การอยู่ร่วมกันในโรงเรียน การยกตัวอย่างเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน รวมถึงการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักและความผูกพันในโรงเรียน รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานเท่ากับ 0.13 ซึ่งผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ย่อมมีการพูดจาเพื่อรักษาน้ำใจของเพื่อน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการติวหนังสือในกลุ่มเพื่อน มีการยอมรับและให้เกียรติเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนมีความสนิทสนมกัน มีความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานเท่ากับ 0.06 จากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ครูมีการยอมรับและให้เกียรตินักเรียนทุกคน มีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน บางครั้งที่นักเรียนมีความทุกข์ ครูยินดีให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือนักเรียนด้วยความเต็มใจ ซึ่งส่งผลต่อความผาสุกทางจิตใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โมรีโน-มอนเตโรและคณะ (Moreno-Montero et al, 2024) ได้ทำการศึกษาโมเดลทุนทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความผาสุกทางจิตใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศสเปน จำนวน 438 คน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลทุนทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความผาสุกทางจิตใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศสเปนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งความผาสุกทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.51 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักศึกษามีประสบการณ์ในการเรียนและการดำเนินชีวิต ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เกิดความเครียดได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้มีความผาสุกทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น

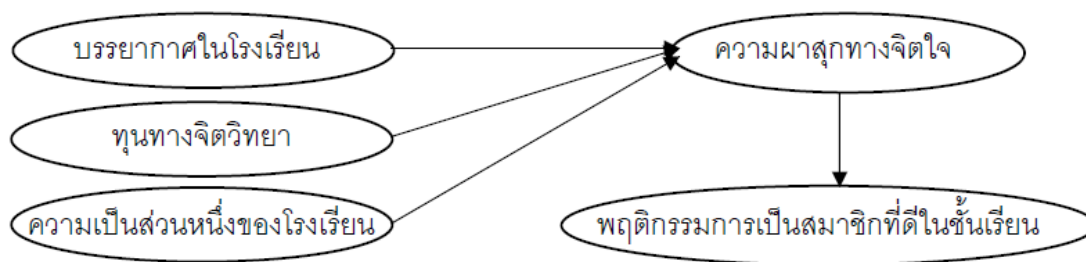
ยวนและวู (Yuen & Wu, 2024) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและความผาสุกทางจิตใจด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ผลการวิจัยพบว่า 1) การที่นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีการใช้เวลาร่วมกับเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจในชีวิต มีการค้นหาความหมายในชีวิต และมีความผาสุกทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งนักการศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาควรเสริมสร้างบรรยากาศทางสังคมให้นักเรียนกับเพื่อนและครูได้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น และ 2) การที่นักเรียนเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษา ทำให้นักเรียนมีอิสระในตนเองในการเรียนรู้และมีประสบการณ์ใหม่ ๆ ในโรงเรียนมาก

ขึ้น ซึ่งการที่นักเรียนสามารถปรับตัวเข้าหาเพื่อนและครูได้ จึงทำให้นักเรียนมีความสุขทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น

ผจจจิต ไกรถาวร (2557) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 563 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันกับความสุขในการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.62 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักศึกษาพยาบาลได้อยู่ในสถาบันที่มีความปลอดภัย ได้รับการรักษาพยาบาลฟรี มีอาจารย์และรุ่นพี่คอยดูแลเอาใจใส่นักศึกษาพยาบาลเป็นอย่างดี ทำให้นักศึกษาพยาบาลรู้สึกถึงเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความสุขมากขึ้น ส่วนความเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน กับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.49 ทั้งนี้เกิดจากการที่มหาวิทยาลัยมีการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาพยาบาลที่มีวัตถุประสงค์ เพียงพอด่านักศึกษาพยาบาลทุกคน การที่นักศึกษาพยาบาลมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการร่วมกันทำงานเป็นทีม ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความใกล้ชิดและสนิทกับเพื่อนของตนเอง จึงทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความรักและผูกพันเปรียบเสมือนเป็นสมาชิกในสถาบันแห่งนี้

มารยาท โยทองยศและวิริญญา วณโณ (2558) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางจิตวิทยาในองค์ประกอบของการมองโลกในแง่ดีและความผาสุกทางจิตใจ ด้วยการวิเคราะห์ห่อหุ้ม ผลการวิจัยพบว่า การมองโลกในแง่ดีกับความผาสุกทางจิตใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.47 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่บุคคลมีการมองโลกในแง่ดีนั้น ย่อมทำให้บุคคลมีความคาดหวังว่าจะมีสิ่งที่ดีเกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของบุคคล ส่งผลให้บุคคลมีความสุขในการดำเนินชีวิตมากขึ้น

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผาสุกทางจิตใจในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความผาสุกทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ทุนทางจิตวิทยา และบรรยากาศในโรงเรียน ส่วนความผาสุกทางจิตใจส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความผูกพันทางจิตใจ

4.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

4.2.1 ความหมายของพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

พฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน (Classroom Citizenship Behavior) เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมด้วยความเต็มใจ โดยที่บุคคลไม่ต้องให้เพื่อนหรือครูบังคับ ซึ่งนักเรียนมีความสามารถในการที่นักเรียนเลือกสมาชิกกลุ่มที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานกลุ่ม ซึ่งก่อให้เกิดระบบทางสังคมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์เชิงบวกของนักเรียนและเพื่อน และความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูและนักเรียน (Podsakoff & MacKenzie, 1994) ซึ่งการที่นักเรียนเป็นพฤติกรรมความเป็นสมาชิกของชั้นเรียน

จากความหมายของพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน เป็นการที่บุคคลมีความประพฤติและการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมด้วยความเต็มใจ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้อื่น

4.2.2 ความสำคัญของพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

การที่บุคคลมีพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ทำให้บุคคลมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและครู ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มด้วยความเต็มใจ ส่งเสริมให้นักเรียนมีการเปิดเผยตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและเพื่อน รวมถึงการที่บุคคลได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนและครู ทำให้บุคคลมีความตั้งใจและมีสมาธิในการเรียน ไม่ก่อความวุ่นวายในชั้นเรียน และมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง มีส่งงานที่ได้รับตามเวลาที่กำหนดไว้ และมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนมากขึ้น (Sideling & Booth-Butterfield, 2010) แต่ในทางกลับกันถ้านักเรียนไม่มีพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอึดอัดใจในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนไม่สนใจในการจัดการเรียนการสอนของครู และปฏิเสธการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน (Darling & Civikly, 1987)

จากความสำคัญของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน สามารถสรุปได้ว่าการที่นักเรียนมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและครู ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนด้วยความเต็มใจ มีแนวโน้มที่จะแสดงออกทางพฤติกรรม มีความซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง และมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของชั้นเรียนด้วยความเต็มใจ

4.2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

ทฤษฎีการกล่อมเกลாதาสังคม (Socialization Theory) เป็นกระบวนการที่บุคคลมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยให้บุคคลมีการเรียนรู้และยอมรับแบบแผนความประพฤติ ความเชื่อ และบรรทัดฐานของสังคม เพื่อให้บุคคลมีสถานภาพและการวางตัวที่เหมาะสมและมีการปฏิบัติตามบทบาทต่าง ๆ ที่สังคมต้องการ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นทางการ ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาจากหนังสือและสื่อทางวิชาการ และกระบวนการที่ไม่เป็นทางการ เป็นกระบวนการศึกษาจากบุคคลรอบข้าง (สุพัตรา สุภาพ, 2546) เช่น ครอบครัวที่มีการดูแลเอาใจใส่บุตรด้วยความรัก มีเวลาในการอบรมสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดี รวมถึงครอบครัวมีการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ทำให้นุตรมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสม (มณฑิรา จารุเพ็ง, 2560; สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์, 2545;) กลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อบุคคลที่เป็นวัยรุ่นเป็นอย่างมาก การที่บุคคลได้คบเพื่อนที่ดี มีความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน บุคคลย่อมชักชวนกันเรียนและทำกิจกรรมที่ดีร่วมกัน สถานศึกษาเป็นสถานที่อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความรู้ทางวิชาการและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและศักยภาพที่เหมาะสมในการทำงานในอนาคต ศาสนา เป็นการขัดเกลาและแนะนำแนวทางให้บุคคลมีที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ให้ปฏิบัติตนเป็นคนดีและละเว้นความชั่ว และสื่อมวลชน ส่งผลต่อบุคคลมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ของบุคคล (สุพัตรา สุภาพ, 2546)

4.2.4 องค์ประกอบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

นักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนไว้ดังนี้

เอ็มเยอร์และคณะ (Myers et al, 2016) และแคท ซีโว และเบค (Katt, Sivo & Beck, 2018) กล่าวว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง (Involvement) เป็นการที่บุคคลมีส่วนร่วมในการเรียนในชั้นเรียน เช่น การเตรียมบทเรียนให้พร้อมก่อนการเรียน เพื่อให้บุคคลสามารถแสดงความคิดเห็น

เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนได้อย่างเต็มที่ การนำคำแนะนำและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

2. การเป็นสมาชิก (Affiliation) เป็นการที่บุคคลมีการใช้เวลาร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน เช่น การรับประทานอาหารกับเพื่อน การมีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนในการทำงานกลุ่ม การจัดที่นั่งสื่อก่อนสอบร่วมกับเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมชมรมกับเพื่อนในยามว่าง การไปเที่ยวกับเพื่อนนอกสถานที่ เป็นต้น

3. การคำนึงถึงผู้อื่น (Courtesy) เป็นการที่บุคคลตระหนักถึงการกระทำของตนเองที่มีผลกระทบต่อผู้อื่น มีการทิ้งขยะของตนเองให้เป็นที่เป็นทาง เพื่อรักษาความสะอาดของชั้นเรียน การไม่ใช้เครื่องมือสื่อสาร เพื่อไม่รบกวนสมาธิของเพื่อนในการเรียน

ซิง เรดดี และดานดี (Singh, Reddy & Dhande, 2018) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การก่อกบฏ (Rebellious) เป็นการที่บุคคลมีความรู้สึกอิจฉาในความสำเร็จของผู้อื่น ทำให้บุคคลมีการใช้สังคมออนไลน์ เพื่อสร้างความอิจฉาและใส่ร้ายผู้อื่น
2. การสนับสนุน (Supporting) เป็นการที่นักเรียนมีการดูแลช่วยเหลือเพื่อนในชั้นเรียน มีน้ำใจและช่วยเหลือเพื่อนในการทำงานกลุ่มให้สำเร็จตามที่ครูได้มอบหมายไว้
3. ความเมตตา (Kindness) เป็นการที่นักเรียนมีมุมมองเชิงบวกต่อเพื่อน มีการนึกถึงความรู้สึกของเพื่อน และไม่สร้างปัญหากับเพื่อน
4. การเชื่อฟัง (Obedience) เป็นการที่บุคคลมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน มีการมาโรงเรียนตรงต่อเวลา มีการเตรียมเนื้อหาที่เรียนไว้ล่วงหน้า มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน มีการส่งงานตามที่ครูได้รับมอบหมายไว้ มีการรักษาความสะอาดในโรงเรียน

อุทัยวัฒน์ (U-Thaiwat, 2017) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีจำนวน 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Altruism) เป็นการที่นักเรียนได้รับการช่วยเหลือระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และนักเรียนกับครูในเรื่องการเรียน
2. การให้ความร่วมมือ (Civic Virtue) เป็นการแสดงออกของพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย โดยบุคคลมีการแสดงเจตคติเชิงบวกต่อโรงเรียนและมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เรียนในโรงเรียนแห่งนี้

3. จิตสำนึกในหน้าที่ (Conscientiousness) เป็นการที่บุคคลมีความตระหนักและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ

4. การคำนึงถึงผู้อื่น (Courtesy) เป็นการที่บุคคลมีการตระหนักถึงการกระทำของตนเองที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง ผู้อื่น และชั้นเรียน

5. ความอดทนอดกลั้น (Sportsmanship) เป็นการที่บุคคลมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน

6. การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) เป็นพฤติกรรมการสืบค้นหาความรู้ตามความสนใจของบุคคล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

7. ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล (Interpersonal Relationship) เป็นการที่บุคคลให้ความสำคัญในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลรอบข้าง มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีเพื่อผลประโยชน์ของชั้นเรียน

คางและคณะ (Kang et al, 2020) กล่าวว่า การเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนมีจำนวน 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. จิตสำนึกในหน้าที่ (Conscientiousness) เป็นการที่บุคคลมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน

2. การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Altruism) เป็นการที่บุคคลมีการช่วยเหลือเพื่อนในชั้นเรียนในการเรียนและการทำงานตามที่ครุมอบหมายไว้

3. การคำนึงถึงผู้อื่น (Courtesy) เป็นการที่บุคคลมีความคิดและเจตคติที่นึกถึงสิ่งที่ตนเองทำนั้นส่งผลกระทบต่อเพื่อน ทำให้บุคคลหลีกเลี่ยงการแสดงออกทางพฤติกรรมที่สร้างความเดือดร้อนแก่เพื่อน

4. ความอดทนอดกลั้น (Sportsmanship) เป็นการที่บุคคลมีความเต็มใจและมีความสมัครสมานสามัคคีในการทำงานกลุ่มร่วมกัน โดยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก

ผู้วิจัยใช้องค์ประกอบพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของอุทัยวัฒน์ (U-Thaiwat, 2017) เนื่องจากว่าพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนมีความใกล้เคียงกับบริบทของประเทศไทย ซึ่ง พบว่า ความพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีจำนวน 7 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การให้ความร่วมมือ จิตสำนึกในหน้าที่ การคำนึงถึงผู้อื่น ความอดทนอดกลั้น การแสวงหาข้อมูล และความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้ตัดองค์ประกอบการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความสัมพันธ์ส่วนบุคคลออก เนื่องจากมีความซ้อนทับ

กับองค์ประกอบของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในองค์ประกอบของความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูและความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

4.2.4 การวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

นักวิชาการมีการพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน อาทิ เอ็มเยอร์และคณะ (Myers et al, 2016) ได้ทำการสร้างแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 306 คน จากนั้นให้นักศึกษาระบุพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน จากนั้นคณะผู้วิจัยมีการแจกแจงพฤติกรรมออกเป็น 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง การเป็นสมาชิก และการคำนึงถึง ซึ่งเป็นมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่ปฏิบัติเลย ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติค่อนข้างมาก ปฏิบัติมาก และปฏิบัติมากที่สุด เมื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง การเป็นสมาชิก และการคำนึงถึงผู้อื่น ซึ่งแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.65 ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ แคท ซีโว และเบค (Katt, Sivo & Beck, 2018) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 306 คน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกของชั้นเรียน มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง การเป็นสมาชิก และการคำนึงถึงผู้อื่น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 ส่วนชิง เรดดี และดานดี (Singh, Reddy & Dhande, 2018) ได้พัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 399 คน ซึ่งแบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 7 ระดับ ประกอบด้วย ไม่เคยปฏิบัติเลย ปฏิบัติในบางครั้ง ปฏิบัติค่อนข้างน้อย ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติค่อนข้างมาก ปฏิบัติมาก และปฏิบัติมากที่สุด ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การก่อกบฏ การสนับสนุน ความเมตตา และการเชื่อฟัง ซึ่งแบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 ส่วนอุทัยวัฒน์ (U-Thaiwat, 2017) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักศึกษาในประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 623 คน ซึ่งมีการสัมภาษณ์นักเรียนเพื่อสร้างข้อคำถาม จากนั้นผู้วิจัยมีการพัฒนาแบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่ปฏิบัติเลย ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติค่อนข้างมาก ปฏิบัติมาก และปฏิบัติมากที่สุด ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีค่า

ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 การให้ความร่วมมือ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 จิตสำนึกในหน้าที่ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 การคำนึงถึงผู้อื่น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 ความอดทนอดกลั้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77 การแสวงหาข้อมูลและความสัมพันธ์ส่วนบุคคล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 ส่วนดวงและคณะ (Kang et al, 2020) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกในชั้นเรียนของนักศึกษาประเทศเกาหลี จำนวน 525 คน เป็นมาตรวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่ปฏิบัติเลย ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติค่อนข้างมาก ปฏิบัติมาก และปฏิบัติมากที่สุด ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ในรายองค์ประกอบ ประกอบด้วย จิตสำนึกในหน้าที่ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 การคำนึงถึงผู้อื่น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 และความอดทนอดกลั้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของ อุทัยวัฒน์ (U-Thaiwat, 2017) มาพัฒนาแบบวัดเพื่อนำมาศึกษาปัจจัยเชิงผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนต่อไป

4.2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

นักวิชาการได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนไว้ดังนี้

นิคเพและคณะ (Nikpay et al, 2014) ได้ทำการศึกษาปัจจัยทุนทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัย ประเทศอิหร่าน จำนวน 270 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทุนทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในมหาวิทยาลัยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในมหาวิทยาลัยได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.69 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักศึกษามีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน มีการมองโลกในเชิงบวกและมีความหวังว่านักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาได้ นักศึกษาจึงมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมด้วยความเต็มใจ

เอ็มเยอร์และคณะ (Myers et al, 2016) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของบรรยากาศในชั้นเรียนกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 306 คน ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกในชั้นเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.37 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักศึกษา มีการรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัย ทำให้นักศึกษา มีการเปิดใจในการเรียนรู้และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้น นำมาสู่การเป็นเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน รวมถึงการที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สร้างความสนใจให้กับนักศึกษา ส่งผลให้นักศึกษามีความประพฤติในชั้นเรียนด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังคะแนนจิตพิสัยหรือรางวัลจากเพื่อนและครู

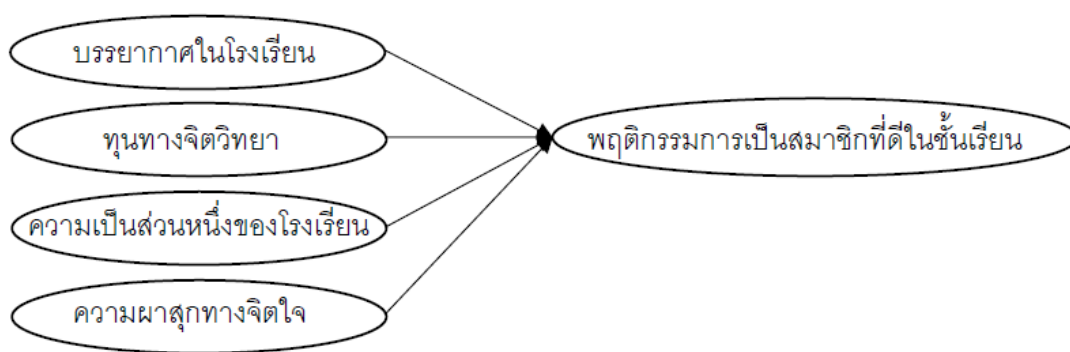
เอ็นซิโนและเบอร์เกอร์ (Encina & Berger, 2021) ได้ทำการศึกษาความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประเทศชิลี จำนวน 38,286 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานเท่ากับ 0.21 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนและครู ทำให้เกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่มีความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเกี่ยวกับโรงเรียนในทิศทางบวก ทำให้นักเรียนมีความผูกพันต่อโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมาโรงเรียนตรงต่อเวลา ต้องการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่โรงเรียนจัดขึ้น รวมถึงมีความรับผิดชอบในการเรียนและการดำเนินชีวิตมากขึ้น

วางและคณะ (Wang et al, 2024) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยในมณฑลเหอหนาน ประเทศจีน จำนวน 540 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในมหาวิทยาลัยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของมหาวิทยาลัยได้รับอิทธิพลทางตรงจากความผูกพันทางจิตใจ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.27 ทั้งนี้เป็นเพราะนักศึกษาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้นักศึกษามีความยึดมั่นผูกพันในการเรียนรู้ มีการจัดสมดุลทางการเรียนและสมดุลในการดำเนินชีวิตเป็นอย่างดี จึงทำให้นักศึกษา มีความพึงพอใจและมีความสุขในการเรียนรู้ ส่งผลให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในมหาวิทยาลัย ด้วยการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเต็มที่ มีการดูแลรักษาความสะอาดมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนและครูอย่างเต็มความสามารถ

นฤบาล ยมะคุปต์และกิตติศักดิ์ แก้วนิลประเสริฐ (2564) ได้ทำการศึกษาโมเดลความเป็นส่วนหนึ่งและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในจังหวัดของประชาชนในจังหวัดตรัง จำนวน 384 คน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลความเป็นส่วนหนึ่งและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในจังหวัด

ของประชาชนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในจังหวัด มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.72 ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่ประชาชนอาศัยอยู่ที่จังหวัดตริง ย่อมมีความรู้สึกรักและผูกพันในสถานที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในการเสริมสร้างอัตลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำจังหวัดด้วยความเต็มใจ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความผูกพันทางจิตใจ ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ทุนทางจิตวิทยา และบรรยากาศในโรงเรียน ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

5. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

1. ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน (School Belonging) หมายถึง การที่นักเรียนได้รับความรัก ความเข้าใจ และการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ตนเองเปรียบเสมือนสมาชิกคนหนึ่งคนหนึ่งในโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีความรักและความผูกพันต่อโรงเรียน ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจโรงเรียน ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก

1.1 ความภาคภูมิใจในโรงเรียน (School Pride) หมายถึง การที่นักเรียนมีความรักและความผูกพันต่อโรงเรียน มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ และผลประโยชน์ของโรงเรียน มีการประพฤติปฏิบัติตนเพื่อรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

1.2 ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม (Feeling Valued) หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกชื่นชอบ มีความรักและศรัทธาในสิ่งที่โรงเรียนยึดถือเป็นข้อกำหนดให้ปฏิบัติในโรงเรียน ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมของโรงเรียน

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (Connections student and Friend) หมายถึง การที่นักเรียนมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนทั้งในและนอกชั้นเรียน มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับเพื่อน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงการที่นักเรียนได้รับความเข้าใจและได้รับการยอมรับจากเพื่อน มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู (Connections Student and Teacher) หมายถึง การที่ครูมีพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อนักเรียน เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูมีการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน มีการดูแลเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา

1.5 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก (Active Participation) หมายถึง การที่ครูมีการสนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมในหลักสูตรและนอกหลักสูตรร่วมกันด้วยความเต็มใจ

แบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ผู้วิจัยพัฒนาองค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของแอลลิงและคณะ (Alink et al, 2023) และปรับให้เหมาะสมกับบริบทของการศึกษาในครั้งนี้ มาตราวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด โดยนักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงให้เห็นถึงนักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า

2. บรรยากาศในโรงเรียน (School Climate) หมายถึง การที่นักเรียนมีการรับรู้สภาพแวดล้อมว่าภายในโรงเรียนมีความปลอดภัยต่อชีวิตของนักเรียน โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่สร้างความสนใจแก่นักเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศในการเรียน ความปลอดภัยในโรงเรียน และโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน

2.1 บรรยากาศทางวิชาการ (Academic Climate) หมายถึง การที่นักเรียนมีการรับรู้ ว่าโรงเรียนมีจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมีความหลากหลาย เพื่อกระตุ้นความสนใจแก่นักเรียน

2.2 ความปลอดภัยในโรงเรียน (School Safety) หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึก ว่าโรงเรียนเป็นสถานที่อบอุ่น ปราศจากอันตรายต่อชีวิตในการเรียนอยู่ในโรงเรียนแห่งนี้

2.3 โครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน (Instructional Climate) หมายถึง การที่นักเรียนมีการรับรู้ในโรงเรียนเป็นสถานที่มีความปลอดภัย วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

แบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียนจากแนวคิดของซิงและดูบี้ (Singh & Dubey, 2022) มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของ

การศึกษาในครั้งนี้ มาตรฐานวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด โดยนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดสูงกว่าแสดงถึงการที่นักเรียนมีคะแนนบรรยากาศในโรงเรียนสูงกว่าคนที่ได้คะแนนต่ำกว่า

3. ทูทางจิตวิทยา (Psychological Capital) หมายถึง การที่นักเรียนมีคุณลักษณะเชิงบวก ซึ่งมีการรับรู้ความสามารถของตนเองว่าตนเองมีความรู้ความสามารถ นักเรียนสามารถการวางแผน ความมุ่งมั่นตั้งใจ พร้อมรับมือต่อปัญหาอย่างมีความหวัง ประกอบด้วย ความหวัง การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความยืดหยุ่นตัว

3.1 ความหวัง (Hope) หมายถึง การที่นักเรียนพบเจอปัญหาที่ยากและเป็นอุปสรรค นักเรียนยังมีความพยายามคิดหาแนวทางในการคิดและแก้ไขปัญหาได้

3.2 การมองโลกในแง่ดี (Optimism) หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการเผชิญกับความล้มเหลว โดยถือเป็นแรงจูงใจในการต่อสู้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

3.3 ความรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) หมายถึง ความเชื่อของนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถและศักยภาพที่เพียงพอในการเรียน ทำให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจเรียนให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.4 ความยืดหยุ่นตัว (Resilience) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเผชิญกับความล้มเหลว โดยถือเป็นแรงจูงใจในการต่อสู้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีความสามารถในการฟื้นฟูพลังของตนเองกลับมาได้

แบบวัดทุนทางจิตวิทยา ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดทุนทางจิตวิทยาของพัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2558) มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของการศึกษาในครั้งนี้ เป็นมาตรฐานวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด โดยนักเรียนที่ได้คะแนนแบบวัดสูงกว่าแสดงถึงการที่นักเรียนมีคะแนนบรรยากาศในโรงเรียนสูงกว่าคนที่คะแนนต่ำกว่า

4. ความผาสุกทางจิตใจ (Psychological Well-Being) หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกสนุกสนานและมีความสุขที่ได้เป็นตัวของตัวเอง มีความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่ มีการวางแผนและพัฒนาตนเอง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตนเองปรารถนาได้ ประกอบด้วย อิสระแห่งตน ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การเจริญเติบโตภายในตนเอง การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต และการยอมรับตนเอง

4.1 อิสระแห่งตน (Autonomy) หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการคิด มีความรู้สึก และมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นตัวของตัวเอง

4.2 ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (Environmental Mastery) หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้

4.3 การเจริญเติบโตภายในตนเอง (Personal Growth) หมายถึง การที่นักเรียนมีความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง

4.4 การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต (Purpose in Life) หมายถึง การที่นักเรียนมีการวางแผนจัดการตนเองเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการดำเนินชีวิตในอนาคต

4.5 การยอมรับตนเอง (Self-Acceptance) หมายถึง การที่นักเรียนมีการรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง และมีความภาคภูมิใจในตัวเอง

แบบวัดความผาสุกทางจิตใจ ผู้วิจัยได้พัฒนาความผาสุกทางจิตใจของอาภากร เป็รียนม (2562) มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของการศึกษาในครั้งนี้ มาตราวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด โดยนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงถึงการที่นักเรียนมีคะแนนความผาสุกทางจิตใจสูงกว่าคนที่ได้คะแนนต่ำกว่า

5. พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน (Classroom Citizenship Behavior) หมายถึง การที่นักเรียนมีความประพฤติและการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมด้วยความเต็มใจ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้อื่น ประกอบด้วย การให้ความร่วมมือ จิตสำนึกในหน้าที่ การคำนึงถึงผู้อื่น ความอดทนอดกลั้น และการแสวงหาข้อมูล

5.1 การให้ความร่วมมือ (Civic Virtue) หมายถึง การที่นักเรียนมีการแสดงออกเพื่อมีส่วนร่วมต่อการจัดกิจกรรมในโรงเรียนด้วยความเต็มใจ

5.2 จิตสำนึกในหน้าที่ (Conscientiousness) หมายถึง การที่นักเรียนมีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ในบทบาทการเป็นนักเรียน

5.3 การคำนึงถึงผู้อื่น (Courtesy) หมายถึง การที่นักเรียนมีการตระหนักถึงการกระทำของตนเองที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5.4 ความมีน้ำใจนักกีฬา (Sportsmanship) หมายถึง การที่นักเรียนมีความอดทนต่อความยากลำบากต่อการเรียน โดยไม่แสดงความไม่พอใจต่อสถานการณ์ยากลำบากในการเรียนที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

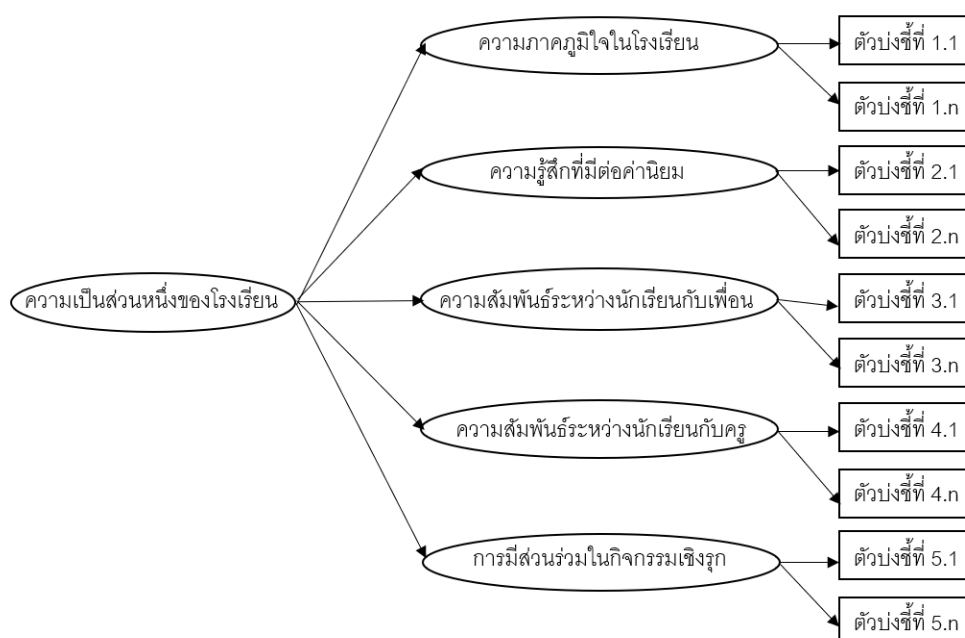
5.5 การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) หมายถึง การแสดงออกถึงการสืบค้นหาความรู้ตามความสนใจของนักเรียน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

แบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ผู้วิจัยพัฒนาพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของอุทัยวัฒน์ (U-Thaiwat, 2017) มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งเป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ ไม่ปฏิบัติเลย ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติค่อนข้างมาก ปฏิบัติมาก และปฏิบัติมากที่สุด โดยนักเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดมากกว่าแสดงถึงการที่นักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการเป็นสมาชิกในชั้นเรียนสูงกว่าคนที่ได้คะแนนต่ำกว่า

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยมีการศึกษาโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของแอลลิงและคณะ (Alink et al, 2023) ที่มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ที่มีต่อค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก ดังภาพประกอบ 8

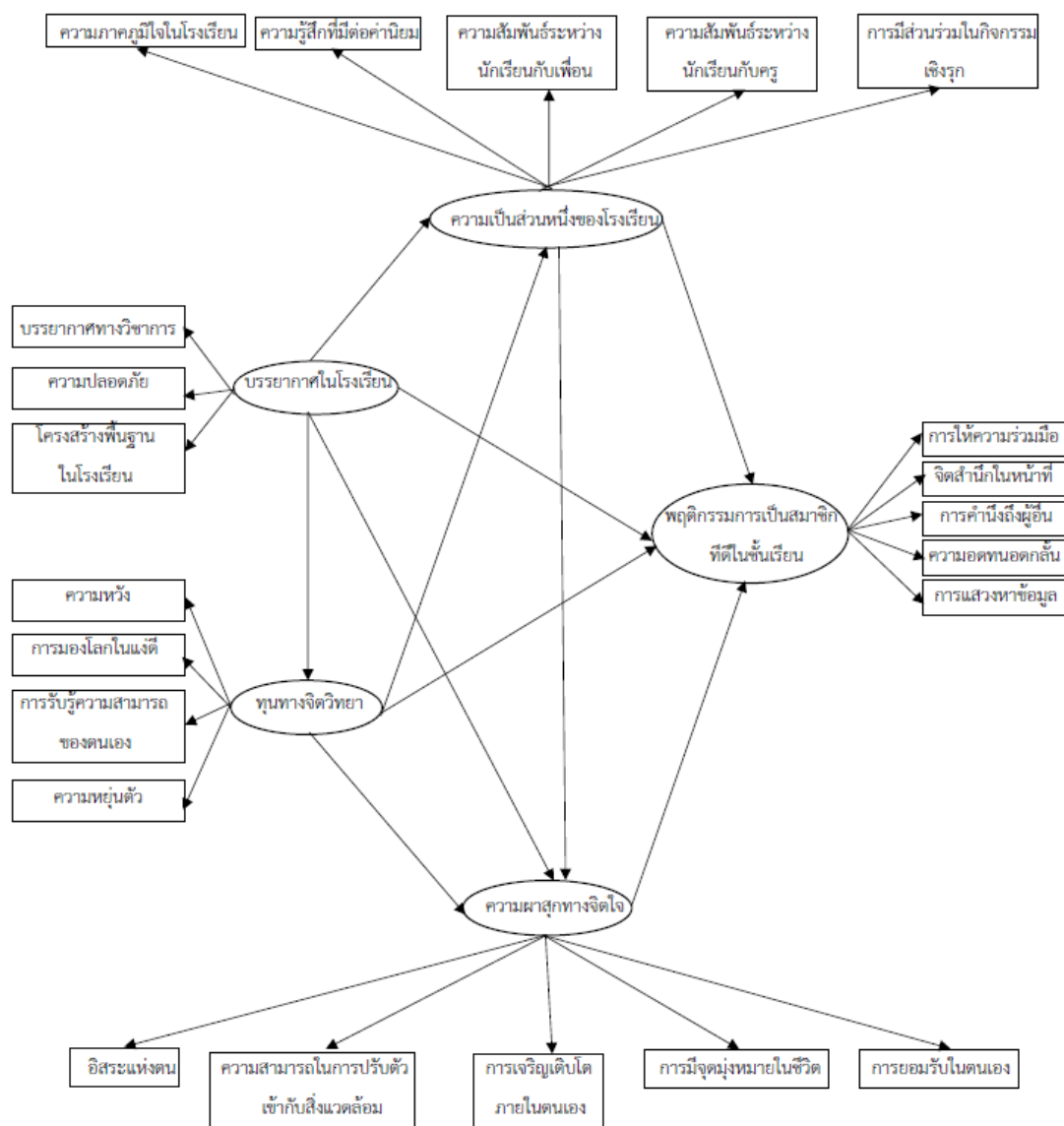

ภาพประกอบ 8 กรอบแนวคิดการวิจัย

โมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 2 การตรวจสอบปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ใช้และทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยามาทำการกำหนดปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศในโรงเรียน (Aziz & Mohajeran, 2025; Kalkan & Dağlı, 2021; ผจงจิต ไกรถาวร 2557; สุนันทา ศรีศิริและสุนันทา มนัสมงคล, 2561) และทุนทางจิตวิทยา (Allen et al, 2018; Aziz et al, 2024; Datu & Valdez, 2019; Kapor & Tomar, 2016; Seon & Smith-Adcock, 2020) ส่วนความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีอิทธิพลจากความผาสุกทางจิตใจ (Allen et al, 2018; Aziz & Mohajeran, 2025; Seon & Smith-Adcock, 2020; Xu & Fang, 2021; Yuen & Wu, 2024; ผจงจิต ไกรถาวร 2557) และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน (Encina & Berger, 2021; นฤบาล ยมะคุปต์ และกิตติศักดิ์ แก้วนิลประเสริฐ, 2564) ส่วนบรรยากาศในโรงเรียนส่งผลต่อทุนทางจิตวิทยา (Tang, 2024; นิชาภา กฤษณานนท์และอุทัยวรรณ สายพัฒนา, 2568) ความผาสุกทางจิตใจ (Akyürek, 2024; Dalimunthe, Susanto & Wedyaswari, 2022; Nafees & Jahan, 2017; มารยาท โยทองยศและวิัญญา วังโณ, 2558) และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน (Myers et al, 2016) ส่วนทุนทางจิตวิทยาส่งผลต่อความผาสุกทางจิตใจ (Nafees & Jahan, 2017; Moreno-Montero et al, 2024) และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน (Nikpay et al, 2024) ส่วนความผาสุกทางจิตใจส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน (Wang et al, 2024) ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 กรอบแนวคิดการวิจัย

การตรวจสอบปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7. สมมติฐานการวิจัย

1. โมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสอดคล้องกลมกลืนข้อมูลเชิงประจักษ์ มีสมมติฐานย่อยเกี่ยวกับอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม มีดังนี้

2.1 ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศของโรงเรียน โดยผ่านทุนทางจิตวิทยา

2.2 ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา

2.3 ความผูกพันทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

2.4 ความผูกพันทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศในโรงเรียน โดยผ่านทุนทางจิตวิทยา

2.5 ความผูกพันทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากทุนทางจิตวิทยา โดยผ่านความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

2.6 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยผ่านบรรยากาศในโรงเรียนและทุนทางจิตวิทยา

2.7 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความผูกพันทางจิตใจ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยผ่านบรรยากาศในโรงเรียนและทุนทางจิตวิทยา

2.8 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยาและได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศในโรงเรียน โดยผ่านทุนทางจิตวิทยา

2.9 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน

2.10 ทุนทางจิตวิทยาได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ
ดังนี้

**การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร**

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
จำนวน 110,762 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567)

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการพิจารณาจากเกณฑ์การกำหนดตัวอย่าง
ในการวิเคราะห์โมเดลการวัดของคอมเรย์และลี (Comrey & Lee, 1992) ที่กล่าวว่า ขนาดตัวอย่าง
ที่เหมาะสมควรมีจำนวน 300 คน และสุมเมอร์และโลแม็กซ์ (Schumaker & Lomax, 2010)
กล่าวเพิ่มเติมว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยันควรมีสัดส่วน 10-20
เท่าต่อ 1 ตัวบ่งชี้ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 303 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น
(Multistage Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)
ด้วยการจับฉลาก เพื่อสุ่มสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน
2 เขต ซึ่งผู้วิจัยสุ่มได้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
เขต 1 มีโรงเรียนจำนวนทั้งหมด 72 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)
ด้วยการจับฉลาก เพื่อสุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
เขต 1 จำนวนทั้งหมด 3 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 303 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือแบบวัด ดังนี้

1. พัฒนาแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของแอลลิงและคณะ (Alink et al, 2023) โดยแบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด

2. นำแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนไปให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการแนะแนว จำนวน 4 ท่าน อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์ จำนวน 2 ท่าน และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 1 ท่าน ซึ่งมีอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ รวมจำนวนทั้งสิ้น 7 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาตามนิยามศัพท์เฉพาะ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ไพศาล วรคำ, 2555) ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

1	หมายถึง	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
0	หมายถึง	ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
-1	หมายถึง	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

3. นำแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 110 คน แล้วนำแบบวัดมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ซึ่งข้อคำถามควรมีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 0.20 ขึ้นไป ส่วนค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ควรมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับมากกว่า 0.70 ขึ้นไป (ไพศาล วรคำ, 2555)

แบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของแอลลิงและคณะ (Alink et al, 2023) ซึ่งแบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด โดยแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม จำนวน 5 ข้อ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 6 ข้อ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู จำนวน 6 ข้อ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก จำนวน 4 ข้อ รวมจำนวนทั้งสิ้น 26 ข้อ ซึ่งแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.86-1.00 เมื่อนำแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยมีการวิเคราะห์

ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับภาพรวม (Item-Total Correlation) ซึ่งหาได้จากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Coefficient Correlation) ซึ่งข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38-0.78 และแบบวัดทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.95

ตัวอย่างแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่ จริง เลย
ความภาคภูมิใจในโรงเรียน					
00. ฉันรู้สึกอยากมาโรงเรียนทุกวัน					
ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม					
00. ฉันเต็มใจพัฒนาตนเองตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน					
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน					
00. ฉันและเพื่อนช่วยเหลือเกื้อกูลด้านการเรียน					
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู					
00. ครูชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียนทั้งในและนอกชั้นเรียน					
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก					
00. ครูส่งเสริมนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจต่อการเรียนรู้					

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยจากทางบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 110 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้เครื่องมือแบบวัดด้วย Google Form ตามวันและเวลาที่กำหนดไว้

2. ขออนุญาตขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยจากทางบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2567

3. นำแบบวัดไปให้ครูแนะแนวซึ่งเป็นผู้ประสานงานเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยตอบแบบวัดออนไลน์ด้วย Google Form ตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ จากนั้นนำแบบวัดที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการตรวจสอบและคัดเลือกแบบวัดฉบับสมบูรณ์ ได้แบบวัดจำนวนทั้งสิ้น 303 ฉบับ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis)

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้วิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood: ML) ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) ค่าองศาอิสระ (Degree of Freedom) มีค่าต่ำกว่า 2.00 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) มากกว่า 0.05 ขึ้นไป ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) และค่าดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Goodness of Fit Index: CFI) มีค่าเข้าใกล้ 1.00 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) และค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standard Root Mean Square Residual: SRMR) มีค่าต่ำกว่า 0.05 ลงมา (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

3. การตรวจสอบความตรงเชิงลู่เข้า (Convergent Validity) ด้วยค่าเฉลี่ยของความแปรปรวน (Average Variance Extraction: AVE) มีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป และการตรวจสอบความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability) ด้วยค่าความเชื่อมั่นองค์ประกอบ (Composite Reliability: CR) มีค่ามากกว่า 0.70 ขึ้นไป (Hair et al, 2019)

4. การหาความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) โดยการตรวจสอบค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้ของตัวแปร (Average Variance Extracted : AVE) มีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กำลังสอง (Coefficient Correlation Square) (Newman et al, 2016)

การวิจัยระยะที่ 2 การตรวจสอบปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 110,762 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567)

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการพิจารณาจากเกณฑ์การกำหนดตัวอย่างในการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้างของคอมเรย์และลี (Comrey & Lee, 1993) ที่กล่าวว่า ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมควรมีจำนวน 300 คน และสมูเมเกอร์และโลแม็กซ์ (Schumaker & Lomax, 2010) กล่าวเพิ่มเติมว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้างควรมีสัดส่วน 10-20 เท่าต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร และเพื่อชดเชยอัตราตอบกลับจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากกว่า 400 คน เมื่อผู้วิจัยนำแบบวัดมาทำการตรวจสอบและคัดเลือกแบบวัดฉบับสมบูรณ์ได้แบบวัดจำนวนทั้งสิ้น 469 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างหลายชั้น (Multistage Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) ด้วยการจับฉลาก เพื่อสุ่มสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 2 เขต ซึ่งผู้วิจัยสุ่มได้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีโรงเรียนจำนวนทั้งหมด 72 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) ด้วยการจับฉลาก เพื่อสุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 3 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 469 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน แบบวัดทุนทางจิตวิทยา แบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน แบบวัดความผูกพันทางจิตใจ และแบบวัดพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือแบบวัด ดังนี้

1. พัฒนาแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน แบบวัดทุนทางจิตวิทยา แบบวัดความผูกพันทางจิตใจ และแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนให้มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ

2. นำแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน แบบวัดทุนทางจิตวิทยา แบบวัดความผูกพันทางจิตใจ และแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาตามนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้นผู้วิจัยนำแบบวัดมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

3. นำแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน แบบวัดทุนทางจิตวิทยา แบบวัดความผูกพันทางจิตใจ และแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนไปให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการแนะแนว จำนวน 4 ท่าน อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์ จำนวน 2 ท่าน และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 1 ท่าน รวมอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาตามนิยามศัพท์เฉพาะ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ไพศาล วรคำ, 2555) ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

1	หมายถึง	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
0	หมายถึง	ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
-1	หมายถึง	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

5. นำแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน แบบวัดทุนทางจิตวิทยา แบบวัดความผูกพันทางจิตใจ และแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 110 คน แล้วนำแบบวัดมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ซึ่งข้อคำถามควรมีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 0.20 ขึ้นไป ส่วนค่าความเชื่อมั่น ควรมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับมากกว่า 0.70 ขึ้นไป (ไพศาล วรคำ, 2555)

6. นำแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน แบบวัดทุนทางจิตวิทยา แบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน แบบวัดความผูกพันทางจิตใจ และแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบวัด แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

แบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียนของซิงและคูบี (Singh & Dubey, 2022) ซึ่งแบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด โดยแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย บรรยากาศทางวิชาการ จำนวน 4 ข้อ ความปลอดภัยในโรงเรียน จำนวน 3 ข้อ และโครงสร้างของโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ รวมจำนวนทั้งสิ้น 12 ข้อ ซึ่งแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.71-1.00 เมื่อนำแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับภาพรวม (Item-Total Correlation) ซึ่งหาได้จากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Coefficient Correlation) ซึ่งข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.51-0.82 และแบบวัดทั้งฉบับ (Reliability) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 และผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) เพื่อยืนยันองค์ประกอบบรรยากาศในโรงเรียน พบว่า โมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=48.52$ $df=35$ $p\text{-value}=0.06$ $GFI=0.98$ $AGFI=0.96$ $CFI=1.00$ $RMSEA=0.03$ $SRMR=0.02$) ซึ่งโมเดลการวัดมีค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้เฉลี่ยของตัวแปร (Average Variance Extracted: AVE) อยู่ระหว่าง 0.46-0.47 และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: CR) อยู่ระหว่าง 0.71-0.97 ดังภาคผนวก ค

ตัวอย่างแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน

บรรยากาศในโรงเรียน	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่ จริง เลย
บรรยากาศทางวิชาการ					
00. ฉันรู้สึกว่าครูมีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองมากกว่าบอกหรืออธิบาย					
ความปลอดภัยในโรงเรียน					
00. ฉันรู้สึกที่โรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัยหรือเซฟโซนสำหรับตนเอง					
โครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน					
00. โรงเรียนมีระบบการดูแลรักษาความสะอาดเป็นประจำ					

แบบวัดทุนทางจิตวิทยา

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดทุนทางจิตวิทยาของพัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2558) ซึ่งแบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด โดยแบบวัดทุนทางจิตวิทยา มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความหวัง มีจำนวน 3 ข้อ การมองโลกในแง่ดี มีจำนวน 4 ข้อ การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีจำนวน 5 ข้อ และความหยิ่งตัว มีจำนวน 5 ข้อ รวมจำนวนทั้งสิ้น 17 ข้อ ซึ่งแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.71-1.00 เมื่อนำแบบวัดทุนทางจิตวิทยาไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับภาพรวม (Item-Total Correlation) ซึ่งหาได้จากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Coefficient Correlation) ซึ่งข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.53-0.80 และแบบวัดทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.94 และผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) เพื่อยืนยันองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยา พบว่า โมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=115.72$ df=94 p-value=0.06 GFI=0.97 AGFI=0.95 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.02) ซึ่งทุกองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยโมเดลการวัดมีค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้เฉลี่ยของตัวแปร

(Average Variance Extracted: AVE) อยู่ระหว่าง 0.44-0.54 และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: CR) อยู่ระหว่าง 0.78-0.84 ดังภาคผนวก ค

ตัวอย่างแบบวัดทุนทางจิตวิทยา

ทุนทางจิตวิทยา	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่ จริง เลย
ความหวัง					
00. เมื่อฉันมีปัญหาในการเรียน ฉันมุ่งมั่นคิดหาวิธีแก้ไขปัญหาในการเรียน					
การมองโลกในแง่ดี					
00. เมื่อปัญหาเกิดขึ้นในชีวิต ฉันจะไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิต					
ความรู้ความสามารถของตนเอง					
00. ฉันเชื่อว่าหากฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้					
ความหยิ่งตัว					
00. ฉันไม่จมปลักอยู่กับความล้มเหลวเป็นเวลานาน					

แบบวัดความผาสุกทางจิตใจ

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดความผาสุกทางจิตใจของอาภากร เปรี้ยวนิ่ม (2562) ซึ่งแบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก และจริงมากที่สุด โดยมีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย อิสระแห่งตน จำนวน 3 ข้อ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม จำนวน 3 ข้อ การเจริญเติบโตภายในตนเอง จำนวน 4 ข้อ การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต จำนวน 4 ข้อ และการยอมรับในตนเอง จำนวน 3 ข้อ รวมจำนวนทั้งสิ้น 17 ข้อ ซึ่งแบบวัดความผาสุกทางจิตใจมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.86-1.00 เมื่อนำแบบวัดความผาสุกทางจิตใจไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับภาพรวม (Item-Total Correlation) ซึ่งหาได้จากสูตร

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Coefficient Correlation) ซึ่งข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.59-0.77 และแบบวัดทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.94 และผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) เพื่อยืนยันองค์ประกอบของความผาสุกทางจิตใจ พบว่า โมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=101.67$ df=84 p-value=0.06 GFI=0.98 AGFI=0.95 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.02) ซึ่งทุกองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยโมเดลการวัดมีค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้เฉลี่ยของตัวแปร (Average Variance Extracted: AVE) อยู่ระหว่าง 0.43-0.58 และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: CR) อยู่ระหว่าง 0.70-0.86 ดังภาคผนวก ค

ตัวอย่างแบบวัดความผาสุกทางจิตใจ

ความผาสุกทางจิตใจ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่ จริง เลย
อิสระแห่งตน					
00. ฉันสามารถบอกความรู้สึกของตนเองออกไปได้อย่างตรงไปตรงมา					
ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม					
00. ฉันสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ ได้ แม้จะไม่ใช่เพื่อนสนิท					
การเจริญเติบโตภายในตนเอง					
00. ฉันมีความสุขที่เห็นตัวเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น					
การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต					
00. ฉันตั้งเป้าหมายในการดำเนินชีวิตไว้อย่างชัดเจน					
การยอมรับในตนเอง					
00. ฉันภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองทำอยู่					

แบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ซึ่งแบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่ปฏิบัติเลย ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติค่อนข้างมาก ปฏิบัติมาก และปฏิบัติมากที่สุด โดยพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การให้ความร่วมมือ จำนวน 3 ข้อ จิตสำนึกในหน้าที่ จำนวน 3 ข้อ การคำนึงถึงผู้อื่น จำนวน 3 ข้อ การมีน้ำใจนักกีฬา จำนวน 5 ข้อ

และการแสวงหาข้อมูล จำนวน 3 ข้อ รวมจำนวนทั้งสิ้น 17 ข้อ ซึ่งแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.57-1.00 เมื่อนำแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับภาพรวม (Item-Total Correlation) ซึ่งหาได้จากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Coefficient Correlation) ซึ่งข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.57-0.81 และแบบวัดทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.94 และผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) เพื่อยืนยันองค์ประกอบของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน พบว่า โมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=113.58$ df=93 p-value=.07 GFI=0.97 AGFI=0.95 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.02) ซึ่งทุกองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยโมเดลการวัดมีค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้เฉลี่ยของตัวแปร (Average Variance Extracted: AVE) อยู่ระหว่าง 0.39-0.61 และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: CR) อยู่ระหว่าง 0.70-0.83 ดังภาคผนวก ค

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน	ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ค่อนข้างมาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ เลย
การให้ความร่วมมือ					
00. ฉันเข้าร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียน					
จิตสำนึกในหน้าที่					
00. ฉันมีสมาธิจดจ่อในเรียน ขณะที่ครูกำลังสอนอยู่					
การคำนึงถึงผู้อื่น					
00. ฉันระมัดระวังคำพูดของตนเอง เพื่อไม่ให้ทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น					
ความมีน้ำใจนักกีฬา					
00. ฉันจะช่วยเหลือผู้อื่นอย่างสุดความสามารถ					
การแสวงหาข้อมูล					
00. ฉันสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อทำรายงานได้สำเร็จ					

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยจากทางบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 110 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้เครื่องมือแบบวัดด้วย Google Form ตามวันและเวลาที่กำหนดไว้

2. ขอนหนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยจากทางบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2567

3. นำแบบวัดไปให้ครูแนะแนวซึ่งเป็นผู้ประสานงานเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยตอบแบบวัดออนไลน์ด้วย Google Form ตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ จากนั้นนำแบบวัดที่ได้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการตรวจสอบและคัดเลือกแบบวัดฉบับสมบูรณ์ ได้แบบวัดจำนวนทั้งสิ้น 469 ฉบับ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis)

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้วิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood: ML) ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) ค่าองศาอิสระ (Degree of Freedom) มีค่าต่ำกว่า 2.00 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) มากกว่า 0.05 ขึ้นไป ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) และค่าดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Goodness of Fit Index: CFI) มีค่าเข้าใกล้ 1.00 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) และค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standard Root Mean Square Residual: SRMR) มีค่าต่ำกว่า 0.05 ลงมา (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

3. การตรวจสอบความตรงเชิงลู่เข้า (Convergent Validity) ด้วยค่าเฉลี่ยของความแปรปรวน (Average Variance Extraction: AVE) มีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป และการตรวจสอบความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability) ด้วยค่าความเชื่อมั่นองค์ประกอบ (Composite Reliability: CR) มีค่ามากกว่า 0.70 ขึ้นไป (Hair et al, 2019)

4. การหา ค่า ความ เทียบ ตรง เชิง จำ แนก (Discriminant Validity) ด้วยการตรวจสอบค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้ของตัวแปร (Average Variance Extracted : AVE) มีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยกกำลังสอง (Coefficient Correlation Square) (Newman et al, 2016)

5. การวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) โดยใช้วิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood: ML) ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) ค่าองศาอิสระ (Degree of Freedom) มีค่าต่ำกว่า 2.00 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) มากกว่า 0.05 ขึ้นไป ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index:

AGFI) และค่าดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Goodness of Fit Index: CFI) มีค่าเข้าใกล้ 1.00 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) และค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standard Root Mean Square Residual: SRMR) มีค่าต่ำกว่า 0.05 ลงมา (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

จริยธรรมในมนุษย์

ผู้วิจัยนำแบบเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอการรับรองพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของหน่วยจริยธรรมและมาตรฐานการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเมื่อผู้วิจัยได้รับหนังสือรับรองพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของหน่วยจริยธรรมและมาตรฐานการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ SWU-EC672370 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิในการถอนตัวจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบเหตุผลล่วงหน้า ซึ่งจะไม่มีผลกระทบและไม่เสียสิทธิใดๆ ในการเรียนและการดำเนินชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SK	แทน	ค่าความเบ้ (Skewness)
KU	แทน	ค่าความโด่ง (Kurtosis)
p-value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-value)
χ^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)
df	แทน	ค่าองศาอิสระ (Degree of Freedom)
GFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index)
AGFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)
CFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index)
RMSEA	แทน	ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน โดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation)
SRMR	แทน	ค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standard Root Mean Square Residual)
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)
t	แทน	ค่าสถิติที (t-test)
β	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Completely Standardize Solution)
CR	แทน	ค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability)
AVE	แทน	ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวน (Average Variance Extraction)
DE	แทน	อิทธิพลทางตรง (Direct Effect)

IE	แทน	อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect)
TE	แทน	อิทธิพลรวม (Total Effect)

อักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน คณะผู้วิจัยได้กำหนดตัวอักษรย่อที่ใช้แทนตัวแปรสังเกตได้ ดังนี้

IN	แทน	ตัวบ่งชี้
ACCL	แทน	บรรยากาศทางวิชาการ
SAFE	แทน	ความปลอดภัยในโรงเรียน
INCL	แทน	โครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน
HOPE	แทน	ความหวัง
OPTI	แทน	การมองโลกในแง่ดี
SEEF	แทน	การรับรู้ความสามารถของตนเอง
RESI	แทน	ความหยิ่งตัว
SCPR	แทน	ความภาคภูมิใจในโรงเรียน
FEVA	แทน	ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม
STWF	แทน	ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
STWT	แทน	ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู
ACTP	แทน	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก
AUTO	แทน	อิสระแห่งตน
ENMA	แทน	ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม
PEGR	แทน	การเจริญเติบโตภายในตนเอง
PURL	แทน	การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต
SACT	แทน	การยอมรับในตนเอง
CIVI	แทน	การให้ความร่วมมือ
CONS	แทน	จิตสำนึกในหน้าที่
COUR	แทน	การคำนึงถึงผู้อื่น
SPOT	แทน	ความมีน้ำใจนักกีฬา
INFS	แทน	การแสวงหาข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 การตรวจสอบปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตอนที่ 1 การศึกษาโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยมีการนำเสนอข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร
ด้วยจำนวนและร้อยละ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=303)

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	149	49.17
หญิง	154	50.83
2. อายุ		
12 ปี	91	30.03
13 ปี	94	31.02
14 ปี	73	24.09
15 ปี	45	14.86
3. ระดับชั้น		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	110	36.31
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	100	33.00
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	93	30.69

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. เกรดเฉลี่ย		
เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 ลงมา	10	3.30
เกรดเฉลี่ย 2.01-2.50	40	13.20
เกรดเฉลี่ย 2.51-3.00	67	22.12
เกรดเฉลี่ย 3.01-3.50	76	25.08
เกรดเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป	110	36.30
รวม	303	100.00

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.83 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 49.17 ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ อายุ 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.02 รองลงมาคือ อายุ 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.03 อายุ 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.09 และอายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.86 โดยนักเรียนศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 36.31 รองลงมาคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 33.00 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 30.69 และนักเรียนส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 36.30 รองลงมาคือ เกรดเฉลี่ย 3.01-3.50 คิดเป็นร้อยละ 25.08 เกรดเฉลี่ย 2.51-3.00 คิดเป็นร้อยละ 22.12 เกรดเฉลี่ย 2.01-2.50 คิดเป็นร้อยละ 13.20 และเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 ลงมา คิดเป็นร้อยละ 3.30 ตามลำดับ

1.2 การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานและการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวบ่งชี้ ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และผลการตรวจสอบการแจกแจงข้อมูลตัวบ่งชี้ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครในเบื้องต้นเป็นโค้งปกติหรือไม่ ด้วยค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) และผลค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าความเบ้และค่าความโด่ง (p-value) ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานและผลการตรวจสอบลักษณะการແຈ້ງຂອງຕົວບໍ່ຊື່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ
 ຂອງโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=303)

ຕົວບໍ່ຊື່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียน	M	SD	SK	KU	p-value
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 1 ຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนในทางลบ	3.23	0.98	-0.15	-0.08	0.56
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 2 ຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนทุกวัน	3.33	1.07	-0.29	-0.36	0.04*
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 3 ຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย	3.88	0.95	-0.46	-0.40	0.00*
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 4 ຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนและบริเวณโรงเรียน	3.61	0.90	-0.21	0.07	0.30
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 5 ຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนเพื่อรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน	3.93	0.83	-0.48	0.27	0.00*
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 6 ຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนพันธกิจและกฎระเบียบของโรงเรียน	3.69	0.88	-0.22	-0.08	0.29
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 7 ຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนที่พึงประสงค์ของโรงเรียน	3.69	0.86	-0.07	-0.40	0.21
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 8 ຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนจะช่วยให้นักเรียนอยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข	3.43	1.00	-0.21	-0.25	0.21
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 9 ຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนและพันธกิจของโรงเรียน	3.31	0.89	0.17	-0.08	0.45
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 10 ຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม	3.44	0.90	-0.09	-0.18	0.66
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 11 ຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนด้านการเรียน	4.00	0.84	-0.37	-0.51	0.00*
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 12 ເມື່ອຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนและการดำเนินชีวิต จันสามารถพูดคุยและปรับทุกข์กับเพื่อนสนิทได้	3.64	1.11	-0.57	-0.27	0.00*
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 13 ເມື່ອຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนเพื่อนจะช่วยดูแลหรือพาฉันไปห้องพยาบาล	3.59	1.10	-0.50	-0.22	0.00*
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 14 ເມື່ອຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนเอกสารเกี่ยวกับการเรียนให้ฉัน	3.46	1.05	-0.28	-0.40	0.04*
ຕົວບໍ່ຊື່ທີ່ 15 ເມື່ອຈຸດຕິດຕົວເມື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງโรงเรียนเพื่อนในกลุ่มเข้าใจตัวตนของฉัน	3.46	0.99	-0.26	-0.06	0.19

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	M	SD	SK	KU	p-value
ตัวบ่งชี้ที่ 16 ฉันได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน	3.69	0.91	-0.28	0.04	0.13
ตัวบ่งชี้ที่ 17 ครูให้ความสนใจนักเรียนในชั้นเรียน อย่างเท่าเทียมกัน	3.64	0.97	-0.17	-0.59	0.01*
ตัวบ่งชี้ที่ 18 เมื่อฉันตามบทเรียนไม่ทัน ครูพร้อมที่จะ อธิบายใหม่อีกครั้งให้ฉันเข้าใจ	3.63	0.91	-0.30	0.02	0.10
ตัวบ่งชี้ที่ 19 ครูชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียนทั้งใน และนอกชั้นเรียน	3.66	0.94	-0.26	-0.17	0.16
ตัวบ่งชี้ที่ 20 ครูให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผน และการตั้งเป้าหมายในการเรียนในอนาคต	3.87	0.87	-0.27	-0.27	0.09
ตัวบ่งชี้ที่ 21 เมื่อมีความขัดแย้งในชั้นเรียน ครูจะรับฟัง เหตุผลของทุกฝ่ายก่อนตัดสินใจ	3.84	0.90	-0.38	-0.15	0.03*
ตัวบ่งชี้ที่ 22 ครูมีความประพฤติที่เหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	3.80	0.90	-0.26	-0.49	0.02*
ตัวบ่งชี้ที่ 23 ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ทางวิชาการ	3.96	0.88	-0.36	-0.49	0.00*
ตัวบ่งชี้ที่ 24 ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าค่ายลูกเสือ เนตรนารีและยุวกาชาดเพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะชีวิต	3.92	0.97	-0.61	-0.05	0.00*
ตัวบ่งชี้ที่ 25 ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แก่นักเรียน	3.69	0.94	-0.12	-0.38	0.20
ตัวบ่งชี้ที่ 26 ครูส่งเสริมให้นักเรียนไปทัศนศึกษา นอกสถานที่เพื่อให้นักเรียนได้มีความสุขต่อการเรียนรู้	4.06	0.96	-0.68	-0.17	0.00*

*p-value<0.05

จากตาราง 2 พบว่า ตัวบ่งชี้ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ มีเพียงตัวบ่งชี้ที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 3 ตัวบ่งชี้ที่ 5 ตัวบ่งชี้ที่ 11 ตัวบ่งชี้ที่ 12 ตัวบ่งชี้ที่ 13 ตัวบ่งชี้ที่ 14 ตัวบ่งชี้ที่ 17 ตัวบ่งชี้ที่ 21 ตัวบ่งชี้ที่ 22 ตัวบ่งชี้ที่ 23 ตัวบ่งชี้ที่ 24 และตัวบ่งชี้ที่ 26 ที่ไม่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) ในตัวบ่งชี้มีค่า $ISI < 3$

และค่าความโด่ง (Kurtosis) ในตัวบ่งชี้มีค่า $IKI < 10$ (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2557) ส่วนเคอร์วิน เวส และฟิน (Curran, West & Finch, 1996) กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ถ้า $|S| > 3$ หมายถึง ข้อมูลไม่สมมาตรหรือเบ้มาก และ $|K| > 10$ หมายถึงข้อมูลไม่มีการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งจากข้อมูลในข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้มีแนวโน้มที่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

1.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวบ่งชี้ ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยนำตัวบ่งชี้ของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครทำการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และทำการตรวจสอบเมทริกซ์เอกลักษณ์ โดยใช้สถิติทดสอบของบาร์ทเลต (Bartlett's Test) และหาค่าความเพียงพอของกลุ่มการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of Sampling Adequacy: MSA) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์กันระหว่างตัวบ่งชี้มีมากเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ต่อไป ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนรู้มัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=303)

ตัวแปร	IN1	IN2	IN3	IN4	IN5	IN6	IN7	IN8	IN9	IN10	IN11	IN12	IN13	IN14	IN15	IN16
IN1	1.00															
IN2	0.20*	1.00														
IN3	0.33*	0.16*	1.00													
IN4	0.30*	0.23*	0.36*	1.00												
IN5	0.31*	0.21*	0.42*	0.45*	1.00											
IN6	0.25*	0.21*	0.44*	0.39*	0.50*	1.00										
IN7	0.29*	0.27*	0.40*	0.41*	0.48*	0.66*	1.00									
IN8	0.28*	0.31*	0.34*	0.42*	0.42*	0.47*	0.51*	1.00								
IN9	0.44*	0.31*	0.27*	0.33*	0.36*	0.47*	0.52*	0.52*	1.00							
IN10	0.29*	0.29*	0.24*	0.31*	0.35*	0.43*	0.46*	0.63*	0.53*	1.00						
IN11	0.19*	0.13*	0.36*	0.31*	0.37*	0.36*	0.35*	0.27*	0.26*	0.25*	1.00					
IN12	0.18*	0.26*	0.20*	0.16*	0.28*	0.20*	0.21*	0.26*	0.17*	0.25*	0.27*	1.00				
IN13	0.26*	0.26*	0.21*	0.24*	0.21*	0.21*	0.25*	0.19*	0.25*	0.18*	0.31*	0.47*	1.00			
IN14	0.19*	0.18*	0.25*	0.30*	0.25*	0.26*	0.29*	0.22*	0.17*	0.20*	0.40*	0.37*	0.56*	1.00		
IN15	0.17*	0.22*	0.13*	0.13*	0.13*	0.19*	0.22*	0.16*	0.25*	0.12*	0.23*	0.37*	0.48*	0.32*	1.00	
IN16	0.17*	0.15*	0.26*	0.35*	0.24*	0.28*	0.29*	0.23*	0.24*	0.19*	0.33*	0.42*	0.53*	0.43*	0.59*	1.00
IN17	0.20*	0.27*	0.27*	0.27*	0.34*	0.41*	0.34*	0.31*	0.35*	0.34*	0.20*	0.16*	0.22*	0.24*	0.15*	0.22*
IN18	0.18*	0.19*	0.25*	0.19*	0.25*	0.37*	0.34*	0.27*	0.32*	0.39*	0.18*	0.18*	0.27	0.27*	0.26*	0.33*
IN19	0.19*	0.22*	0.22*	0.21*	0.26*	0.37*	0.40*	0.31*	0.38*	0.41*	0.20*	0.23*	0.25*	0.23*	0.20*	0.34*
IN20	0.16*	0.22*	0.28*	0.21*	0.27*	0.38*	0.37*	0.28*	0.33*	0.32*	0.23*	0.27*	0.25*	0.33*	0.23*	0.30*
IN21	0.17*	0.18*	0.31*	0.20*	0.31*	0.38*	0.33*	0.35*	0.31*	0.37*	0.24*	0.23*	0.27*	0.24*	0.24*	0.30*
IN22	0.11*	0.15*	0.28*	0.19*	0.34*	0.44*	0.40*	0.43*	0.35*	0.43*	0.22*	0.21*	0.20*	0.30*	0.15*	0.30*
IN23	0.20*	0.16*	0.33*	0.32*	0.34*	0.47*	0.45*	0.42*	0.36*	0.38*	0.25*	0.24*	0.32*	0.33*	0.21*	0.37*
IN24	0.13*	0.27*	0.19*	0.22*	0.24*	0.31*	0.36*	0.37*	0.37*	0.36*	0.26*	0.21*	0.30*	0.17*	0.23*	0.30*
IN25	0.14*	0.22*	0.19*	0.26*	0.27*	0.37*	0.40*	0.29*	0.33*	0.30*	0.21*	0.23*	0.33*	0.23*	0.25*	0.35*
IN26	0.28*	0.24*	0.28*	0.27*	0.27*	0.35*	0.35*	0.29*	0.34*	0.33*	0.27*	0.19*	0.27*	0.27*	0.26*	0.37*

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	IN17	IN18	IN19	IN20	IN21	IN22	IN23	IN24	IN25	IN26
IN17	1.00									
IN18	0.49*	1.00								
IN19	0.47*	0.54*	1.00							
IN20	0.32*	0.36*	0.52*	1.00						
IN21	0.45*	0.48*	0.52*	0.49*	1.00					
IN22	0.53*	0.49*	0.53*	0.49*	0.62*	1.00				
IN23	0.49*	0.47*	0.56*	0.45*	0.61*	0.62*	1.00			
IN24	0.35*	0.29*	0.37*	0.45*	0.47*	0.43*	0.51*	1.00		
IN25	0.43*	0.37*	0.44*	0.38*	0.46*	0.51*	0.52*	0.57*	1.00	
IN26	0.43*	0.30*	0.39*	0.38*	0.40*	0.44*	0.50*	0.48*	0.42*	1.00
Bartlett's Test: $\chi^2=3418.31$ df=921 p-value=0.00 KMO=0.92 Measure of Sampling Adequacy (MSA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.84-0.95										

*p-value<0.05

จากตาราง 3 พบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0.11-0.66 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันทินดีที่จะปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและกฎระเบียบของโรงเรียน (IN6) กับตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันทึ่ใจพัฒนาตนเองตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน (IN7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.66 ส่วนตัวบ่งชี้ 1 ฉันทักเตือนเพื่อนเมื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนในทางลบ (IN1) กับตัวบ่งชี้ที่ 22 ครูมีความประพฤติที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน (IN22) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.11 และสามารถพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบได้ดังนี้

ความภาคภูมิใจในโรงเรียน (IN1-IN5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.16-0.45 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 4 ฉันทุแลรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน (IN4) กับตัวบ่งชี้ที่ 5 ฉันทประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเพื่อรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน (IN5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.45 ส่วนตัวบ่งชี้ 1 ฉันทักเตือนเพื่อนเมื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนในทางลบ (IN1) กับตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันทใช้วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย (IN3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.16

ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม (IN6-IN10) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.43-0.66 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันทินดีที่จะปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและกฎระเบียบของโรงเรียน (IN6) กับตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันทึ่ใจพัฒนาตนเองตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน (IN7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.66 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันทินดีที่จะปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและกฎระเบียบของโรงเรียน (IN6) กับตัวบ่งชี้ที่ 10 ฉันทเชื่อว่ากฎระเบียบของโรงเรียนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม (IN10) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.43

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (IN11-IN16) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.23-0.59 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 15 เพื่อนในกลุ่มเข้าใจตัวตนของฉันท (IN15) กับตัวบ่งชี้ที่ 16 ฉันทได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน (IN16) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.59 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 11 ฉันทและเพื่อนช่วยเหลือเกื้อกูลด้านการเรียน (IN11) ตัวบ่งชี้ที่ 15 เพื่อนในกลุ่มเข้าใจตัวตนของฉันท (IN15) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.23

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู (IN17-IN22) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.32-0.62 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 21 เมื่อมีความขัดแย้งในชั้นเรียน ครูจะรับฟังเหตุผลของทุกฝ่ายก่อนตัดสินใจ (IN21) กับตัวบ่งชี้ที่ 22 ครูมีความประพฤติที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน (IN22) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.62 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 17 ครูให้ความสนใจนักเรียนในชั้นเรียนอย่างเท่าเทียมกัน (IN17) กับตัวบ่งชี้ที่ 20 ครูให้คำแนะนำเกี่ยวกับ

การวางแผนและการตั้งเป้าหมายในการเรียนในอนาคต (IN20) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.32

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก (IN23-IN26) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.42-0.57 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 24 ครูส่งเสริมนักเรียนเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารีและยุวกาชาดเพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะชีวิต (IN24) กับตัวบ่งชี้ที่ 25 ครูส่งเสริมนักเรียนเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน (IN25) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.57 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 25 ครูส่งเสริมนักเรียนเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน (IN25) กับตัวบ่งชี้ที่ 26 ครูส่งเสริมนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อให้นักเรียนได้มีความสุขต่อการเรียนรู้ (IN26) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.42

ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวบ่งชี้ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน พบว่าตัวบ่งชี้ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนทุกคู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า 0.80 ลงมาแสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนไม่มีภาวะเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) และจากการวิเคราะห์สถิติ Bartlett Test of Sphericity พบว่า ตัวบ่งชี้ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวบ่งชี้มีความสัมพันธ์กันมากเพียงพอที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบต่อไปได้ (Bartlett's Test: $\chi^2=3418.31$ df=921 p-value=0.00) เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า มีค่าไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO) เท่ากับ 0.92 และความเพียงพอของกลุ่มการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of Sampling Adequacy: MSA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.84-0.95 แสดงว่า ตัวบ่งชี้ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์หองค์ประกอบต่อไปได้

1.4 การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมาทำการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (ก่อนปรับโมเดล) (n=303)

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	$\chi^2=654.13$ df =294 (p-value=0.00)	ไม่ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.90	0.86	ไม่ผ่านเกณฑ์
AGFI	มากกว่า 0.90	0.83	ไม่ผ่านเกณฑ์
CFI	มากกว่า 0.90	0.97	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.06	ไม่ผ่านเกณฑ์
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.06	ไม่ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 4 โมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครไม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=654.13$ df=294 p-value=0.00 GFI=0.86 AGFI=0.83 CFI=1.00 RMSEA=0.06 SRMR=0.06) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีอื่น ๆ ไม่ผ่านเกณฑ์พิจารณาเกือบทั้งหมด ยกเว้นค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index) มีการผ่านเกณฑ์พิจารณา (นางลักษณ วิรัชชัย, 2542) ผู้วิจัยจึงทำการปรับเส้นความคลาดเคลื่อนของตัวบ่งชี้ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เพื่อให้โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (หลังปรับโมเดล) (n=303)

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	$\chi^2=285.05$ df =251 (p-value=0.07)	ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.90	0.93	ผ่านเกณฑ์
AGFI	มากกว่า 0.90	0.91	ผ่านเกณฑ์
CFI	มากกว่า 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.04	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 5 โมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=285.05$ df=251 p-value=0.07 GFI=0.93 AGFI=0.91 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.04) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีอื่น ๆ ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า โมเดลการวัดตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งหมายความว่าโมเดลที่สร้างขึ้นสามารถนำมาอธิบายความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้ มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก ดังผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ดังตาราง 6

ตาราง 6 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=303)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	β	SE	t	CR
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับหนึ่ง					
ความภาคภูมิใจ ในโรงเรียน	ตัวบ่งชี้ 1 ฉันรักเพื่อนเมื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนในทางลบ	0.48	-	-	0.23
	ตัวบ่งชี้ที่ 2 ฉันรู้สึกอยากมาโรงเรียนทุกวัน	0.39	0.08	5.20*	0.15
	ตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันใช้วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย	0.58	0.08	6.74*	0.34
	ตัวบ่งชี้ที่ 4 ฉันดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน	0.61	0.08	6.93*	0.38
	ตัวบ่งชี้ที่ 5 ฉันประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเพื่อรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน	0.67	0.08	7.21*	0.45
ความรู้สึกรักที่มีต่อ ค่านิยม	ตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันยินดีที่จะปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและกฎระเบียบของโรงเรียน	0.73	-	-	0.53
	ตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันเต็มใจพัฒนาตนเองตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน	0.75	0.05	13.81*	0.56
	ตัวบ่งชี้ที่ 8 ฉันรู้สึกว่ากฎระเบียบของโรงเรียนจะช่วยให้นักเรียนอยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข	0.68	0.07	10.41*	0.46
	ตัวบ่งชี้ที่ 9 ฉันมีความเลื่อมใสและศรัทธาในวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน	0.67	0.06	10.35*	0.45
	ตัวบ่งชี้ที่ 10 ฉันเชื่อว่ากฎระเบียบของโรงเรียนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม	0.63	0.06	9.68*	0.39

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	β	SE	t	CR
ความสัมพันธ์ ระหว่างนักเรียน กับเพื่อน	ตัวบ่งชี้ที่ 11 ฉันและเพื่อนช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านการเรียน	0.49	-	-	0.24
	ตัวบ่งชี้ที่ 12 เมื่อฉันมีปัญหาในการเรียนและ การดำเนินชีวิต ฉันสามารถพูดคุยและปรับ ทุกข์กับเพื่อนสนิทได้	0.56	0.10	6.41*	0.32
	ตัวบ่งชี้ที่ 13 เมื่อฉันไม่สบาย เพื่อนจะช่วยดูแล หรือพาฉันไปโรงพยาบาล	0.69	0.11	7.03*	0.48
	ตัวบ่งชี้ที่ 14 เมื่อฉันหยุดเรียน เพื่อนได้คอย เก็บเอกสารเกี่ยวกับการเรียนให้ฉัน	0.61	0.09	7.27*	0.37
	ตัวบ่งชี้ที่ 15 เพื่อนในกลุ่มเข้าใจตัวตนของฉัน	0.55	0.09	6.12*	0.31
	ตัวบ่งชี้ที่ 16 ฉันได้รับการยอมรับจากกลุ่ม เพื่อน	0.74	0.07	7.25*	0.55
ความสัมพันธ์ ระหว่างนักเรียน กับครู	ตัวบ่งชี้ที่ 17 ครูให้ความสนใจนักเรียนในชั้น เรียนอย่างเท่าเทียมกัน	0.67	-	-	0.46
	ตัวบ่งชี้ที่ 18 เมื่อฉันตามบทเรียนไม่ทัน ครูพร้อมที่จะอธิบายใหม่อีกครั้งให้ฉันเข้าใจ	0.62	0.06	9.65*	0.39
	ตัวบ่งชี้ที่ 19 ครูชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียน ทั้งในและนอกชั้นเรียน	0.72	0.06	10.91*	0.52
	ตัวบ่งชี้ที่ 20 ครูให้คำแนะนำเกี่ยวกับ การวางแผนและการตั้งเป้าหมายในการเรียน ในอนาคต	0.64	0.06	9.13*	0.41
	ตัวบ่งชี้ที่ 21 เมื่อมีความขัดแย้งใน ชั้นเรียน ครูจะรับฟังเหตุผลของทุกฝ่ายก่อน ตัดสินใจ	0.72	0.06	10.85*	0.52
	ตัวบ่งชี้ที่ 22 ครูมีความประพฤติที่เหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	0.76	0.06	11.48*	0.58

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	β	SE	t	CR
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก	ตัวบ่งชี้ที่ 23 ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาการ	0.81	-	-	0.66
	ตัวบ่งชี้ที่ 24 ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าค่ายลูกเสือ เนตรนารีและยุวกาชาดเพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะชีวิต	0.64	0.06	11.19*	0.41
	ตัวบ่งชี้ที่ 25 ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน	0.66	0.05	11.57*	0.43
	ตัวบ่งชี้ที่ 26 ครูส่งเสริมให้นักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อให้นักเรียนได้มีความสุขต่อการเรียนรู้	0.64	0.05	11.33*	0.41
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสอง					
ความเป็นส่วนหนึ่ง	ความภาคภูมิใจในโรงเรียน	0.67	0.10	6.71*	0.45
ของโรงเรียน	ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม	0.78	0.07	10.76*	0.61
	ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	0.62	0.10	6.43*	0.38
	ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู	0.94	0.08	11.76*	0.88
	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก	0.98	0.06	15.42*	0.96

ไม่รายงานค่า SE และ t เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับ (Constrained Parameters)

*p-value<0.05

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสอง พบว่า องค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.62-0.98 ซึ่งทุกองค์ประกอบและทุกตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.98 มีความแปรผันร่วมกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 96) รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.94 มีความแปรผันร่วมกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 88) ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.78 มีความแปรผันร่วมกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 61) ความภาคภูมิใจในโรงเรียน

มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.67 มีความแปรผันร่วมกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 45) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.62 มีความแปรผันร่วมกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 38) ตามลำดับ และสามารถพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับหนึ่งได้ดังนี้

ความภาคภูมิใจในโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.39-0.67 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 5 ด้านประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเพื่อรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.67 มีความแปรผันร่วมกับความภาคภูมิใจในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 45) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 4 ด้านดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.61 มีความแปรผันร่วมกับความภาคภูมิใจในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 38) ตัวบ่งชี้ที่ 3 ด้านใช้วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.58 มีความแปรผันร่วมกับความภาคภูมิใจในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 34) ตัวบ่งชี้ที่ 1 ด้านตักเตือนเพื่อนเมื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนในทางลบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.48 มีความแปรผันร่วมความภาคภูมิใจในโรงเรียนกับอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 34) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 2 ด้านรู้สึกอยากมาโรงเรียนทุกวัน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.39 มีความแปรผันร่วมกับความภาคภูมิใจในโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 15) ตามลำดับ

ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.63-0.75 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 7 ด้านเต็มใจพัฒนาตนเองตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.75 มีความแปรผันร่วมกับความรู้สึกที่มีต่อค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 56) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 6 ด้านยินดีที่จะปฏิบัติตามวิสัยทัศน์พันธกิจและกฎระเบียบของโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.73 มีความแปรผันร่วมกับความรู้สึกที่มีต่อค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 53) ตัวบ่งชี้ที่ 8 ด้านรู้สึกว่ากฎระเบียบของโรงเรียนจะช่วยให้นักเรียนอยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.68 มีความแปรผันร่วมกับความรู้สึกที่มีต่อค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 46) ตัวบ่งชี้ที่ 9 ด้านมีความเลื่อมใสและศรัทธาในวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.67 มีความแปรผันร่วมกับความรู้สึกที่มีต่อค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 45) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 10 ด้านเชื่อว่ากฎระเบียบของ

โรงเรียนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.63 มีความแปรผันร่วมกับความรู้สึกที่มีต่อค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 39) ตามลำดับ

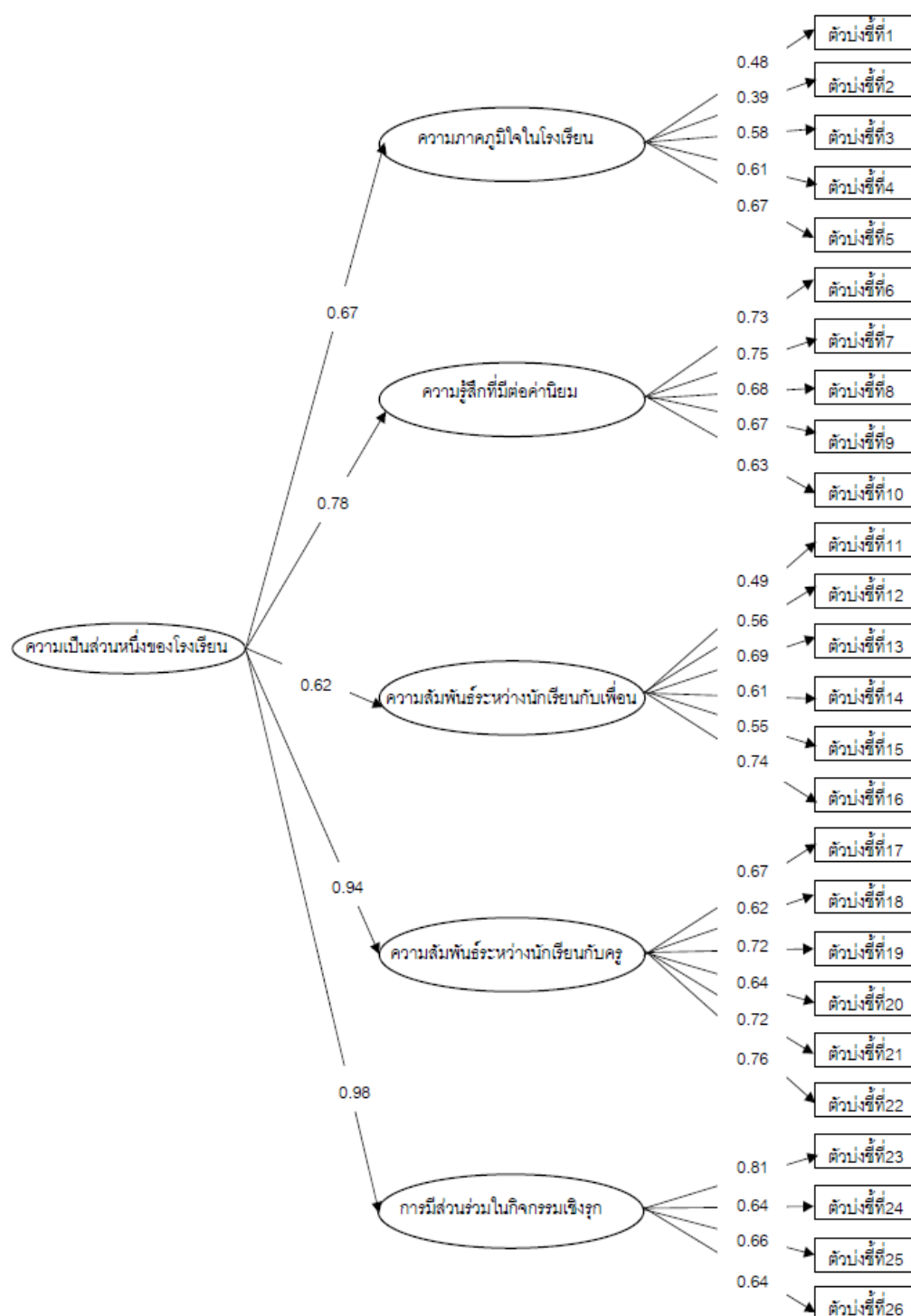
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.49-0.74 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 16 ฉันได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.74 มีความแปรผันร่วมกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 55) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 13 เมื่อฉันไม่สบาย เพื่อนจะช่วยดูแลหรือพาฉันไปห้องพยาบาล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.69 มีความแปรผันร่วมกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 48) ตัวบ่งชี้ที่ 14 เมื่อฉันหยุดเรียน เพื่อนได้คอยเก็บเอกสารเกี่ยวกับการเรียนให้ฉัน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.61 มีความแปรผันร่วมกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 37) ตัวบ่งชี้ที่ 12 เมื่อฉันมีปัญหาในการเรียนและการดำเนินชีวิต ฉันสามารถพูดคุยและปรึกษาหารือกับเพื่อนสนิทได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.56 มีความแปรผันร่วมกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 32) ตัวบ่งชี้ที่ 15 เพื่อนในกลุ่มเข้าใจตัวตนของฉัน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.55 มีความแปรผันร่วมกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 31) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 11 ฉันและเพื่อนช่วยเหลือเกื้อกูลด้านการเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.49 มีความแปรผันร่วมกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 24) ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.62-0.76 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 22 ครูมีความประพฤติที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.76 มีความแปรผันร่วมกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 58) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 19 ครูชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียนทั้งในและนอกชั้นเรียนและตัวบ่งชี้ที่ 21 เมื่อมีความขัดแย้งในชั้นเรียน ครูจะรับฟังเหตุผลของทุกฝ่ายก่อนตัดสินใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากันเท่ากับ 0.72 มีความแปรผันร่วมกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 52) ตัวบ่งชี้ที่ 17 ครูให้ความสนใจนักเรียนในชั้นเรียนอย่างเท่าเทียมกัน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.67 มีความแปรผันร่วมกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 46) ตัวบ่งชี้ที่ 20 ครูให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนและการตั้งเป้าหมายในการเรียนในอนาคต มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.64 มีความแปรผันร่วมกับ

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 41) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 18 เมื่อค้นตามบทเรียนไม่ทัน ครูพร้อมที่จะอธิบายใหม่อีกครั้งให้ฉันเข้าใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.62 มีความแปรผันร่วมกับความสัมพันธระหว่างนักเรียนกับครูอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 39) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.64-0.81 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 23 ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.81 มีความแปรผันร่วมกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุกอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 66) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 25 ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.66 มีความแปรผันร่วมกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุกอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 41) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 24 ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารีและยุวกาชาดเพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะชีวิตและตัวบ่งชี้ที่ 26 ครูส่งเสริมให้นักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อให้นักเรียนได้มีความสุขต่อการเรียนรู้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากันเท่ากับ 0.64 มีความแปรผันร่วมกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุกอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 41) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก และมีตัวบ่งชี้จำนวนทั้งสิ้น 26 ตัว ดังภาพประกอบ 10

$$\chi^2=285.05 \text{ df}=251 \text{ p-value}=0.07 \text{ GFI}=0.93 \text{ AGFI}=0.91 \text{ CFI}=1.00 \text{ RMSEA}=0.02 \text{ SRMR}=0.04$$

ภาพประกอบ 10 โมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานคร

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนและค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=303)

ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	AVE	CR
ความภาคภูมิใจในโรงเรียน	0.31	0.70
ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม	0.48	0.82
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	0.38	0.78
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู	0.48	0.84
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก	0.48	0.78

จากตาราง 7 พบว่า คุณภาพของโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีค่าความตรงเชิงลู่เข้า (Convergent Validity) จากค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้เฉลี่ยของตัวแปร (Average Variance Extracted : AVE) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.31-0.48 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 0.50 ลงมา แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดมีความเที่ยงตรงลู่เข้าที่ไม่ดีนัก และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: CR) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.70-0.84 แสดงว่า โมเดลการวัดมีค่าความเชื่อมั่นสูง อย่างไรก็ตามฟอร์เนลและลาคเชอร์ (Fornell & Larcker, 1981) กล่าวว่า ถ้าค่า AVE < 0.50 แต่ค่า CR > 0.60 แสดงให้เห็นว่า มีความตรงเชิงลู่เข้าที่ยอมรับได้

1.5 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) การตรวจสอบค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้ของตัวแปร (Average Variance Extracted : AVE) มีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยกกำลังสอง (Coefficient Correlation Square) ดังตาราง 8

ตาราง 8 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=303)

ตัวแปร สังเกตได้	AVE	SCPR	FEVA	STWF	STWT	ACTP
SCPR	0.31	1.00				
FEVA	0.48	0.44*	1.00			
STWF	0.38	0.23*	0.17*	1.00		
STWT	0.48	0.21*	0.36*	0.20*	1.00	
ACTP	0.48	0.21*	0.33*	0.22*	0.53*	1.00

*p-value<0.05

จากตาราง 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้ของตัวแปรมีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยกกำลังสองขององค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนทุกองค์ประกอบ ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก แสดงให้เห็นว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในทุกองค์ประกอบมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

ตอนที่ 2 การตรวจสอบปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยมีการนำเสนอข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครด้วยจำนวนและร้อยละ ดังตาราง 9

ตาราง 9 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	289	61.62
หญิง	180	38.38
2. อายุ		
12 ปี	128	27.29
13 ปี	139	29.64
14 ปี	126	26.87
15 ปี	64	13.65
16 ปี	12	2.56
3. ระดับชั้น		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	195	41.58
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	130	27.72
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	144	30.70
4. เกรดเฉลี่ย		
เกรดเฉลี่ย 2.01-2.50	12	2.56
เกรดเฉลี่ย 2.51-3.00	32	6.82
เกรดเฉลี่ย 3.01-3.50	68	14.50
เกรดเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป	357	76.12
รวม	469	100.00

จากตาราง 9 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 61.62 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 38.38 ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่อายุ 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.64 รองลงมาคือ อายุ 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.29 อายุ 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.87 อายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.65 และอายุ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.56 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 41.58 รองลงมาคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 30.70 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 27.72 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 76.12 รองลงมาคือ เกรดเฉลี่ย 3.01-3.50

คิดเป็นร้อยละ 14.50 เกรดเฉลี่ย 2.51-3.00 คิดเป็นร้อยละ 6.82 และเกรดเฉลี่ย 2.01-2.50 คิดเป็นร้อยละ 2.56 ตามลำดับ

2.2 การตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และผลการตรวจสอบการแจกแจงข้อมูลตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ในเบื้องต้นเป็นโค้งปกติหรือไม่ ด้วยค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) และผลค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าความเบ้และค่าความโด่ง (p-value) ดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าสถิติพื้นฐานและผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ตัวแปรสังเกตได้	M	SD	SK	KU	p-value
บรรยากาศในโรงเรียน					
บรรยากาศทางวิชาการ	3.72	0.70	0.13	-0.38	0.07
ความปลอดภัยในโรงเรียน	3.43	0.70	0.35	0.08	0.01*
โครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน	3.50	0.71	0.33	-0.21	0.01*
ทุนทางจิตวิทยา					
ความหวัง	3.53	0.75	0.21	0.26	0.09
การมองโลกในแง่ดี	3.59	0.77	-0.03	0.03	0.95
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	3.48	0.67	0.22	0.58	0.01*
ความหยิ่งตัว	3.50	0.75	0.15	0.11	0.34
ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน					
ความภาคภูมิใจในโรงเรียน	3.52	0.65	0.15	-0.35	0.08
ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม	3.48	0.69	0.36	-0.08	0.01*
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.57	0.76	-0.13	-0.12	0.47
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู	3.69	0.70	0.02	-0.60	0.00*

ตาราง 10 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกตได้	M	SD	SK	KU	p-value
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก	3.81	0.75	0.01	-0.78	0.00*
ความผาสุกทางจิตใจ					
อิสระแห่งตน	3.47	0.73	0.38	-0.05	0.00*
การเจริญเติบโตภายในตนเอง	3.39	0.71	0.46	0.13	0.00*
ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม	3.54	0.75	0.34	-0.10	0.01*
การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต	3.48	0.75	0.33	-0.09	0.02*
การยอมรับในตนเอง	3.60	0.80	0.24	-0.65	0.00*
พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน					
การให้ความร่วมมือ	3.45	0.76	0.37	0.02	0.01*
จิตสำนึกในหน้าที่	3.40	0.73	0.52	-0.03	0.00*
การคำนึงถึงผู้อื่น	3.52	0.69	0.45	-0.34	0.00*
ความมีน้ำใจนักกีฬา	3.58	0.69	0.42	-0.47	0.00*
การแสวงหาข้อมูล	3.56	0.79	0.40	-0.43	0.00*

*p-value<0.05

จากตาราง 10 พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ มีเพียงความปลอดภัยในโรงเรียน โครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก อิสระแห่งตน การเจริญเติบโตภายในตนเอง ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต การยอมรับในตนเอง การให้ความร่วมมือ จิตสำนึกในหน้าที่ การคำนึงถึงผู้อื่นความมีน้ำใจนักกีฬา และการแสวงหาข้อมูลที่ไม่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) ในตัวแปรสังเกตได้มีค่า $ISI < 3$ และค่าความโด่ง (Kurtosis) ในตัวแปรสังเกตได้มีค่า $IKI < 10$ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2557) แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยนำตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครทำการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ต่อไป ดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ตัวแปร สังเกตได้	ACCL	SAFE	FNCL	HOPE	OPTI	SEEF	RESI	SCPR	FEVA	STWF	STWT	ACTP
ACCL	1.00											
SAFE	0.66*	1.00										
FNCL	0.73*	0.67*	1.00									
HOPE	0.62*	0.57*	0.61*	1.00								
OPTI	0.57*	0.50*	0.58*	0.74*	1.00							
SEEF	0.59*	0.57*	0.61*	0.73*	0.76*	1.00						
RESI	0.52*	0.49*	0.55*	0.62*	0.77*	0.72*	1.00					
SCPR	0.48*	0.51*	0.52*	0.57*	0.48*	0.56*	0.48*	1.00				
FEVA	0.53*	0.55*	0.57*	0.56*	0.50*	0.57*	0.49*	0.67*	1.00			
STWF	0.44*	0.38*	0.44*	0.54*	0.46*	0.48*	0.44	0.46*	0.46*	1.00		
STWT	0.60*	0.54*	0.58*	0.52*	0.50*	0.56*	0.46*	0.54*	0.60*	0.50*	1.00	
ACTP	0.64*	0.54*	0.57*	0.55*	0.51*	0.57*	0.50*	0.51*	0.56*	0.45*	0.70*	1.00
AUTO	0.51*	0.44*	0.52*	0.53*	0.60*	0.55*	0.64*	0.40*	0.41*	0.45*	0.38*	0.49*
ENMA	0.48*	0.47*	0.51*	0.56*	0.55*	0.62*	0.61*	0.45*	0.46*	0.37*	0.37*	0.47*
PEGR	0.55*	0.55*	0.58*	0.65*	0.59*	0.69*	0.62*	0.52*	0.56*	0.47*	0.49*	0.58*
PURL	0.47*	0.47*	0.49*	0.61*	0.59*	0.65*	0.65*	0.45*	0.43*	0.41*	0.42*	0.48*
SACT	0.47*	0.43*	0.54*	0.56*	0.62*	0.62*	0.67*	0.44*	0.45*	0.48*	0.44*	0.46*
CIVI	0.52*	0.58*	0.55*	0.62*	0.52*	0.58*	0.48*	0.56*	0.57*	0.46*	0.53*	0.53*
CONS	0.49*	0.46*	0.49*	0.51*	0.48*	0.59*	0.48*	0.46*	0.49*	0.41*	0.42*	0.42*
COUR	0.46*	0.45*	0.50*	0.58*	0.53*	0.57*	0.53*	0.51*	0.49*	0.43*	0.46*	0.47*
SPOT	0.55*	0.48*	0.59*	0.62*	0.56*	0.57*	0.58*	0.55*	0.54*	0.50*	0.52*	0.55*
INFS	0.53*	0.46*	0.54*	0.62*	0.55*	0.63*	0.58*	0.54*	0.52*	0.45*	0.48*	0.51*

ตาราง 11 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกต ได้	AUTO	ENMA	PEGR	PURL	SACT	CMI	CONS	COUR	SPOT	INFS
AUTO	1.00									
ENMA	0.61*	1.00								
PEGR	0.61*	0.65*	1.00							
PURL	0.59*	0.58*	0.68*	1.00						
SACT	0.64*	0.55*	0.62*	0.67*	1.00					
CMI	0.51*	0.50*	0.65*	0.54*	0.46*	1.00				
CONS	0.50*	0.52*	0.53*	0.55*	0.54*	0.58*	1.00			
COUR	0.51*	0.46*	0.57*	0.54*	0.53*	0.62*	0.62*	1.00		
SPOT	0.59*	0.53*	0.62*	0.54*	0.55*	0.66*	0.62*	0.76*	1.00	
INFS	0.55*	0.54*	0.68*	0.61*	0.54*	0.66*	0.62*	0.67*	0.71*	1.00

*p-value<0.05

จากตาราง 11 ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.37-0.77 ซึ่งทุกตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยความหวัง (HOPE) กับความหยิ่งตัว (RESI) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.77 ส่วนอิสระแห่งตน (AUTO) กับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (STWF) และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู (STWT) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากันเท่ากับ 0.37 และสามารถพิจารณาตามตัวแปรสังเกตได้ได้ดังนี้

บรรยากาศในโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.66-0.73 โดยบรรยากาศทางวิชาการ (ACCL) กับโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน (INCL) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.73 ส่วนความปลอดภัย (SAFE) กับบรรยากาศทางวิชาการ (ACCL) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.73

ทุนทางจิตวิทยา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.62-0.77 โดยความหวัง (HOPE) กับความหยิ่งตัว (RESI) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.77 ส่วนความหวัง (HOPE) กับการมองโลกในแง่ดี (OPTI) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.62

ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.45-0.70 โดยความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู (STWT) กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก (ACTP) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.70 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (STWF) กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก (ACTP) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.45

ความผาสุกทางจิตใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.55-0.68 โดยการเจริญเติบโตภายในตนเอง (PEGR) กับการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต (PURL) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.68 ส่วนความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (ENMA) กับการยอมรับในตนเอง (SACT) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.55

พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.58-0.71 โดยการคำนึงถึงผู้อื่น (COUR) กับความมีน้ำใจนักกีฬา (SPOT) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.76 ส่วนการให้ความร่วมมือ (CIVI) กับจิตสำนึกในหน้าที่ (CONS) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.58

ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน พบว่า ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนทุกคู่ มีค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ต่ำกว่า 0.80 ลงมา แสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนไม่มีภาวะเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

2.4 การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมาทำการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (ก่อนปรับโมเดล) (n=469)

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	$\chi^2=700.49$ df =199 (p-value=0.00)	ไม่ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.90	0.88	ไม่ผ่านเกณฑ์
AGFI	มากกว่า 0.90	0.85	ไม่ผ่านเกณฑ์
CFI	มากกว่า 0.90	0.99	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.07	ไม่ผ่านเกณฑ์
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.03	ไม่ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 12 โมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครไม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=700.49$ df=199 p-value=0.00 GFI=0.88 AGFI=0.85 CFI=0.99 RMSEA=0.07 SRMR=0.03) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์

มีนัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีอื่น ๆ ไม่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาตามที่กำหนดไว้ ยกเว้นค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index) เท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์พิจารณา (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ผู้วิจัยจึงทำการปรับเส้นความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (หลังปรับโมเดล) (n=469)

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	$\chi^2=188.72$ df =161 (p-value=0.07)	ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.90	0.96	ผ่านเกณฑ์
AGFI	มากกว่า 0.90	0.94	ผ่านเกณฑ์
CFI	มากกว่า 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 13 โมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=188.72$ df=161 p-value=0.07 GFI=0.96 AGFI=0.94 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.02) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีอื่น ๆ ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า โมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ปัจจัยเชิงเหตุ	ปัจจัยเชิงผล									
	ต้นทุนทางจิตวิทยา		ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน		ความผูกพันทางจิตใจ		พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน			
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE
บรรยากาศในโรงเรียน	0.76*	-	0.76*	0.58*	0.27*	0.85*	0.10	0.70*	0.80*	0.01
	(17.10)		(17.10)	(9.10)	(6.10)	(15.05)	(0.91)	(9.31)	(15.28)	(0.06)
ต้นทุนทางจิตวิทยา	-	-	-	0.36*	-	0.36*	0.58*	0.11*	0.69*	0.07
				(6.22)		(6.22)	(8.90)	(3.07)	(11.13)	(1.01)
ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	-	-	-	-	-	-	0.30*	-	0.30*	0.43*
							(3.34)		(3.34)	(4.92)
ความผูกพันทางจิตใจ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.44*
										(4.92)
CR		0.59			0.78			0.80		0.79

*p-value<0.05

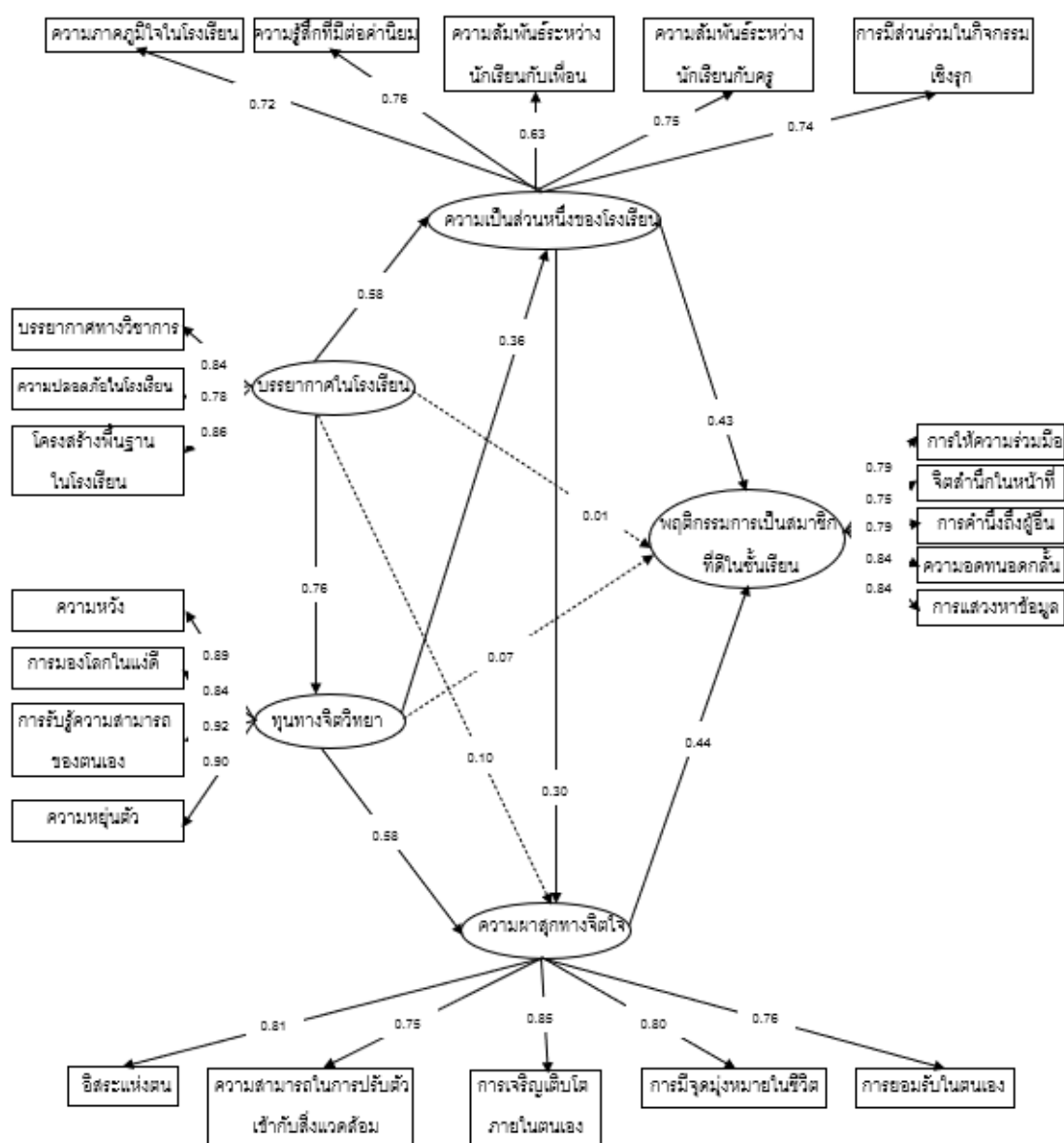
จากตาราง 14 พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความผาสุกทางจิตใจ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 0.44 และความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.43 ส่วนทุนทางจิตวิทยา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.07 และบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.01 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 0.75 รองลงมาคือ ทุนทางจิตวิทยา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.45 และความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลต่ำสุดเท่ากับ 0.13 ตามลำดับ และสามารถพิจารณาตามตัวแปรแฝงได้ดังนี้

ความผาสุกทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 0.58 รองลงมาคือ ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.30 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลต่ำสุดเท่ากับ 0.10 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 0.70 และทุนทางจิตวิทยา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลต่ำสุดเท่ากับ 0.11

ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 0.58 และทุนทางจิตวิทยา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลต่ำสุดเท่ากับ 0.36 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.27

ทุนทางจิตวิทยาได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.76

ส่วนค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ พบว่า บรรยากาศในโรงเรียน ทุนทางจิตวิทยา ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และความผาสุกทางจิตใจร่วมกันอธิบายพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้ร้อยละ 79 ($CR=0.79$) ส่วนบรรยากาศในโรงเรียน ทุนทางจิตวิทยา และความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนร่วมกันอธิบายความผาสุกทางจิตใจได้ร้อยละ 80 ($CR=0.80$) บรรยากาศในโรงเรียนและทุนทางจิตวิทยาร่วมกันอธิบายความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้ร้อยละ 78 ($CR=0.78$) ส่วนบรรยากาศในโรงเรียนสามารถอธิบายทุนทางจิตวิทยาได้ร้อยละ 59 ($CR=0.59$)

———— มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

----- ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

$$\chi^2=188.72 \text{ df}=161 \text{ p-value}=0.07 \text{ GFI}=0.96 \text{ AGFI}=0.94 \text{ CFI}=1.00 \text{ RMSEA}=0.02 \text{ SRMR}=0.02$$

ภาพประกอบ 11 โมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนนั้นมีจุดมุ่งหมายการวิจัย 1) เพื่อศึกษาโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อตรวจสอบโมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 303 คน โดยใช้เกณฑ์การกำหนดตัวอย่างในการวิเคราะห์โมเดลการวัดของคอมเรย์และลี (Comrey & Lee, 1993) และสมูเมเกอร์และโลแม็กซ์ (Schumaker & Lomax, 2010) ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) แบบวัดที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.86-1.00 เมื่อนำแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38-0.78 และแบบวัดทั้งหมดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) พบว่า องค์ประกอบความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีความตรงเชิงโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้วิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood: ML)

ระยะที่ 2 ตรวจสอบโมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 469 คน โดยใช้เกณฑ์การกำหนดตัวอย่างในการวิเคราะห์โมเดลการวัดของคอมเรย์และลี (Comrey & Lee, 1993) สมูเมเกอร์และโลแม็กซ์ (Schumaker & Lomax, 2010) ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) แบบวัดที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย แบบวัดบรรยากาศในโรงเรียนและแบบวัดทุนทางจิตวิทยามีดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.71-1.00 มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.71-1.00 แบบวัดความผาสุกทางจิตใจ มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.86-1.00 และแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.57-1.00 เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า แบบวัดบรรยากาศ ในโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.51-0.82 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 แบบวัด ทุนทางจิตวิทยา มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.53-0.80 แบบวัดความผาสุกทางจิตใจ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.59-0.77 และแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.57-0.81 ซึ่งแบบวัดทุนทางจิตวิทยา แบบวัดความผาสุกทางจิตใจ และแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากันเท่ากับ 0.94 และการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) พบว่า องค์ประกอบบรรยากาศใน โรงเรียน ทุนทางจิตวิทยา ความผาสุกทางจิตใจ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในโรงเรียน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีความตรงเชิงโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการ วิจัย คือ การวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) โดยใช้ วิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood: ML)

สรุปผลการวิจัย

1. โมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=285.05$ df=251 p-value=0.07 GFI=0.93 AGFI=0.91 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.04) ซึ่งความเป็น ส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน กับครู และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก และมีจำนวน 26 ตัวบ่งชี้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน สูงสุดเท่ากับ 0.98 รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ มาตรฐานเท่ากับ 0.94 ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.78 ความภาคภูมิใจในโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.67 ส่วนความสัมพันธ์ ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.62 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 โมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
ซึ่งมีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ดังตาราง 15

ตาราง 15 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
ความภาคภูมิใจในโรงเรียน	ตัวบ่งชี้ที่ 1 ฉันรักเพื่อนเมื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนในทางลบ
	ตัวบ่งชี้ที่ 2 ฉันรู้สึกอยากมาโรงเรียนทุกวัน
	ตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันใช้วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย
	ตัวบ่งชี้ที่ 4 ฉันดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน
	ตัวบ่งชี้ที่ 5 ฉันประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเพื่อรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน
ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม	ตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันยินดีที่จะปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและกฎระเบียบของโรงเรียน
	ตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันเต็มใจพัฒนาตนเองตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน
	ตัวบ่งชี้ที่ 8 ฉันรู้สึกว่ากฎระเบียบของโรงเรียนจะช่วยให้นักเรียนอยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข
	ตัวบ่งชี้ที่ 9 ฉันมีความเลื่อมใสและศรัทธาในวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน
	ตัวบ่งชี้ที่ 10 ฉันเชื่อว่ากฎระเบียบของโรงเรียนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	ตัวบ่งชี้ที่ 11 ฉันและเพื่อนช่วยเหลือเกื้อกูลด้านการเรียน
	ตัวบ่งชี้ที่ 12 เมื่อฉันมีปัญหาในการเรียนและการดำเนินชีวิตฉันสามารถพูดคุยและปรับทุกข์กับเพื่อนสนิทได้
	ตัวบ่งชี้ที่ 13 เมื่อฉันไม่สบาย เพื่อนจะช่วยดูแลหรือพาฉันไปห้องพยาบาล
	ตัวบ่งชี้ที่ 14 เมื่อฉันหยุดเรียน เพื่อนได้คอยเก็บเอกสารเกี่ยวกับการเรียนให้ฉัน
	ตัวบ่งชี้ที่ 15 เพื่อนในกลุ่มเข้าใจตัวตนของฉัน
	ตัวบ่งชี้ที่ 16 ฉันได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

ตาราง 15 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
ความสัมพันธ์ ระหว่างนักเรียนกับครู	ตัวบ่งชี้ที่ 17 ครูให้ความสนใจนักเรียนในชั้นเรียนอย่างเท่าเทียมกัน
	ตัวบ่งชี้ที่ 18 เมื่อฉันตามบทเรียนไม่ทัน ครูพร้อมที่จะอธิบายใหม่อีกครั้งให้ฉันเข้าใจ
	ตัวบ่งชี้ที่ 19 ครูชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียนทั้งในและนอกชั้นเรียน
	ตัวบ่งชี้ที่ 20 ครูให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนและการตั้งเป้าหมายในการเรียนในอนาคต
	ตัวบ่งชี้ที่ 21 เมื่อมีความขัดแย้งในชั้นเรียน ครูจะรับฟังเหตุผลของทุกฝ่ายก่อนตัดสินใจ
การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมเชิงรุก	ตัวบ่งชี้ที่ 23 ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาการ
	ตัวบ่งชี้ที่ 24 ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารีและยุวกาชาดเพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะชีวิต
	ตัวบ่งชี้ที่ 25 ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน
	ตัวบ่งชี้ที่ 26 ครูส่งเสริมให้นักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อให้นักเรียนได้มีความสุขต่อการเรียนรู้

2. โมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 188.72$ df=161 p-value=0.07 GFI=0.96 AGFI=0.94 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.02) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 โมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียนและทุนทางจิตวิทยา โดยความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในโรงเรียนและความผูกพันทางจิตใจ และโมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นไปตามสมมติฐานย่อย ดังตาราง 16

ตาราง 16 การสรุปสมมติฐานย่อยของโมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานย่อย	สรุป
2.1 ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียนและได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศของโรงเรียนโดยผ่านทุนทางจิตวิทยา	เป็นไปตามสมมติฐาน
2.2 ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา	เป็นไปตามสมมติฐาน
2.3 ความผูกพันทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	เป็นไปตามสมมติฐาน
2.4 ความผูกพันทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศในโรงเรียน โดยผ่านทุนทางจิตวิทยา	เป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน
2.5 ความผูกพันทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากทุนทางจิตวิทยา โดยผ่านความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	เป็นไปตามสมมติฐาน
2.6 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยผ่านบรรยากาศในโรงเรียนและทุนทางจิตวิทยา	เป็นไปตามสมมติฐาน
2.7 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความผูกพันทางจิตใจ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยผ่านบรรยากาศในโรงเรียนและทุนทางจิตวิทยา	เป็นไปตามสมมติฐาน
2.8 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยาและได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศในโรงเรียน โดยผ่านทุนทางจิตวิทยา	เป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน
2.9 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
2.10 ทุนทางจิตวิทยาได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน	เป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. โมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=285.05$ df=251 p-value=0.07 GFI=0.93 AGFI=0.91 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.04) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 โมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งโมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory) ที่มีความเชื่อว่าความต้องการของนักเรียนมีความเป็นลำดับขั้นตอน เริ่มจากนักเรียนมีความต้องการด้านร่างกาย ซึ่งเป็นความต้องการปัจจัยด้านพื้นฐานหรือปัจจัยสี่ ถ้านักเรียนได้รับการตอบสนองทางด้านร่างกาย มีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ย่อมมีความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ถ้านักเรียนมีที่อยู่อาศัยและอยู่ในโรงเรียนที่มีความปลอดภัยจะนำไปสู่ความต้องการความเป็นส่วนหนึ่งและความรัก ซึ่งการที่นักเรียนเป็นวัยรุ่นมีการใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน นักเรียนมีความต้องการที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ถ้านักเรียนได้รับความเข้าใจและการยอมรับตัวตนจากเพื่อนอย่างไม่มีเงื่อนไข ทำให้นักเรียนมีความเป็นตัวของตัวเอง และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน นำมาสู่ความรักและความผูกพันกันในโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น นำไปสู่ความต้องการมีเกียรติยศและชื่อเสียงของตนเองและมีความต้องการที่จะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในที่สุด (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2562) ซึ่งโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีจำนวน 5 องค์ประกอบประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก (Alink et al, 2023)

นอกจากนี้ การศึกษาโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.98 ทั้งนี้เป็นเพราะ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกันทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น กิจกรรมทางวิชาการ เพื่อให้นักเรียนได้ตัดสินใจเข้าร่วมตามความสนใจ และความถนัดของตนเอง ทำให้นักเรียนมีความเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่โรงเรียนจัดขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการสูงขึ้น กิจกรรมรับน้องนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่รุ่นพี่มีการพารุ่นน้องเดินชมสถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน มีการแนะนำการเรียนและการใช้ชีวิตในโรงเรียนแห่งนี้ ทำให้นักเรียนรุ่นพี่และรุ่นน้องได้มีสัมพันธภาพที่ดีร่วมกัน กิจกรรมประดิษฐ์พานไหว้ครู และกิจกรรมประดิษฐ์เทียนพรรษา ทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจในการประดิษฐ์พานไหว้ครูและเทียนพรรษาร่วมกันให้มีความสวยงาม กิจกรรมกีฬาสี ส่งผลให้นักเรียนมีความสนิทสนมกันมากขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 23 ครูมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาการ ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด

ดังกล่าวของวากาส-มาดิสและโคนิชิ (Vargas-Madriz & Konishi, 2021) กล่าวว่า การที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ ทำให้นักเรียนได้คิดและตัดสินใจในการริเริ่มสร้างสรรค์ มีการจัดการแก้ไขปัญหาร่วมกันเป็นทีม ส่งผลให้นักเรียนมีประสบการณ์เรียนรู้ทางวิชาการเพิ่มสูงขึ้น ดังงานวิจัยของแอลเลนและคณะ (Allen et al, 2023) กล่าวว่า การที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามที่ตนเองสนใจและมีกิจกรรมการจัดการแข่งขันในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ทำให้นักเรียนได้สร้างชื่อเสียงของโรงเรียนและมีความรู้สึกภาคภูมิใจในโรงเรียน รวมถึงมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 25 ครูส่งเสริมนักเรียนเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน ตัวบ่งชี้ที่ 24 ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารีและยุวกาชาดเพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะชีวิต มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เกิดจากการจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรมและการเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารีและยุวกาชาดนั้น มีการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มละห้องเรียนกัน และครูมีการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคละลายพฤติกรรมนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รู้จักและสนิทสนมกันมากขึ้น สอดคล้องกับทวีป อภิสิริ (2553) ที่กล่าวว่า กิจกรรมละลายพฤติกรรมนั้น ช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรม โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสสร้างความคุ้นเคยกัน ส่งผลให้นักเรียนมีการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น ส่วนการเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารีนั้น เป็นการให้นักเรียนได้เรียนรู้การฝึกระเบียบวินัยการอยู่ร่วมกัน การฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม การฝึกความรับผิดชอบและความสมัครสมานสามัคคีกันในค่าย ดังคำกล่าวของพรทิพย์ วงศ์ไพบูลย์ (2560) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมนั้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการทำกิจกรรมร่วมกับสภาพแวดล้อมรอบตัว ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้และความเข้าใจที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้น

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.94 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนมีการพบเจอครูที่ปรึกษาช่วงโฮมรูมตอนเช้าทุกวัน ทำให้ครูที่ปรึกษารู้จักและเข้าใจความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ทำให้ครูที่ปรึกษาสามารถดูแลเอาใจใส่นักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม และครูมีการประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีของนักเรียน ทำให้นักเรียนเคารพและเชื่อฟังครูในสิ่งที่ครูสอน สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 22 ครูมีความประพฤติที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียน รวมถึงการที่นักเรียนขอคำปรึกษาครูในเรื่องอื่น ๆ เช่น การที่เพื่อนไม่ช่วยนักเรียนทำงานกลุ่ม ซึ่งครูจะฟังนักเรียนอย่างตั้งใจ แต่จะไม่ตัดสินติตราเพื่อนของนักเรียน แต่ครูจะเรียกเพื่อนมาสอบถามเพื่อให้รับทราบความจริง ถ้าเพื่อนไม่ช่วยนักเรียนทำงานกลุ่มจริง ครูมีการเรียกเพื่อนไปตักเตือนเป็นการส่วนตัว แต่ถ้านักเรียน

พูดเท็จ ครูก็จะมีการเรียกนักเรียนไปตักเตือนส่วนตัวเช่นกัน เพื่อไม่ให้เป็นการประจานให้นักเรียนเสียหน้า การที่นักเรียนมีความรักในวัยเรียน ครูจะสอนให้นักเรียนได้ตระหนักว่าความรักในวัยเรียนนั้น อาจทำให้เรียนไม่จบ แต่ถ้าครูห้ามนักเรียนไม่ให้มีความรักในวัยเรียนได้ ครูก็ต้องสอนให้นักเรียนรู้จักป้องกันตนเองก่อนมีเพศสัมพันธ์ เพื่อที่ไม่เกิดปัญหาการตั้งครรภ์โดยไม่คาดคิดในอนาคต การที่นักเรียนร้องไห้ด้วยความเครียด ครูคอยปลอบประโลมและให้กำลังใจนักเรียนอย่างไว้ใจเต็มที่ ทำให้นักเรียนมีความเครียดลดลง เป็นต้น ดังงานวิจัยของบุ๊กเกอร์ (Booker, 2020) ที่กล่าวว่า การที่นักเรียนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ครูควรมีการชื่นชมยินดีกับนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีแนวโน้มที่จะแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อไป แต่ในทางกลับกันการที่นักเรียนกระทำความผิด ครูควรมีการเรียกนักเรียนมาตักเตือนเป็นการส่วนตัว และให้นักเรียนเขียนจดหมายสัญญาว่าจะไม่กระทำความผิดอีก ส่งผลให้นักเรียนรับรู้ถึงความรักความเมตตาของครูที่สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างสุดความสามารถเท่าที่ครูคนหนึ่งจะทำได้ ส่งผลให้นักเรียนมีสัมพันธภาพกับครูที่ดีขึ้น สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 21 เมื่อมีความขัดแย้งในชั้นเรียน ครูจะรับฟังเหตุผลของทุกฝ่ายก่อนการตัดสินใจและตัวบ่งชี้ที่ 19 ครูชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียนทั้งในและนอกชั้นเรียน และดังคำกล่าวของแอลเลนและคณะ (Allen et al, 2023) ที่กล่าวว่า การที่ครูมีการปฏิบัติตนต่อนักเรียนด้วยความรักความเมตตาเปรียบเสมือนนักเรียนเป็นบุตรของตนเอง มีการสังเกตสีหน้า แววตา และพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด และหาแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนให้ดีที่สุด

ส่วนความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.78 ทั้งนี้เป็นเพราะ โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกฎระเบียบวินัยของโรงเรียนอย่างชัดเจน ซึ่งโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมหน้าเสาธงด้วยการเคารพธงชาติ สวดมนต์ ร้องเพลงประจำโรงเรียน มีผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการฝ่ายต่าง ๆ ให้โอวาทเพื่อปลูกฝังค่านิยมของโรงเรียนในทุกเช้า ดังที่ นิติพล ภูตะโชติ (2557) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถานที่อบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและมีทักษะในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในอนาคต ซึ่งครูมีปลูกฝังกฎระเบียบวินัยในการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชา ซึ่งครูมีการจัดสื่อการเรียนการสอนเป็นวิถีทัศน์ของนักเรียนที่ปฏิบัติตนและไม่ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบวินัย จากนั้นให้นักเรียนพูดคุยแสดงความคิดเห็นกันเกี่ยวกับความสำคัญของกฎระเบียบวินัย และผลกระทบต่อการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบวินัย ซึ่งนักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบวินัย ทำให้โรงเรียนมีความสงบเรียบร้อย ทำให้นักเรียนทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 7 จันทน์เต็มใจพัฒนาตนเอง

ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน ตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันทินดีที่จะปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกฎระเบียบของโรงเรียน และตัวบ่งชี้ที่ 8 ฉันรู้สึกว่าการระเบียบของโรงเรียนจะช่วยให้ นักเรียนอยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข ดังงานวิจัยของบุ๊กเกอร์ (Booker, 2020) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การที่โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกฎระเบียบของโรงเรียน อย่างชัดเจน ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่ามีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกฎระเบียบของโรงเรียน มีความสำคัญและมีคุณค่า ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกเชิงบวกต่อค่านิยม และมีการปฏิบัติตาม วิสัยทัศน์ พันธกิจ และกฎระเบียบของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ ทำให้นักเรียนทุกคน อยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข

ส่วนความภาคภูมิใจในโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.67 ทั้งนี้ เกิดจากการที่นักเรียนมีมุมมองว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ให้ความรู้เพื่อนำไปต่อยอดในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพในอนาคต ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ตนเองเปรียบเสมือนสมาชิกคนหนึ่ง ในโรงเรียน เมื่อโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการแข่งขันและการเข้าร่วมประกวด นักเรียน ที่มีความรู้และความสามารถพิเศษเข้าร่วมการประกวดและการแข่งขันนอกสถานศึกษา เพื่อชิงทุนการศึกษาและสร้างชื่อเสียงแก่โรงเรียน สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 5 ฉันประพฤติปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมเพื่อรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด รวมถึง นักเรียนทุกคนมีการดูแลรักษาความสะอาดภายในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน มีการแยกขยะ ก่อนทิ้งขยะลงถัง มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างระมัดระวัง เพื่อให้วัสดุอุปกรณ์ ในการเรียนสามารถใช้งานได้ดีอยู่เสมอ ซึ่งมีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 4 ฉันดูแลรักษา ความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนและตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันใช้วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน อย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย ดังที่ นริศรา ศิริพันธ์ศักดิ์ (2559) กล่าวว่า การที่ นักเรียนดูแลรักษาความสะอาดในโรงเรียนและมีการใช้วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างทะนุถนอม นั้น แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของทางกายภาพ ส่วนการที่นักเรียนมีการตระหนัก ถึงการกระทำของตนเองที่ส่งผลกระทบต่อโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีการสร้างชื่อเสียงและรักษา ชื่อเสียงของโรงเรียน แสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนมีความเป็นเจ้าของทางจิตใจ ส่งผลให้นักเรียน มีความภาคภูมิใจในโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น และดังที่ชาส (Shah, 2022) กล่าวว่า การที่นักเรียน มีส่วนร่วมในการเข้าชมรมและการมีส่วนร่วมในชุมชน ทำให้นักเรียนมีการช่วยเหลือโรงเรียนและ ชุมชนในฐานะที่ตนเองเป็นสมาชิกในโรงเรียน นำไปสู่ความภาคภูมิใจในโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน ต่ำสุดเท่ากับ 0.62 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น มักจะใช้เวลาพูดคุยแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็นและทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความคุ้นเคยและสนิทสนมกัน ซึ่งการที่นักเรียนคบเพื่อนที่ดี นักเรียนและเพื่อนจะช่วยกันเรียนหนังสือ ช่วยกันทำงานกลุ่ม เมื่อนักเรียนไม่สบายและหยุดเรียนไป เพื่อนจะช่วยดูแลและพานักเรียนไปห้องพยาบาล คอยเก็บเอกสารเกี่ยวกับการเรียนให้นักเรียน ช่วยติวเนื้อหาให้นักเรียนสามารถเรียนเนื้อหาตามเพื่อนทัน รวมถึงนักเรียนมีปัญหาด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต นักเรียนสามารถพูดคุยและปรับทุกข์กับเพื่อนได้ โดยที่เพื่อนคอยอยู่เคียงข้างและให้กำลังใจนักเรียนอยู่เสมอ รวมถึงนักเรียนกับเพื่อนมีการใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์ด้วยการติวหนังสือ การเล่นเกม การร้องเพลง การดูภาพยนตร์ การเล่นโซเชียล และการบำเพ็ญประโยชน์ด้วยกัน ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าเป็นที่เข้าใจและยอมรับในตัวตนของนักเรียนอย่างไม่มีเงื่อนไข และมีความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 16 ชั้นได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ตัวบ่งชี้ที่ 13 เมื่อนักเรียนไม่สบาย เพื่อนจะช่วยดูแลหรือพาไปห้องพยาบาล และตัวบ่งชี้ที่ 14 เมื่อนักเรียนหยุดเรียน เพื่อนได้คอยเก็บเอกสารเกี่ยวกับการเรียนให้ฉัน ดังที่ วิทยากร เชียงกูล (2552) กล่าวว่า เพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากต่อนักเรียน นักเรียนย่อมมีการคบเพื่อนที่มีความคิดและเจตคติที่ใกล้เคียงกับตนเอง ถ้านักเรียนมีกลุ่มเพื่อนสนิทที่ดี นักเรียนจะนำเพื่อนมาเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต ชักชวนกันเรียนและทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น และผลงานวิจัยของโทกาอิและคณะ (Togari et al, 2011) ที่กล่าวว่า การที่นักเรียนได้รับความเข้าใจและการยอมรับจากเพื่อนโดยไม่มีเงื่อนไข ทำให้นักเรียนสามารถเป็นตัวของตัวเองได้ และสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีความสุข แต่ในทางกลับกันนั้นถ้านักเรียนไม่สามารถปรับตัวเข้าหาเพื่อนได้ นักเรียนจะรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง ไม่มีเพื่อนช่วยเหลือเกื้อกูลด้านการเรียน สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 11 ชั้นและเพื่อนช่วยเหลือเกื้อกูลด้านการเรียนมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุด ทำให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะคบเพื่อนไม่ดี เมื่อเพื่อนชักชวนให้หนีเรียน และการชักชวนให้ใช้สารเสพติด แล้วนักเรียนไม่ทำตามเพื่อนนั้น ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนถูกเพื่อนข่มเหงรังแก นักเรียนมีความคับข้องใจในตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของของอัสรี อนุตธโต พาสนา จุลรัตน์ และนฤมล พระใหญ่ (2563) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การที่นักเรียนถูกเพื่อนข่มเหงรังแก จะรู้สึกโมโหและโกรธมาก แต่ไม่สามารถแสดงออกได้ ก่อให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิตได้ จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถเป็นตัวของตัวเองตามที่ต้องการได้ ต้องเปลี่ยนแปลงตนเองไปตามที่เพื่อนต้องการให้เป็น ทำให้นักเรียนไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง และมีความอดัดใจในการมาโรงเรียน นำไปสู่การที่นักเรียนขาดเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง และมีแนวโน้มที่จะลาออกจากโรงเรียนได้ในที่สุด

2. โมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 188.72$ df=161 p-value=0.07 GFI=0.96 AGFI=0.94 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.02) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 โมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครสอดคล้องกับทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยาของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner, 1979) ที่มีการให้ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร และความสัมพันธ์ในระบบต่าง ๆ ส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งระบบจุลภาค (Microsystem) เป็นการที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีและได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครู นำไปสู่การมีทุนทางจิตวิทยาที่สูงขึ้น ส่งผลต่อระบบกึ่งกลาง (Mesosystem) การที่นักเรียนได้อยู่ในบรรยากาศในโรงเรียนที่ปลอดภัย รวมถึงการที่นักเรียนมีทุนทางจิตวิทยา ส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความผูกพันทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการที่นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนนำไปสู่ระบบภายนอก (Exosystem) ซึ่งการที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียน และชุมชน ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนเพิ่มสูงขึ้น (Allen, Vella-Brodruck & Waters, 2018) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียนและได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศของโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2.1 ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะการที่นักเรียนได้อยู่ในโรงเรียนที่มีความปลอดภัย มีการจัดสถานที่เป็นสัดส่วนที่มีความเงียบสงบ และมีแสงสว่างเพียงพอ ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนได้อย่างสะดวก ครูมีการมุ่งเน้นให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยครูมีการจัดกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้สนิทสนมกันมาทำงานกลุ่มร่วมกัน ทำให้นักเรียนต้องสร้างสัมพันธภาพมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมและช่วยเหลือกันในการทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยมีครูคอยดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคนในกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน ส่งผลให้นักเรียนมีความสนิทสนมเพื่อนในชั้นเรียน รวมถึงการที่นักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่และการได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือจากครูอย่างเสมอภาคกัน ส่งผลให้นักเรียนมีความรักและผูกพันต่อโรงเรียนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยาของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner, 1979) ที่กล่าวถึง ระบบจุลภาค (Microsystem) ซึ่งนักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดี

กับเพื่อนและครู ส่งผลต่อระบบกึ่งกลาง (Mesosystem) ที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบรรยากาศในโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนทุกคน ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง ส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น (Allen, Vella-Brodruck & Waters, 2018) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของกันกานและดาญ (Kalkan & Dağlı, 2021) ที่กล่าวว่า การที่นักเรียนมีการรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีความปลอดภัย การที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและครู และการที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนทางสังคม ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ส่งผลให้มีความสุขในการเรียน และมีความเหนื่อยล้าทางการเรียนลดลง และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอซิสและโมฮาจีราน (Aziz & Mohajeran, 2025) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในโรงเรียนกับความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะการที่นักเรียนมีความรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของตนเอง เนื่องจากนักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครู ส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนและมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น

2.2 ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2.2 ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา ทั้งนี้เกิดจากการที่นักเรียนเข้าสู่วัยเปลี่ยนผ่านจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา หรือนักเรียนมีการย้ายห้องเรียนเมื่อเปลี่ยนระดับชั้น ทำให้นักเรียนต้องจัดการกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ที่ต้องไปเจอเพื่อนใหม่ที่มีอุปนิสัยแตกต่างกันไป ซึ่งนักเรียนที่มีทุนทางจิตวิทยาสูง นักเรียนจะมีมุมมองต่อเพื่อนทุกคนในเชิงบวก มีการรับรู้และมีความหวังว่าตนเองจะสามารถปรับตัวเข้าหาเพื่อนได้ ส่งผลให้นักเรียนกล้าพูดคุยทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ ซึ่งเพื่อนบางคนมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีการพูดจาไพเราะและให้เกียรติกัน มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น แต่ในเพื่อนบางคนนั้นเป็นคนเอาแต่ใจตนเอง ข่มเหงรังแกผู้อื่น ชอบชักชวนเพื่อนให้ประพฤติปฏิบัติตนผิดกฎระเบียบของโรงเรียน ซึ่งนักเรียนมีมุมมองว่าเพื่อนมีจุดเด่นและจุดด้อยแตกต่างกัน นักเรียนจะมีการรับรู้และมีปรับตัวเข้าหาเพื่อน ด้วยความเข้าใจและยอมรับในตัวตนของเพื่อนอย่างไม่มีเงื่อนไข ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและการทำกิจกรรมร่วมกัน รวมถึงมีการชักชวนกันใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เพื่อตนเอง ผู้อื่น และโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีมนุษย์นิเวศวิทยา (Human Ecology Theory) ซึ่งระบบจุลภาค (Microsystem) เป็นการที่นักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอน

จากครอบครัวและครู ทำให้นักเรียนได้รับการปลูกฝังทุนทางจิตวิทยา มีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นของตนเอง การที่นักเรียนประสบปัญหาที่เกิดขึ้นโดยนักเรียนมีการมองโลกในแง่ดีและมีความหวังว่าตนเองจะแก้ไขปัญหาได้ ทำให้นักเรียนสามารถปรับตัวและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ส่งผลไปยังระบบระบบกึ่งกลาง (Mesosystem) ซึ่งการที่นักเรียนมีทุนทางจิตวิทยาส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการปรับตัวเข้าหาเพื่อนและครูเป็นอย่างดี ส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น (Allen, Vella-Brodruck & Waters, 2018) สอดคล้องกับงานวิจัยของกาพัวและโทมา (Kapor & Tomar, 2016) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนกับความหย่นตัวซึ่งเป็นองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยา มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากสังคม เมื่อนักเรียนพบเจอสถานการณ์ที่ยุ่งยาก นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของดาตูและวาลเดซ (Datu & Valdez, 2019) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา ทั้งนี้เกิดจากการที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนและครู ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณเองได้รับการยอมรับและการปฏิบัติจากเพื่อนและครูอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจและมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนแห่งนี้

2.3 ความผาสุกทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2.3 ความผาสุกทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนและเพื่อนมีความเข้าใจและยอมรับในตัวตนของกันและกันอย่างไม่มีเงื่อนไข ทำให้นักเรียนมีความสนิทสนมกันและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน รวมถึงการที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น ย่อมทำให้นักเรียนมีความรู้สึกตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งทางโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความผาสุกทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับมนุษยนิเวศวิทยา (Human Ecology Theory) ในระบบกึ่งกลาง (Mesosystem) เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและโรงเรียน ซึ่งการที่นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความผาสุกทางจิตใจมากขึ้น (Allen, Vella-Brodruck & Waters, 2018) และยังมีความสอดคล้องกับทฤษฎีความผาสุกทางจิตใจ (Well-Being Theory) ของซีลิกแมน (Seligman, 2011) ซึ่งเป็นแนวคิดของจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) ที่เรียกว่า PERMA ประกอบด้วย อารมณ์เชิงบวก (Positive Emotion) เป็นการที่นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อน ทำให้นักเรียนมีความเป็น

ส่วนหนึ่งของโรงเรียน ส่วนความผูกพัน (Engagement) เป็นการที่นักเรียนมีความรักและผูกพันกับเพื่อน ครู และโรงเรียน ส่วนความสัมพันธ์ (Relationships) เป็นการที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและครู มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ส่วนความหมาย (Meaning) เป็นการที่นักเรียนมีความรู้สึกที่ตนเองมีความสำคัญและมีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) เป็นการที่นักเรียนมีความสามารถในการทำเป้าหมายได้ประสบความสำเร็จ ส่งผลให้บุคคลมีความผาสุกทางจิตใจเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซูและฟาง (Xu & Fang, 2021) โดยผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนส่งผลต่อความผาสุกทางจิตใจของนักเรียน เพราะ นักเรียนรู้สึกที่ตนเองได้รับการยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนและโรงเรียน ย่อมทำให้นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ดี ส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนและการดำเนินชีวิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของยวนและวู (Yuen & Wu, 2024) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) การที่นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีการใช้เวลาาร่วมกับเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจในชีวิต มีการค้นหาความหมายในชีวิต และมีความผาสุกทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น และ 2) การที่นักเรียนเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษา ทำให้นักเรียนมีอิสระในตนเองในการเรียนรู้และมีประสบการณ์ใหม่ ๆ ในโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งการที่นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนและครูได้ จึงทำให้นักเรียนมีความผาสุกทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น

2.4 ความผาสุกทางจิตใจไม่ได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน แต่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศในโรงเรียน โดยผ่านทุนทางจิตวิทยา ทั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 2.4 ความผาสุกทางจิตใจที่ได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน แต่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศในโรงเรียน โดยผ่านทุนทางจิตวิทยา ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญกับบรรยากาศในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผาสุกทางจิตใจ แต่นักเรียนมีการให้นิยามของความสุขที่แตกต่างกันไป ซึ่งนักเรียนบางคนมีมุมมองว่าการที่ได้เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระในการคิดและตัดสินใจในการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง ได้ทำในสิ่งที่ตนเองชอบ ได้เรียนในสายการเรียนที่ตนเองสนใจและมีความถนัด ได้ดูหนังฟังเพลง ได้เล่นกีฬา ได้เล่นเกม ได้รับประทานอาหารอร่อย ได้ไปท่องเที่ยว ได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ และได้เห็นคนที่ตนเองรักมีความสุข นักเรียนก็มีความผาสุกทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น ดังที่ ชาตรี อาสโก เจตนิพัทธ์ พิริยานุวัฒน์ และวุฒิชัย อ่ำบำรุง (2564) กล่าวถึงแนวคิดแบบสุขนิยมแบบเฮโดนิคส์ (Hedonic Well-Being) เป็นการแสวงหาความสุขให้ตนเองเป็นหลัก โดยเน้นการสร้างความสุขผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ประกอบด้วย การใช้สายตามองเห็นเพื่อค้นหาในสิ่งที่ตนเองต้องการ การใช้หูไว้ฟังเรื่องราวที่สนุกสนาน การใช้จมูกเพื่อดมกลิ่นอาหาร การใช้ลิ้นเพื่อชิมรสชาติน้ำและอาหาร และการใช้มือ

ไปสัมผัสสิ่งของนั้น ส่งผลให้นักเรียนมีความสุขเพื่อตนเองเป็นหลัก แต่ความผาสุกทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศในโรงเรียน โดยผ่านทุนทางจิตวิทยา ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนมีทุนทางจิตวิทยา ทำให้นักเรียนมีมุมมองต่อบรรยากาศในโรงเรียน เป็นสถานที่ที่มีความอบอุ่นและปลอดภัย นักเรียนสามารถเป็นตัวของตัวเองได้ สามารถคิดและตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนเองสนใจและมีความถนัดได้อย่างอิสระ ส่งผลให้นักเรียนได้ค้นหาความหมายในชีวิตที่ตนเองต้องการ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความสุขในการดำเนินชีวิต ดังแนวคิดความผาสุกทางจิตใจแบบยูไดโนมิกส์ (Eudaimonic Well-Being) ของรยานและเดซี (Ryan & Deci, 2001) ที่กล่าวว่า การที่นักเรียนได้มีความเป็นตัวของตัวเอง ได้ทำกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับความชอบและความถนัดของตนเอง ทำให้ค้นหาความหมายในชีวิตและมีการพัฒนาศักยภาพตามที่ตนเองต้องการ ส่งผลให้นักเรียนมีความสุขทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น

2.5 ความผาสุกทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากทุนทางจิตวิทยา โดยผ่านความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งเป็นไปดังสมมติฐานข้อ 2.5 ความผาสุกทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากทุนทางจิตวิทยา โดยผ่านความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนมีทุนทางจิตวิทยาด้านการมองโลกในแง่ดีสูง เมื่อนักเรียนเกิดสถานการณ์ที่เป็นปัญหา ทำให้นักเรียนเชื่อว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมีความท้าทาย ทำให้นักเรียนมีการวางแผนในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย มีการลองผิดลองถูกในการแก้ไขปัญหาอย่างไม่ท้อถอย จนนักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้ในที่สุด ส่งผลให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินและมีความสุขทางจิตใจในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับทฤษฎีความผาสุกทางจิตใจของซีลิกแมน (Seligman, 2011) ที่เป็นแนวคิดของจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) ซึ่งเรียกว่า PERMA ประกอบด้วย อารมณ์เชิงบวก (Positive Emotion) เป็นการที่นักเรียนมีสภาวะอารมณ์ทางอารมณ์ที่ดี ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกเชิงบวก นำไปสู่การมีทุนทางจิตวิทยาที่เพิ่มสูงขึ้น ความผูกพัน (Engagement) เป็นการมีความผูกพันต่อการทำกิจกรรม ก่อให้เกิดความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินและมีความสุขต่อการทำกิจกรรม ความสัมพันธ์ (Relationship) เป็นการที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดี ได้รับความเข้าใจและการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง ความหมาย (Meaning) ซึ่งการที่นักเรียนมีคุณลักษณะทางบวก ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย ส่งผลให้นักเรียนค้นหาความหมายและความสำคัญของการเรียนรู้ในชีวิตมีอะไรที่ยิ่งใหญ่ และผลสัมฤทธิ์ (Achievement) เป็นการที่นักเรียนมีความรู้ความเชี่ยวชาญ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามที่ตนเองปรารถนา และความสุขทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากทุนทางจิตวิทยา โดยผ่านความเป็น

ส่วนหนึ่งของโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนที่มีมุมมองเชิงบวก จะมีความเข้าใจและยอมรับนิสัยของเพื่อนได้อย่างไม่มีเงื่อนไข ส่งผลให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของนาฟีและจาฮาน (Nafees & Jahan, 2017) ผลการวิจัยพบว่า ทูทางจิตวิทยากับความผาสุกทางจิตใจมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของโมรีโน-มอนติโรและคณะ (Moreno-Montero et al, 2024) โดยผลการวิจัยพบว่า ความผาสุกทางจิตใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากทูทางจิตวิทยา ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักศึกษามีประสบการณ์ในการเรียนและการดำเนินชีวิต ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เกิดความเครียดได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้มีความผาสุกทางจิตใจเพิ่มสูงขึ้น

2.6 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยผ่านบรรยากาศในโรงเรียนและทูทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นไปดังสมมติฐานข้อ 2.6 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยผ่านบรรยากาศในโรงเรียนและทูทางจิตวิทยา ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู ได้รับความรักและการยอมรับจากเพื่อนและครูอย่างไม่มีเงื่อนไข ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนมีความรักและความผูกพันต่อโรงเรียน จึงทำให้นักเรียนมีความประพฤติปฏิบัติตนด้วยความเต็มใจ เช่น การมาโรงเรียนตรงต่อเวลา การมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยความเต็มใจ การมีความรับผิดชอบในการทำงานที่ครูมอบหมายไว้ให้สำเร็จ การให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานกลุ่ม การไม่รบกวนเพื่อนในเวลาเรียน การไม่สร้างความวุ่นวายในชั้นเรียน การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เป็นต้น รวมถึงการที่นักเรียนเห็นรุ่นพี่และเพื่อนมีความสมัครสมานสามัคคีกัน มีความรักและความผูกพันต่อโรงเรียน ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมควรเอาเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งผลให้นักเรียนมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมด้วยความเต็มใจ เพื่อรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนให้คงอยู่ต่อไป ดังคำกล่าวของเดมส์กัต คทวนิช (2565) ที่กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อว่าบุคคลมีการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบที่มีความใกล้ชิดกับบุคคลนั้น ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อน ครู บุคคลที่ตนเองชื่นชอบ บุคคลที่มีชื่อเสียง รวมถึงตัวแบบที่เป็นคำบอกเล่าหรือเรื่องราวต่าง ๆ ทำให้นักบุคคลมีการเรียนรู้และมีประสบการณ์ร่วมกับตัวแบบ ส่งผลให้บุคคลมีการเลียนแบบจากตัวแบบเหล่านั้น เช่น การที่รุ่นพี่

ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอาสาเพื่อพัฒนาสังคม ส่งผลให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้และมีประสบการณ์จากฐานที่ ส่งผลให้นักเรียนมีการเข้าร่วมในการทำกิจกรรมอาสาเพื่อพัฒนาสังคมด้วยความเต็มใจ เป็นต้นส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนเพิ่มสูงขึ้น และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยผ่านบรรยากาศในโรงเรียนและทุนทางจิตวิทยา ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่โรงเรียนจัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายให้นักเรียน การที่ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนมีมุมมองเชิงบวกต่อการเรียน มีการรับรู้ตนเองมีความรู้ความสามารถที่จะเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้เป็นอย่างดี มีส่วนร่วมในการเรียนและการทำกิจกรรมในการเรียน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน ทำให้นักเรียนมีความรักและความผูกพันในโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเอ็นโซนาและเบอร์เกอร์ (Encina & Berger, 2021) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤบาล ยมะคุปต์และกิตติศักดิ์ แก้วนิลประเสริฐ (2564) ที่ผลการวิจัยพบว่า บุคคลมีความรักและความผูกพันต่อจังหวัดที่ตนเองอาศัยอยู่ ทำให้นักลมีความเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัด ส่งผลบุคคลมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในจังหวัด มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมพัฒนาจังหวัดด้วยความเต็มใจ

2.7 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความผาสุกทางจิตใจ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยผ่านบรรยากาศในโรงเรียนและทุนทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2.7 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความผาสุกทางจิตใจ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยผ่านบรรยากาศในโรงเรียนและทุนทางจิตวิทยา ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนมีความเข้าใจและยอมรับในสิ่งที่ตนเองเป็นได้ ย่อมทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนและการดำเนินชีวิต เช่น การที่นักเรียนได้เรียนในวิชาที่ตนเองไม่ถนัด นักเรียนจะตั้งใจเรียน และหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ตนเองมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น เมื่อครูมอบหมายให้นักเรียนทำงานกลุ่ม นักเรียนจะทำหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยไม่เอารัดเอาเปรียบเพื่อนในกลุ่ม เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวางและคณะ (Wang et al, 2024) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในมหาวิทยาลัยได้รับอิทธิพลทางตรงจากความผาสุกทางจิตใจ ทั้งนี้เป็นเพราะ นักศึกษาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจและมีความสุขในการเรียนรู้ ส่งผลให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรม

การเป็นสมาชิกที่ดีในมหาวิทยาลัย มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนและครูอย่างเต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองและมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเต็มที่ ส่วนพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยผ่าน บรรยากาศในโรงเรียนและทุนทางจิตวิทยา ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีการจัด กิจกรรมที่หลากหลายตามความถนัดของนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเข้าร่วมชมรมที่ตนเอง ชื่นชอบ ส่งผลนักเรียนได้พบเจอเพื่อนที่มีความสนใจกิจกรรมเดียวกัน นักเรียนจะมีการสร้างความคุ้นเคยและความสนิทสนมกับเพื่อนได้อย่างรวดเร็ว ทำให้นักเรียนมีการให้ความร่วมมือ ในการประสานงานและการจัดกิจกรรมในชมรมให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ดังที่แอลเลน วิลล่า-บรูดริค และเวเตอร์ กล่าวไว้ว่า (Allen, Vella-Brodruck & Waters, 2018) ทฤษฎีมนุษย์ นิเวศวิทยา (Human Ecology Theory) ในระบบกึ่งกลาง (Mesosystem) เป็นการที่นักเรียนอยู่ใน บรรยากาศในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีทุนทางจิตวิทยาอยู่แล้ว ทำให้นักเรียนมีความเป็น ส่วนหนึ่งของโรงเรียน ส่งผลต่อระบบภายนอก (Exsosystem) ซึ่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจ ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีในชั้นเรียนเพิ่มสูงขึ้น

2.8 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนไม่ได้รับอิทธิพลทางตรงจากทุนทาง จิตวิทยาและได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศในโรงเรียน โดยผ่านทุนทางจิตวิทยา ทั้งนี้ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 2.8 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพล ทางตรงจากทุนทางจิตวิทยา และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศในโรงเรียน โดยผ่าน ทุนทางจิตวิทยา ทั้งนี้เกิดจากการที่นักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวด้วยความรัก และ ได้รับการอบรมสั่งสอนจากครอบครัวเป็นอย่างดี ส่งผลให้นักเรียนมีความคิด เจตคติ และการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสม เมื่อนักเรียนเข้าสู่โรงเรียน นักเรียนได้เห็นความประพฤติ ปฏิบัติตนที่เหมาะสมของครู ส่งผลให้นักเรียนมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสม ด้วยความเต็มใจ ทำให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน และไม่สร้างความวุ่นวายในชั้นเรียน ดังทฤษฎีกล่อมเกลากทางสังคม (Socialization Theory) ที่กล่าวว่า การที่นักเรียนได้รับการถ่ายทอดความเชื่อและบรรทัดฐานจากสังคมจากบุคคล จากบุคคลรอบข้าง (สุพัตรา สุภาพ, 2546) เริ่มต้นจากสถาบันทางครอบครัว ที่มีการดูแลเอาใจใส่ และอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นเด็กที่มีมารยาทดี มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ไม่สร้างความวุ่นวายในที่ สาธารณะ เมื่อนักเรียนอยู่ในสถาบันการศึกษา ครูมีการให้ความรู้ทางวิชาการ มีการอบรมสั่งสอน ให้มีคุณธรรมจริยธรรม ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนเพิ่มสูงขึ้น (มณฑิรา จารุเพ็ง, 2560; สุพัตรา สุภาพ, 2546; สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์, 2545) ส่วนพฤติกรรม

การเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศในโรงเรียน โดยผ่าน
 ทูทางจิตวิทยา ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่นักเรียนมีคุณลักษณะเชิงบวกจากการอบรมสั่งสอน
 จากครอบครัว ทำให้นักเรียนมีมุมมองต่อบรรยากาศในโรงเรียนของตนเองนั้น มีทัศนคติ
 ทางเรียนที่ทันสมัยและเพียงพอต่อนักเรียนทุกคน ทำให้นักเรียนมีการรับรู้ว่าจะพัฒนาความรู้
 ความสามารถของตนเองอย่างไรได้บ้าง เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคในการเรียน นักเรียนจะมองว่า
 ปัญหา มีความท้าทายและมีความหวังว่าตนเองสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ ส่งผลให้นักเรียน
 มีความอดทนต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียน มีการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
 มีการลองผิดลองถูกอย่างไม่ท้อแท้สิ้นหวัง จนนักเรียนสามารถแก้ไขปัญหในการเรียน
 ได้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของปาวี กันทะลอน สุดสบาย จุลกัทพพะและสิรินัดดา
 ปัญญาภส (2561) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การที่ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ให้นักเรียน
 ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทุนทางจิตวิทยาของตนเองให้มีความสามารถในการคิด
 และตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง มีการปรับตัวได้ดี และมีพฤติกรรมที่เหมาะสม และ
 ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนิคเพและคณะ (Nikpay et al, 2014) ที่ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามี
 การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน มีการมองโลกในเชิงบวกและมีความหวังว่านักศึกษา
 จะสำเร็จการศึกษาได้ นักศึกษาจึงมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ดีในมหาวิทยาลัย
 ด้วยความเต็มใจ แต่ในทางกลับกันนักเรียนบางคนอาจมีการรับรู้ที่ตนเองไร้ความสามารถ
 ในการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความคิดและความเชื่อที่เนื้อหาที่เรียนอยู่นั้นมีความยาก
 เกินไป จนตนเองไม่สามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้ มีความวิตกกังวลและ
 มีความเครียดอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมีความท้อแท้สิ้นหวังว่าตนเองจะไม่สามารถสำเร็จ
 การศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ส่งผลให้นักเรียนมีความเหนื่อยล้าในการเรียนได้
 ในที่สุด ทำให้นักเรียนรู้สึกไม่มีความสุขในการมาโรงเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกที่
 ไม่เหมาะสมต่อชั้นเรียน มีการแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อน ไม่พูดคุยไม่สื่อสารกับใคร ไม่มี
 การแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมนอกชั้นเรียน
 มีความรับผิดชอบในการเรียนลดลง ส่งงานที่ได้รับมอบหมายช้ากว่ากำหนด ส่งผลให้นักเรียนมี
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างน้อยลง ดังคำกล่าวของชนิตา แดงอุดม (2562) ที่กล่าวว่า การที่
 นักเรียนที่มีทุนทางจิตวิทยาต่ำ ทำให้นักเรียนไม่สามารถปรับตัวให้สามารถจัดการแก้ไขปัญหของ
 ตนเองได้ นำไปสู่ความเครียดและมีแนวโน้มที่จะแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

2.9 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนไม่ได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศ
 ในโรงเรียน ทั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 2.9 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

ได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน ทั้งนี้เกิดกรณีที่สภาพแวดล้อมทางวิชาการไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากเกิดสถานการณ์ฝุ่น PM 2.5 ส่งผลต่อสุขภาพร่างกายของนักเรียน ทำให้โรงเรียนต้องปิดสถานศึกษา จนกว่าสถานการณ์ฝุ่น PM 2.5 ลดลง ทำให้โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยาย ส่งผลให้นักเรียนมีความเบื่อหน่ายในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนบางคนปิดกล้องเรียนออนไลน์ ครูผู้สอนไม่สามารถเห็นได้เลยว่านักเรียนบางคนมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนเป็นเช่นใด ซึ่งนักเรียนบางคนอาจตั้งใจฟังและตั้งใจจดเนื้อหาตามที่ครูสอน ในทางกลับกันนักเรียนบางคนอาจทำกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น รับประทานอาหาร คุยกับเพื่อน เล่นโซเชียล นอนหลับ เป็นต้น ทำให้ครูผู้สอนไม่เห็นพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนได้ชัดเจนมากนัก สอดคล้องกับประเสริฐ เกิดมงคลและคณะ (2565) ที่กล่าวว่า การที่ครูมีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ด้วยการบรรยายเพียงอย่างเดียว ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูน้อยลง ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกโรงเรียนไม่ใช่สถานที่ปลอดภัยหรือเป็นเซฟโซนสำหรับนักเรียนอีกต่อไป และดังคำกล่าวของเมธาสิทธิ์ ธีธวัชรศิริสกุลและคณะ (2563) ที่กล่าวว่า การที่นักเรียนเรียนออนไลน์ อาจทำให้นักเรียนมีสมาธิจดจ่อต่อการเรียนออนไลน์ลดลง ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนลดน้อยลง

2.10 ทูทางจิตวิทยาได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 2.10 ทูทางจิตวิทยาได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศในโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะ โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศทางวิชาการที่ผ่อนคลายให้นักเรียนทำให้นักเรียนสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ย่อมทำให้นักเรียนมีความคิดที่จะพัฒนาความสามารถของตนเอง การที่นักเรียนได้เรียนหรือทำกิจกรรมในสถานที่ที่มีอากาศไม่ร้อนและไม่หนาวเกินไปสำหรับนักเรียน ทำให้นักเรียนมีสมาธิทุ่มเทในการเรียนและการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น การที่นักเรียนมีเวลาในการพักเบรกและเวลาพักกลางวันอย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนได้พักผ่อนสมองผ่อนคลายความเครียด ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ได้รับคำปรึกษาและคำแนะนำจากครู ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าตนเองมีกำลังใจในการเรียนเพิ่มขึ้น มีความเหนื่อยล้าทางการเรียนลดลง เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียน นักเรียนจะมองว่าปัญหามีความท้าทายและนักเรียนรับรู้ว่าจะตนเองสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมจากที่เรียน มีการวางแผนทบทวนบทเรียนอย่างไม่ทอดทิ้งต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น จนนักเรียนสามารถเข้าใจในสิ่งที่เรียนและสามารถทำข้อสอบได้ในที่สุด ดังงานวิจัยของแตง (Tang, 2024) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ทูทางจิตวิทยาได้รับอิทธิพลทางตรงจากบรรยากาศ

ในโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนมีการรับรู้ว่าคุณภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ถ้านักเรียนมีปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการเรียน นักเรียนจะมีมุมมองว่าปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น เป็นสิ่งที่ท้าทาย ทำให้นักเรียนความเชื่อว่าตนเองสามารถจัดการปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการเรียนได้ ส่งผลให้นักเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิชาภา กฤษณานนท์และอุทัยวรรณ สายพัฒนา (2568) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การที่นักเรียนมีสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีความปลอดภัย โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมให้หลากหลายตามความสนใจและความถนัดของตนเอง ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตัวตนของตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีทุนทางจิตวิทยาเพิ่มสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์ประกอบของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงไปหาค่า คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม ความภาคภูมิใจในโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ตามลำดับ ซึ่งการพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุกมากที่สุด ซึ่งโรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชุมชนตามที่ตนเองสนใจและมีความถนัด ส่งผลให้นักเรียนมีความสนิทสนมกับเพื่อนมากขึ้น มีความรู้และความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน เพื่อให้นักเรียนมีการสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนให้อยู่ถึงรุ่นลูกหลานต่อไป รองลงมาคือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ซึ่งโรงเรียนควรลดภาระงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนให้น้อยลง เพื่อให้ครูมีความเครียดและความเหนื่อยล้าในการทำงานลดลง เพื่อให้ครูได้มีเวลาในการจัดการเรียนการสอนและดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับครูมากขึ้น ส่วนความรู้สึกที่มีต่อค่านิยมนั้น โรงเรียนควรมีการปลูกฝังวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกฎระเบียบของโรงเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม โดยการจำลองสถานการณ์ที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์โดยตรง ทำให้นักเรียนมีการให้คุณค่าและความสำคัญต่อค่านิยมของโรงเรียน ซึ่งนำไปสู่การที่นักเรียนมีการปฏิบัติตน

ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกฎระเบียบของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ ส่วนความภาคภูมิใจของโรงเรียนนั้น โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความสำเร็จของโรงเรียน นำเสนอเรื่องราวความสำเร็จของศิษย์เก่า เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้กับนักเรียนปัจจุบัน มีการเชิดชูเกียรติและให้รางวัลแก่นักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน รวมถึงการที่ครูชื่นชมนักเรียนที่มีความประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตนเองมากขึ้น ส่วนสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรมทุกสัปดาห์ เพื่อให้นักเรียนมีความสนิทสนมกันมากขึ้น รวมถึงจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้นักเรียนรุ่นพี่และรุ่นน้องได้รู้จักกัน ซึ่งรุ่นพี่มีการช่วยเหลือรุ่นน้องด้วยความเต็มใจ

1.2 ปัจจัยเชิงเหตุที่ส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนสูงสุด คือ บรรยากาศในโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนควรมีการจัดสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง สามารถรองรับนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน จะทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้นักเรียนมีความคุ้นเคยและสนิทสนมกัน เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และทุนทางจิตวิทยาส่งผลต่อความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนต่ำสุด ซึ่งโรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมการแนะแนวและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างทุนทางจิตวิทยาในทุกองค์ประกอบประกอบด้วย ความหวัง การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความหยิ่งตัว เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะเหล่านี้เพิ่มสูงขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนานักเรียนให้มีมุมมองความคิดเชิงบวก มีความหวัง มีการรับรู้ที่ตนเองเข้าใจตนเองและเพื่อน มีการปรับตัวเข้าหาเพื่อนได้ ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้น

1.3 ปัจจัยเชิงผลที่ได้รับอิทธิพลจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนสูงสุด คือ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ดังนั้น โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน เพื่อฝึกทักษะการทำงานและความรับผิดชอบในการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างความสมัครสมานสามัคคีกันภายในโรงเรียน นำไปสู่การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชุมชน เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนและโรงเรียน ส่วนความผาสุกทางจิตใจได้รับอิทธิพลจากความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนต่ำสุด ซึ่งครูควรจะต้องสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด เรียกมาสอบถามเพื่อจะได้ดูแลเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนได้ทันที่ เพื่อให้นักเรียนมีความผาสุกทางจิตใจเพิ่มขึ้น และลดความเสี่ยงที่จะเกิดอาการป่วยทางสุขภาพจิตที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัด (Measurement Invariance Analysis) หรือการวิเคราะห์พหุกลุ่ม (Multigroup Analysis) ของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้นและสังกัดโรงเรียน เพื่อตรวจสอบโมเดลการวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีความแปรเปลี่ยนตามระดับชั้น และสังกัดโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

2.2 ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาประสบการณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครที่มีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและไม่มีเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อทำการอธิบายและสรุปประสบการณ์ของนักเรียนที่มีความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและไม่มีเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่ทำความเข้าใจประสบการณ์เชิงบวกและประสบการณ์เชิงลบของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน นำมาสู่แนวทางในการพัฒนาความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ไม่มีเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนต่อไป

2.3 จากโมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนนั้น ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญ เนื่องจากมีอิทธิพลทางตรงและเป็นตัวแปรส่งผ่านของตัวแปรที่เป็นเหตุ ประกอบด้วย บรรยากาศของโรงเรียนและทุนทางจิตวิทยา ดังนั้น ควรการทำวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนและความผาสุกทางจิตใจ

2.4 ควรมีการทำวิจัยอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อพัฒนาความเป็นส่วนหนึ่งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงเหตุและปัจจัยเชิงผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยผู้วิจัยมีการอาศัยความร่วมมือของนักเรียน ครู และผู้อำนวยการโรงเรียนในทุกชั้นตอน ซึ่งมีการวางแผนร่วมกัน วิเคราะห์สถานการณ์และระบุปัญหาความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีการออกแบบแนวทางและกิจกรรมเพื่อพัฒนาปัจจัยเชิงเหตุและปัจจัยเชิงผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน จากนั้นมีการเก็บข้อมูลจากการสังเกตและการทำแบบวัดก่อนและหลังการทดลอง และมีการสะท้อนผลปรับปรุง แล้ววนกลับไปวางแผนใหม่อีกครั้ง เพื่อพัฒนาแนวทางหรือกิจกรรมปัจจัยเชิงเหตุและปัจจัยเชิงผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนต่อไป

บรรณานุกรม

- Akar Vural, R., YILMAZ ÖZELÇİS., ÇENGEL, M., & GÖMLEKSİZ, M. (2013). The development of the "sense of belonging to school" scale. *Eurasian Journal of Educational Research*, 53, 215-230.
- Akyürek, M.i. (2024). Examining the relationship between school climate and happiness according to primary school students' perceptions. *Education 3-13 International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*, 52(3), 328-341.
- Alink, K., Eddie, D., Gert-Jan, V., & Sabine, S. (2023). Exploring the concept of school belonging: A study with expert ratings, . *Cogent Education*, 10(2), 2235979. doi:DOI: 10.1080/2331186X.2023.2235979
- Allen, K.-A., Kern, M. L., Rozek, C. S., McInerney, D., & Slavich, G. M. (2021). Belonging: A review of conceptual issues, an integrative framework, and directions for future research. *Australian Journal of Psychology*, 73(1), 87-102.
- Allen, K.-A., McCarthy, S., Rania Sawalhi, R., Berger, E., Fiona May, F., Patlamazoglou, L., . . . Reupert, A. (2023). Navigating school belonging in Qatari schools: A mixed-methods study of student perspectives. *Eur J Educ*, 59, 1-18.
- Allen, K.-A., Vella-Brodrick, D., & Waters, L. (2018). Rethinking School Belonging: A socio-ecological framework. In K.-A. Allen & C. Boyle (Eds.). 191-218.
- Allen, K., Kern, M. L., Vella-Brodrick, D., & Hattie, J. (2018). What schools need to know about fostering school belonging: a meta-analysis. *Educ Psychol Rev*, 30, 1-34.
- Anderman, L. H. (2003). Academic and Social Perceptions as Predictors of Change in Middle School Students' Sense of School Belonging. *The Journal of Experimental Education*, 72(1), 5-22.
- Arslan, G., & Duru, E. (2017). Initial development and validation of the school belongingness scale. *Child Ind Res*, 10, 1043-1058.
- Aziz, N. m. Z. R., & Mohajeran, B. (2025). Analyzing the relationship between moral climate and sense of belonging to school and academic success: The mediating role of Iraqi students' academic hardiness *Int J Ethics Soc*, 6(4), 56-63.
- Aziz, R., Mulyadi, M., Mangestui, R., Hady, M. S., & Wahyuni, E. N. (2024). Exploring student and teacher perspectives on well-being development: a mixed-methods investigation. *Participatory Educational Research (PER)*, 11(1), 198-210.
- Blum, R. W., & Libbey, H. P. (2004). Executive Summary. *Journal of School Health*, 74(7), 231-232.
- Booker, K. (2021). Rules without relationships lead to rebellion: Secondary teachers and school belonging. *School Community Journal*, 31(1), 65-84.

- Bradshaw, C. P., Waasdorp, T. E., Debnam, K. J., & Johnson, S. L. (2014). Measuring school climate in high schools: A focus on safety, engagement, and the environment. *Journal of School Health*, 84(9), 593-604.
- Brookover, W. B., Schweitzer, J. H., Schneider, J. M., Beady, C. H., Flood, P. K., & Wisenbaker, J. M. (1978). Elementary School Social Climate and School Achievement. *American Educational Research Journal*, 15(2), 301-318.
- Cohen, J., McCabe, E. M., Michelli, N. M., & Pickeral, T. (2009). School climate: research, policy, practice, and teacher education. *Teachers College Record*, 111(1), 180-213.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Cornell, J., & Wellborn, J. (1991). *Competence, autonomy, and relatedness: A motivational analysis of self-system processes (paper)*, *Minnesota Symposium on child development*. Hillsdale: NJ.
- Curran, P. J., West, S. G., & Finch, J. F. (1996). The Robustness of Test Statistics to Non-Normality and Specification Error in Confirmatory Factor Analysis. *Psychological Methods*, 1, 16.
- Dalimunthe, K. L., Susanto, H., & Wedyaswari, M. (2022). A qualitative study exploring the construct of student well-being in West Java high school students. *Psychological Research on Urban Society*, 5(2), 46-62.
- Darling, A. L., & Civikly, J. M. (1987). The effects of teacher humor on student perceptions of classroom communicative climate. *Journal of Classroom Interaction*, 22, 24-30.
- Datu, J. D., & Valdez, J. M. (2019). Psychological capital is associated with higher levels of life satisfaction and school belongingness. *School Psychology International*, 40(4), 331-346.
- Diener, E., Oishi, S., & Tay, L. (2018). Advances in subjective well-being research. *Nature Human Behaviour*, 2(4), 253-260.
- Diener, E., Suh, E. M., Lucas, R. E., & Smith, H. L. (1999). Subjective well-being: three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125(2), 376.
- Encina, Y., & Berger, C. (2021). Civic behavior and sense of belonging at school: the moderating role of school climate. *Child Indicators Research*, 14(6), 1453-1477.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.
- Gentzke, S. (2024). School belonging and deaf adolescents. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 29(2), 288-289.
- Goodenow, C. (1993). The psychological sense of school membership among adolescents: scale development and educational correlates. *Psychology in the Schools*, 30(1), 79-90.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis*. New York: Pearson.

- Hanna, J. W. (1998). School climate: changing fear to fun. *Contemporary Education*, 69(2), 83.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2008). *Educational administration*. New York: McGraw Hill.
- Hussain, S., Domingue, B., LaFromboise, T., & Ruedas-Gracia, N. (2018). Conceptualizing school belongingness in native youth: factor analysis of the psychological sense of school membership scale. *Am Indian Alsk Native Ment Health Res*, 25(3), 26-51. doi:doi: 10.5820/aian.2503.2018.26.
- Huta, V., & Ryan, R. M. (2010). Pursuing pleasure or virtue: The differential and overlapping well-being benefits of hedonic and eudaimonic motives. *Journal of Happiness Studies*, 11(6), 735-762.
- Johnson, R. M., Strayhorn, T. L., & Parler, B. (2020). "I just want to be a regular kid:" A qualitative study of sense of belonging among high school youth in foster care. *Children and Youth Service Review*, 111(2020), 104832.
- Kalkan, F., & Dağlı, E. (2021). The relationships between school climate, school belonging and school burnout in secondary school students. . *International Journal of Contemporary Educational Research*, 8(4), 59-79.
- Kang, S. P., Byun, J. H., Law, V., Seo, Y. K., & Ferris, K. (2020). Adaptation and validation of the measure of organizational citizenship behavior in collaborative learning. *Knowledge Management & E-Learning*, 12(3), 280-297.
- Kapoor, B., & Tomar, A. (2016). Exploring connections between students' psychological sense of school membership and their resilience, self-efficacy, and leadership skills. *Indian Journal of Positive Psychology*, 7(1), 55-59.
- Katt, J. A., Sivo, S. A., & Beck, A. C. (2018). Refinement of the Classroom Citizenship Behavior Scale. *Communication Research Reports*, 35(3), 264-273.
- Libbey, H. P. (2004). Measuring student relationships to school: attachment, bonding, connectedness, and engagement. *Journal of School Health*, 74(7), 278.
- Libbey, H. P. (2007). *School connectedness: influence above and beyond family connectedness*. United states: UMI.
- Longaretti, L. (2020). Perceptions and experiences of belonging during the transition from primary to secondary school. *Australian Journal of Teacher Education*, 45(1), 31-46.
- Loukas, A. (2007). What Is school climate? *Leaderships Compass*., 5(1), 1-3.
- Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B., & Norman, S. M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel Psychology*, 60(3), 541-572.

- Luthans, F., & Yourssef, C. M. (2004). Human, social, and now positive psychological capital management: Investing in people for competitive advantage. *Organizational Dynamics*, 33(2), 143-160.
- McDiarmid, S., Osman, F., Sarkadi, A., & Durbeej, N. (2023). Associations between social factors and school belonging among newcomer and non-newcomer youth in Sweden. *PLoS ONE*, 18(2), e0280244. doi:<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0280244>
- Moreno-Montero, E., Ferradás, M. d. M., & Freire, C. (2024). Personal resources for psychological well-being in university students: the roles of psychological capital and coping strategies. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, 14, 2686-2701.
- Muluneh, B. N., & Bejj, T. D. (2024). The moderating role of psychological capital in the relationship between school-related stress and outcomes of academic achievement and behavior problems among students with health impairments. *Heliyon*, 10, e29730.
- Myers, S. A., Goldman, Z. W., Atkinson, J., Ball, H., Carton, S. T., Tindage, M. F., & Anderson, A. (2016). Student civility in the college classroom: Exploring student use and effects of classroom citizenship behavior. *Communication Education*, 65(1), 64-82. doi:<https://doi.org/10.1080/03634523.2015.1061197>
- Myers, S. A., Goldman, Z. W., Atkinson, J., Ball, H., Carton, S. T., Tindage, M. F., & Anderson, A. O. (2016). Student civility in the college classroom: exploring student use and effects of classroom citizenship behavior. *Communication Education*, 65(1), 64-82. doi:<https://doi.org/10.1080/03634523.2015.1061197>
- Nafees, N., & Jahan, M. (2017). Psychological capital (PsyCap) and mental well-being among Medical Students. *The International Journal of Indian Psychology*, 4(3), DIP: 18.01.087/20170403.
- Nahkur, G., & Casas, F. (2021). Fit and cross-country comparability of children's worlds psychological well-Being scale using 12-year-olds samples. *Child Indicators Research*, 14(5), 1763-1786.
- Newman, D. A., Harrison, D. A., Carpenter, N. C., & Rariden, S. M. (2016). Construct mixology: forming new management constructs by combining old ones. *Academy of Management Annals*, 10, 943-995.
- Nikpay, I., Siadat, S., Hoveida, R., & Nilforooshan, P. (2014). A model for investigating the impact of faculty members' psychological capital on organizational citizenship behaviors in universities. *International Journal of Management Sciences*, 2(6), 161-168.
- Nourani, S., Villalobos, A. M., & Jorquera, H. (2024). Indoor and outdoor PM2.5 in schools of Santiago, Chile: influence of local climate zone (LCZ) environment. *Air Quality, Atmosphere & Health*. doi:<https://doi.org/10.1007/s11869-024-01687-zfor>

- Podsakoff, P. M., & MacKenzie, S. B. (1994). Organizational citizenship behaviors and sales unit effectiveness. *Journal of Marketing Research*, 31, 351-363. doi:doi:10.2037/3152222
- Ross, D. A., Hinton, R., Melles-Brewer, M., Engel, D., Zeck, W., Fagan, L., . . . Patton, G. (2020). Adolescent well-being: A definition and conceptual framework. *Journal of Adolescent Health*, 67(4), 472-476. doi:<https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.06.042>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2001). On Happiness and Human Potentials: A Review of Research on Hedonic and Eudaimonic Well-Being. *Annual Review of Psychology*, 52(1), 141-166.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological wellbeing. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 1069–1081.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2010). *A Beginners Guide to Structural Equation Modeling*. Routledge: New York.
- Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. New York: Atria Books.
- Seon, Y., & Smith-Adcock, S. (2020). School belonging, self-efficacy, and meaning in life as mediators of bullying victimization and subjective well-being in adolescents. *Psychol Schs*, 58, 1753-1767.
- Shah, I. (2022). Why school pride is important. Retrieved from <https://gbsindependent.org/10953/in-depth/why-school-pride-is-important/>
- Sidelinger, R. J., & Booth-Butterfield, M. (2010). Co-constructing student involvement: an examination of teacher confirmation and student-to-student connectedness in the college classroom. *Communication Education*, 59, 165-184.
- Singh, N., Reddy, H., & Dhande, S. (2018). Student citizenship behavior (SCB) : Scale development and validation. *Sapkal Knowledge Hub*, 8(2), 1-30.
- Singh, V., & Dubey, A. (2021). Development and validation of perceived school climate scale (PSCS). *Indian Journal of Health and Well-Being*, 12(4), 547-554.
- Slaten, C., Rose, C., Bonifay, W., & Ferguson, J. (2019). The Milwaukee Youth Belongingness Scale (MYBS): Development and validation of the scale utilizing item response theory. *Sch Psychol*, 34(3), 396-306. Retrieved from doi: 10.1037/spq0000299
- Strayhorn, T. L. (2019). *College students' sense of belonging: A key to education success for all students*. New York, NY: Routledge.
- Tang, Z.-L. (2024). The impact of school climate on academic burnout of Chinese students: the mediating effect of psychological capital. *Frontier in Education*, 9, 1346347. doi:doi:10.3389/feduc.2024.1346347

- The National School Climate Center (NSCC) *What is school climate and why is it important?* Retrieved from <https://schoolclimate.org/school-climate/>
- Tian, L., Wang, D., & Huebner, E. S. (2015). Development and validation of the brief adolescents' subjective well-being in school scale (BASWBSS). *Soc Indic Res*, 120, 615-634. doi:DOI 10.1007/s11205-014-0603-0
- Togari, T., Sato, M., Yamazaki, Y., & Otemori, R. (2011). The development of Japanese 13-item version of psychological sense of school membership scale for Japanese Urban high school students. *School Health*, 7(7), 62-72.
- U-Thaiwat, P. (2017). *Developing the construct of university citizenship behavior and testing the causal model: a cross-cultural study of the undergraduate students in Thailand and the U.S.* (Doctoral Dissertation Dissertation). Srinakharinwirot University, Bangkok.
- Vargas-Madriz, L., & Konishi, C. (2021). The relationship between social support and student academic involvement: the mediating role of school belonging. . *Canadian Journal of School Psychology*, 36(4), 290-303.
- Viejo, C., Gómez-López, M., & Ortega-Ruiz, R. (2018). Adolescents' psychological well-being: A multidimensional measure. *International Journal of Enviromental Research and Public Health*, 15(2325), 1-22. doi:doi:10.3390/ijerph15102325
- Wang, P., Yao, Y., Jiang, Y., & Li, Y. (2024). Learning spirituality, well-being and organizational citizenship behavior on learning engagement with SDT. *Public Health Policy & Law Journal*, 10, 63-78.
- Waterman, A. S., Schwartz, S. J., & Conti, R. (2008). The implications of two conceptions of happiness (hedonic enjoyment and eudaimonia) for the understanding of intrinsic motivation. *Journal of Happiness Studies*, 9, 47-79.
- Whiting, E. F., Everson, K. C., & Feinauer, E. (2018). The simple school belonging scale: working toward a unidimensional measure of student selonging. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 51(3), 163-178.
- Willms, J. D. (2000). *A Sense of Belonging and Participation: Results from PISA 2000*. Retrieved from <http://www.oecd.org/edu/school/programmeforinternationalstudentassessmentpisa/33689437.pdf>
- Wingspread. (2004). Wingspread declaration on school connections. *Journal of School Health*, 74, 233.
- Xu, Z., & Fang, C. (2021). The relationship between school bullying and subjective well-being: the mediating effect of school belonging. *Frontiers in Psychology*, 12(72), 1-10.

- Yang, C., Bear, G. G., Chen, F. F., Zhang, W., Blank, J. C., & Huang, X. (2013). Students' perceptions of school climate in the U.S. and China. *School Psychology Quarterly*, 28(1), 7-24. doi: <https://doi.org/10.1037/spq0000002>
- Yuen, M., & Wu, L. (2024). Relationship between school connectedness and psychological well-being in adolescents: a meta-analysis. *Current Psychology*, 43, 10590-10605. doi:<https://doi.org/10.1007/s12144-023-05164-1>
- Zaatar, W., & Maalouf, I. (2022). How the Bronfenbrenner Bio-ecological System Theory explains the development of students' sense of belonging to school? . *SAGE Open*, 12(4), 1-18.
- Zwarych, S. (2004). *Student attachment to school in three secondary schools*. (Doctoral Dissertation). University of Saskatchewan, Canada.
- กรมสุขภาพจิต. (2555). *Happiness สุขนี้สร้างได้* กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2557). การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะวิทยาการการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2566). “โรงเรียนของเราไม่น่าอยู่” ระบบการศึกษาที่สร้างทุกข์ให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน. Retrieved from <https://sed.tu.ac.th/published-message-content-55>
- ชนมน สุขวงศ์, & รังสรรค์ โฉมยา. (2561). การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 15(1), 209-219.
- ชนิตา แดงอุดม. (2562). การวิเคราะห์ทฤษฎีต้นทุนทางจิตวิทยาและแนวทางประยุกต์ใช้ในกลุ่มเด็กและเยาวชน. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 14(3), 1-14.
- ชาติรี อาสโก เจตนิพัทธ์ พิริยานุวัฒน์, & วุฒิชัย อ่ำบำรุง. (2564). ปรัชญาการดำเนินชีวิตกับวิถีชีวิตใหม่. *วารสาร มจร. พุทธโสธรปริทรรศน์*, 1(2), 108-124.
- โชติอนันต์ เขาวินสุจริต, ดลดาว อวงศ์ธีระธรรณ, & สุธีพร อนุศาสนนันท์. (2564). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกในนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 7(2), 145-156.
- นิชาภา กฤษณานนท์, & อุทัยวรรณ สายพัฒนะ. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้กับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอรัญประเทศ. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 8(2), 320-332.
- เดมศักดิ์ คทวนิช. (2565). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ทวีป อภิลิทธิ. (2553). *เทคนิคการเป็นวิทยากรและนักฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไทยรัฐ. (2567). กำชับลงโทษนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ สพฐ.เสียใจครูทำเกินกว่าเหตุ. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/news/local/2768011>

- นางลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นริศรา ศิริพันธ์ศักดิ์. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบการมีจิตใจเป็นเจ้าของของบุคลากรโรงเรียนในเครือข่ายเอเชีย. (ปริญาญการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นริศรา ศิริพันธ์ศักดิ์, & นันทกา พหลยุทธ์. (2564). การสังเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความท้าทายในการปฏิบัติงานของครู. วารสาร มทร.สุวรรณภูมิ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 6(2), 307-318.
- นฤบาล ยมะคุปต์, & กิตติศักดิ์ แก้วนิลประเสริฐ. (2564). ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีของประชาชนในจังหวัดตรัง. วารสารการบัญชีและการจัดการ, 13(3), 55-69.
- นิติพล ภูตะโชติ. (2557). จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เนติพงษ์ อินทร์สอาด, อรุณญา เดชรัตน์, นลัทพร หมวดจันทร์, & ดุชนิย์ สุวรรณคง. (2565). พฤติกรรมการเข้มแข็งแก่นเด็กวัยเรียน: ปัญหาที่สังคมไทยไม่ควรมองข้าม. วารสารวิจัย และนวัตกรรมทางสาธารณสุข, 1(1), 23-33.
- ประเสริฐ เกิดมงคล, พิเชษฐ อุดมสมศรี, & นพนา ฤทธิสมบุญ. (2565). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ของนักเรียนระดับมัธยมในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง. วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 9(1), 121-140.
- ปารวี กันทะลอน, สุดสบาย จุลทักพะ, & สิริณัดดา ปัญญาภาส. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและต้นทุนทางจิตวิทยาของนิสิตมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง. วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า, 35(1), 153-162.
- ผจงจิต ไกรถาวร. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. วารสารดีพยาบาลสาร, 20(3), 415-419.
- พบพร ผดุงพล. (2567). ศธ. แนะนำครูลงโทษทรมานนักเรียนเกินกว่าเหตุ ขอให้หักเดือนเชิงสร้างสรรค์แต่พองาม ไม่ก่อความอับอายต่อเด็ก Retrieved from https://moe360.blog/2024/11/21/hairstyle_rules/
- พรทิพย์ วงศ์ไพบุลย์. (2560). การเรียนรู้เชิงรุกและการมีส่วนร่วมของนักเรียน. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 8(2), 327-336.
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2545). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: เสริมสิน พรเพรส ซิสเท็ม.
- พระปลัดเขตขันท์ คนงานดี, & ศักดิ์ดา งานหมั่น. (2567). การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียน. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 6(2), 471-482.
- พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2555). ทฤษฎีจิตวิทยา. พัฒนาเทคนิคศึกษา, 25(84), 34-39.
- พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2558). การศึกษาและเสริมสร้างทุนทางจิตวิทยา/นักศึกษาโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 9(2), 131-146.
- ไพศาล วรคำ. (2555). วิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ภาณุฤกษ์ พิเศษกุลชัย, เสกสัน เครือคำ, & ไสรัตน์ กลับลีลา. (2565). รูปแบบการลงโทษนักเรียนและแนวทางในการควบคุมให้เกิดการลงโทษนักเรียนที่เหมาะสมในสถานศึกษา. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล 8(1), 131-138.
- มณฑิรา จารุเพ็ง. (2560). จิตวิทยาครอบครัว. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- มารยาท โยทองยศ, & วิชญญา วังโณ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดีกับสุขภาวะของบุคคล: การวิเคราะห์หือภิมาน. *BU ACADEMIC REVIEW*, 14(1), 39-53.
- เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล, วรกมล วงศธรบุญศรี, ณัฐกานต์ ใจจนพรประสิทธิ์, กันต์กมล หินทอง, พรรณนิภา สนิทดี, ธีรนาฏ เมตตาสุธารส, & มนต์เมืองไต้ รอดอยู่. (2563). การประเมินการจัดการเรียนการสอนทางไกลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ โดยใช้การประเมินแบบเร่งด่วน. วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์, 4(2), 30-45.
- วิทยากร เขียงกุล. (2552). จิตวิทยาวัยรุ่น: ก้าวข้ามปัญหาและพัฒนาศักยภาพด้านบวก. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2562). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เขา รู้เรา). กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2566. Retrieved from http://www.bopp.go.th/?page_id=1828
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี: กรุงเทพฯ.
- สุนันทา ศรีศิริ, & สุนันทา มนัสมงคล. (2561). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฝ่ายมัธยม. วารสาร มทร.อีสาน ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 5(2), 59-71.
- สุพัตรา สุภาพ. (2546). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2530). การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์. (2545). แนวการศึกษาชุดวิชาจิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา หน่วยที่ 4 บทบาทและสัมพันธภาพในครอบครัว. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรัญญา ต้อยคัมภีร์, & จิระสุข สุขสวัสดิ์. (2559). จิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต หน่วยที่ 15 จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตนและสร้างสรรค์สังคม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัครเดช เกตุอำ, & มนัสนันท์ น้ำสมบูรณ์. (2565). การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน: การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงสำรวจพหุระดับ. วารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ, 4(1), 41-55.
- อัสนี อนุตโต, พาสณา จุลรัตน์, & นฤมล พระใหญ่. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการชมแข่งรถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารการวัดผลการศึกษา, 38(103), 158-170.
- อาภากร เปี้ยวนิม. (2562). การประมาณค่าความเที่ยงของสัมประสิทธิ์แอลฟาแบ่งชั้นแบบใหม่สำหรับมาตรวัดความผาสุกทางจิตแบบพหุมิติ. (ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

อุดมศักดิ์ แซ่โง้ว, พลเทพ วิจิตรคุณากร, & สาวิตรี วัฒนางค์กรชัย. (2559). ข้อเท็จจริงและตัวเลข: เครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ในประเทศไทย. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.นริศรา พึ่งโพธิ์สม อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชชาดา ประสิทธิ์โชค อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอุมา เจริญสุข อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัย
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาทร ใจตรง อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ต้องรัก จิตรบรรเทา อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรวิกา สุวรรณกุล อาจารย์สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ภาคผนวก ข
การตรวจคุณภาพของแบบวัดปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

1. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
2. ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

ตาราง 17 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							คะแนนรวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5	6	7		
ความภาคภูมิใจในโรงเรียน (School Pride)										
1	ฉันตักเตือนเพื่อนเมื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนในทางลบ	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00
2	ฉันรู้สึกอยากมาโรงเรียนทุกวัน	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00
3	ฉันใช้วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00
4	ฉันดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00
5	ฉันประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเพื่อรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00
ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม (Feeling Valued)										
6	ฉันยินดีที่จะปฏิบัติตามวิสัยทัศน์พันธกิจและกฎระเบียบของโรงเรียน	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00
7	ฉันเต็มใจพัฒนาตนเองตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00
8	ฉันรู้สึกว่ากฎระเบียบของโรงเรียนจะช่วยให้นักเรียนอยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข	1	0	1	1	1	1	1	6	0.86
9	ฉันมีความเลื่อมใสและศรัทธาในวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน	1	1	1	0	1	1	1	6	0.86
10	ฉันเชื่อว่ากฎระเบียบของโรงเรียนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม	1	0	1	1	1	1	1	6	0.86

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							คะแนนรวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5	6	7		
การมองโลกในแง่ดี (Optimism)										
4	เมื่อปัญหาเกิดขึ้นในชีวิต ฉันจะไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิต	1	0	1	1	1	1	1	6	0.86
5	เมื่อเกิดปัญหา ฉันเชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะทำให้ฉันได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00
6	ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ฉันมีความเข้มแข็งในชีวิต	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00
7	ฉันเชื่อว่าทุกปัญหาที่เกิดขึ้นล้วนมีทางออกอยู่เสมอ	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00
การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy)										
8	ฉันมั่นใจว่าตนเองสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ไม่ยาก	0	1	1	1	1	1	1	6	0.86
9	ฉันเชื่อว่าการทบทวนความรู้ที่เรียนมา จะช่วยให้ฉันมีความรู้ในวิชาเรียนเพิ่มขึ้น	0	1	1	1	1	1	1	6	0.86
10	เมื่อฉันได้รับมอบหมายงานในรายวิชาที่ไม่ถนัด ฉันเชื่อว่าตนเองสามารถทุ่มเทแรงกายแรงใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสุดความสามารถ จนทำให้ได้ผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ	0	1	1	1	1	1	1	6	0.86
11	ฉันมีความกระตือรือร้นในการเรียน	0	1	1	0	1	1	1	5	0.71
12	ฉันเชื่อว่าหากฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้	0	1	1	0	1	1	1	5	0.71

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							คะแนนรวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5	6	7		
18	ฉันสามารถหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ตนเองเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น	1	1	1	0	1	1	1	6	0.86

ตาราง 22 ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน (n=110)

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก
ความภาคภูมิใจในโรงเรียน (School Pride)		
1	ฉันตักเตือนเพื่อนเมื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนในทางลบ	0.44
2	ฉันรู้สึกอยากมาโรงเรียนทุกวัน	0.38
3	ฉันใช้วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย	0.59
4	ฉันดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน	0.58
5	ฉันประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเพื่อรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน	0.66
ความรู้สึกที่มีต่อค่านิยม (Feeling Valued)		
6	ฉันยินดีที่จะปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและกฎระเบียบของโรงเรียน	0.78
7	ฉันเต็มใจพัฒนาตนเองตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน	0.73
8	ฉันรู้สึกว่ากฎระเบียบของโรงเรียนจะช่วยให้ฉันนักเรียนอยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข	0.65
9	ฉันมีความเลื่อมใสและศรัทธาในวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน	0.65
10	ฉันเชื่อว่ากฎระเบียบของโรงเรียนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม	0.63

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความถาม	ค่าอำนาจ จำแนก
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (Connections Student and Friends)		
11	ฉันและเพื่อนช่วยเหลือเกื้อกูลด้านการเรียน	0.65
12	เมื่อฉันมีปัญหาในการเรียนและการดำเนินชีวิต ฉันสามารถพูดคุยและปรับทุกข์กับเพื่อนสนิทได้	0.59
13	เมื่อฉันไม่สบาย เพื่อนจะช่วยดูแลหรือพาฉันไปห้องพยาบาล	0.56
14	เมื่อฉันหยุดเรียน เพื่อนได้คอยเก็บเอกสารเกี่ยวกับการเรียนให้ฉัน	0.47
15	เพื่อนในกลุ่มเข้าใจตัวตนของฉัน	0.56
16	ฉันได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน	0.62
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู (Connections Student and teacher)		
17	ครูให้ความสนใจนักเรียนในชั้นเรียนอย่างเท่าเทียมกัน	0.67
18	เมื่อฉันตามบทเรียนไม่ทัน ครูพร้อมที่จะอธิบายใหม่อีกครั้งให้ฉันเข้าใจ	0.71
19	ครูชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียนทั้งในและนอกชั้นเรียน	0.73
20	ครูให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนและการตั้งเป้าหมายในการเรียนในอนาคต	0.74
21	เมื่อมีความขัดแย้งในชั้นเรียน ครูจะรับฟังเหตุผลของทุกฝ่ายก่อนตัดสินใจ	0.75
22	ครูมีความประพฤติที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	0.77
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก (Active Participation)		
23	ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาการ	0.75
24	ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารีและยุวกาชาดเพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะชีวิต	0.71
25	ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน	0.77

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก
26	ครูส่งเสริมให้นักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อให้นักเรียน ได้มีความสุขต่อการเรียนรู้	0.68

แบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

ตาราง 23 ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามบรรยากาศในโรงเรียน (n=110)

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก
บรรยากาศทางวิชาการ (Academic Climate)		
1	โรงเรียนมีสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะกับการเรียนรู้ในยุคนี้	0.73
2	โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการ ของนักเรียน	0.82
3	ฉันรู้ว่าครูมีการใช้เทคนิคการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้ นักเรียนสนใจ	0.74
4	ฉันรู้ว่าครูมีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ ด้วยตนเองมากกว่าบอกหรืออธิบาย	0.76
ความปลอดภัยในโรงเรียน (School Safety)		
5	ฉันรู้สึกที่โรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัยหรือเซฟโซนสำหรับตนเอง	0.51
6	ฉันรู้ว่าโรงเรียนมีการเข้มงวดการเข้าออกของบุคคลภายนอก สถานศึกษา	0.72
7	ฉันรู้ว่าโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับ สถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การฝึกซ้อมดับเพลิง การอพยพหนีภัย	0.63

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก
โครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน (Instructional Climate)		
8	ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	0.73
9	โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยต่อการเรียนรู้ เช่น อุปกรณ์ ทดลองทางวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เครื่องดนตรี และอุปกรณ์การกีฬา	0.77
10	โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน	0.71
11	โรงเรียนมีระบบการดูแลรักษาความสะอาดเป็นประจำ	0.77
12	โรงเรียนมีห้องน้ำที่สะอาดถูกสุขลักษณะแก่นักเรียน	0.62

แบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

ตาราง 24 ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามทุนทางจิตวิทยา (n=110)

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก
ความหวัง (Hope)		
1	เมื่อฉันมีปัญหาในการเรียน ฉันมุ่งมั่นคิดหาวิธีแก้ไขปัญหาในการเรียน	0.57
2	เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียน เป็นเรื่องลำบากสำหรับฉันที่จะ สร้างกำลังใจให้กลับมาเพื่อก้าวต่อไปได้	0.69
3	ฉันสามารถค้นหาแนวทางที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ ตั้งใจ	0.72
การมองโลกในแง่ดี (Optimism)		
4	เมื่อปัญหาเกิดขึ้นในชีวิต ฉันจะไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในชีวิต	0.70
5	เมื่อเกิดปัญหา ฉันเชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะทำให้ฉันได้เรียนรู้และมี ประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น	0.80

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความถาม	ค่าอำนาจ จำแนก
6	ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ฉันมีความเข้มแข็งในชีวิต	0.79
7	ฉันเชื่อว่าทุกปัญหาที่เกิดขึ้นล้วนมีทางออกอยู่เสมอ	0.79
การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy)		
8	ฉันมั่นใจว่าตนเองสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ไม่ยาก	0.66
9	ฉันเชื่อว่าการทบทวนความรู้ที่เรียนมา จะช่วยให้ฉันมีความรู้ในวิชาเรียนเพิ่มขึ้น	0.69
10	เมื่อฉันได้รับมอบหมายงานในรายวิชาที่ไม่ถนัด ฉันเชื่อว่าตนเองสามารถทุ่มเทแรงกายแรงใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสุดความสามารถจนทำให้ได้ผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ	0.69
11	ฉันมีความกระตือรือร้นในการเรียน	0.69
12	ฉันเชื่อว่าหากฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้	0.71
ความยืดหยุ่นตัว (Resilience)		
13	แม้จะเจอเรื่องที่ทำให้ฉันรู้สึกแย่ แต่ฉันสามารถทำให้ตนเองมีความรู้สึกสบายใจขึ้นได้	0.62
14	เมื่อผลการเรียนจะไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง แต่ฉันจะไม่ท้อถอยและเริ่มต้นสิ่งใหม่	0.67
15	เมื่อเจอกับสถานการณ์ที่รับมือได้ยาก ฉันจะค่อยๆ หาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง	0.74
16	เมื่อเจอปัญหาฉันจะให้กำลังใจตนเอง เพราะ เดี่ยวมันก็ผ่านไป	0.63
17	ฉันไม่จมปลักอยู่กับความล้มเหลวเป็นเวลานาน	0.53

แบบวัดทุนทางจิตวิทยา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

ตาราง 25 ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามความผาสุกทางจิตใจ (n=110)

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก
อิสระแห่งตน (Autonomy)		
1	ฉันสามารถคิดและตัดสินใจในการดำเนินชีวิตได้ด้วยตัวเอง	0.76
2	ฉันสามารถบอกความรู้สึกของตนเองออกไปได้อย่างตรงไปตรงมา	0.66
3	ฉันให้ความสำคัญกับการมีความสุขที่ได้เป็นตัวของตัวเองมากกว่า การยอมรับจากผู้อื่น	0.70
ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (Environmental Mastery)		
4	ฉันสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ ได้ แม้จะไม่ใช่เพื่อนสนิท	0.66
5	เมื่อฉันไปในสถานที่ที่ไม่คุ้นชิน ฉันสามารถปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้นได้	0.76
6	เมื่อฉันเรียนในวิชาเรียนที่ตนเองไม่ชอบ ฉันจะไม่สนใจในวิชาเรียนนั้น (ตัดข้อคำถาม)	0.03
7	ฉันพยายามทบทวนบทเรียนเพื่อสร้างความมั่นใจในการสอบในรายวิชา ที่ตนเองไม่ถนัด	0.59
การเจริญเติบโตภายในตนเอง (Personal Growth)		
8	ฉันพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำมาพัฒนาตนเอง	0.69
9	ฉันชอบเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่ตนเองถนัด ให้ตนเองเก่งมากขึ้น	0.69
10	ฉันเข้าร่วมกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อหาประสบการณ์ชีวิตใหม่ให้ตนเอง	0.76
11	ฉันมีความสุขที่เห็นตัวเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น	0.76
การมีจุดหมายในชีวิต (Purpose in Life)		
12	ฉันตั้งเป้าหมายในการดำเนินชีวิตไว้อย่างชัดเจน	0.73
13	ฉันวางแผนทำตามเป้าหมายที่ตนเองกำหนดไว้	0.74
14	ฉันแบ่งเวลาเพื่อทำตามเป้าหมายของตนเองให้สำเร็จ	0.73
15	ฉันปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการ	0.77

ตาราง 25 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก
การยอมรับตนเอง (Self-Acceptance)		
16	ฉันรู้ในจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง	0.62
17	ฉันภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองทำอยู่	0.69
18	ฉันยอมรับจุดด้อยของตนเองและจะนำไปปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดีขึ้น	0.74

แบบวัดความผาสุกทางจิตใจ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

ตาราง 26 ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน (n=110)

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก
การให้ความร่วมมือ (Civic Virtue)		
1	ฉันเข้าร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียน	0.61
2	ฉันยินดีในการประสานงานกับเพื่อนและครูเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ	0.81
3	ฉันช่วยเหลือเพื่อนและครูในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนด้วยความเต็มใจ	0.70
จิตสำนึกในหน้าที่ (Conscientiousness)		
4	ฉันมีสมาธิจดจ่อในเรียน ขณะที่ครูกำลังสอนอยู่	0.79
5	ฉันส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา	0.70
6	ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ	0.72
7	ฉันขาด ลา และมาโรงเรียนสายเป็นประจำ (ตัดข้อคำถาม)	0.12
การคำนึงถึงผู้อื่น (Courtesy)		
8	ฉันระมัดระวังคำพูดของตนเอง เพื่อไม่ให้ทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น	0.59
9	ฉันไม่พุดคุยกับเพื่อนในเวลาเรียน เพื่อไม่เป็นการทำลายสมาธิของเพื่อน	0.65

ตาราง 26 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก
10	ฉันไม่สร้างความวุ่นวายในขณะที่ครูกำลังจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียน	0.73
ความมีน้ำใจนักกีฬา (Sportsmanship)		
11	ฉันสามารถอดทนต่อสภาวะความเครียดในการเรียนได้	0.57
12	ฉันจะช่วยเหลือผู้อื่นอย่างสุดความสามารถ	0.71
13	ฉันทนต่อความยากในการเรียนในรายวิชาที่ตนเองไม่ถนัด	0.73
14	เมื่อเกิดความขัดแย้งกับเพื่อนในโรงเรียน ฉันสามารถควบคุมอารมณ์ ของตนเองได้	0.72
15	ฉันไม่เอาเปรียบเพื่อนในการทำงานกลุ่มหรือทำกิจกรรมใด ๆ	0.69
การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking)		
16	เมื่อมีโอกาสฉันจะหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากในชั้นเรียน	0.70
17	ฉันสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อทำรายงานได้สำเร็จ	0.79
18	ฉันสามารถหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ตนเอง เข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น	0.80

แบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

ภาคผนวก ค

การศึกษาโมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียน ทูนทางจิตวิทยา
ความผาสุกทางจิตใจ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

**การศึกษาโมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียน ทูทางจิตวิทยา ความผาสุกทางจิตใจ
และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานคร**

**1. การศึกษาโมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร**

**1.1 การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานและการตรวจสอบลักษณะการแจกแจง
ของตัวบ่งชี้บรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน
กรุงเทพมหานคร**

ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และผลการตรวจสอบการแจกแจงข้อมูลตัวบ่งชี้บรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครในเบื้องต้นเป็นโค้งปกติหรือไม่ ด้วยค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) และผลค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าความเบ้และค่าความโด่ง (p-value) ดังตาราง 27

ตาราง 27 ค่าสถิติพื้นฐานและผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวบ่งชี้บรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ตัวบ่งชี้บรรยากาศในโรงเรียน	M	SD	SK	KU	p-value
ตัวบ่งชี้ที่ 1 โรงเรียนมีสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคนี้	3.23	0.98	-0.15	-0.08	0.00*
ตัวบ่งชี้ที่ 2 โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน	3.33	1.07	-0.29	-0.36	0.00*
ตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันรับรู้ว่าคุณครูมีการใช้เทคนิคการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ	3.88	0.95	-0.46	-0.40	0.02*
ตัวบ่งชี้ที่ 4 ฉันรับรู้ว่าคุณครูมีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองมากกว่าบอกหรืออธิบาย	3.61	0.90	-0.21	0.07	0.32
ตัวบ่งชี้ที่ 5 ฉันรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัยหรือเซฟโซนสำหรับตนเอง	3.93	0.83	-0.48	0.27	0.25

ตาราง 27 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้บรรยายภาคในโรงเรียน	M	SD	SK	KU	p-value
ตัวบ่งชี้ที่ 6 ชั้นรับรู้ว่าโรงเรียนมีการเข้มงวด การเข้าออกของบุคคลภายนอกสถานศึกษา	3.69	0.88	-0.22	-0.08	0.00*
ตัวบ่งชี้ที่ 7 ชั้นรับรู้ว่าโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับ การปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การฝึกซ้อมดับเพลิง การอพยพหนีภัย	3.69	0.86	-0.07	-0.40	0.92
ตัวบ่งชี้ที่ 8 ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสม กับจำนวนนักเรียน	3.43	1.00	-0.21	-0.25	0.00*
ตัวบ่งชี้ที่ 9 โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย ต่อการเรียนรู้ เช่น อุปกรณ์ทดลองทางวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เครื่องดนตรี และอุปกรณ์การกีฬา	3.44	0.90	-0.09	-0.18	0.04*
ตัวบ่งชี้ที่ 10 โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน	4.00	0.84	-0.37	-0.51	0.33
ตัวบ่งชี้ที่ 11 โรงเรียนมีระบบการดูแลรักษา ความสะอาดเป็นประจำ	3.64	1.11	-0.57	-0.27	0.60
ตัวบ่งชี้ที่ 12 โรงเรียนมีห้องน้ำที่สะอาดถูกสุขลักษณะ แก่นักเรียน	3.59	1.10	-0.50	-0.22	0.35

* p-value<0.05

จากตาราง 27 พบว่า ตัวบ่งชี้บรรยายภาคในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ มีเพียงตัวบ่งชี้ที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 3 ตัวบ่งชี้ที่ 6 ตัวบ่งชี้ที่ 8 และตัวบ่งชี้ที่ 9 ที่ไม่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) ในตัวบ่งชี้มีค่า $ISI < 3$ และค่าความโด่ง (Kurtosis) ในตัวบ่งชี้มีค่า $IKI < 10$ (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2557) ส่วนเคอร์แรน เวส และฟิน (Curran, West & Finch, 1996) กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ถ้า $|S| > 3$ หมายถึง ข้อมูลไม่สมมาตรหรือเบ้มาก และ $|K| > 10$ หมายถึงข้อมูลไม่มีการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งจากข้อมูลในช่วงต้นนั้น แสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้มีแนวโน้มที่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

1.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวบ่งชี้บรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยนำตัวบ่งชี้บรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครทำการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และทำการตรวจสอบเมทริกซ์เอกลักษณ์ โดยใช้สถิติทดสอบของบาร์ทเลท (Bartlett's Test) และหาค่าความเพียงพอของกลุ่มการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of Sampling Adequacy: MSA) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์กันระหว่างตัวบ่งชี้ที่มีมากเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ต่อไป ดังตาราง 28

ตาราง 28 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้บรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ตัวบ่งชี้	IN1	IN2	IN3	IN4	IN5	IN6	IN7	IN8	IN9	IN10	IN11	IN12
IN1	1.00											
IN2	0.65*	1.00										
IN3	0.54*	0.59*	1.00									
IN4	0.46*	0.52*	0.51*	1.00								
IN5	0.38*	0.45*	0.38*	0.37*	1.00							
IN6	0.43*	0.50*	0.53*	0.39*	0.34*	1.00						
IN7	0.30*	0.30*	0.36*	0.44*	0.39*	0.26*	1.00					
IN8	0.43*	0.49*	0.52*	0.33*	0.43*	0.45*	0.26*	1.00				
IN9	0.54*	0.53*	0.51*	0.50*	0.34*	0.45*	0.29*	0.43*	1.00			
IN10	0.49*	0.50*	0.51*	0.44*	0.47*	0.47*	0.37*	0.51*	0.57*	1.00		
IN11	0.40*	0.41*	0.45*	0.48*	0.36*	0.40*	0.30*	0.44*	0.47*	0.57*	1.00	
IN12	0.35*	0.35*	0.41*	0.38*	0.39*	0.30*	0.38*	0.37*	0.35*	0.49*	0.45*	1.00

Bartlett's Test: $\chi^2=2391.37$ df=66 p-value=0.00 KMO=0.93

Measure of Sampling Adequacy (MSA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.91-0.94

* p-value<0.05

จากตาราง 28 พบว่า บรรยากาศในโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.26-0.65 ซึ่งทุกตัวบ่งชี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 1 โรงเรียนมีสื่ออุปกรณ์และ

เทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะกับการเรียนรู้ในยุคนี้ (IN1) กับตัวบ่งชี้ที่ 2 โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน (IN2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.65 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันรู้ว่าโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การฝึกซ้อมดับเพลิง การอพยพหนีภัย (IN7) กับตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันรู้ว่าโรงเรียนมีการเข้มงวดการเข้าออกของบุคคลภายนอกสถานศึกษา (IN6) และตัวบ่งชี้ที่ 8 ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน (IN8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากันเท่ากับ 0.26 และสามารถพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบได้ดังนี้

บรรยากาศทางวิชาการ (IN1-IN4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.48-0.65 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 1 โรงเรียนมีสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะกับการเรียนรู้ในยุคนี้ (IN1) กับตัวบ่งชี้ที่ 2 โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน (IN2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.65 ตัวบ่งชี้ที่ 1 โรงเรียนมีสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะกับการเรียนรู้ในยุคนี้ (IN1) กับตัวบ่งชี้ที่ 4 ฉันรู้ว่าครูมีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองมากกว่าบอกหรืออธิบาย (IN4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.46

ความปลอดภัยในโรงเรียน (IN5-IN7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.26-0.39 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 5 ฉันรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัยหรือเซฟโซนสำหรับตนเอง (IN5) กับตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันรู้ว่าโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การฝึกซ้อมดับเพลิง การอพยพหนีภัย (IN7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.39 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันรู้ว่าโรงเรียนมีการเข้มงวดการเข้าออกของบุคคลภายนอกสถานศึกษา (IN6) กับตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันรู้ว่าโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การฝึกซ้อมดับเพลิง การอพยพหนีภัย (IN7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากันเท่ากับ 0.26

โครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียน (IN8-IN12) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.35-0.57 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 9 โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยต่อการเรียนรู้ เช่น อุปกรณ์ทดลองทางวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เครื่องดนตรี และอุปกรณ์การกีฬา (IN9) และตัวบ่งชี้ที่ 11 โรงเรียนมีระบบการดูแลสุขภาพความสะอาดเป็นประจำ (IN11) กับตัวบ่งชี้ที่ 10 โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน (IN10) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.57 ตัวบ่งชี้ที่ 9 โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยต่อการเรียนรู้ เช่น อุปกรณ์ทดลองทางวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เครื่องดนตรี และอุปกรณ์การกีฬา (IN9) ตัวบ่งชี้ที่ 12

โรงเรียนมีห้องน้ำที่สะอาดถูกสุขลักษณะแก่นักเรียน (IN12) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.35

ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวบ่งชี้บรรยากาศในโรงเรียน พบว่า ตัวบ่งชี้บรรยากาศในโรงเรียนทุกคู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า 0.80 ลงมา แสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้บรรยากาศในโรงเรียนไม่มีภาวะเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) และจากการวิเคราะห์สถิติ Bartlett Test of Sphericity พบว่า ตัวบ่งชี้ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวบ่งชี้มีความสัมพันธ์กันมากเพียงพอที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ (Bartlett's Test: $\chi^2=2391.37$ df=66 p-value=0.00) เมื่อพิจารณา รายตัวบ่งชี้ พบว่า มีค่าไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO) เท่ากับ 0.93 และความเพียงพอของกลุ่มการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of Sampling Adequacy: MSA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.91-0.94 แสดงว่า ตัวบ่งชี้บรรยากาศในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้

1.3 การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้บรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมาทำการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียนไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 29

ตาราง 29 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (ก่อนปรับโมเดล) (n=469)

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	$\chi^2=197.07$ df =51 (p-value=0.00)	ไม่ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.90	0.93	ผ่านเกณฑ์
AGFI	มากกว่า 0.90	0.90	ผ่านเกณฑ์
CFI	มากกว่า 0.90	0.98	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.08	ไม่ผ่านเกณฑ์
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.04	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 29 โมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานครไม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=197.07$ df=51
p-value=0.00 GFI=0.93 AGFI=0.90 CFI=0.98 RMSEA=0.08 SRMR=0.04) เมื่อพิจารณา
ตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีอื่น ๆ ผ่านเกณฑ์
พิจารณาเกือบทั้งหมด ยกเว้นค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน
โดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation) ไม่ผ่านเกณฑ์การพิจารณา
(นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ผู้วิจัยจึงทำการปรับเส้นความคลาดเคลื่อนของตัวบ่งชี้บรรยากาศใน
โรงเรียน เพื่อให้โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 30

ตาราง 30 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (หลังปรับโมเดล) (n=469)

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	$\chi^2=48.52$ df =35 (p-value=0.06)	ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.90	0.98	ผ่านเกณฑ์
AGFI	มากกว่า 0.90	0.96	ผ่านเกณฑ์
CFI	มากกว่า 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.03	ผ่านเกณฑ์
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 30 โมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=48.52$ df=35
p-value=0.06 GFI=0.98 AGFI=0.96 CFI=1.00 RMSEA=0.03 SRMR=0.02) เมื่อพิจารณา
ตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีอื่น ๆ ผ่านเกณฑ์
ทั้งหมด (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า โมเดลการวัดตามสมมติฐานมีความสอดคล้อง
กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งหมายความว่าโมเดลที่สร้างขึ้นสามารถนำมาอธิบายบรรยากาศ
ในโรงเรียนนั้น มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย บรรยากาศทางวิชาการ ความปลอดภัย
ในโรงเรียน และโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน ดังผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ดังตาราง

ตาราง 31 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	β	SE	t	CR
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับหนึ่ง					
บรรยากาศ ทางวิชาการ	ตัวบ่งชี้ที่ 1 โรงเรียนมีสื่ออุปกรณ์และ เทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะกับการเรียนรู้ในยุค นี้	0.70	-	-	0.50
	ตัวบ่งชี้ที่ 2 โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการ ของนักเรียน	0.78	0.05	16.99*	0.61
	ตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันรับรู้ว่าคุณมีการใช้เทคนิค การเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้น ให้นักเรียนสนใจ	0.75	0.05	14.03*	0.56
	ตัวบ่งชี้ที่ 4 ฉันรับรู้ว่าคุณมีการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง มากกว่าบอกหรืออธิบาย	0.67	0.05	12.88*	0.45
ความปลอดภัย ในโรงเรียน	ตัวบ่งชี้ที่ 5 ฉันรู้สึกว่าคุณโรงเรียนเป็นพื้นที่ ปลอดภัยหรือเซฟโซนสำหรับตนเอง	0.72	-	-	0.51
	ตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันรับรู้ว่าคุณโรงเรียนมีการเข้มงวด การเข้าออกของบุคคลภายนอกสถานศึกษา	0.76	0.07	10.92*	0.58
	ตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันรับรู้ว่าคุณโรงเรียนมีการให้ความรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานการณ์ ฉุกเฉิน เช่น การฝึกซ้อมดับเพลิง การอพยพ หนีภัย	0.53	0.06	8.94*	0.28
โครงสร้างพื้นฐาน ในโรงเรียน	ตัวบ่งชี้ที่ 8 ขนาดของห้องเรียน มีความเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	0.65	-	-	0.43
	ตัวบ่งชี้ที่ 9 โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์การเรียน ที่ทันสมัยต่อการเรียนรู้ เช่น อุปกรณ์ทดลอง ทางวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เครื่องดนตรี และอุปกรณ์การกีฬา	0.73	0.06	13.26*	0.53
	ตัวบ่งชี้ที่ 10 โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน	0.76	0.05	13.98*	0.58

ตาราง 31 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	β	SE	t	CR
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับหนึ่ง					
	ตัวบ่งชี้ที่ 11 โรงเรียนมีระบบการดูแลรักษาความสะอาดเป็นประจำ	0.64	0.05	12.09*	0.41
	ตัวบ่งชี้ที่ 12 โรงเรียนมีห้องน้ำที่สะอาดถูกสุขลักษณะแก่นักเรียน	0.63	0.05	11.41*	0.39
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสอง					
บรรยากาศ ในโรงเรียน	บรรยากาศทางวิชาการ	0.93	0.06	14.99*	0.89
	ความปลอดภัยในโรงเรียน	0.86	0.06	13.63*	0.73
	โครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน	0.98	0.07	14.48*	0.96

ไม่รายงานค่า SE และ t เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับ (Constrained Parameters)

* $p < 0.05$

จากตาราง 31 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสอง พบว่า องค์ประกอบบรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.86-0.98 ซึ่งทุกองค์ประกอบและทุกตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.98 มีความแปรผันร่วมกับบรรยากาศในโรงเรียนอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 96) รองลงมาคือ บรรยากาศทางวิชาการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.93 มีความแปรผันร่วมกับบรรยากาศในโรงเรียนอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 89) ส่วนความปลอดภัยในโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.86 มีความแปรผันร่วมกับบรรยากาศในโรงเรียนอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 73) ตามลำดับ และสามารถพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับหนึ่งได้ดังนี้

บรรยากาศทางวิชาการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.67-0.78 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 2 โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.78 มีความแปรผันร่วมกับบรรยากาศทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 61) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 3 นักเรียนรู้ว่าครูมีการใช้เทคนิคการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ

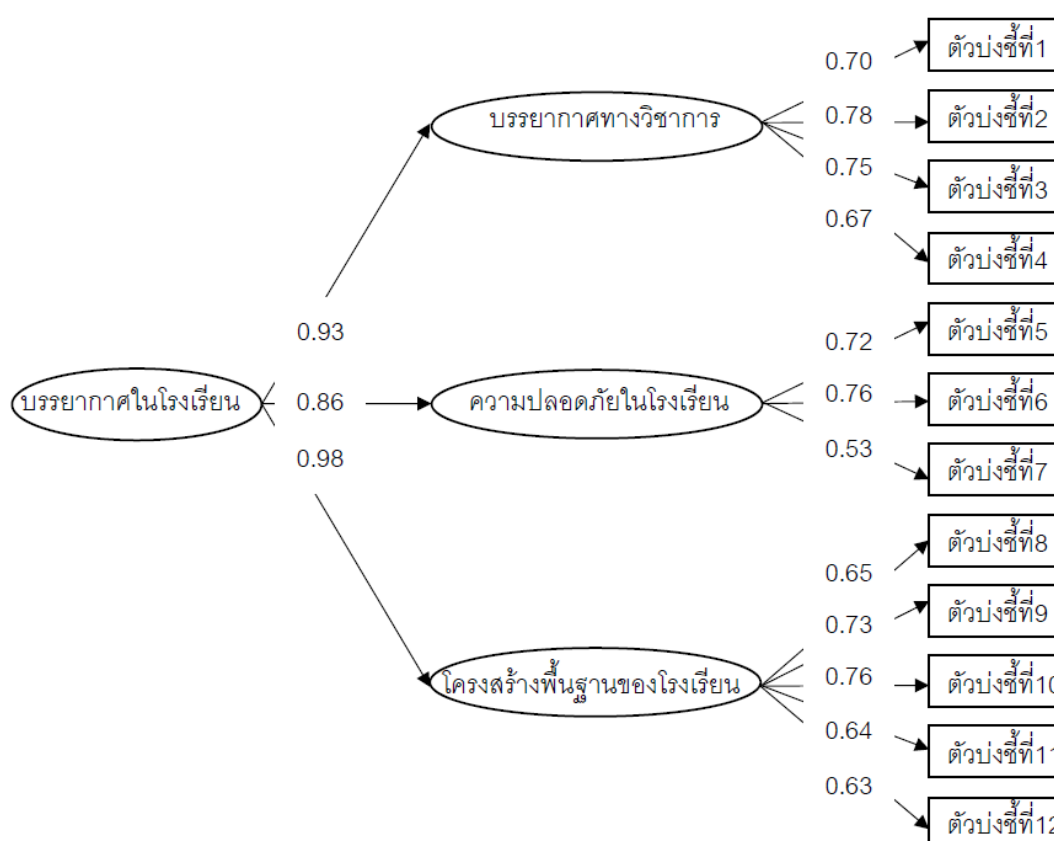
มาตรฐานเท่ากับ 0.75 มีความแปรผันร่วมกับบรรยากาศทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 56) ตัวบ่งชี้ที่ 1 โรงเรียนมีสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะกับการเรียนรู้ในยุคนี้นี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.70 มีความแปรผันร่วมกับบรรยากาศทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 50) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 4 ฉันรับรู้ว่าคุณมีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองมากกว่าบอกหรืออธิบาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.67 มีความแปรผันร่วมกับบรรยากาศทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 45) ตามลำดับ

ความปลอดภัยในโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.53-0.76 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันรับรู้ว่าคุณมีการเข้มงวดการเข้าออกของบุคคลภายนอกสถานศึกษา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.76 มีความแปรผันร่วมกับความปลอดภัยในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 58) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 5 ฉันรู้สึกว่าคุณโรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัยหรือเซฟโซนสำหรับตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.72 มีความแปรผันร่วมกับความปลอดภัยในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 51) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันรับรู้ว่าคุณโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การฝึกซ้อมดับเพลิง การอพยพหนีภัย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.53 มีความแปรผันร่วมกับความปลอดภัยในโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 28) ตามลำดับ

โครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.63-0.76 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 10 โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.76 มีความแปรผันร่วมกับโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 58) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 9 โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยต่อการเรียนรู้ เช่น อุปกรณ์ทดลองทางวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เครื่องดนตรี และอุปกรณ์การกีฬา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.73 มีความแปรผันร่วมกับโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 53) ตัวบ่งชี้ที่ 8 ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.65 มีความแปรผันร่วมกับโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 43) ตัวบ่งชี้ที่ 11 โรงเรียนมีระบบการดูแลรักษาความสะอาดเป็นประจำ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.64 มีความแปรผันร่วมกับโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 41) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 12 โรงเรียนมีห้องน้ำที่สะอาดถูกสุขลักษณะแก่นักเรียนมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน

ต่ำสุดเท่ากับ 0.63 มีความแปรผันร่วมกับโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 39) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า บรรยากาศในโรงเรียน มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย บรรยากาศทางวิชาการ ความปลอดภัยในโรงเรียน และโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน และมีตัวบ่งชี้จำนวนทั้งสิ้น 12 ตัว ดังภาพประกอบ 12

$$\chi^2=48.52 \text{ df}=35 \text{ p-value}=0.06 \text{ GFI}=0.98 \text{ AGFI}=0.96 \text{ CFI}=1.00 \text{ RMSEA}=0.03 \text{ SRMR}=0.02$$

ภาพประกอบ 12 โมเดลการวัดบรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานคร

ตาราง 32 ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนและค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบบรรยาภาศในโรงเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

บรรยาภาศในโรงเรียน	AVE	CR
บรรยาภาศทางวิชาการ	0.47	0.81
ความปลอดภัยในโรงเรียน	0.46	0.71
โครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน	0.47	0.97

จากตาราง 32 พบว่า คุณภาพของโมเดลการวัดบรรยาภาศในโรงเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีค่าความตรงเชิงลู่เข้า (Convergent Validity)
จากค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้เฉลี่ยของตัวแปร (Average Variance Extracted : AVE)
มีค่าอยู่ระหว่าง 0.46-0.47 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 0.50 ลงมา แสดงให้เห็นว่า โมเดลการวัด
มีความเที่ยงตรงลู่เข้าที่ไม่ดีนัก และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: CR)
มีค่าอยู่ระหว่าง 0.70-0.84 แสดงว่า โมเดลการวัดมีค่าความเชื่อมั่นสูง อย่างไรก็ตาม ฟอรัลและ
ลาเคอร์ (Fornell & Larcker, 1981) กล่าวว่า ถ้าค่า $AVE < 0.50$ แต่ค่า $CR > 0.60$
แสดงให้เห็นว่า มีความตรงเชิงลู่เข้าที่ยอมรับได้

1.4 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบบรรยาภาศใน โรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) การตรวจสอบ
ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้ของตัวแปร (Average Variance Extracted : AVE) มีค่า
มากกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยกกำลังสอง (Coefficient Correlation Square) ดังตาราง 33

ตาราง 33 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบบรรยากาศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ตัวแปรสังเกตได้	AVE	ACCL	SAFE	INCL
ACCL	0.47	1.00		
SAFE	0.46	0.44*	1.00	
INCL	0.47	0.53*	0.44*	1.00

*p-value<0.05

จากตาราง 33 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้ของตัวแปรมีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กำลังสองขององค์ประกอบบรรยากาศในโรงเรียนทุกองค์ประกอบ ประกอบด้วย บรรยากาศทางวิชาการ ความปลอดภัยในโรงเรียน และโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียน แสดงให้เห็นว่า บรรยากาศในโรงเรียนในทุกองค์ประกอบมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

2. การศึกษาโมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

2.1 การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานและการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และผลการตรวจสอบการแจกแจงข้อมูลตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครในเบื้องต้นเป็นโค้งปกติหรือไม่ ด้วยค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) และผลค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าความเบ้และค่าความโด่ง (p-value) ดังตาราง 34

ตาราง 34 ค่าสถิติพื้นฐานและผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยา	M	SD	SK	KU	p-value
ตัวบ่งชี้ 1 เมื่อฉันมีปัญหาในการเรียน ฉันมุ่งมั่นคิดหาวิธีแก้ไขปัญหาในการเรียน	3.57	0.89	-0.03	0.00	0.95
ตัวบ่งชี้ 2 เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียน เป็นเรื่องลำบากสำหรับฉันที่จะสร้างกำลังใจให้กลับมาเพื่อก้าวต่อไปได้	3.45	0.90	0.04	0.13	0.76
ตัวบ่งชี้ 3 ฉันสามารถค้นหาแนวทางที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งใจ	3.56	0.91	-0.03	-0.13	0.83
ตัวบ่งชี้ 4 เมื่อปัญหาเกิดขึ้นในชีวิต ฉันจะไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิต	3.54	0.93	-0.08	-0.03	0.77
ตัวบ่งชี้ 5 เมื่อเกิดปัญหา ฉันเชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะทำให้ฉันได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น	3.57	0.94	-0.13	-0.22	0.31
ตัวบ่งชี้ 6 ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ฉันมีความเข้มแข็งในชีวิต	3.63	0.98	-0.26	-0.16	0.06
ตัวบ่งชี้ 7 ฉันเชื่อว่าทุกปัญหาที่เกิดขึ้นล้วนมีทางออกอยู่เสมอ	3.62	0.99	-0.14	-0.40	0.05*
ตัวบ่งชี้ 8 ฉันมั่นใจว่าตนเองสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ไม่ยาก	3.48	0.92	0.04	-0.16	0.73
ตัวบ่งชี้ 9 ฉันเชื่อว่าการทบทวนความรู้ที่เรียนมา จะช่วยให้ฉันมีความรู้ในวิชาเรียนเพิ่มขึ้น	3.45	0.92	0.02	-0.12	0.89
ตัวบ่งชี้ 10 เมื่อฉันได้รับมอบหมายงานในรายวิชาที่ไม่ถนัด ฉันเชื่อว่าตนเองสามารถทุ่มเทแรงกายแรงใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสุดความสามารถจนทำให้ได้ผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ	3.42	0.86	0.05	0.44	0.19
ตัวบ่งชี้ 11 ฉันมีความกระตือรือร้นในการเรียน	3.46	0.89	0.09	0.09	0.65
ตัวบ่งชี้ 12 ฉันเชื่อว่าหากฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้	3.58	0.92	-0.05	-0.24	0.48
ตัวบ่งชี้ 13 แม้จะเจอเรื่องที่ทำให้ฉันรู้สึกแย่ แต่ฉันสามารถทำให้ตนเองมีความรู้สึกสบายใจขึ้นได้	3.52	0.90	-0.06	-0.02	0.87

ตาราง 34 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยา	M	SD	SK	KU	p-value
ตัวบ่งชี้ 14 เมื่อผลการเรียนจะไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง แต่ฉันจะไม่ท้อถอยและเริ่มต้นสิ่งใหม่	3.53	0.96	-0.18	-0.10	0.28
ตัวบ่งชี้ 15 เมื่อเจอกับสถานการณ์ที่รับมือได้ยาก ฉันจะค่อยๆ หาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง	3.46	0.95	-0.08	-0.12	0.71
ตัวบ่งชี้ 16 เมื่อเจอปัญหาฉันจะให้กำลังใจตนเอง เพราะ เดี่ยวมันก็ผ่านไป	3.59	0.96	-0.14	-0.22	0.29
ตัวบ่งชี้ 17 ฉันไม่จมปลักอยู่กับความล้มเหลว เป็นเวลานาน	3.37	1.04	-0.05	-0.33	0.22

*p-value<0.05

จากตาราง 34 พบว่า ตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ยกเว้นตัวบ่งชี้ที่ 7 ที่ไม่มีการแจกแจง เป็นโค้งปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) ในตัวบ่งชี้มีค่า $ISI < 3$ และค่าความโด่ง (Kurtosis) ในตัวบ่งชี้มีค่า $IKI < 10$ (กัลยา วาณิชยปัญญา , 2557) ส่วนเคอร์รีน เวส และฟิน (Curran, West & Finch, 1996) กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ถ้า $|SI| > 3$ หมายถึง ข้อมูลไม่สมมาตรหรือเบ้มาก และ $|KI| > 10$ หมายถึงข้อมูลไม่มีการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งจากข้อมูลในข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้มีแนวโน้มที่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยนำตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครทำการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และทำการตรวจสอบเมทริกซ์เอกลักษณ์ โดยใช้สถิติทดสอบของบาร์ทเลท (Bartlett's Test) และหาค่าความเพียงพอของกลุ่มการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of Sampling Adequacy: MSA) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์กันระหว่างตัวบ่งชี้มีมากเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ต่อไป ดังตาราง 35

ตาราง 35 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ตัวแปร	IN1	IN2	IN3	IN4	IN5	IN6	IN7	IN8	IN9	IN10	IN11	IN12	IN13	IN14	IN15	IN16	IN17
IN1	1.00																
IN2	0.52*	1.00															
IN3	0.61*	0.50*	1.00														
IN4	0.44*	0.52*	0.61*	1.00													
IN5	0.48*	0.47*	0.49*	0.49*	1.00												
IN6	0.54*	0.46*	0.53*	0.56*	0.55*	1.00											
IN7	0.51*	0.44*	0.50*	0.53*	0.49*	0.51*	1.00										
IN8	0.45*	0.41*	0.52*	0.51*	0.42*	0.48*	0.55*	1.00									
IN9	0.39*	0.38*	0.44*	0.43*	0.43*	0.39*	0.47*	0.46*	1.00								
IN10	0.48*	0.38*	0.52*	0.49*	0.40*	0.49*	0.49*	0.53*	0.48*	1.00							
IN11	0.49*	0.35*	0.53*	0.35*	0.32*	0.38*	0.39*	0.41*	0.33*	0.50*	1.00						
IN12	0.49*	0.44*	0.55*	0.46*	0.57*	0.55*	0.52*	0.46*	0.45*	0.44*	0.41*	1.00					
IN13	0.40*	0.36*	0.42*	0.48*	0.46*	0.53*	0.47*	0.45*	0.33*	0.43*	0.36*	0.46*	1.00				
IN14	0.48*	0.42*	0.47*	0.49*	0.51*	0.50*	0.53*	0.46*	0.38*	0.48*	0.43*	0.53*	0.57*	1.00			
IN15	0.39*	0.34*	0.39*	0.44*	0.51*	0.53*	0.47*	0.47*	0.36*	0.41*	0.25*	0.55*	0.47*	0.54*	1.00		
IN16	0.42*	0.40*	0.46*	0.48*	0.46*	0.48*	0.55*	0.47*	0.39*	0.41*	0.44*	0.54*	0.52*	0.55*	0.48*	1.00	
IN17	0.36*	0.35*	0.40*	0.43*	0.40*	0.49*	0.49*	0.47*	0.33*	0.40*	0.34*	0.46*	0.48*	0.48*	0.60*	0.60*	1.00

Bartlett's Test: $\chi^2=4088.03$ df=136 p-value=0.00 KMO=0.96 Measure of Sampling Adequacy (MSA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.93-0.96

*p-value<0.05

จากตาราง 39 พบว่า ทูทางจิตวิทยา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.32-0.61 ซึ่งทุกตัวบ่งชี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันสามารถค้นหาแนวทางที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งใจ (IN3) กับตัวบ่งชี้ที่ 1 เมื่อฉันมีปัญหในการเรียน ฉันมุ่งมั่นคิดหาวิธีแก้ไขปัญหในการเรียน (IN1) กับตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันสามารถค้นหาแนวทางที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งใจ (IN3) และตัวบ่งชี้ที่ 4 เมื่อปัญหาเกิดขึ้นในชีวิต ฉันจะไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิต (IN4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากันเท่ากับ 0.61 ส่วนตัวบ่งชี้ 5 เมื่อเกิดปัญหา ฉันเชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะทำให้ฉันได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น (IN5) กับตัวบ่งชี้ที่ 11 ฉันมีความกระตือรือร้นในการเรียน (IN11) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.32 และสามารถพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบได้ดังนี้

ความหวัง (IN1-IN3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.50-0.61 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 1 เมื่อฉันมีปัญหในการเรียน ฉันมุ่งมั่นคิดหาวิธีแก้ไขปัญหในการเรียน (IN1) กับตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันสามารถค้นหาแนวทางที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งใจ (IN3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากันเท่ากับ 0.61 ส่วนตัวบ่งชี้ 2 เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียน เป็นเรื่องลำบากสำหรับฉันที่จะสร้างกำลังใจให้กลับมาเพื่อก้าวต่อไปได้ (IN2) กับตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันสามารถค้นหาแนวทางที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งใจ (IN3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.50

การมองโลกในแง่ดี (IN4-IN7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.49-0.56 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 4 เมื่อปัญหาเกิดขึ้นในชีวิต ฉันจะไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิต (IN4) กับตัวบ่งชี้ที่ 6 ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ฉันมีความเข้มแข็งในชีวิต (IN6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.56 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 5 เมื่อเกิดปัญหา ฉันเชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะทำให้ฉันได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น (IN5) กับตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันเชื่อว่าทุกปัญหาที่เกิดขึ้นล้วนมีทางออกอยู่เสมอ (IN7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.49

การรับรู้ความสามารถของตนเอง (IN8-IN12) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.33-0.53 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 8 ฉันมั่นใจว่าตนเองสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ไม่ยาก (IN8) กับตัวบ่งชี้ที่ 10 เมื่อฉันได้รับมอบหมายงานในรายวิชาที่ไม่ถนัด ฉันเชื่อว่าตนเองสามารถทุ่มเทแรงกายแรงใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสุดความสามารถ จนทำให้ได้ผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ (IN10) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.53 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 9 ฉันเชื่อว่าการทบทวนความรู้ที่เรียนมา จะช่วยให้ฉันมีความรู้ในวิชาเรียนเพิ่มขึ้น (IN9) กับตัวบ่งชี้ที่ 11 ฉันมีความกระตือรือร้นในการเรียน (IN11) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.33

ความหยุ่นตัว (IN13-IN17) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.47-0.60 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 16 เมื่อเจอปัญหาฉันจะให้กำลังใจตนเอง เพราะ เดียวมันก็ผ่านไป (IN16) กับตัวบ่งชี้ที่ 17 ฉันไม่จมปลักอยู่กับความล้มเหลวเป็นเวลานาน (IN17) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.60 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 13 แม้จะเจอเรื่องที่ทำให้ฉันรู้สึกแย่ แต่ฉันสามารถทำให้ตนเองมีความรู้สึกสบายใจขึ้นได้ (IN13) กับตัวบ่งชี้ที่ 15 เมื่อเจอกับสถานการณ์ที่รับมือได้ยาก ฉันจะค่อย ๆ หาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง (IN15) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.47

ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยา พบว่า ตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยาทุกคู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า 0.80 ลงมา แสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยาไม่มีภาวะเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) และจากการวิเคราะห์สถิติ Bartlett Test of Sphericity พบว่า ตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยาไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวบ่งชี้มีความสัมพันธ์กันมากเพียงพอที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ (Bartlett's Test: $\chi^2=4088.03$ df=136 p-value=0.00) เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า มีค่าไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO) เท่ากับ 0.96 และความเพียงพอของกลุ่มการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of Sampling Adequacy: MSA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.93-0.96 แสดงว่า ตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยามีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้

2.2 การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมาทำการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยาไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 36

ตาราง 36 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (ก่อนปรับโมเดล) (n=469)

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	$\chi^2=331.38$ df =115 (p-value=0.00)	ไม่ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.90	0.92	ผ่านเกณฑ์
AGFI	มากกว่า 0.90	0.90	ผ่านเกณฑ์
CFI	มากกว่า 0.90	0.98	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.06	ไม่ผ่านเกณฑ์
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.04	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 36 โมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครไม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=331.38$ df=115 p-value=0.00 GFI=0.92 AGFI=0.90 CFI=0.98 RMSEA=0.06 SRMR=0.04) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีอื่น ๆ ผ่านเกณฑ์พิจารณาเกือบทั้งหมด ยกเว้นยกเว้นค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation) ไม่ผ่านเกณฑ์การพิจารณา (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ผู้วิจัยจึงทำการปรับเส้นความคลาดเคลื่อนของตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยาเพื่อให้โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 37

ตาราง 37 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (หลังปรับโมเดล) (n=469)

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	$\chi^2=115.72$ df =94 (p-value=.06)	ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.90	0.97	ผ่านเกณฑ์
AGFI	มากกว่า 0.90	0.95	ผ่านเกณฑ์
CFI	มากกว่า 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 37 โมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=115.72$ df=94 p-value=0.06 GFI=0.97 AGFI=0.95 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.02) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีอื่น ๆ ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า โมเดลการวัดตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งหมายความว่าโมเดลที่สร้างขึ้นสามารถนำมาอธิบายทุนทางจิตวิทยามีจำนวน 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความหวัง การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความหยิ่งตัว ดังผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ดังตาราง 38

ตาราง 38 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	β	SE	t	CR
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับหนึ่ง					
ความหวัง	ตัวบ่งชี้ 1 เมื่อฉันมีปัญหาในการเรียน ฉันมุ่งมั่นคิดหาวิธีแก้ไขปัญหาในการเรียน	0.77	-	-	0.60
	ตัวบ่งชี้ 2 เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียน เป็นเรื่องลำบากสำหรับฉันที่จะสร้างกำลังใจให้กลับมาเพื่อก้าวต่อไปได้	0.66	0.05	13.77*	0.44
	ตัวบ่งชี้ 3 ฉันสามารถค้นหาแนวทางที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งใจ	0.77	0.05	16.24*	0.60
การมองโลกในแง่ดี	ตัวบ่งชี้ 4 เมื่อปัญหาเกิดขึ้นในชีวิต ฉันจะไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิต	0.70	-	-	0.49
	ตัวบ่งชี้ 5 เมื่อเกิดปัญหา ฉันเชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะทำให้ฉันได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น	0.70	0.05	14.17*	0.49
	ตัวบ่งชี้ 6 ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ฉันมีความเข้มแข็งในชีวิต	0.77	0.05	15.54*	0.60
	ตัวบ่งชี้ 7 ฉันเชื่อว่าทุกปัญหาที่เกิดขึ้นล้วนมีทางออกอยู่เสมอ	0.75	0.05	15.26*	0.57
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	ตัวบ่งชี้ 8 ฉันมั่นใจว่าตนเองสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ไม่ยาก	0.75	-	-	0.56
	ตัวบ่งชี้ 9 ฉันเชื่อว่าการทบทวนความรู้ที่เรียนมา จะช่วยให้ฉันมีความรู้ในวิชาเรียนเพิ่มขึ้น	0.60	0.05	12.43*	0.36
	ตัวบ่งชี้ 10 เมื่อฉันได้รับมอบหมายงานในรายวิชาที่ไม่ถนัด ฉันเชื่อว่าตนเองสามารถทุ่มเทแรงกายแรงใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสุดความสามารถ จนทำให้ได้ผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ	0.67	0.05	13.90*	0.45
	ตัวบ่งชี้ 11 ฉันมีความกระตือรือร้นในการเรียน	0.55	0.05	11.36*	0.30

ตาราง 38 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	β	SE	t	CR
ความหยุนตัว	ตัวบ่งชี้ 12 ฉันเชื่อว่าหากฝึกฝนตนเองอย่าง ต่อเนื่อง จะทำให้ประสบความสำเร็จในการ เรียนได้	0.74	0.05	14.13*	0.54
	ตัวบ่งชี้ 13 แม้จะเจอเรื่องที่ทำให้ฉันรู้สึกแย่ แต่ ฉันสามารถทำให้ตนเองมีความรู้สึกสบายใจ ขึ้นได้	0.71	-	-	0.50
	ตัวบ่งชี้ 14 เมื่อผลการเรียนจะไม่เป็นไปตามที่ คาดหวัง แต่ฉันจะไม่ท้อถอยและเริ่มต้นสิ่งใหม่	0.76	0.05	15.22*	0.57
	ตัวบ่งชี้ 15 เมื่อเจอกับสถานการณ์ที่รับมือได้ ยาก ฉันจะค่อยๆ หาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง	0.70	0.05	14.13*	0.49
	ตัวบ่งชี้ 16 เมื่อเจอปัญหาฉันจะให้กำลังใจ ตนเอง เพราะ เดี่ยวมันก็ผ่านไป	0.73	0.05	14.56*	0.53
	ตัวบ่งชี้ 17 ฉันไม่จมปลักอยู่กับความล้มเหลว เป็นเวลานาน	0.67	0.05	13.46*	0.45
	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสอง				
ทุนทางจิตวิทยา	ความหวัง	0.88	0.05	16.37*	0.77
	การมองโลกในแง่ดี	0.99	0.06	16.68*	0.99
	การรับรู้ความสามารถของตนเอง	0.97	0.06	17.32*	0.94
	ความหยุนตัว	0.92	0.06	15.78*	0.85

ไม่รายงานค่า SE และ t เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับ (Constrained Parameters)

*p-value<0.05

จากตาราง 38 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสอง พบว่า องค์ประกอบ
ทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
มาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.88-0.99 ซึ่งทุกองค์ประกอบและทุกตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05 โดยการมองโลกในแง่ดี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.99
มีความแปรผันร่วมกับทุนทางจิตวิทยาอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 99) รองลงมาคือ การรับรู้
ความสามารถของตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.97 มีความแปรผันร่วมกับ
ทุนทางจิตวิทยาอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 94) ความหยุนตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน

เท่ากับ 0.92 มีความแปรผันร่วมกับทุนทางจิตวิทยาอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 85) ส่วนความหวัง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.88 มีความแปรผันร่วมกับทุนทางจิตวิทยาอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 77) ตามลำดับ และสามารถพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับหนึ่งได้ดังนี้

ความหวัง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.66-0.77 ซึ่งตัวบ่งชี้ 1 เมื่อฉันมีปัญหาในการเรียน ฉันมุ่งมั่นคิดหาวิธีแก้ไขปัญหาในการเรียนและตัวบ่งชี้ 3 ฉันสามารถค้นหาแนวทางที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.77 มีความแปรผันร่วมกับความหวังอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 60) ส่วนตัวบ่งชี้ 2 เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียน เป็นเรื่องลำบากสำหรับฉันที่จะสร้างกำลังใจให้กลับมาเพื่อก้าวต่อไปได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.66 มีความแปรผันร่วมกับความหวังอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 44) ตามลำดับ

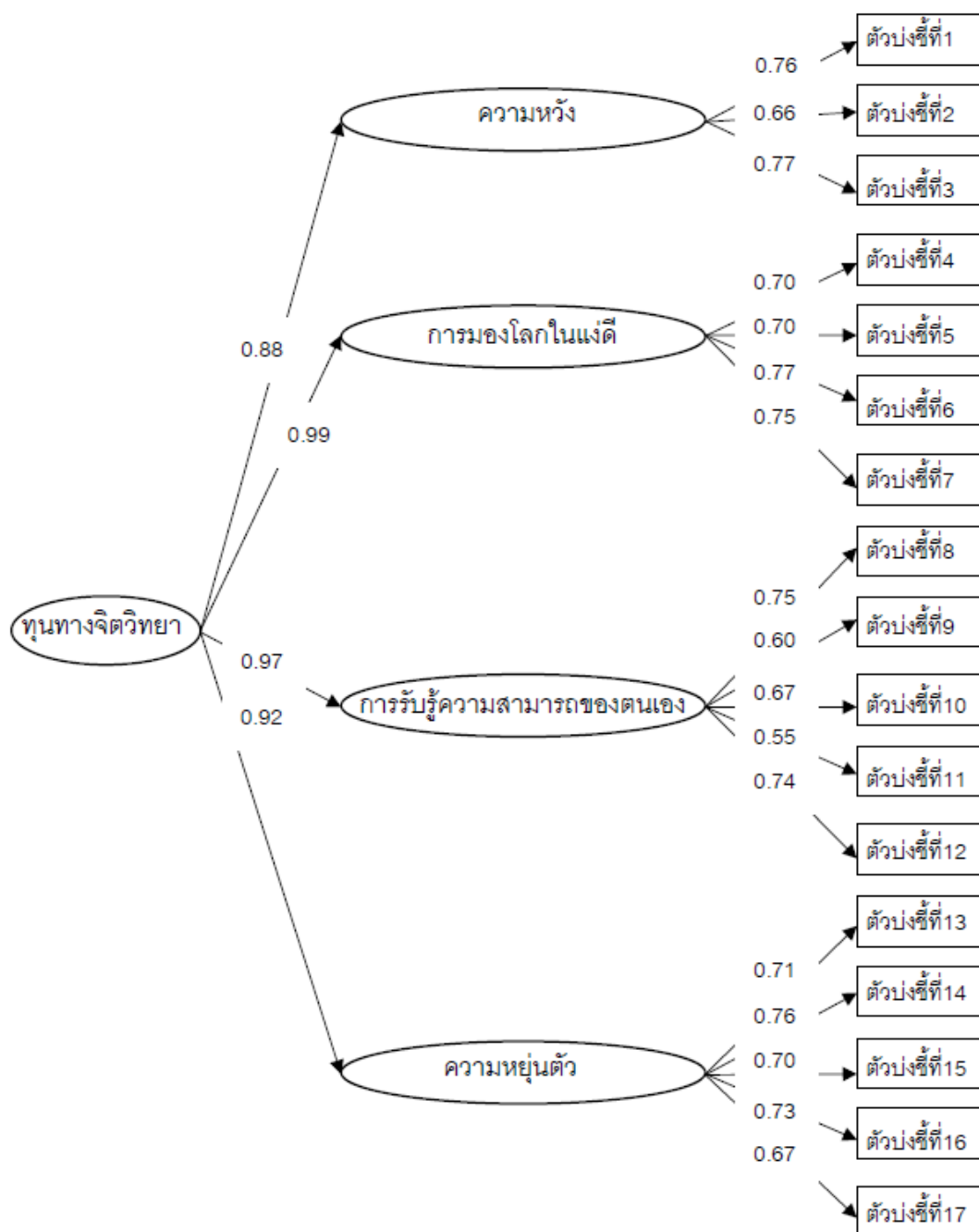
การมองโลกในแง่ดี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.70-0.77 ซึ่งตัวบ่งชี้ 6 ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ฉันมีความเข้มแข็งในชีวิต มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.77 มีความแปรผันร่วมกับการมองโลกในแง่ดีอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 60) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ 7 ฉันเชื่อว่าทุกปัญหาที่เกิดขึ้นล้วนมีทางออกอยู่เสมอ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.75 มีความแปรผันร่วมกับการมองโลกในแง่ดีอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 57) ส่วนตัวบ่งชี้ 4 เมื่อปัญหาเกิดขึ้นในชีวิต ฉันจะไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิต และตัวบ่งชี้ 5 เมื่อเกิดปัญหา ฉันเชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะทำให้ฉันได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ชีวิตมากขึ้นมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.70 มีความแปรผันร่วมกับการมองโลกในแง่ดีอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 49) ตามลำดับ

การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.55-0.75 ซึ่ง ตัวบ่งชี้ 8 ฉันมั่นใจว่าตนเองสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ไม่ยาก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.75 มีความแปรผันร่วมกับการรับรู้ความสามารถของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 56) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ 12 ฉันเชื่อว่าหากฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.74 มีความแปรผันร่วมกับการรับรู้ความสามารถของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 54) ตัวบ่งชี้ 10 เมื่อฉันได้รับมอบหมายงานในรายวิชาที่ไม่ถนัด ฉันเชื่อว่าตนเองสามารถทุ่มเทแรงกายแรงใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสุดความสามารถ จนทำให้ได้ผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.67 มีความแปรผันร่วมกับการรับรู้

ความสามารถของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 45) ตัวบ่งชี้ 9 ฉันเชื่อว่าการทบทวนความรู้ที่เรียนมา จะช่วยให้ฉันมีความรู้ในวิชาเรียนเพิ่มขึ้น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.60 มีความแปรผันร่วมกับการรับรู้ความสามารถของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 36) ส่วนตัวบ่งชี้ 11 ฉันมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.55 มีความแปรผันร่วมกับการรับรู้ความสามารถของตนเองอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 30) ตามลำดับ

ความมุ่งมั่น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.67-0.76 ซึ่งตัวบ่งชี้ 14 เมื่อผลการเรียนจะไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง แต่ฉันจะไม่ท้อถอยและเริ่มต้นสิ่งใหม่ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.76 มีความแปรผันร่วมกับความมุ่งมั่นอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 57) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ 16 เมื่อเจอปัญหาฉันจะให้กำลังใจตนเอง เพราะ เดี่ยวมันก็ผ่านไป มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.73 มีความแปรผันร่วมกับความมุ่งมั่นอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 53) ตัวบ่งชี้ 13 แม้จะเจอเรื่องที่ทำให้ฉันรู้สึกแย่ แต่ฉันสามารถทำให้ตนเองมีความรู้สึกสบายใจขึ้นได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.71 มีความแปรผันร่วมกับความมุ่งมั่นอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 50) ตัวบ่งชี้ 15 เมื่อเจอกับสถานการณ์ที่รับมือได้ยาก ฉันจะค่อย ๆ หาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.70 มีความแปรผันร่วมกับความมุ่งมั่นอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 49) ส่วนตัวบ่งชี้ 17 ฉันไม่จมปลักอยู่กับความล้มเหลวเป็นเวลานาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.67 มีความแปรผันร่วมกับความมุ่งมั่นอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 45) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ทูทางจิตวิทยา มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความหวัง การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความมุ่งมั่น และมีตัวบ่งชี้จำนวนทั้งสิ้น 17 ตัว ดังภาพประกอบ 13

$$\chi^2=115.72 \text{ df}=94 \text{ p-value}=0.06 \text{ GFI}=0.97 \text{ AGFI}=0.95 \text{ CFI}=1.00 \text{ RMSEA}=0.02 \text{ SRMR}=0.02$$

ภาพประกอบ 13 โมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ในกรุงเทพมหานคร

ตาราง 39 ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนและค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ทุนทางจิตวิทยา	AVE	CR
ความหวัง	0.54	0.78
การมองโลกในแง่ดี	0.53	0.82
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	0.44	0.80
ความหยิ่งตัว	0.51	0.84

จากตาราง 39 พบว่า คุณภาพของโมเดลการวัดทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีค่าความตรงเชิงคู่เข้า (Convergent Validity) จากค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้เฉลี่ยของตัวแปร (Average Variance Extracted : AVE) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.44-0.54 ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ของตัวแปรต่ำกว่า 0.50 ลงมา แสดงให้เห็นว่า โมเดลการวัดองค์ประกอบการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความเที่ยงตรงคู่เข้าที่ไม่ดีนัก และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: CR) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.78-0.84 แสดงว่า โมเดลการวัดมีค่าความเชื่อมั่นสูง อย่างไรก็ตามฟอร์เนลและลาร์คเกอร์ (Fornell & Larcker, 1981) กล่าวว่า ถ้าค่า $AVE < 0.50$ แต่ค่า $CR > 0.60$ แสดงให้เห็นว่า มีความตรงเชิงคู่เข้าที่ยอมรับได้

2.3 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) การตรวจสอบค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้ของตัวแปร (Average Variance Extracted : AVE) มีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยกกำลังสอง (Coefficient Correlation Square) ดังตาราง 40

ตาราง 40 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ตัวแปร สังเกตได้	AVE	HOPE	OPTI	SEEF	RESI
HOPE	0.54	1.00			
OPTI	0.53	0.55*	1.00		
SEEF	0.44	0.53*	0.57*	1.00	
RESI	0.51	0.38*	0.60*	0.52*	1.00

* $p < 0.05$

จากตาราง 40 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้ของตัวแปรมีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กำลังสองขององค์ประกอบทุนทางจิตวิทยาทุกองค์ประกอบ ประกอบด้วย ความหวัง การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความหยิ่งตัว แสดงให้เห็นว่า ทุนทางจิตวิทยาในทุกองค์ประกอบมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

3. การศึกษาโมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

3.1 การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานและการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และผลการตรวจสอบการแจกแจงข้อมูลตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครในเบื้องต้นเป็นโค้งปกติหรือไม่ ด้วยค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) และผลค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าความเบ้และค่าความโด่ง (p-value) ดังตาราง 41

ตาราง 41 ค่าสถิติพื้นฐานและผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจ	M	SD	SK	KU	p-value
ตัวบ่งชี้ที่ 1 ฉันสามารถคิดและตัดสินใจในการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง	3.50	0.91	-0.01	-0.20	0.67
ตัวบ่งชี้ที่ 2 ฉันสามารถบอกความรู้สึกของตนเองออกไปได้อย่างตรงไปตรงมา	3.40	0.96	-0.02	-0.11	0.89
ตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันให้ความสำคัญกับการมีความสุขที่ได้เป็นตัวของตัวเองมากกว่าการยอมรับจากผู้อื่น	3.50	0.89	0.15	-0.23	0.24
ตัวบ่งชี้ที่ 4 ฉันสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ ได้ แม้จะไม่ใช่มิตรสหาย	3.48	0.89	0.06	-0.04	0.87
ตัวบ่งชี้ที่ 5 เมื่อฉันไปในสถานที่ไม่คุ้นชิน ฉันสามารถปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้นได้	3.27	1.04	-0.10	-0.08	0.62
ตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันพยายามทบทวนบทเรียนเพื่อสร้างความมั่นใจในการสอบในรายวิชาที่ตนเองไม่ถนัด	3.50	0.88	0.26	-0.19	0.05*
ตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาตนเอง	3.46	0.93	0.10	-0.17	0.52
ตัวบ่งชี้ที่ 8 ฉันชอบเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่ตนเองถนัดให้ตนเองเก่งมากขึ้น	3.54	0.92	0.04	-0.23	0.52
ตัวบ่งชี้ที่ 9 ฉันเข้าร่วมกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อหาประสบการณ์ชีวิตใหม่ให้ตนเอง	3.67	0.92	-0.11	-0.32	0.16
ตัวบ่งชี้ที่ 10 ฉันมีความสุขที่เห็นตัวเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น	3.72	0.94	-0.08	-0.60	0.00*
ตัวบ่งชี้ที่ 11 ฉันตั้งเป้าหมายในการดำเนินชีวิตไว้อย่างชัดเจน	3.50	0.95	-0.02	-0.14	0.83
ตัวบ่งชี้ที่ 12 ฉันวางแผนทำตามเป้าหมายที่ตนเองกำหนดไว้	3.52	0.88	0.21	-0.22	0.11
ตัวบ่งชี้ที่ 13 ฉันแบ่งเวลาเพื่อทำตามเป้าหมายของตนเองให้สำเร็จ	3.47	0.91	0.10	-0.16	0.54
ตัวบ่งชี้ที่ 14 ฉันปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการ	3.43	0.92	0.03	0.03	0.95

ตาราง 41 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจ	M	SD	SK	KU	p-value
ตัวบ่งชี้ที่ 15 ฉันรู้ในจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง	3.58	0.99	-0.15	-0.34	0.09
ตัวบ่งชี้ที่ 16 ฉันภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองทำอยู่	3.58	0.95	-0.01	-0.42	0.06
ตัวบ่งชี้ที่ 17 ฉันยอมรับจุดด้อยของตนเองและจะนำไปปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดีขึ้น	3.60	0.95	0.01	-0.52	0.01*

* p-value<0.05

จากตาราง 41 พบว่า ตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ มีเพียงตัวบ่งชี้ที่ 6 ตัวบ่งชี้ที่ 10 และตัวบ่งชี้ที่ 17 ที่ไม่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) ในตัวบ่งชี้มีค่า $ISI < 3$ และค่าความโด่ง (Kurtosis) ในตัวบ่งชี้มีค่า $IKI < 10$ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2557) ส่วนเคอร์น เวส และฟิน (Curran, West & Finch, 1996) กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ถ้า $|S| > 3$ หมายถึง ข้อมูลไม่สมมาตรหรือเบ้มาก และ $|K| > 10$ หมายถึงข้อมูลไม่มีการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งจากข้อมูลในข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้มีแนวโน้มที่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

3.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยนำตัวบ่งชี้ของความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครทำการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และทำการตรวจสอบเมทริกซ์เอกลักษณ์ โดยใช้สถิติทดสอบของบาร์ทเลท (Bartlett's Test) และหาค่าความเพียงพอของกลุ่มการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of Sampling Adequacy: MSA) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์กันระหว่างตัวบ่งชี้มีมากเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ต่อไป ดังตาราง 42

ตาราง 42 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ตัวบ่งชี้	IN1	IN2	IN3	IN4	IN5	IN6	IN7	IN8	IN9	IN10	IN11	IN12	IN13	IN14	IN15	IN16	IN17
IN1	1.00																
IN2	0.51*	1.00															
IN3	0.42*	0.43*	1.00														
IN4	0.41*	0.42*	0.42*	1.00													
IN5	0.37*	0.32*	0.30*	0.41*	1.00												
IN6	0.36*	0.36*	0.38*	0.37*	0.32*	1.00											
IN7	0.35*	0.46*	0.39*	0.47*	0.29*	0.56*	1.00										
IN8	0.41*	0.49*	0.35*	0.44*	0.33*	0.56*	0.64*	1.00									
IN9	0.41*	0.39*	0.43*	0.43*	0.24*	0.60*	0.46*	0.55*	1.00								
IN10	0.41*	0.28*	0.42*	0.37*	0.27*	0.46*	0.44*	0.47*	0.53*	1.00							
IN11	0.36*	0.41*	0.42*	0.34*	0.29*	0.46*	0.46*	0.42*	0.48*	0.45*	1.00						
IN12	0.46*	0.42*	0.41*	0.37*	0.31*	0.51*	0.44*	0.44*	0.51*	0.48*	0.62*	1.00					
IN13	0.40*	0.42*	0.37*	0.40*	0.28*	0.47*	0.45*	0.47*	0.46*	0.45*	0.59*	0.65*	1.00				
IN14	0.31*	0.35*	0.30*	0.30*	0.28*	0.50*	0.35*	0.42*	0.42*	0.33*	0.45*	0.48*	0.56*	1.00			
IN15	0.42*	0.44*	0.42*	0.38*	0.25*	0.33*	0.36*	0.41*	0.35*	0.33*	0.40*	0.38*	0.44*	0.38*	1.00		
IN16	0.39*	0.50*	0.42*	0.37*	0.28*	0.41*	0.41*	0.47*	0.46*	0.39*	0.52*	0.48*	0.48*	0.45*	0.64*	1.00	
IN17	0.44*	0.41*	0.44*	0.31*	0.38*	0.47*	0.40*	0.44*	0.41*	0.45*	0.44*	0.44*	0.44*	0.45*	0.46*	0.49*	1.00

Bartlett's Test: $\chi^2=3770.38$ df=136 p-value=0.00 KMO=0.94 Measure of Sampling Adequacy (MSA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.91-0.95

*p-value<0.05

จากตาราง 42 พบว่า ความผาสุกทางจิตใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.24-0.65 ซึ่งทุกตัวบ่งชี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 12 ฉันตั้งใจเป้าหมายในการดำเนินชีวิตไว้อย่างชัดเจน (IN12) กับตัวบ่งชี้ที่ 13 ฉันวางแผนทำตามเป้าหมายที่ตนเองกำหนดไว้ (IN13) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.65 ส่วนตัวบ่งชี้ 5 เมื่อฉันไปในสถานที่ไม่คุ้นชิน ฉันสามารถปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้นได้ (IN5) กับตัวบ่งชี้ที่ 22 ฉันชอบเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่ตนเองถนัดให้ตนเองเก่งมากขึ้น (IN22) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.65 และสามารถพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบได้ดังนี้

อิสระแห่งตน (IN1-IN3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.42-0.51 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 1 ฉันสามารถคิดและตัดสินใจในการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง (IN1) กับตัวบ่งชี้ที่ 2 ฉันสามารถบอกความรู้สึกของตนเองออกไปได้อย่างตรงไปตรงมา (IN2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.51 ตัวบ่งชี้ที่ 1 ฉันสามารถคิดและตัดสินใจในการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง (IN1) กับตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันให้ความสำคัญกับการมีความสุขที่ได้เป็นตัวของตัวเองมากกว่าการยอมรับจากผู้อื่น (IN1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.42

ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (IN4-IN6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.29-0.41 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 4 ฉันสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ ได้ แม้จะไม่ใช้เพื่อนสนิท (IN4) กับเมื่อฉันไปในสถานที่ไม่คุ้นชิน ฉันสามารถปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้นได้ (IN5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.41 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 5 เมื่อฉันไปในสถานที่ไม่คุ้นชิน ฉันสามารถปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้นได้ตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันพยายามทบทวนบทเรียนเพื่อสร้างความมั่นใจในการสอบในรายวิชาที่ตนเองไม่ถนัด (IN6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.29

การเจริญเติบโตภายในตนเอง (IN7-IN10) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.42-0.64 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำมาพัฒนาตนเอง (IN7) กับตัวบ่งชี้ที่ 8 ฉันชอบเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่ตนเองถนัดให้ตนเองเก่งมากขึ้น (IN8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.64 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 8 ฉันชอบเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่ตนเองถนัดให้ตนเองเก่งมากขึ้น (IN8) กับตัวบ่งชี้ที่ 10 ฉันเข้าร่วมกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อหาประสบการณ์ชีวิตใหม่ให้ตนเอง (IN10) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.42

การมีจุดหมายในชีวิตร (IN11-IN14) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.42-0.65 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 12 ฉันวางแผนทำตามเป้าหมายที่ตนเองกำหนดไว้ (IN12) กับตัวบ่งชี้ที่ 13

ฉันแบ่งเวลาเพื่อทำตามเป้าหมายของตนเองให้สำเร็จ (IN13) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.65 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 11 ฉันตั้งเป้าหมายในการดำเนินชีวิตไว้อย่างชัดเจน (IN11) กับตัวบ่งชี้ที่ 14 ฉันปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการ (IN14) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.42

การยอมรับตนเอง (IN15-IN17) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.46-0.64 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 15 ฉันรู้ในจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง (IN15) กับฉันภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองทำอยู่ (IN16) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.64 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 15 ฉันรู้ในจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง (IN15) กับตัวบ่งชี้ที่ 17 ฉันยอมรับจุดด้อยของตนเองและจะนำไปปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดีขึ้น (IN17) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.46

ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจ พบว่า ตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจทุกคู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า 0.80 ลงมา แสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจไม่มีภาวะเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) และจากการวิเคราะห์สถิติ Bartlett Test of Sphericity พบว่า ตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวบ่งชี้มีความสัมพันธ์กันมากเพียงพอที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ (Bartlett's Test: $\chi^2=3770.38$ df=136 p-value=0.00) เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า มีค่าไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO) เท่ากับ 0.94 และความเพียงพอของกลุ่มการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of Sampling Adequacy: MSA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.91-0.95 แสดงว่า ตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้

3.2 การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมาทำการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 43

ตาราง 43 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (ก่อนปรับโมเดล) (n=469)

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	$\chi^2=398.20$ df =114 (p-value=0.00)	ไม่ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.90	0.91	ไม่ผ่านเกณฑ์
AGFI	มากกว่า 0.90	0.88	ไม่ผ่านเกณฑ์
CFI	มากกว่า 0.90	0.98	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.07	ไม่ผ่านเกณฑ์
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.04	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 43 โมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นในกรุงเทพมหานครไม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=398.20$
df=114 p-value=0.00 GFI=0.91 AGFI=0.88 CFI=0.98 RMSEA=0.07 SRMR=0.04)
เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีอื่น ๆ
ไม่ผ่านเกณฑ์พิจารณาเกือบทั้งหมด ยกเว้นค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ
(Comparative Fit Index) ค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standard
Root Mean Square Residual) มีการผ่านเกณฑ์พิจารณา (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ผู้วิจัย
จึงทำการปรับเส้นความคลาดเคลื่อนของตัวบ่งชี้ความผาสุกทางจิตใจ เพื่อให้โมเดลการวัด
มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 44

ตาราง 44 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (หลังปรับโมเดล) (n=469)

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	$\chi^2=101.67$ df =84 (p-value=0.09)	ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.90	0.98	ผ่านเกณฑ์
AGFI	มากกว่า 0.90	0.95	ผ่านเกณฑ์
CFI	มากกว่า 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 44 โมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=101.67$ df=84
p-value=0.09 GFI=0.98 AGFI=0.95 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.02) เมื่อพิจารณา
ตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีอื่น ๆ ผ่านเกณฑ์
ทั้งหมด (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า โมเดลการวัดตามสมมติฐานมีความสอดคล้อง
กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งหมายความว่าโมเดลที่สร้างขึ้นสามารถนำมาอธิบายความผาสุกทาง
จิตใจนั้น มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย อิสระแห่งตน การเจริญเติบโตภายในตนเอง
ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การมีจุดหมายในชีวิต และการยอมรับในตนเอง
ดังผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ดังตาราง 45

ตาราง 45 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	β	SE	t	CR
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับหนึ่ง					
อิสระแห่งตน	ตัวบ่งชี้ที่ 1 ฉันสามารถคิดและตัดสินใจ ในการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง	0.64	-	-	0.40
	ตัวบ่งชี้ที่ 2 ฉันสามารถบอกความรู้สึก ของตนเองออกไปได้อย่างตรงไปตรงมา	0.69	0.05	13.11*	0.47
	ตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันให้ความสำคัญกับการมี ความสุขที่ได้เป็นตัวของตัวเองมากกว่าการ ยอมรับจากผู้อื่น	0.64	0.06	11.66*	0.40
ความสามารถใน การปรับตัว เข้ากับ สิ่งแวดล้อม	ตัวบ่งชี้ที่ 4 ฉันสามารถทำงานร่วมกับเพื่อน คนอื่น ๆ ได้ แม้จะไม่ใช่เพื่อนสนิท	0.74	-	-	0.55
	ตัวบ่งชี้ที่ 5 เมื่อฉันไปในสถานที่ที่ไม่คุ้นชิน ฉันสามารถปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของสถานที่ นั้นได้	0.55	0.06	9.36*	0.30
	ตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันพยายามทบทวนบทเรียน เพื่อสร้างความมั่นใจในการสอบในรายวิชาที่ ตนเองไม่ถนัด	0.81	0.07	11.31*	0.65
การเจริญเติบโต ภายในตนเอง	ตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันพยายามศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติม เพื่อนำมาพัฒนาตนเอง	0.76	-	-	0.44
	ตัวบ่งชี้ที่ 8 ฉันชอบเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนา ความรู้ความสามารถที่ตนเองถนัดให้ตนเอง เก่งมากขึ้น	0.81	0.04	16.21*	0.51
	ตัวบ่งชี้ที่ 9 ฉันเข้าร่วมกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อหา ประสบการณ์ชีวิตใหม่ให้ตนเอง	0.79	0.06	13.52*	0.55
	ตัวบ่งชี้ที่ 10 ฉันมีความสุขที่เห็นตัวเอง เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น	0.61	0.05	12.76*	0.47
การมีจุดหมาย ในชีวิต	ตัวบ่งชี้ที่ 11 ฉันตั้งเป้าหมายในการดำเนินชีวิต ไว้อย่างชัดเจน	0.76	-	-	0.57
	ตัวบ่งชี้ที่ 12 ฉันวางแผนทำตามเป้าหมาย ที่ตนเองกำหนดไว้	0.81	0.05	17.11*	0.66

ตาราง 45 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	β	SE	t	CR
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับหนึ่ง					
การยอมรับตนเอง	ตัวบ่งชี้ที่ 13 ฉันแบ่งเวลาเพื่อทำตามเป้าหมายของตนเองให้สำเร็จ	0.79	0.05	16.62*	0.62
	ตัวบ่งชี้ที่ 14 ฉันปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการ	0.61	0.05	12.67*	0.38
	ตัวบ่งชี้ที่ 15 ฉันรู้ในจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง	0.65	-	-	0.44
	ตัวบ่งชี้ที่ 16 ฉันภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองทำอยู่	0.70	0.05	15.27*	0.48
	ตัวบ่งชี้ที่ 17 ฉันยอมรับจุดด้อยของตนเองและจะนำไปปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดีขึ้น	0.70	0.06	12.28*	0.48
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสอง					
ความผาสุกทางจิตใจ	อิสระแห่งตน	0.97	0.07	14.15*	0.95
	การเจริญเติบโตภายในตนเอง	0.82	0.06	13.77*	0.67
	ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม	0.96	0.07	14.66*	0.92
	การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต	0.85	0.05	15.54*	0.72
	การยอมรับในตนเอง	0.96	0.07	14.03*	0.92

ไม่รายงานค่า SE และ t เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับ (Constrained Parameters)

*p-value<0.05

จากตาราง 45 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสอง พบว่า องค์ประกอบความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.82-0.97 ซึ่งทุกองค์ประกอบและทุกตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยอิสระแห่งตน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.97 มีความแปรผันร่วมกับความผาสุกทางจิตใจอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 95) รองลงมาคือความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมกับการยอมรับในตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.96 มีความแปรผันร่วมกับความผาสุกทางจิตใจอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 92) การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.85 มีความแปรผันร่วมกับความผาสุกทางจิตใจอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 72) ส่วนการเจริญเติบโตภายในตนเอง มีค่า

น้ำหนักร่องค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.82 มีความแปรผันร่วมกับความผาสุกทางจิตใจอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 67) ตามลำดับ และสามารถพิจารณาผลการวิเคราะห์ร่องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับหนึ่งได้ดังนี้

อิสระแห่งตน มีค่าน้ำหนักร่องค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.64-0.69 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 2 นั้นสามารถบอกความรู้สึกของตนเองออกไปได้อย่างตรงไปตรงมา มีค่าน้ำหนักร่องค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.69 มีความแปรผันร่วมกับอิสระแห่งตนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 47) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 1 นั้นสามารถคิดและตัดสินใจในการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเองและตัวบ่งชี้ที่ 3 นั้นให้ความสำคัญกับการมีความสุขที่ได้เป็นตัวของตัวเองมากกว่าการยอมรับจากผู้อื่น มีค่าน้ำหนักร่องค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากันเท่ากับ 0.64 มีความแปรผันร่วมกับอิสระแห่งตนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 40) ตามลำดับ

ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม มีค่าน้ำหนักร่องค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.55-0.81 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 6 นั้นพยายามทบทวนบทเรียนเพื่อสร้างความมั่นใจในการสอบในรายวิชาที่ตนเองไม่ถนัด มีค่าน้ำหนักร่องค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.81 ความแปรผันร่วมกับความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 65) รองลงมาคือตัวบ่งชี้ที่ 4 นั้นสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ ได้ แม้จะไม่ใช่เพื่อนสนิท มีค่าน้ำหนักร่องค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.74 มีความแปรผันร่วมกับความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 55) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 5 เมื่อฉันไปในสถานที่ที่ไม่คุ้นชินนั้นสามารถปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้นได้ มีค่าน้ำหนักร่องค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.55 มีความแปรผันร่วมกับความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 30) ตามลำดับ

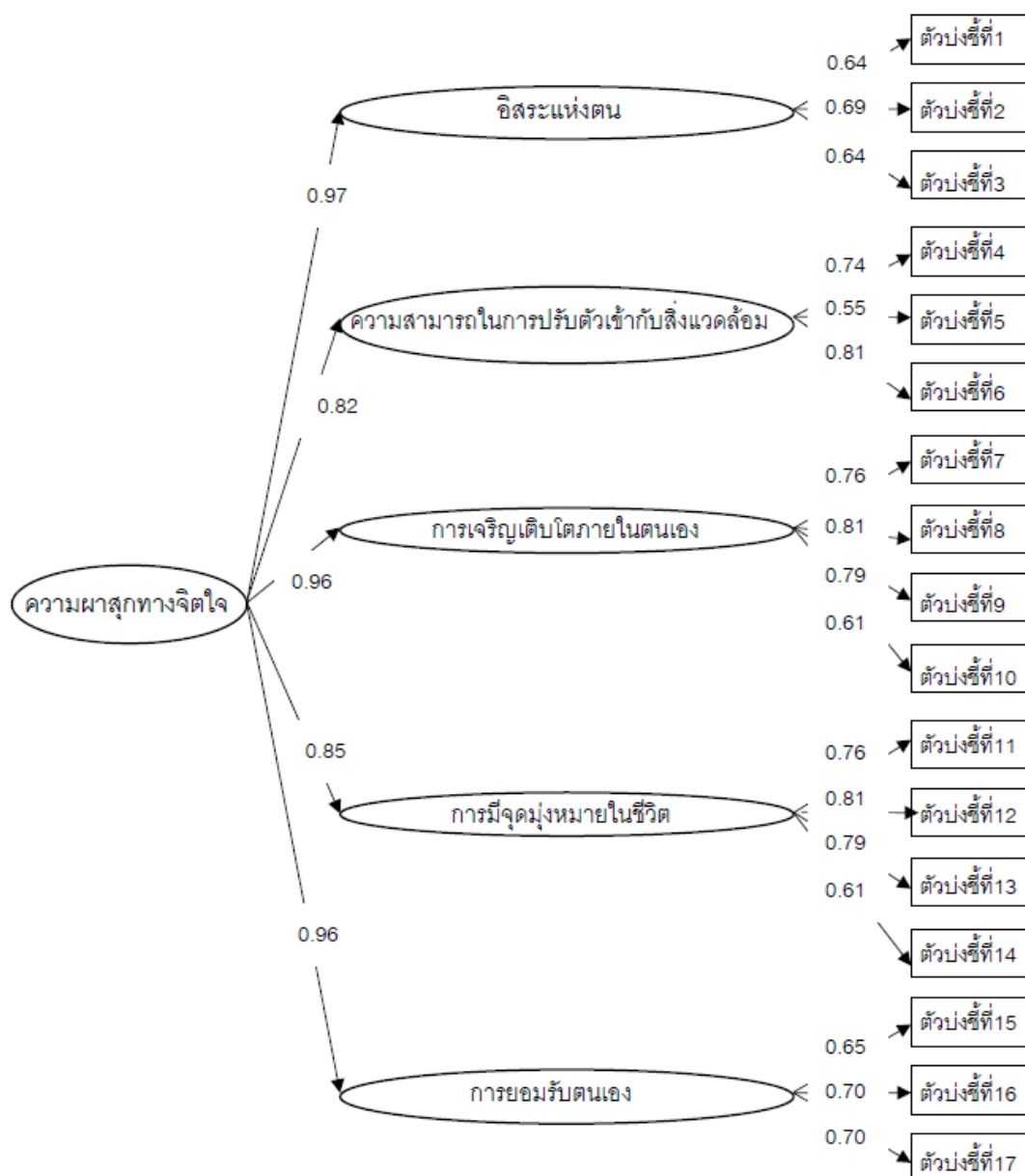
การเจริญเติบโตภายในตนเอง มีค่าน้ำหนักร่องค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.61-0.81 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 8 นั้นชอบเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่ตนเองถนัดให้ตนเองเก่งมากขึ้น มีค่าน้ำหนักร่องค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.81 มีความแปรผันร่วมกับการเจริญเติบโตภายในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 66) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 9 นั้นเข้าร่วมกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อหาประสบการณ์ชีวิตใหม่ให้ตนเอง มีค่าน้ำหนักร่องค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.79 มีความแปรผันร่วมกับการเจริญเติบโตภายในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 55) ตัวบ่งชี้ที่ 7 นั้นพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำมาพัฒนาตนเอง มีค่าน้ำหนักร่องค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.61 มีความแปรผันร่วมกับการเจริญเติบโตภายในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 47) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 10 นั้นมีความสุขที่เห็นตัวเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

ขึ้น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.61 มีความแปรผันร่วมกับการเจริญเติบโตภายในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 47) ตามลำดับ

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.61-0.81 ตัวบ่งชี้ที่ 12 ฉันทวางแผนทำตามเป้าหมายที่ตนเองกำหนดไว้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.81 มีความแปรผันร่วมกับการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 66) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 13 ฉันทแบ่งเวลาเพื่อทำตามเป้าหมายของตนเองให้สำเร็จ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.79 มีความแปรผันร่วมกับการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 62) ตัวบ่งชี้ที่ 11 ฉันทตั้งเป้าหมายในการดำเนินชีวิตไว้อย่างชัดเจน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.76 มีความแปรผันร่วมกับการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 57) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 14 ฉันทปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.61 มีความแปรผันร่วมกับการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 38) ตามลำดับ

การยอมรับตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.65-0.70 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 16 ฉันทภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองทำอยู่และตัวบ่งชี้ที่ 17 ฉันทยอมรับจุดด้อยของตนเองและจะนำไปปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดีขึ้น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.70 มีความแปรผันร่วมกับการยอมรับตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 48) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 15 ฉันทรู้ในจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.65 มีความแปรผันร่วมกับการยอมรับตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 44) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ความผาสุกทางจิตใจ มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย อิสระแห่งตน การเจริญเติบโตภายในตนเอง ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต และการยอมรับในตนเอง และมีตัวบ่งชี้จำนวนทั้งสิ้น 17 ตัว ดังภาพประกอบ 14

$\chi^2=101.67$ df=84 p-value=0.06 GFI=0.98 AGFI=0.95 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.02

ภาพประกอบ 14 โมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ในกรุงเทพมหานคร

ตาราง 46 ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนและค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบความผาสุกทางจิตใจ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ความผาสุกทางจิตใจ	AVE	CR
อิสระแห่งตน	0.43	0.70
การเจริญเติบโตภายในตนเอง	0.50	0.75
ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม	0.56	0.86
การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต	0.58	0.83
การยอมรับในตนเอง	0.47	0.72

จากตาราง 46 พบว่า คุณภาพของโมเดลการวัดความผาสุกทางจิตใจของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีค่าความตรงเชิงลู่เข้า (Convergent Validity)
จากค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้เฉลี่ยของตัวแปร (Average Variance Extracted : AVE)
มีค่าอยู่ระหว่าง 0.43-0.58 ซึ่งอิสระแห่งตนและการยอมรับในตนเองมีค่าต่ำกว่า 0.50 ลงมา
แสดงให้เห็นว่า โมเดลการวัดมีความเที่ยงตรงลู่เข้าที่ไม่ดีนัก และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง
(Construct Reliability: CR) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.70-0.84 แสดงว่า โมเดลการวัดมีค่าความเชื่อมั่น
สูง อย่างไรก็ตามฟอร์เนลและลาร์คเกอร์ (Fornell & Larcker, 1981) กล่าวว่า ถ้าค่า AVE < 0.50
แต่ค่า CR > 0.60 แสดงให้เห็นว่า มีความตรงเชิงลู่เข้าที่ยอมรับได้

3.3 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบความผาสุก ทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) การตรวจสอบ
ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้ของตัวแปร (Average Variance Extracted : AVE) มีค่า
มากกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยกกำลังสอง (Coefficient Correlation Square) ดังตาราง 47

ตาราง 47 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบความผาสุกทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ตัวแปร สังเกตได้	AVE	AUTO	ENMA	PEGR	PURL	SACT
AUTO	0.43	1.00				
ENMA	0.50	0.38*	1.00			
PEGR	0.56	0.37*	0.42*	1.00		
PURL	0.58	0.35*	0.34*	0.46*	1.00	
SACT	0.47	0.41*	0.30*	0.38*	0.45*	1.00

*p-value<0.05

จากตาราง 47 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้ของตัวแปรมีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กำลังสองขององค์ประกอบความผาสุกทางจิตใจทุกองค์ประกอบ ประกอบด้วย อีสระแห่งตน การเจริญเติบโตภายในตนเอง ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต และการยอมรับในตนเอง แสดงให้เห็นว่า ความผาสุกทางจิตใจในทุกองค์ประกอบมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

4. การศึกษาโมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

4.1 การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานและการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และผลการตรวจสอบการแจกแจงข้อมูลตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครในเบื้องต้นเป็นโค้งปกติหรือไม่ด้วยค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) และผลค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าความเบ้และค่าความโด่ง (p-value) ดังตาราง 48

ตาราง 48 ค่าสถิติพื้นฐานและผลการตรวจสอบลักษณะการແຈແຈงของตัวบ่งชี้พฤติกรรมกาเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ตัวบ่งชี้พฤติกรรมกาเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน	M	SD	SK	KU	p-value
ตัวบ่งชี้ที่ 1 ฉันเข้าร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียน	3.27	1.01	-0.08	0.13	0.63
ตัวบ่งชี้ที่ 2 ฉันยินดีในการประสานงานกับเพื่อนและครูเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ	3.52	0.89	0.19	-0.33	0.06
ตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันช่วยเหลือเพื่อนและครูในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนด้วยความเต็มใจ	3.57	0.91	0.00	-0.14	0.85
ตัวบ่งชี้ที่ 4 ฉันมีสมาธิจดจ่อในเรียน ขณะที่ครูกำลังสอนอยู่	3.51	0.83	0.29	-0.10	0.03*
ตัวบ่งชี้ที่ 5 ฉันส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา	3.37	0.92	0.17	0.03	0.00*
ตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ	3.32	1.17	-0.41	-0.33	0.72
ตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันระมัดระวังคำพูดของตนเอง เพื่อไม่ให้ทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น	3.21	1.01	0.03	-0.17	0.27
ตัวบ่งชี้ที่ 8 ฉันไม่พูดคุยกับเพื่อนในเวลาเรียน เพื่อไม่เป็นการทำลายสมาธิของเพื่อน	3.52	0.95	-0.01	-0.32	0.94
ตัวบ่งชี้ที่ 9 ฉันไม่สร้างความอึดอัดในขณะทีครูกำลังจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	3.32	0.96	0.02	0.05	0.18
ตัวบ่งชี้ที่ 10 ฉันสามารถอดทนต่อสภาวะความเครียดในการเรียนได้	3.61	0.96	-0.20	-0.12	0.30
ตัวบ่งชี้ที่ 11 ฉันจะช่วยเหลือผู้อื่นอย่างสุดความสามารถ	3.62	0.92	-0.05	-0.30	0.64
ตัวบ่งชี้ที่ 12 ฉันทนต่อความยากในการเรียนในรายวิชาที่ตนเองไม่ถนัด	3.45	0.98	-0.10	-0.06	0.00*
ตัวบ่งชี้ที่ 13 เมื่อเกิดความขัดแย้งกับเพื่อนในโรงเรียนฉันสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้	3.68	0.87	0.22	-0.80	0.24
ตัวบ่งชี้ที่ 14 ฉันไม่เอาเปรียบเพื่อนในการทำงานกลุ่มหรือทำกิจกรรมใดๆ	3.49	0.88	0.13	-0.25	0.06
ตัวบ่งชี้ที่ 15 เมื่อมีโอกาสฉันจะหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากในชั้นเรียน	3.54	0.95	0.05	-0.42	0.00*

ตาราง 48 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน	M	SD	SK	KU	p-value
ตัวบ่งชี้ที่ 16 ฉันสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อทำรายงานได้สำเร็จ	3.62	0.93	0.08	-0.58	0.56
ตัวบ่งชี้ที่ 17 ฉันสามารถหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ตนเองเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น	3.53	0.92	0.06	-0.20	0.01*

*p<0.05

จากตาราง 48 พบว่า ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ มีเพียงตัวบ่งชี้ที่ 4 ตัวบ่งชี้ที่ 5 ตัวบ่งชี้ที่ 12 ตัวบ่งชี้ที่ 15 ตัวบ่งชี้ที่ 12 และตัวบ่งชี้ที่ 17 ที่ไม่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) ในตัวบ่งชี้มีค่า $ISI < 3$ และค่าความโด่ง (Kurtosis) ในตัวบ่งชี้มีค่า $IKI < 10$ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2557) ส่วนเคอร์วิน เวส และฟิน (Curran, West & Finch, 1996) กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ถ้า $|SI| > 3$ หมายถึง ข้อมูลไม่สมมาตรหรือเบ้มาก และ $|KI| > 10$ หมายถึงข้อมูลไม่มีการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งจากข้อมูลในข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้มีแนวโน้มที่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

4.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยนำตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครทำการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และทำการตรวจสอบเมทริกซ์เอกลักษณ์ โดยใช้สถิติทดสอบของบาร์ทเลต (Bartlett's Test) และหาค่าความเพียงพอของกลุ่มการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of Sampling Adequacy: MSA) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์กันระหว่างตัวบ่งชี้มีมากเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ต่อไป ดังตาราง 49

ตาราง 49 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่พฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ตัวแปร	IN1	IN2	IN3	IN4	IN5	IN6	IN7	IN8	IN9	IN10	IN11	IN12	IN13	IN14	IN15	IN16	IN17
IN1	1.00																
IN2	0.51*	1.00															
IN3	0.42*	0.58*	1.00														
IN4	0.49*	0.50*	0.43*	1.00													
IN5	0.29*	0.40*	0.43*	0.43*	1.00												
IN6	0.09*	0.34*	0.39*	0.22*	0.40*	1.00											
IN7	0.23*	0.45*	0.43*	0.38*	0.39*	0.37*	1.00										
IN8	0.41*	0.36*	0.27*	0.48*	0.34*	0.07*	0.33*	1.00									
IN9	0.30*	0.43*	0.39*	0.43*	0.29*	0.24*	0.41*	0.41*	1.00								
IN10	0.26*	0.49*	0.49*	0.40*	0.37*	0.49*	0.42*	0.27*	0.44*	1.00							
IN11	0.39*	0.39*	0.29*	0.38*	0.22*	0.25*	0.28*	0.34*	0.40*	0.38*	1.00						
IN12	0.31*	0.49*	0.53*	0.44*	0.34*	0.37*	0.51*	0.31*	0.45*	0.54*	0.39*	1.00					
IN13	0.41*	0.40*	0.43*	0.44*	0.35*	0.27*	0.31*	0.39*	0.39*	0.42*	0.42*	0.41*	1.00				
IN14	0.35*	0.39*	0.36*	0.42*	0.27*	0.12*	0.43*	0.36*	0.46*	0.30*	0.38*	0.44*	0.40*	1.00			
IN15	0.29*	0.49*	0.51*	0.39*	0.48*	0.44*	0.52*	0.37*	0.45*	0.54*	0.39*	0.54*	0.40*	0.40*	1.00		
IN16	0.49*	0.51*	0.49*	0.53*	0.41*	0.23*	0.38*	0.41*	0.45*	0.42*	0.48*	0.46*	0.43*	0.44*	0.44*	1.00	
IN17	0.38*	0.51*	0.49*	0.49*	0.46*	0.39*	0.46*	0.35*	0.49*	0.49*	0.40*	0.53*	0.45*	0.44*	0.56*	0.63	1.00

Bartlett's Test: $\chi^2=3545.11$ df=136 p-value=0.00 KMO=0.94 Measure of Sampling Adequacy (MSA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.91-0.96

*p-value<0.05

จากตาราง 49 พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.07-0.63 ซึ่งทุกตัวบ่งชี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 6 นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อทำรายงานได้สำเร็จ (IN16) กับตัวบ่งชี้ที่ 17 นักเรียนสามารถหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ตนเองเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น (IN17) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.63 ส่วนตัวบ่งชี้ 6 นักเรียนที่ได้รับความไว้วางใจอย่างเต็มความสามารถ (IN6) กับตัวบ่งชี้ที่ 8 นักเรียนไม่พูดคุยกับเพื่อนในเวลาเรียน เพื่อไม่เป็นการทำลายสมาธิของเพื่อน (IN8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.07 และสามารถพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบได้ดังนี้

การให้ความร่วมมือ (IN1-IN3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.42-0.58 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 2 นักเรียนยินดีในการประสานงานกับเพื่อนและครูเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ (IN2) กับตัวบ่งชี้ที่ 3 นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนและครูในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนด้วยความเต็มใจ (IN3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.51 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 1 นักเรียนเข้าร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียน (IN1) กับตัวบ่งชี้ที่ 3 นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนและครูในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนด้วยความเต็มใจ (IN3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.42

จิตสำนึกในหน้าที่ (IN4-IN6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.22-0.40 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 5 นักเรียนส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา (IN5) กับตัวบ่งชี้ที่ 6 นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ (IN6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.40 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 4 นักเรียนมีสมาธิจดจ่อในเรียน ขณะที่ครูกำลังสอนอยู่ (IN4) กับตัวบ่งชี้ที่ 6 นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ (IN6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.22

การคำนึงถึงผู้อื่น (IN7-IN9) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.33-0.41 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 7 นักเรียนระมัดระวังคำพูดของตนเอง เพื่อไม่ให้ทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น (IN7) และตัวบ่งชี้ที่ 8 นักเรียนไม่พูดคุยกับเพื่อนในเวลาเรียน เพื่อไม่เป็นการทำลายสมาธิของเพื่อน (IN8) กับตัวบ่งชี้ที่ 9 นักเรียนไม่สร้างความวุ่นวายในขณะที่ครูกำลังจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน (IN9) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากันเท่ากับ 0.41 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 7 นักเรียนระมัดระวังคำพูดของตนเอง เพื่อไม่ให้ทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น (IN7) และตัวบ่งชี้ที่ 8 นักเรียนไม่พูดคุยกับเพื่อนในเวลาเรียน เพื่อไม่เป็นการทำลายสมาธิของเพื่อน (IN8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.33

ความมีน้ำใจนักกีฬา (IN10-IN14) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.30-0.54 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 10 นั้นสามารถอดทนต่อสภาวะความเครียดในการเรียนได้ (IN10) กับตัวบ่งชี้ที่ 12 นั้นทนต่อความยากในการเรียนในรายวิชาที่ตนเองไม่ถนัด (IN12) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.54 ส่วนซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 10 นั้นสามารถอดทนต่อสภาวะความเครียดในการเรียนได้ (IN10) กับตัวบ่งชี้ที่ 14 นั้นไม่เอาเปรียบเพื่อนในการทำงานกลุ่มหรือทำกิจกรรมใด ๆ (IN14) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.30

การแสวงหาข้อมูล (IN15-IN18) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.40-0.63 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 16 นั้นสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อทำรายงานได้สำเร็จ (IN16) กับตัวบ่งชี้ที่ 17 นั้นสามารถหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ตนเองเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น (IN17) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.63 ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 15 เมื่อมีโอกาสนั้นจะหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากในชั้นเรียน (IN15) กับตัวบ่งชี้ที่ 17 นั้นสามารถหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ตนเองเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น (IN17) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.40

ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน พบว่า ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนทุกคู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า 0.80 ลงมา แสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ทุนทางจิตวิทยาไม่มีภาวะเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) และจากการวิเคราะห์สถิติ Bartlett Test of Sphericity พบว่า ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวบ่งชี้มีความสัมพันธ์กันมากเพียงพอที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ (Bartlett's Test: $\chi^2=3545.11$ df=136 p-value=0.00) เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า มีค่าไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO) เท่ากับ 0.94 และความเพียงพอของกลุ่มการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of Sampling Adequacy: MSA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.91-0.96 แสดงว่า ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้

4.3 การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมาทำการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 50

ตาราง 50 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (ก่อนปรับโมเดล) (n=469)

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	$\chi^2=501.15$ df =130 (p-value=0.00)	ไม่ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.90	0.89	ไม่ผ่านเกณฑ์
AGFI	มากกว่า 0.90	0.86	ไม่ผ่านเกณฑ์
CFI	มากกว่า 0.90	0.97	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.07	ไม่ผ่านเกณฑ์
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.06	ไม่ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 50 โมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครไม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=501.15$ df=130 p-value=0.00 GFI=0.89 AGFI=0.86 CFI=0.97 RMSEA=0.07 SRMR=0.06) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติและดัชนีอื่น ๆ ไม่ผ่านเกณฑ์พิจารณาเกือบทั้งหมด ยกเว้นค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index) มีการผ่านเกณฑ์พิจารณา (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ผู้วิจัยจึงทำการปรับเส้นความคลาดเคลื่อนของตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนเพื่อให้โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 51

ตาราง 51 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (หลังปรับโมเดล) (n=469)

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	$\chi^2=113.58$ df =93 (p-value=0.07)	ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.90	0.97	ผ่านเกณฑ์
AGFI	มากกว่า 0.90	0.95	ผ่านเกณฑ์
CFI	มากกว่า 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 51 โมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=113.58$ df=93 p-value=0.07 GFI=0.97 AGFI=0.95 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.02) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีอื่น ๆ ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า โมเดลการวัดตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งหมายความว่าโมเดลที่สร้างขึ้นสามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนนั้น มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การให้ความร่วมมือ จิตสำนึกในหน้าที่ การคำนึงถึงผู้อื่น ความมีน้ำใจนักกีฬา และการแสวงหาข้อมูล ดังผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ดังตาราง 52

ตาราง 52 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีใน
ชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	β	SE	t	CR
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับหนึ่ง					
การให้ ความร่วมมือ	ตัวบ่งชี้ที่ 1 ฉันเข้าร่วมประชุมเพื่อ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ในโรงเรียน	0.51	-	-	0.26
	ตัวบ่งชี้ที่ 2 ฉันยินดีในการประสานงาน กับเพื่อนและครูเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมให้ ประสบความสำเร็จ	0.74	0.07	11.07*	0.54
	ตัวบ่งชี้ที่ 3 ฉันช่วยเหลือเพื่อนและครูในการจัด กิจกรรมในโรงเรียนด้วยความเต็มใจ	0.77	0.08	10.08*	0.59
จิตสำนึกในหน้าที่	ตัวบ่งชี้ที่ 4 ฉันมีสมาธิจดจ่อในเรียน ขณะที่ ครูกำลังสอนอยู่	0.67	-	-	0.45
	ตัวบ่งชี้ที่ 5 ฉันส่งงานที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลา	0.57	0.05	11.31*	0.32
	ตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่าง เต็มความสามารถ	0.76	0.05	11.14*	0.58
การคำนึงถึงผู้อื่น	ตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันระมัดระวังคำพูดของตนเอง เพื่อไม่ให้ทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น	0.46	-	-	0.21
	ตัวบ่งชี้ที่ 8 ฉันไม่พูดคุยกับเพื่อนในเวลาเรียน เพื่อไม่เป็นการทำลายสมาธิของเพื่อน	0.64	0.07	9.08*	0.40
	ตัวบ่งชี้ที่ 9 ฉันไม่สร้างความวุ่นวายในขณะที่ ครูกำลังจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	0.75	0.08	9.25*	0.57
ความมีน้ำใจ นักกีฬา	ตัวบ่งชี้ที่ 10 ฉันสามารถอดทนต่อสภาวะ ความเครียดในการเรียนได้	0.53	-	-	0.28
	ตัวบ่งชี้ที่ 11 ฉันจะช่วยเหลือผู้อื่น อย่างสุดความสามารถ	0.70	0.07	10.46*	0.48
	ตัวบ่งชี้ที่ 12 ฉันทนต่อความยากในการเรียน ในรายวิชาที่ตนเองไม่ถนัด	0.57	0.06	10.13*	0.32

ตาราง 52 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	β	SE	t	CR
	ตัวบ่งชี้ที่ 13 เมื่อเกิดความขัดแย้งกับเพื่อน ในโรงเรียน ฉันสามารถควบคุมอารมณ์ ของตนเองได้	0.55	0.06	9.11*	0.31
	ตัวบ่งชี้ที่ 14 ฉันไม่เอาเปรียบเพื่อน ในการทำงานกลุ่มหรือทำกิจกรรมใด ๆ	0.74	0.07	10.74*	0.55
การแสวงหาข้อมูล	ตัวบ่งชี้ที่ 15 เมื่อมีโอกาสฉันจะหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากในชั้นเรียน	0.74	-	-	0.54
	ตัวบ่งชี้ที่ 16 ฉันสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อทำ รายงานได้สำเร็จ	0.81	0.05	16.81*	0.66
	ตัวบ่งชี้ที่ 17 ฉันสามารถหาความรู้จาก แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ตนเอง เข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น	0.80	0.05	16.70*	0.65
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสอง					
พฤติกรรม	การให้ความร่วมมือ	0.89	0.09	10.25*	0.80
การเป็นสมาชิก	จิตสำนึกในหน้าที่	0.98	0.06	15.31*	0.96
ที่ดีในชั้นเรียน	การคำนึงถึงผู้อื่น	0.97	0.10	9.57*	0.94
	ความมีน้ำใจนักกีฬา	0.98	0.09	11.34*	0.96
	การแสวงหาข้อมูล	0.87	0.06	15.30*	0.76

ไม่รายงานค่า SE และ t เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับ (Constrained Parameters)

*p-value<0.05

จากตาราง 52 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสอง พบว่า องค์ประกอบ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.89-0.98 ซึ่งทุกองค์ประกอบและทุกตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยจิตสำนึกในหน้าที่และความมีน้ำใจนักกีฬา มีค่าน้ำหนัก องค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากันเท่ากับ 0.98 มีความแปรผันร่วมกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิก ที่ดีในชั้นเรียนของอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 94) รองลงมาคือ การคำนึงถึงผู้อื่น มีค่าน้ำหนัก องค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.97 มีความแปรผันร่วมกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน ของอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 94) การให้ความร่วมมือ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ

0.89 มีความแปรผันร่วมกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 80) ส่วนการแสวงหาข้อมูล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.87 มีความแปรผันร่วมกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 76) ตามลำดับ และสามารถพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งได้ดังนี้

การให้ความร่วมมือ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.51-0.77 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 3 ช่วยเหลือเพื่อนและครูในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนด้วยความเต็มใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.77 มีความแปรผันร่วมกับการให้ความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 59) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 2 ฉันทินดีในการประสานงานกับเพื่อนและครู เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.74 มีความแปรผันร่วมกับการให้ความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 54) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 1 ฉันทเข้าร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.51 มีความแปรผันร่วมกับอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 26) ตามลำดับ

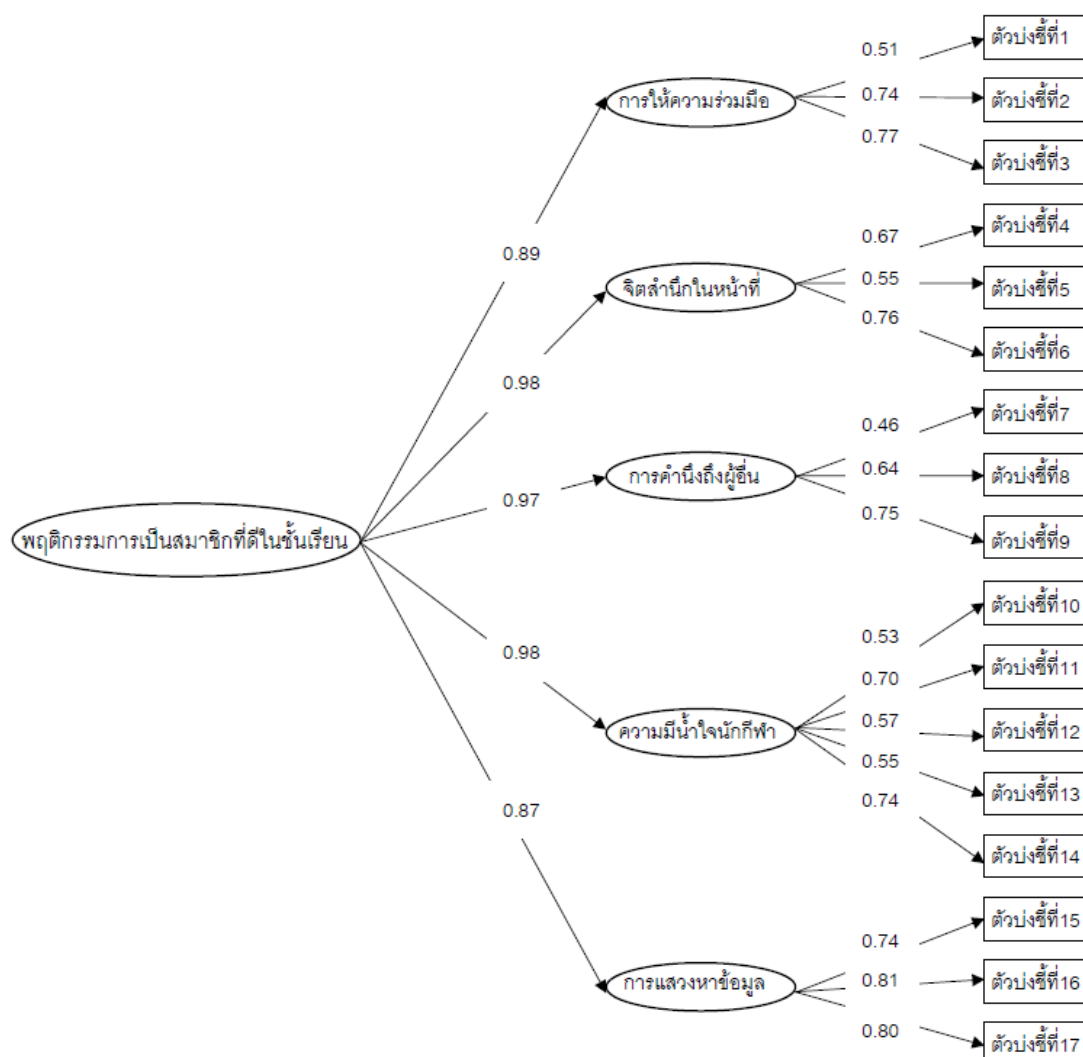
จิตสำนึกในหน้าที่ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.57-0.76 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 6 ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถมี ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.76 มีความแปรผันร่วมกับจิตสำนึกในหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 58) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 4 ฉันทมีสมาธิจดจ่อในเรียน ขณะที่ครูกำลังสอนอยู่ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.67 มีความแปรผันร่วมกับจิตสำนึกในหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 45) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 5 ฉันทส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.57 มีความแปรผันร่วมกับจิตสำนึกในหน้าที่อยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 32) ตามลำดับ

การคำนึงถึงผู้อื่น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.46-0.75 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 9 ฉันทไม่สร้างความวุ่นวายในขณะที่ครูกำลังจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.75 มีความแปรผันร่วมกับการคำนึงถึงผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 57) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 8 ฉันทไม่พูดคุยกับเพื่อนในเวลาเรียน เพื่อไม่เป็นการทำลายสมาธิของเพื่อน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.64 มีความแปรผันร่วมกับการคำนึงถึงผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 40) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 7 ฉันทระมัดระวังคำพูดของตนเอง เพื่อไม่ให้ทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.46 มีความแปรผันร่วมกับการคำนึงถึงผู้อื่นอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 21) ตามลำดับ

ความมีน้ำใจนักกีฬา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.53-0.74 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 14 ฉันไม่เอาเปรียบเพื่อนในการทำงานกลุ่มหรือทำกิจกรรมใด ๆ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.74 มีความแปรผันรวมกับความมีน้ำใจนักกีฬาอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 55) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 11 ฉันจะช่วยเหลือผู้อื่นอย่างสุดความสามารถ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.70 มีความแปรผันรวมกับความมีน้ำใจนักกีฬาอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 48) ตัวบ่งชี้ที่ 12 ฉันทนต่อความยากในการเรียนในรายวิชาที่ตนเองไม่ถนัด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.57 มีความแปรผันรวมกับความมีน้ำใจนักกีฬาอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 32) ตัวบ่งชี้ที่ 13 เมื่อเกิดความขัดแย้งกับเพื่อนในโรงเรียน ฉันสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.55 มีความแปรผันรวมกับความมีน้ำใจนักกีฬาอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 31) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 10 ฉันสามารถอดทนต่อสภาวะความเครียดในการเรียนได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.53 มีความแปรผันรวมกับความมีน้ำใจนักกีฬาอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 28) ตามลำดับ

การแสวงหาข้อมูล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.74-0.81 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 17 ฉันสามารถหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ตนเองเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้นมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากันเท่ากับ 0.81 มีความแปรผันรวมกับการแสวงหาข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 66) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 16 ฉันสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อทำรายงานได้สำเร็จ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.80 มีความแปรผันรวมกับการแสวงหาข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 65) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 15 เมื่อมีโอกาสฉันจะหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากในชั้นเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.74 มีความแปรผันรวมกับการแสวงหาข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 54) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วยการให้ความร่วมมือ จิตสำนึกในหน้าที่ การคำนึงถึงผู้อื่น ความมีน้ำใจนักกีฬา และการแสวงหาข้อมูล และมีตัวบ่งชี้จำนวนทั้งสิ้น 17 ตัว ดังภาพประกอบ 15

$$\chi^2=113.58 \text{ df}=93 \text{ p-value}=0.07 \text{ GFI}=0.97 \text{ AGFI}=0.95 \text{ CFI}=1.00 \text{ RMSEA}=0.02 \text{ SRMR}=0.02$$

ภาพประกอบ 15 โมเดลการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ตาราง 53 ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนและค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน	AVE	CR
การให้ความร่วมมือ	0.47	0.72
จิตสำนึกในหน้าที่	0.45	0.71
การคำนึงถึงผู้อื่น	0.39	0.70
ความมีน้ำใจนักกีฬา	0.39	0.76
การแสวงหาข้อมูล	0.61	0.83

จากตาราง 53 พบว่า คุณภาพของโมเดลพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีค่าความตรงเชิงลู่เข้า (Convergent Validity) จากค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้เฉลี่ยของตัวแปร (Average Variance Extracted : AVE) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.39-0.61 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 0.50 ลงมา แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดมีความเที่ยงตรงลู่เข้าที่ไม่ดีนัก ยกเว้นการแสวงหาข้อมูล มีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ของตัวแปรเท่ากับ 0.61 และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: CR) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.70-0.83 แสดงว่า โมเดลการวัดมีความเชื่อมั่นสูง อย่างไรก็ตามฟอร์เนลและลาคเชอร์ (Fornell & Larcker, 1981) กล่าวว่า ถ้าค่า AVE < 0.50 แต่ค่า CR > 0.60 แสดงให้เห็นว่า มีความตรงเชิงลู่เข้าที่ยอมรับได้

4.3 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) การตรวจสอบค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้ของตัวแปร (Average Variance Extracted : AVE) มีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กำลังสอง (Coefficient Correlation Square) ดังตาราง 54

ตาราง 54 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกขององค์ประกอบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (n=469)

ตัวแปร สังเกตได้	AVE	CIVI	CONS	COUR	SPOT	INFS
CIVI	0.47	1.00				
CONS	0.45	0.34*	1.00			
COUR	0.39	0.39*	0.39*	1.00		
SPOT	0.39	0.44*	0.38*	0.58*	1.00	
INFS	0.61	0.43*	0.39*	0.45*	0.50*	1.00

*p-value<0.05

จากตาราง 54 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้ของตัวแปรมีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กำลังสองขององค์ประกอบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในโรงเรียนทุกองค์ประกอบ ประกอบด้วย การให้ความร่วมมือ จิตสำนึกในหน้าที่ การคำนึงถึงผู้อื่น ความมีน้ำใจนักกีฬา และการแสวงหาข้อมูล แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียนในทุกองค์ประกอบมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

ภาคผนวก ง

แบบวัดปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

แบบวัดปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

คำชี้แจง

1. แบบวัดฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. แบบวัดนี้ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับชั้น และเกรดเฉลี่ยสะสม

ตอนที่ 2 แบบวัดปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย แบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน แบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน แบบวัดทุนทางจิตวิทยา แบบวัดความผูกพันทางจิตใจ และแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน

3. ข้อมูลที่ได้จากนักเรียนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือกับนักเรียนได้ตอบแบบวัดให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง โดยการตอบแบบวัดนี้จะไม่มีผลกระทบต่อการเรียนและการดำเนินชีวิตของนักเรียนแต่ประการใด จะกระทำและนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเพื่อผลทางการวิจัยเท่านั้น

ขอขอบคุณนักเรียนเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบวัดที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

นางสาวนริศรา ศิริพันธศักดิ์

นิสิตปริญญาเอก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของตนเอง และเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. เพศ ชาย ☐ หญิง ☐
2. อายุ 12 ปี ☐ 13 ปี ☐
 14 ปี ☐ 15 ปี ☐
 16 ปีขึ้นไป ☐
3. ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 2 ☐
 มัธยมศึกษาปีที่ 3 ☐
4. เกรดเฉลี่ย

ตอนที่ 2 แบบวัดความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน (26 ข้อ)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความหมายดังต่อไปนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนค่อนข้างมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ไม่ค่อยตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเท่าไรนัก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเลย

ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่ จริง เลย
1. ฉันตักเตือนเพื่อนเมื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียน ในทางลบ					
2. ฉันรู้สึกอยากมาโรงเรียนทุกวัน					
3. ฉันใช้วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้ เกิดความเสียหาย					
4. ฉันดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน					
5. ฉันประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเพื่อรักษาชื่อเสียง ของโรงเรียน					
6. ฉันยินดีที่จะปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและ กฎระเบียบของโรงเรียน					
7. ฉันเต็มใจพัฒนาตนเองตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของโรงเรียน					
8. ฉันรู้สึกว่ากฎระเบียบของโรงเรียนจะช่วยให้นักเรียน อยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข					
9. ฉันมีความเลื่อมใสและศรัทธาในวิสัยทัศน์และพันธกิจ ของโรงเรียน					
10. ฉันเชื่อว่ากฎระเบียบของโรงเรียนทำให้นักเรียน มีพฤติกรรมที่เหมาะสม					
11. ฉันและเพื่อนช่วยเหลือเกื้อกูลด้านการเรียน					
12. เมื่อฉันมีปัญหาในการเรียนและการดำเนินชีวิต ฉันสามารถพูดคุยและปรับทุกข์กับเพื่อนสนิทได้					
13. เมื่อฉันไม่สบาย เพื่อนจะช่วยดูแลหรือพาฉันไปห้อง พยาบาล					
14. เมื่อฉันหยุดเรียน เพื่อนได้คอยเก็บเอกสารเกี่ยวกับ การเรียนให้ฉัน					
15. เพื่อนในกลุ่มเข้าใจตัวตนของฉัน					
16. ฉันได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน					

ความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่ จริง เลย
17. ครูให้ความสนใจนักเรียนในชั้นเรียนอย่างเท่าเทียมกัน					
18. เมื่อฉันตามบทเรียนไม่ทัน ครูพร้อมที่จะอธิบายใหม่ อีกครั้งให้ฉันเข้าใจ					
19. ครูชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียนทั้งในและนอกชั้นเรียน					
20. ครูให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนและการตั้งเป้าหมาย ในการเรียนในอนาคต					
21. เมื่อมีความขัดแย้งในชั้นเรียน ครูจะรับฟังเหตุผล ของทุกฝ่ายก่อนตัดสินใจ					
22. ครูมีความประพฤติที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี แก่นักเรียน					
23. ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ทางวิชาการ					
24. ครูส่งเสริมนักเรียนเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารีและยุวกาชาด เพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะชีวิต					
25. ครูส่งเสริมนักเรียนเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน					
26. ครูส่งเสริมให้นักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อให้ นักเรียนได้มีความสุขต่อการเรียนรู้					

ตอนที่ 3 แบบวัดบรรยากาศในโรงเรียน (12 ข้อ)

คำชี้แจง	โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความหมายดังต่อไปนี้				
จริงมากที่สุด	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด			
จริงมาก	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนค่อนข้างมาก			
จริงปานกลาง	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนปานกลาง			
จริงน้อย	หมายถึง	ไม่ค่อยตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเท่าไรนัก			
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเลย			

บรรยากาศในโรงเรียน	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
1. โรงเรียนมีสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะกับการเรียนรู้ในยุคนี้					
2. โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
3. ฉันรับรู้ว่าคุณมีการใช้เทคนิคการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ					
4. ฉันรับรู้ว่าคุณมีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองมากกว่าบอกหรืออธิบาย					
5. ฉันรู้สึกว่าคุณโรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัยหรือเซฟโซนสำหรับตนเอง					
6. ฉันรับรู้ว่าคุณโรงเรียนมีการเข้มงวดการเข้าออกของบุคคลภายนอกสถานศึกษา					
7. ฉันรับรู้ว่าคุณโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การฝึกซ้อมดับเพลิง การอพยพหนีภัย					
8. ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน					

บรรยากาศในโรงเรียน	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่ จริง เลย
9. โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยต่อการเรียนรู้ เช่น อุปกรณ์ทดลองทางวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เครื่องดนตรี และอุปกรณ์การกีฬา					
10. โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน					
11. โรงเรียนมีระบบการดูแลรักษาความสะอาดเป็นประจำ					
12. โรงเรียนมีห้องน้ำที่สะอาดถูกสุขลักษณะแก่นักเรียน					

ตอนที่ 4 แบบวัดทุนทางจิตวิทยา (17 ข้อ)

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความหมายดังต่อไปนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนค่อนข้างมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ไม่ค่อยตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเท่าไรนัก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเลย

ทุนทางจิตวิทยา	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่ จริง เลย
1. เมื่อฉันมีปัญหาในการเรียน ฉันมุ่งมั่นคิดหาวิธีแก้ไขปัญหาในการเรียน					
2. เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียน เป็นเรื่องลำบากสำหรับฉันที่จะสร้างกำลังใจให้กลับมาเพื่อก้าวต่อไปได้					

ทุนทางจิตวิทยา	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่ จริง เลย
3. ฉันสามารถค้นหาแนวทางที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งใจ					
4. เมื่อปัญหาเกิดขึ้นในชีวิต ฉันจะไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิต					
5. เมื่อเกิดปัญหา ฉันเชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะทำให้ฉันได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น					
6. ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ฉันมีความเข้มแข็งในชีวิต					
7. ฉันเชื่อว่าทุกปัญหาที่เกิดขึ้นล้วนมีทางออกอยู่เสมอ					
8. ฉันมั่นใจว่าตนเองสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ไม่ยาก					
9. ฉันเชื่อว่าการทบทวนความรู้ที่เรียนมา จะช่วยให้ฉันมีความรู้ในวิชาเรียนเพิ่มขึ้น					
10. เมื่อฉันได้รับมอบหมายงานในรายวิชาที่ไม่ถนัด ฉันเชื่อว่าตนเองสามารถทุ่มเทแรงกายแรงใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสุดความสามารถ จนทำให้ได้ผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ					
11. ฉันมีความกระตือรือร้นในการเรียน					
12. ฉันเชื่อว่าหากฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้					
13. แม้จะเจอเรื่องที่ทำให้ฉันรู้สึกแย่ แต่ฉันสามารถทำให้ตนเองมีความรู้สึกสบายใจขึ้นได้					
14. เมื่อผลการเรียนจะไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง แต่ฉันจะไม่ท้อถอยและเริ่มต้นสิ่งใหม่					
15. เมื่อเจอกับสถานการณ์ที่รับมือได้ยาก ฉันจะค่อย ๆ หาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง					
16. เมื่อเจอปัญหาฉันจะให้กำลังใจตนเอง เพราะ เดี่ยวมันก็ผ่านไป					
17. ฉันไม่จมปลักอยู่กับความล้มเหลวเป็นเวลานาน					

ตอนที่ 5 แบบวัดความผาสุกทางจิตใจ (17 ข้อ)

คำชี้แจง	โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความหมายดังต่อไปนี้
จริงมากที่สุด	หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนค่อนข้างมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง ไม่ค่อยตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเท่าไรนัก
ไม่จริงเลย	หมายถึง ไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเลย

ความผาสุกทางจิตใจ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
1. ฉันสามารถคิดและตัดสินใจในการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง					
2. ฉันสามารถบอกความรู้สึกของตนเองออกไปได้อย่างตรงไปตรงมา					
3. ฉันให้ความสำคัญกับการมีความสุขที่ได้เป็นตัวของตัวเองมากกว่าการยอมรับจากผู้อื่น					
4. ฉันสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ ได้ แม้จะไม่ใช่เพื่อนสนิท					
5. เมื่อฉันไปในสถานที่ที่ไม่คุ้นชิน ฉันสามารถปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้นได้					
6. ฉันพยายามทบทวนบทเรียนเพื่อสร้างความมั่นใจในการสอบในรายวิชาที่ตนเองไม่ถนัด					
7. ฉันพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำมาพัฒนาตนเอง					
8. ฉันชอบเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่ตนเองถนัดให้ตนเองเก่งมากขึ้น					

ความผาสุกทางจิตใจ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่ จริง เลย
9. ฉันเข้าร่วมกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อหาประสบการณ์ชีวิตใหม่ให้ตนเอง					
10. ฉันมีความสุขที่เห็นตัวเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น					
11. ฉันตั้งเป้าหมายในการดำเนินชีวิตไว้อย่างชัดเจน					
12. ฉันวางแผนทำตามเป้าหมายที่ตนเองกำหนดไว้					
13. ฉันแบ่งเวลาเพื่อทำตามเป้าหมายของตนเองให้สำเร็จ					
14. ฉันปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการ					
15. ฉันรู้ในจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง					
16. ฉันภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองทำอยู่					
17. ฉันยอมรับจุดด้อยของตนเองและจะนำไปปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดีขึ้น					

ตอนที่ 6 แบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน (17 ข้อ)

คำชี้แจง	โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความหมายดังต่อไปนี้
ปฏิบัติมากที่สุด	หมายถึง ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุด
ปฏิบัติมาก	หมายถึง ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนมาก
ปฏิบัติค่อนข้างมาก	หมายถึง ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนค่อนข้างมาก
ปฏิบัติน้อย	หมายถึง ไม่ค่อยตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนเท่าไรนัก
ไม่ปฏิบัติเลย	หมายถึง ไม่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนเลย

พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน	ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ค่อนข้างมาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ เลย
1. ฉันเข้าร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียน					
2. ฉันยินดีในการประสานงานกับเพื่อนและครูเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ					
3. ฉันช่วยเหลือเพื่อนและครูในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนด้วยความเต็มใจ					
4. ฉันมีสมาธิจดจ่อในเรียน ขณะที่ครูกำลังสอนอยู่					
5. ฉันส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา					
6. ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ					
7. ฉันระมัดระวังคำพูดของตนเอง เพื่อไม่ให้ทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น					
8. ฉันไม่พูดคุยกับเพื่อนในเวลาเรียน เพื่อไม่เป็นการทำลายสมาธิของเพื่อน					
9. ฉันไม่สร้างความวุ่นวายในขณะที่ครูกำลังจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน					
10. ฉันสามารถอดทนต่อสภาวะความเครียดในการเรียนได้					
11. ฉันจะช่วยเหลือผู้อื่นอย่างสุดความสามารถ					
12. ฉันทนต่อความยากในการเรียนในรายวิชาที่ตนเองไม่ถนัด					
13. เมื่อเกิดความขัดแย้งกับเพื่อนในโรงเรียน ฉันสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้					
14. ฉันไม่เอาเปรียบเพื่อนในการทำงานกลุ่มหรือทำกิจกรรมใด ๆ					

พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในชั้นเรียน	ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ค่อนข้างมาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ เลย
15. เมื่อมีโอกาสฉันจะหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจากในชั้นเรียน					
16. ฉันสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อทำรายงานได้ สำเร็จ					
17. ฉันสามารถหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่ หลากหลาย เพื่อช่วยให้ตนเองเข้าใจเนื้อหาที่ เรียนมากขึ้น					

ภาคผนวก จ

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

AF19-03-03.1
August, 2023

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

ชื่อโครงการวิจัย : ปัจจัยเชิงเหตุและผลของความเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวนริศรา ศิริพันธุ์ศักดิ์

หน่วยงานต้นสังกัด : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หมายเลขรับรองโครงการวิจัย : SWUEC-672370

รายการเอกสารที่รับรอง :

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณา	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 25 มิถุนายน 2567
2. โครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 25 มิถุนายน 2567
3. เอกสารข้อมูลและขอความยินยอมสำหรับอาสาสมัคร	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 25 มิถุนายน 2567
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2567
5. ประวัติผู้วิจัย	

ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยยึดหลักเกณฑ์ตาม Declaration of Helsinki, Belmont Report, International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP), International Guidelines for Human Research ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิจัยนี้ได้

วันที่รับรอง : 14 กรกฎาคม 2567

วันที่หมดอายุ : 13 กรกฎาคม 2568

(ลงชื่อ).....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงษ์ วัฒนานนท์สกุล)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ชุดสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (ชุดที่ 2)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วยจริยธรรมและมาตรฐานการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาคารนวัตกรรม ศ.ดร.สาโรช บัวศรี ชั้น 17

โทร. (02) 6495000 ต่อ 17503, 17506 โทรสาร (02) 2042590

AF20-03-03.0
May, 2023

Certificate of Ethical Committee Approval

This is to certify that:

Protocol Title: THE ANTECEDENTS AND EFFECTS OF SCHOOL BELONGING OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK.

Principal investigator: Ms.Narisara Siripantasak

Institution: Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University

Protocol code: SWUEC-672370

Documents approved:

1. Submission form	version no. 2 date 25 June 2024
2. Full research proposal	version no. 2 date 25 June 2024
3. Participant information sheet and consent form	version no. 2 date 25 June 2024
4. Questionnaire/data collection form	version no. 1 date 6 June 2024
5. Investigator's biography	

have been reviewed and approved by the Human Research Ethics Committee of Srinakharinwirot University based on Declaration of Helsinki, Belmont Report, International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP), International Guidelines for Human Research, along with laws and regulations of Thailand. Thus, the approval for conducting the study is granted.

Date of approval: 14/07/2024

Date of expiration: 13/07/2025

(Associate Professor Sittipong Wattananonsakul, Ph.D.)

Chairman, Social Science and Behavioral Science Research Sub-Committee
of Srinakharinwirot University (Panel 2)

Ethics and Research Standards Division
Innovation Building Prof. Dr. Saroch Buasri, Floor 17
Srinakharinwirot University, 10110 Thailand
Tel: +66-26-495000, 17503 Fax: (02) 2042590

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นริศรา ศิริพันธุ์ศักดิ์
วัน เดือน ปี เกิด 8 เมษายน 2532
สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา
ปริญญาตรี นิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์
มหาวิทยาลัยสยาม
ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพ
มนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

